

B I B L I O T H E C A
SCRIPTORVM GRAECORVM ET ROMANORVM
T E V B N E R I A N A

SCRIPTORES HISTORIAE AVGVSTAE

EDIDIT
ERNESTVS HOHL

VOLVMEN II

ADDENDA ET CORRIGENDA
ADIECERVNT
CH. SAMBERGER ET W. SEYFARTH

EDITIO STEREOTYPA
EDITIONIS TERTIAE (MCMLXXI)

STVTGARDIAE ET LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI MCMXCVII

**ADMONEBUNTUR, QUI HUNC LIBRUM LEGENT,
VT ADDENDA ET CORRIGENDA CONSULANT
LATERCVLO □ IN MARGINE APPICTO**

Die Deutsche Bibliothek – CIP-Einheitsaufnahme

**Scriptores historiae Augustae / Ed. Ernestus Hohl. –
Stutgardiae ; Lipsiae : Teubner**

(Bibliotheca scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana)

Vol. 2. / Addenda et corr. adiecerunt Ch. Samberger et W. Seyfarth. –

Ed. stereotypa ed. 3. (1971). – 1997

ISBN 3-8154-1766-X kart.

**Das Werk einschließlich aller seiner Teile ist urheberrechtlich geschützt. Jede
Verwertung außerhalb der engen Grenzen des Urheberrechtsgesetzes ist ohne
Zustimmung des Verlages unzulässig und strafbar. Das gilt besonders für
Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und die Einspeicherung und
Verarbeitung in elektronischen Systemen.**

© B. G. Teubner Stuttgart und Leipzig 1997

Printed in Germany

Druck: Winkler-Druck-GmbH, Gräfenhainichen

Bindung: Buchbinderei Bettina Mönch, Leipzig

CONSPECTVS LIBRORVM

Praeter scripta in volumine primo enumerata usi sumus his:

W. A. Bijvanck, Notes batavo-romaines, VII: Mogontiacum ou Mundiacum?, Mnemosyne 6, 1938, 380/1; 7, 1939, 76/79

E. Löfstedt, Syntactica I², Leipzig 1942

D. Magie, The Scriptores Historiae Augustae with an English Translation, vol. III, London/New York 1932

VITAE PRINCIPUM

II

VITAE DIVERSORUM PRINCIPUM ET TYRANNORUM A DIVO
HADRIANO USQUE AD NUMERIANUM DIVERSIS CONPOSITI P
(*cf. T 33, 8 libellos, quos de vita principum edidi; cf. A 1, 2;
Pr. 2, 7*)

MAXIMINI DUO

IULI CAPITOLINI

Ne fastidiosum esset clementiae tuae, Constantine 1
maxime, singulos quosque principes vel principum li-
5 beros per libros singulos legere, adhibui moderatio-
nem, qua in unum volumen duos Maximinos, patrem
filiumque, congererem; servavi deinceps hunc ordinem, 2
quem pietas tua etiam ab Tatio Cyrillo, clarissimo
viro, qui Gr<a>eca in Latinum vertit, servari voluit.
10 quod quidem non in uno tantum libro sed etiam in 3
plurimis deinceps reservabo, exceptis magnis impera-
toribus, quorum res gestae plures atque clariores lon-
giorem desiderant textum.

Maximinus senior sub Alexandro imperatore enituit. 4
15 militare autem sub Severo coepit. hic de vico Threi- 5
ciae vicino barbaris, barbaro etiam patre et matre geni-
tus, quorum alter e Gothia, alter ex Alanis genitus
esse perhibetur. et patri quidem nomen Micca, matri 6
Hababa fuisse dicitur. sed haec nomina Maximinus 7
20 primis temporibus ipse prodidit, postea vero, ubi ad
imperium venit, oculi praecepit, ne utroque parente
barbaro genitus imperator esse videretur.

Et in prima quidem pueritia fuit pastor, iuvenum 2

1 INCIPIUNT MAXIMINI DUO IULI (ad cōstantinū aūg. add.
a. m.) CAPITOLINI FELICITER P 6 quia P^a qu+a P^b t. B
maximo (-e?) P^a maximinos P^b 7 Seruari P 8 a Statio Σ
11 reseruabo P (u in ras.) reserabo BΣ 16 uicini P -no Σ
18/19 Micca ... Hababa] μιξοβαρβάρων Herodian. VI 8, 1; Ababa
Jordan., Getic. XV 83 ex Symmacho historico, qui hanc vitam
excerpsit 21 aculi P oculi Σ 23 nonnum P nonnumquam
B corr., edd. iuuenum Ho. coll. Herodian. VI 8, 1 τῆς ἡλικίας

- etiam procer *et* qui latronibus insidiaretur et suos ab
 2 incursionibus vindicaret. prima stipendia equestria
 huic fuere. erat enim magnitudine corporis conspicuus,
 virtute inter omnes milites clarus, forma virili decorus,
 ferus moribus, asper, superbus, contemptor, saepe ta- 5
 3 men iustus. innotescendi sub Severo imperatore prima
 4 haec fuit causa: natali Getae, filii minoris, Severus
 militares dabat ludos propositis praemiis argenteis, id
 5 est armillis, torquibus et balteolis. hic adulescens et
 semibarbarus et vix adhuc Latinae linguae, prope 10
 Thraecica imperatorem publice petit, ut sibi daret li-
 centiam contendendi cum his, qui iam non mediocri
 6 loco militarent. magnitudinem corporis Severus mi-
 ratus primum eum cum lixis composuit, sed fortissi-
 mis quibus<que>, ne[c] disciplinam militarem conrum- 15
 7 peret. tu<n>c Maximinus sedecim lixas uno sudore
 devicit sedecim acceptis praemiis minusculis non mili-
 3 taribus iussusque militare. tertia forte die cum pro-
 cessisset Severus ad campum, in turba exultantem
 more barbarico Maximinum vidit iussitque statim tri- 20
 buno, ut eum coherceret <et> ad Romanam disciplinam
 2 inbueret. tunc ille, ubi de se intellexit imperatorem lo-
 cutum, suspicatus barbarus et notum se esse principi
 et inter multos conspicuum, ad pedes imperatoris
 3 equitantis accessit. tum volens Severus explorare, 25
 quantus in currendo esset, equum admisit multis cir-
 cumitionibus, et cum senex imperator laborasset ne-
 que ille a currendo per multa spatia desisset, ait ei[s]:

1 procerte P procer (pastorum procer, *omisso* nonnum etiam) Σ
 procer et Gru. (iuuenum procer *scribens falso vertisse videtur*
biographus Herodiani ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας; cf. Ho., Rhein. Mus.
 70, 477sq.) 3 conspius P^a, corr. P^b 15 quib; nec disc. PΣ

16 tuc P¹ t. B¹ tum Σ 17 munusculis P min- Σ 21 ac
 romanam disciplinam P (def. Ti. p. 82, adn. 1) ad romanam dis-
 ciplinam et Σ et ad Romanam disciplinam Salm. (coll. Jordan.
 Get. XV 85: cohercitur ad Rom. inbueret disciplinam), Pet. ac
 Romana disciplina Bae. 26/27 circuitionibus Pet. per errorem

28 spacia P eis P¹ t. B ei* P corr.

'quid vis Thracisce? num quid delectat luctari post
cursum?'. tum 'quantum libet', inquit, 'imperator'. post 4
hoc ex equo Severus descendit et recentissimos quos-
que ac fortissimos milites ei comparari iussit. tum ille 5
more solito septem fortissimos uno sudore vicit solus-
que omnium a Severo post argentea praemia torque
aureo donatus est iussusque inter stipatores corporis
semper in aula consistere. hinc igitur factus con- 6
spicius, inter milites clarus, amari a tribunis, a con-
militonibus suspici, impe<t>rare ab imperatore quod
vellet, locis etiam militiae a Severo adiutus, cum esset
peradulescens, longitudine autem corporis et vastitate
et forma atque oculorum magnitudine et candore in-
ter omnes excelleret.

15 Bibisse autem illum saepe in die vini Capitolinam 4
amforam constat, comedisse et quadraginta libras car-
nis, ut autem Cordus dicit, etiam sexaginta. quod sa- 2
tis constat, holeribus semper abstinuit, a frigidis prope
semper, nisi cum illi potandi necessitas. sudores saepe 3
20 suos excipiebat et in calices vel in vasculum mittebat,
ita ut duos vel tres sextarios sui sudoris ostenderet.

Hic diu sub Antonino Caracallo ordines duxit centu- 4
riatos et ceteras militares dignitates saepe tractavit.
sub Macrino, quod eum, qui imperatoris sui filium
25 occiderat, vehementer odisset, a militia desiit et in
Thracia in vico, ubi genitus fuerat, posses<s>iones con-
paravit ac semper cum Gothis commercia exercuit.
amatus est autem unice a Getis quasi eorum civis. Ha- 5
lani quicumque ad ripam venerunt, amicum eum do-
30 nis vicissim recurrentibus adprobabant. sed occiso 6
Macrino cum filio suo, ubi Heliogabalum quasi An-
tonini filium impera[to]re conperit, iam maturae aeta-
tis ad eum venit petitque, ut quod avus eius Severus

5 soloto P^a, corr. P^b t. B 8 hic P^a, corr. P^b igitur P¹
9 clarus del. Eyss. 10 suscipi P² imperare P¹ 27 com-
mercia P 28 ciues P¹ t. B 32 imperatore P¹ t. B -rē P
corr. imperare Σ (Pet.)

iudicii circa se habuerat, et ipse haberet. <sed> apud
 7 inpurum hominem valere nihil potuit; nam dicitur cum
 eo iocatus esse Heliogabalus turpissime: 'diceris, Ma-
 ximine, sedecim et viginti et triginta milites aliquando
 8 lassasse: potes tricies cum muliere perficere?' tum ille 5
 ubi vidit infamem principem sic exo(r)sum, a militia
 9 discessit. et tamen retentus est per amicos Heliogabali,
 ne hoc quoque illius famae accederet, quod virum
 temporis sui fortissimum et quem alii Herculem, alii
 Achillem, {alii Hectorem}, Aiace[m] alii vocabant, a suo 10
 5 exercitu dimoveret. fuit igitur sub homine inpuris-
 simo tantum honore tribunatus, sed numquam ad ma-
 num eius accessit, numquam illum salutavit, per to-
 2 tum triennium huc atque illuc discurrens; modo agris,
 3 modo otio, modo fictis languoribus occupatus est. oc- 15
 ciso Heliogabalo ubi primum comperit Alexandrum
 4 principem nominatum, Romam contendit. quem Alex-
 ander miro cum gaudio, mira cum gratulatione susce-
 pit, <it>a ut in senatu verba faceret talia: 'Maximinus,
 p. c., tribunus, cui ego latum clavum addidi, ad me 20
 confugit, qui sub inpura illa belua militare non potuit,
 qui apud divum parentem meum Severum tantus fuit,
 5 quantum illum fama conperitis.' statim denique illum
 tribunum legionis quartae, {quam} ex tironibus ipse
 conposuerat, dedit <et> eum in haec verba provexit: 25
 6 'veteres milites tibi, Maximine mi carissime atque

1 sed add. edd. 3 dicens PΣ diceris Momms. (Pet.) (di-
 ceris post triginta add. P corr.) dicens: <diceris> Magie 5 per-
 ficere P 6 exorsum edd. 7 et tamen] attamen Petsch. sed
 tamen Da. 10 alii Hectorem om. P, non om. Σ 12 tribu-
 nus Momms. 14 modo agris iteravit P^a 15 languoribus]
 i. e. morbis (cf. Ael. 6, 10 languore ac diuerso genere morborum)

16 post ubi primum in P sequuntur verba v. AS 43, 7 fecisset
 et templa [re]liqua deserenda. haec pars v. Max. usque ad
 c. 18, 2 et omnes qui mecum inserta est in v. MB 8, 2 post ho-
 mines vulgares 19 aut P¹ t. B * ut P corr. ita ut Kell. (Pet.)

21 uelua P¹ 22 seuerus P^a, corr. P^b 23 fame PCh
 □ fama R 24 legionis PΣ -ni Pet. quam om. P, non om. Σ
 (ante ipse add. P corr.) tyronib; P 25 et add. edd.

amantissime, idcirco non credidi, quod veritus sum, ne vitia eorum sub aliis inolescentia emendare non posses. habes tirones: ad tuos mores, ad tuam virtutem, ad 7 tuum laborem eos fac militiam condiscere, ut mihi 5 multos Maximinos re<i> p[i]. optabiles solus efficias.'

Accepta igitur legione statim eam exercere coepit. 6 quinta quaque die iubebat milites decurrere, in<ter> 2 se simulacra bellorum agere. gladios, { lanceas }, loricas, galeas, scuta, tunicas et omnia arma illorum cotidie circumspicere; calciamenta quin etiam ipse 3 spiciebat, prorsus ut autem patrem militibus praeberet. sed cum eum quidam tribuni reprehende<re>nt dicentes: 'quid tantum laboras, cum eius loci iam sis, ut ducatum possis accipere?', ille dixisse fertur: 'ego 5 15 vero, quo maior fuero, tanto plus laborabo.' exercebat cum militibus ipse luctamina, quinos, senos et septenos, idem quindenos ad terram prosternens. denique 6 invidentibus cunctis, cum quidam tribunus superbior, magni corporis, virtutis notae atque ideo ferocior, ei 20 dixisset: 'non magnam rem facis, si tribunus tuos milites vincis', ille ait: 'visne congrediamur?' cumque adversarius adnuisset, venientem contra se palma in pectus percussum supinum reiecit et continuo dixit: 'date alium, sed tribunum.' erat praeterea, ut refert Cordus, 8 25 magnitudine tanta, ut octo pedes digito videretur egressus, pollice ita vasto, ut uxoris dextrocherio uteretur pro anulo. iam illa prope in vulgi ore sunt posita, quod 9

2 aleis PΣ enolescentia P in- Σ 5 repi P 7/8 decurrere in se *edd. cum codd.* decurrere, inter se *Ma.* 8 lanceas *om. P, non om. Σ (cf. Cl. 14, 6)* 10 calciamenta P 11 prorsus ut autē P (prorsus ut autem *def. Less., lex. p. 45^b; Ti. p. 108*) prorsus et ut Σ prorsus ut amantem *Petsch.* prorsus ut alterum *Bae.* 12 reprehendent P¹ t. B 17 iam grandaeuos P¹ t. B iam grandaeuos P *corr.* idem (item) quindenos Σ (*cf. c. 2, 7 sedecim*) iam grandaeuos *edd.* 20 tribunos P¹ 25 digito videretur PΣ digitis sex videretur *Cas. et Salm. coll. c. 28, 2 digitis sex diceretur Pet.* 27 vulgi ore P eloquio Σ

amaxas manibus adtraheret, raedam onustam solus moveret, equo si pugnum dedisset, dentes solveret, si calcem, crura frangeret, lapides toficios friaret, arbores teneriores scinderet, alii denique eum Crotoniaten Milonem, alii Herculem, Antaeum alii vocarent. 5

7 His rebus conspicuum virum Alexander, magnorum meritorum iudex, in suam perniciem omni exercitui praefecit, gaudentibus cunctis ubique tribunis, ducibus 2 et militibus. denique totum eius exercitum, qui sub Heliogabalo magna ex parte torpuerat, ad suam mili- 10 tarem disciplinam retraxit. quod Alexandro, ut diximus, optimo quidem imperatori, sed tamen cuius aetas ab initio contemni potuerit, gravissimum fuit. nam cum in Gallia esset et non longe ab urbe quadam castra posuisset, subito inmissis militibus, ut quidam di- 15 cunt, ab ipso, ut alii, tribunis barbaris, Alexander ad matrem fugiens interemptus est Maximino iam imperatore appellato. et causam quidem Alexandri inter- 5 mendi alii aliam fuisse dicunt. quidam enim Mam- m(a)eam dicunt auctorem fuisse, ut filius deserto bello 20 Germanico orientem peteret, atque ideo milites in seditionem prorupisse; quidam, quod ille nimis severus esset et voluisset ita in Gallia legiones exauctorare, ut exauctoraverat in oriente.

8 Sed occiso Alexandro Maxim(in)us primum e cor- 25 pore militari et nondum senator sine decreto senatus Augustus ab exercitu appellatus est filio sibimet in participatu(m) dato; de quo pauca, quae nobis sunt 2 cognita, mox dicemus. Maximinus autem ea fuit semper astutia, ut milites non virtute regeret, sed etiam 30 praemiis et lucris sui amantissimos redderet. numquam ille annonam cuiuspiam tulit. numquam s(i)vit,

1 redā — friar& (v. 3) om. P^a, add. P^b in marg. superiore
3 toficios P tofinos Σ friar& P¹ fricaret Σ, P corr. 5 an-
theum PΣ 10 suum P¹ t. B 25 maximus P¹ primus Eutr.
IX 1; Aur. Vict. Caes. 25, 1 28 participato P¹ t. B 32sq. sult
quilsine P fuit quln in Σ siuit ut quis in Pet. quaesivit, quis in Nov.

<ut> quis in[e] exercitu miles faber aut alterius rei,
 ut plerique sunt, artifex esset, solis venationibus legio-
 nes frequenter exercens. sed inter has virtutes tam
 crudelis fuit, ut illum alii Cyclopem, alii Busirem, alii
 5 <S>cirona[m], nonnulli Falarem, multi Tyfona[m] vel
 Giganta[m] vocarent. senatus eum tantum timuit, ut 6
 vota in templis publice privatimque, mulieres etiam
 cum suis liberis facerent, ne ille umquam urbem Ro-
 mam videret. audiebant enim alios in crucem sublatos, 7
 10 alios animalibus nuper occisis inclusos, alios feris
 obiectos, alios fustibus elisos, atque omnia haec sine
 dilectu dignitatis, cum videretur disciplinam velle re-
 gere militarem. cuius exemplo civilia etiam corrigere
 voluit, quod non convenit principi, qui velit diligi. 8
 15 erat enim ei persuasum nisi crudelitate imperium non
 teneri; simul et verebatur, ne propter humilitatem ge-
 neris barbarici a nobitate contemneretur; memi- 10
 nerat praeterea se Romae etiam a servis nobilium con-
 temptum esse, ita ut ne a procuratoribus quidem eorum
 20 videretur; et, ut se habent stultae opiniones, tales eos 11
 contra {se} sperabat futuros, cum iam imperator esset.
 tantum valet conscientia degeneris animi. nam igno- 9
 bilitatis tegendae causa omnes conscios generis sui
 interemit, nonnullos etiam amicos, qui ei saepe mi-
 25 sericordiae paupertatis causa pleraque donaverant. ne 2
 que enim fuit crudelius animal in terris omnia sic in
 viribus suis ponens, quasi non posset occidi. denique 3
 cum inmortalem se prope crederet ob magnitudinem
 corporis virtutisque, mimus quidam in theatro prae-
 30 sente illo dicitur versus Graecos dixisse, quorum haec
 erat Latina sent<ent>ia: 'et qui[a] ab uno non potest 4

5 cironam P^Σ Scirona Salm. (Pet.) nonnu P^a nonnulli P^b
 tyfonā P Typhona Salm. 6 gigantam P gigem Σ Gygem Cas.
 giganta Salm., edd. 17 barbaritia noultate P¹ f. B barbarici
 a nobilitate Σ, P corr. 21 se om. P, non om. Σ 24/25 mi-
 sericordia Salm. 25 ac post misericordiae add. P corr.
 29 minus P¹ Σ 31 sentia P¹ quia P¹ f. B a exp. P corr.

- occidi, a multis occiditur. elefans grandis est et occiditur, leo fortis est et occiditur, tigris fortis est et occiditur: cave multos, si singulos non times.' et haec
 5 imperatore ipso pr<a>esente iam dicta sunt. sed cum interrogaret amicos, quid mimicus scurra dixisset, dictum est ei, quod antiquos versus cantaret contra homines asperos scriptos, et ille, ut erat T<h>r[h]ax et barbarus, credidit. nobilem circa se neminem passus est, prorsus ut Spartaci aut Athenionis exemplo imperabat. praeterea omnes Alexandri ministros variis modis
 8 interemit. dispositionibus eius invidit. et dum suspectos habet amicos ac ministros eius, crudelior factus est.
 10 Cum esset ita moratus, ut ferarum more viveret, tristior et inmanior factus est factione Magni cuiusdam consularis viri contra se parat<a>, qui cum multis militibus et centurionibus ad eum confodiendum consilium inierant, cum in se imperium transferre
 2 cuperet. et genus factionis fuit tale: cum ponte iuncto in Germanos transire Maximinus vellet, placuerat, ut contrarii cum eo transirent, pons postea solveretur, 20 ille in barbarico circumventus occideretur, imperium
 3 Magnus arriperet. nam omnia bella coeperat agere, et quidem fortissime, statim ut factus est imperator, peritus utpote rei militaris, volens existimationem de se habitam tenere et ante omnes Alexandri gloriam, 25
 4 quem ipse occide<rat>, vincere. quare imperator[e] etiam in exercitio cottidie milites detinebat eratque in armis ipse, ma[g]nu[s] exercitui et corpore multa semper
 5 per osten<den>s. et istam quidem factionem Maxi-

5 interrogaret] maxlmin' superscr. in P a. m. scura P^a
 9 spartici P i. e. cyrl superscr. a. m. Spartaci aut Athenionis exemplo] cf. Cic. de harusp. resp. 26: Athenionis aut Spartaci exemplo 9/10 imperabat PΣ imperaret vulgo 11 suspectos P suspectos Σ 13 moratus PΣ at morigerat' superscr.
 □ a. m. in P 15 parat P¹ t. B 21 solo post barbarico add. P corr. 26 occide P¹ occiderat Σ, P corr. imperatore P¹ t. B -tor* P corr. 28 magnus PΣ manu Cas., edd. 29 ostens P¹

minus ipse finxisse perhibetur, ut materiam crudeli-
tatis augeret. denique sine iu<di>cio, sine accusatione, 6
sine delatore, sine defensore omnes interemit, omnium
bona sustulit et plus quattuor milibus hominum oc-
cisis se satiare non potuit. fuit etiam sub eodem factio 11
desciscentibus sagittariis Osdroenis ab eodem ob amo-
rem Alexandri et desiderium, que<m> Maximino apud
eos occisum esse constabat, nec aliud persuaderi po-
tuerat. denique etiam ipsi Titum, unum ex suis, sibi 2
ducem atque imperatorem fecerunt, quem Maximinus
privatum iam dimiserat. quem quidem et purpura 3
circumdederunt, regio apparatu ornarunt et quasi sui
milites obsaepierunt, et invitum quidem. sed hic dor- 4
miens domi suae ab uno ex amicis suis interfectus est,
15 qui sibi doluit illum esse praepositum, Macedonio no-
mine, qui eum Maxim<in>o prodidit quique <c>apud
eius ad imperatorem detulit. sed Maximinus primo 5
ei gratias egit, postea tamen ut proditorem odio habuit
et occidit. his rebus in dies inmanior fiebat, ferarum 6
20 more, quae vulnera[e]ta<e> magis exulcerantur.

Post haec transiit in Germaniam cum omni exercitu 7
et Mauris et Osdroenis et Parthis et omnibus, quos se-
cum Alexander ducebat ad bellum. et ob hoc maxime 8
orientalia secum trahebat auxilia, quod nulli magis
25 contra Germanos quam expediti sagittarii valent. mi-
randum autem adparatum belli Alexander habuit, cui
Maximinus multa dicitur addidisse. ingressus igitur 12
Germaniam Tra<n>srenanam per triginta vel quadra-
ginta milia barbarici soli vicos <incendit>, greges abe-

2 incio P¹ iudicio Σ, edd. 7 desideriumq; maximino P¹
desiderium quem a maximino P corr., edd. desiderium quem
Maximino (i. e. dat. auct.) Ho. 9 ticum P Titum Salm. cf.
T 32; Kovαγτίvos Herod. VII 1, 9 13 obseperunt P obseple-
bant Σ 13/14 dormiens] ticus superscr. a. m. in P 16 maxi-
mo P¹ t. B apud P¹ capud P corr. 20 uulnera eta P¹ t. B, Σ
26 cum P cui Σ 28 trecenta PΣ triginta Salm., edd. cf.
§ 6 28/29 quadringenta PΣ quadraginta B 29 incendit
om. PΣ; add. vulg. cf. § 6

git, praedas sustulit, barbarorum plurimos interemit, militem divitem reduxit, cepit innumeros, et nisi Germani <a c>ampis ad paludes et silvas confugisse<n>t, omnem Germaniam in Romanam ditionem redegisset.

2 ipse praeterea manu sua multa faciebat, cum etiam 5 paludem ingressus circumventus es<se>t a Germanis, nisi cum suo equo inh<a>erentem <milites> liberassent. habuit enim hoc barbaricae temeritatis, ut putaret imperatorem manu etiam sua semper <uti> debere.

4 denique quasi <n>av<a>le quoddam proelium in palude fecit plurimosque illic interemit. victa igitur Germania litteras Romam ad senatum et populum misit se dicta<n>te conscriptas, quarum sententia haec fuit:

6 'non possumus tantum, p. c., loqui, quantum fecimus. per quadraginta <vel> quinquaginta milia Germanorum 15 vicos incendimus, greges abduximus, captivos abstraximus, armatos occidimus, in palude pugnavimus. pervenissemus ad silva<s>, nisi altitudo paludum nos

7 transire non permisisset.' Aelius Cordus dicit hanc omnino ipsius orationem fuisse. credibile est; quid enim 20 in hac est, quod non posset barbarus miles? qui pari sententia et ad populum scripsit sed maiore reverentia, idcirco quod senatum oderat, a quo se contemni

10 multum credebat. iussit praeterea tabulas pingi ita, ut erat bellum ipsum gestum, et ante curiam proponi, 25 ut facta eius pictura loqueretur. quas quidem tabulas post mortem eius senatus et deponi iussit et exuri.

13 fuerunt et alia sub eo bella plurima [proelia], ex qui-

3 amnes P¹ p amnes P corr. ad amnes Σ omnes Eyss. a campis Pet. coll. Herod. VII 2, 5 ἀπὸ ... τῶν πεδίων confugiss& P¹

6 est PΣ esset vulg. 7 cum suo PΣ eum sui Oberd., Bae., □ Ma. (Pet.) inhaerente Pet. milites add. He. 9 manum etiam suam Bernh., edd. uti add. Egn. 10 aule PΣ nauale vulg. (cf. Herod. VII 2, 7 ναυμαχίας) 13 dictatē P¹ f. B dictatē P corr. 15 uell] add. edd. et add. Σ 18 silua P¹ 20 fuisse P fuisse quod Σ fuisse dicit quod P corr. 27 iussiss& P¹ f. B iussit** P corr. 28 proelia om. Σ, del. Salm. (Eyss.) <ac> proelia Pet.

bus semper primus victor revertit et cum ingentibus
 spoliis atque captivis. extat oratio eiusdem missa ad 2
 senatum, cuius hoc exemplum est: 'breui tempore, p. c.,
 tot bella gessi quot nemo veterum. tantum praedae in
 5 Romanum solum attuli, quantum sperari non potuit.
 tantum captivorum adduxi, ut vix sola Romana suffi-
 ciant.' reliqua orationis ad hanc rem <non> necessaria.
 pacata Germania Sirmium venit, Sarmatis inferre bel- 3
 lum parans atque animo concipiens usque ad Oceanum
 10 septentrionales partes in Romanam ditionem redigere;
 quod fecisset, si vixisset, ut Herodianus dicit, Grae- 4
 cus scriptor, qui ei, quantum videmus, in odium Alex-
 andri plurimum favit.

Sed cum Romani eius crudelitatem ferre non pos- 5
 15 se<n>t, quod delatores evocaret, accusatores inmitte-
 ret, crimina fingeret, innocentes occideret, damnaret
 omnes, quicumque in iudicium venissent, ex ditissi-
 mis hominibus pauperrimos faceret nec aliunde nisi
 malo alieno pecuniam quaereret, deinde sine delicto
 20 consulares viros et duces multos interimeret, alios sic-
 cis vehi<cu>lis exhiberet, alios in custodia detineret,
 nihil denique praetermitteret, quod ad crudelitatem vi-
 deretur operari, contra eum defectionem pararunt. nec 6
 solum Romani sed, quia et in milites saeviebat, exer-
 25 citus, qui <i>n Africa erat, subita et ingenti seditione
 Gordianum senem, virum gravissimum, qui erat pro
 consule, imperatorem fecerunt. cuius factionis hic ordo
 fuit: erat fisci procurator in Libya, qui omnes Maxi- 14
 mini studio spoliaverat; hic per rusticanam plebem,
 30 deinde et quosdam milites interemptus est pel<lentes>

4 quod P 7 non add. edd. 9 concupiens P habens con-
 cupiensque Σ concipiens Ma. (Pet.) 11 Herodian. VII 2, 9
 14/15 poss& P¹ t. B poss& P corr. 15 accusatorem PΣ -res
 Klein (Pet.) 17 in om. P^a 20/21 sicclis] pro solis Salm.
 coll. Herod. VII 3, 4 21 uehills P¹ t. B uehiculis Σ, P corr.
 uehelis Salm. uehiclis Eyss. (cf. Herod. l. l. ὀχήμασι) 23 pa-
 rarent P^a pararunt P^b t. B 25 quin africa P¹ t. B erant
 Kell. (Pet.) 30sq. pereos P

- eos, qui rationalem in honorem Maximini defendebant.
 2 sed cum viderent auctores caedis eius <a>crioribus remediis sibi subveniendum esse, Gordianum proconsulem, virum, ut diximus, venerabilem, natu grandiore, omni virtutum genere florentem, ab Alexandro ex senatus consulto in Africam missum, reclamantem et se terrae adfligentem, opertum purpura imperare coegerunt, instantes cum gladiis et cum omni genere telorum.
 3 et primo quidem invitus Gordianus purpuram sumpserat, postea vero, cum vidit neque filio neque 10 familiae suae tutum id esse, volens suscepit imperium et appellatus est omni<bu>s Afris Augustus cum filio
 4 apud oppidum Tysdrum. inde <pro>per<e> Carthaginem venit cum pompa regali et protectoribus et fascibus laureatis, unde Romam ad senatum litteras misit, 15 quae occiso V<it>aliano, duce militum praetorianorum, in odium Maximini gratanter accep[il]t<a>e sunt.
 5 appellati etiam Gordianus senex et Gordianus iuvenis
 15 a senatu Augusti[s]. interfecti deinde omnes delatores, omnes accusatores, omnes amici Maximini. interfec- 20 tus est Sabinus praefectus urbis percussus in populo.
 2 ubi haec gesta sunt, senatus magis timens Maximinum aperte ac libere hostes appellat Maximinum et eius
 3 filium. litteras deinde mittit ad omnes provincias, ut communi saluti libertatique subveniant; quae auditae 25
 4 sunt ab omnibus. denique ubique amici et administratores et duces tribuni et milites Maximini interfecti
 5 sunt; paucae civitates fidem hosti publico servaverunt,

per eos Σ inter eos Cas. (Eyss.) propter eos Gru. praeter eos Bae. pellentes eos Ho.; cf. Herod. VII 4, 6 ἐτρέψαντο 2 clorib; P¹ t. B 4 c. 13, 6 6 missus P¹ t. B 12 omnis P ab omnibus Σ (Eyss.) omnibus Pet. 13 per PΣ propere Pet. (cf. ἡπειχθη, Herod. VII 6, 1) 15 senatus P 16 ualiano P ualeriano Σ Vitaliano Cas., edd. 17 accipite P¹ t. B accep*te P corr. 19 augustus P¹ t. B 20 post Maximini add. P corr. occisi sunt 21 est] et Gru. in populo] i. e. in publico; cf. AS 27, 1 23 & ius P^a & eius P^b 27 duces tribuni] asyndeton def. Ti. p. 36 28 ciuitatis P

quae proditis his, qui missi ad eos fuerant, ad Maximinum cito per indices detulerunt.

Litterarum senatus exemplum hoc fuit: 'senatus- 6
[que] populusque Romanus per Gordianos principes a
5 tristissima belua liberari coeptus proconsulibus, prae-
sidibus, legatis, ducibus, tribunis, magistratibus ac sin-
gulis civitatibus et municipiis et oppidis et vicis et
castellis salutem, quam nunc primum recipere coepit,
dicit. dis faventibus Gordianum proconsularem, virum 7
10 sanctissimum et gravissimum senatorem, principem
meruimus, Augustum appellavimus, nec solum illum,
sed etiam in subsidium rei p. filium eius Gordianum,
nobilem iuvenem. vestrum nun<c> est consentire ad 8
salutem rei p. optinendam et ad scelera defendenda et
15 ad illam beluam atque illius amicos, ubicum<que>
fuerint, persequendos. a nobis etiam Maximinus cum 9
filio suo hostis est iudicatus.'

Senatus consulti autem hoc fuit {exemplum}: cum 16
ventum esset in aedem Cast[r]orum di<e> VI. kl. Iulia-^{a. p. Chr. n. 238}
20 rum, acceptas litteras Iunius Silanus consul [I]lex
Africa Gordiani imperatoris, patris patr<i>ae, procon-
sulis recitavit: 'invitum me, p. c., iuvenes, quibus Africa 2
tuenda commissa est, ad imperium vocarunt. sed in-
tuitu vestri necessitatem libens sustineo. vestrum est
25 aestimare, quid velitis. nam ego usque ad senatus
iudicium incertus et varius fluctuabo.' lectis litteris 3
statim senatus adclamavit: 'Gordiane Auguste, di te
servent. felix imperes. salvus imperes. tu nos libe-
rasti. per te salva res p.; omnes tibi gratias agimus.'
30 item consul rettulit: 'p. c., de Maximinis quid placet?' 4

3/4 Senatusq. P¹ t. B Senatus* P corr. 13 nun P¹ t. B
nūc P corr. 15 uelam P¹ Maximinū superscr. a. m. ubi-
cum P¹ t. B 18 exemplum om. P, add. Σ, sed ante hoc
19 di P, om. Σ dle edd. 20 lex P ex Σ 21 africe PΣ
patris patriae del. Pet. patris patriae proconsulis del. Eyss.
patriae P¹ t. B patrie P corr. per ras. 28 post imperes Pet.
perperam cum vulg. add. tu nos liberasti

- responsum est: 'hostes, hostes. qui eos occiderit, prae-
 5 mium merebitur.' item consul dixit: 'de amicis Maxi-
 mini quid vide[re]tur?' adclamatum est: 'hostes, ho-
 6 stes. qui eos occiderit, praemium merebitur.' item ad-
 clamatum est: 'inimicus senatus in crucem tollatur. 5
 hostis senatus ubicumque feriat. inimici senatus
 vivi exurantur. Gordiani Augusti, di vos servent. ambo
 7 feliciter agatis, ambo feliciter imperetis. nepoti Gor-
 diani praetura decernimus, nepoti Gordiani consu-
 latum spondemus. nepos Gordiani Caesar appelletur. 10
 tertius Gordianus praetura accipiat.'
- 17 Ubi hoc senatus consultum Maximinus accepit, homo
 natura ferus sic exarsit, ut non hominem sed beluam
 2 putares. iac<i>ebat se in parietes, nonnumquam terrae
 se prosternebat, exclamabat incondite, arripiebat gla- 15
 dium, quasi senatum posset occidere, conscindebat ve-
 stem regiam, ali<qu>os verberibus adficiebat, et nisi de
 medio recessisset, ut quidam sunt auctores, oculos filio
 3 adolescentulo sustulisset. causa autem iracundiae con-
 tra filium haec fuit, quod eum Romam ire iusserat, cum 20
 primum imperator factus est, et ille patris nimio amore
 neglexerat; putabat autem, quod, si ille Romae fuisset,
 4 [et] nihil ausurus esset {senatus}. ardentem igitur ira-
 5 cundia amici intra cubiculum receperunt. sed cum fu-
 rorem suum tenere non posset, ut oblivionem cogi- 25
 tationis acciperet, vino se primo die obruisse dicitur,
 6 eo <u>sque ut, quid a[i]ctum es<se>t, ignoraret. alia[s]

3 uider&ur P uidetur Σ 4 Ita P item Σ 8 agitis P
 agatis Σ nepoti poti P^a in confinio paginarum nepoti ****
 P^b t. B 9 praetura P questura Σ 13 uelua P¹ t. B
 14 lacebat P¹ iaciebat P corr. lactabat Σ 15 exclamauit P
 exclamabat Σ 17 aliquos He. alios P Σ aulicos Kell.
 19/20 cum P¹ t. B cōtra P corr., Σ 23 et om. Σ senatus
 om. P, non om. Σ 23/24 iracundia] maximinū in P superscr.
 a. m. 24 cubicum P^a cubiculum P^b 27 eosq. P¹ Σ eo
 usq. P corr. aletū P¹ t. B¹ gestū P corr. adiectum Σ actum
 edd. est P esset Σ Alias P¹ t. B Alia* P corr. alia
 sane Σ

{sane} die admissis amicis, qui eum videre non poterant sed tacebant et qui factum senatus tacite laudabant, consilium habuit, quid facto opus esset. *de* consilio ad contionem processit, in qua contione multa in Afros, multa in Gordianum, plura in senatum dixit cohortatusque milites ad communes iniurias vindicandas.

Contio denique omnis militaris fuit, cuius hoc exemplum est: 'conmilitiones, rem vobis notam proferimus: Afri fidem fregerunt. nam quando tenuerunt? Gordianus senex debilis et morti vicinus sumpsit imperium. sanctissimi autem p. c. illi, qui et Romulum et Caesarem occiderunt, me hostem iudicaverunt, cum pro his pugnarem et ipsis vincerem, nec solum me sed etiam vos et omnes, qui mecum sentiunt, et Gordianos, patrem ac filium, Augustos vocarunt. ergo si viri estis, si vires habetis, eamus contra senatum et Afros, quorum omnium bona vos habebitis.'

Dato igitur stipendio, et quidem ingenti, Romam versus cum exercitu[m] proficisci coepit.

Sed Gordianus in Africa primum a Capeliano quodam agitari coepit, cui Mauros regenti successorem dederat. contra quem filium iuvenem cum misisset, acerrima pugna interfecto filio ipse laqueo vitam finivit, sciens et in Maximino multum esse roboris et in Afris nihil virium, multum quin immo perfidiae. tunc Capelianus victor pro Maximino omnes Gordiani [metu]

1 uidere P (i. e. ferre interpretatur Plew; de hoc usu cf. Vahlen, Opusc. acad. II 265) audire Σ ultare Oberd. non adire? Ho. 3 sed PΣ de Salm., edd. 11 senex ** P (& eras.?)

15 post mecum P pergit quā & senatui acceptissimam et q. s. (MB 8, 2). interiecti sunt versus sentiunt et Gordianos — homines vulgares (MB 8, 2, infra p. 63, v. 7) in P in AS 58, 1 post de Isauria. Σ praebet ordinem integrum 17 ueres P¹ t. B uires Σ, P corr. 19 quidam P quidem Σ 20 exercitū P¹ t. B (virgulam eras. P corr.) 21 primus P^a primū* P^b t. B

22 Mauros regent] cf. ad v. Gd. 15, 1 25 in ante Maximino om. P^a, add. P^b 27 metu P, del. Ma. motu Σ

partium in Africa interemit atque proscripsit nec cuiquam pepercit, prorsus ut ex animo Maximini vide-
 4 <re>tur haec facere. civitates denique sub<ver>tit, fana diripuit, donaria militibus divisit, plebem et principes
 5 civitatum concidit. ipse praeterea militum animos sibi conciliabat, proludens ad imperium, si Maximinus perisset.

20 Haec ubi Romam nuntiata sunt, senatus Maximini et naturalem et iam necessariam crudelitatem timens mortuis duobus Gordianis Maximum ex praefecto urbi 10 et qui plurimas dignitates praecipue gessisset, ignobilem genere sed virtutibus clarum <et Balbinum>, moribus delictiorem, imperatores creavit. quibus a populo Augustis appellatis per milites et eundem populum etiam parvulus nepos Gordiani Caesar est dictus. 15
 3 tribus igitur imperatoribus contra Maximinum fulta
 4 res p. est. horum tamen Maximus vita[e] severior, prudentia gravior, virtute constantior. denique ipsi contra Maximinum et senatus et Balbinus bellum crediderunt.
 6 profecto igitur ad bellum Maximo contra Maximinum 20 Balbinus Romae bellis intestinis et domesticis seditionibus urgebatur occisis praecipue per populum <auctoribus> Gallicano et Maecenate. qui quidem populus a praetorianis laniatus est, cum Balbinus resistere seditionibus non satis posset. denique magna 25
 pars urbis incensa est.

7 Et recreatus quidem imperator fuerat Maximinus audita morte Gordiani atque eius filii Capeliani victoria; verum ubi aliud senatus consultum accepit,

2/3 uidetur P ulderetur Σ 3 subtit P¹ subuertit Σ, P corr. subdidit Pet. 8 nuntiata P^a nuntia** P^b t. B 10 Maximum] puppienū superscr. a. m. in P ex] & P ante corr. 11 praecipue] in castris vel castrenses Ell. 12 claruo P¹ t. B¹ clarum Σ, P corr. et clodiu balbinu add. P corr. 13 delecatorem P delicatioribus et balbinum Σ 17 ultae P 18 ipse P ipsi R 22 lacunam significavit Pet.; de re vide Gd. 22, 8 sq. et Herodian. VII 11 23 auctoribus add. Ho. meçenate P 28 et ante Capeliani add. Σ, P corr.

quo[d] Maximus et Balbinus et Gordianus imperatores
 appellati sunt, intellexit senatus odia esse perpetua et
 se vere hostem omnium iudicio haberi. acrior denique **21**
 Italiam ingressus est. ubi cum conperisset Maximum
 5 contra se missum, vehementius s<a>eviens quadrato
 agmine Hemonam venit. sed provincialium omnium **2**
 consilium hoc fuit, ut sublatis omnibus, quae victum
 praeberere possent, intra civitates se reciperent, ut Maxi-
 minus cum exercitu fame urgeretur. denique ubi pri- **3**
 10 mum castra in campo posuit neque quicquam com-
 meatuum rep<p>erit, incensus contra eum exercitus
 suus, quod fame in Italia laboraret, in qua post Alpes
 recreari se posse credebat, murmurare primum coepit,
 deinde etiam aliqua libere dicere. haec cum vellet vin- **4**
 15 dicare, multum exarsit exercitus. et odium tacitum in
 tempus distulit, quod loco suo statim prodidit. pleri- **5**
 que sane dicunt ipsam Hemonam vacuum et desertam
 inventam esse a Maximino, stulte laetante, quod quasi
 sibi civitas tota cecisset.
 20 Post hoc Aquileiam venit, quae contra eum armatis **6**
 circa muros dispositis portas clausit, nec propugnatio
 defuit Menofil[i]o et Crispino consularibus viris auc-
 toribus. cum igitur frust<r>a obsideret Aquileiam, **22**
 Maximinus legatos in eandem urbem misit. quibus po-
 25 pulus paene consenserat, {ni} Menofil[i]us cum collega
 restitisset, dicens etiam deum Belenum per haruspices
 <res>pondisse Maximinum esse vincendum. unde etiam **2**
 postea Maximi<ni>ani milites iactasse dicuntur Apol-
 linem contra se pugnasse [debere], nec illam Maxi-

1 quod PΣ 9 fame P 10/11 cum & auum P comeatus
 (comeatus) Σ comeatuum Salm., edd. 12 quid P^a quod P^b

13 murmurare P 15 et] set Pet. 21 oppugnatio P Σ
 propugnatio Salm. (Pet.) 22 meno filio P menophilo Σ

25 ni om. P¹, non om. Σ nisi add. P corr. 26 Belenum]
 i. e. martem superscr. a. m. in P 27 pondisse P respondisse Σ
 sed post vincendum 28 maximiani PΣ Maximiniani Salm.,
 edd. 29 debere del. Less. 29sq. maximam P¹ maximam
 maximi puppleni P corr. maximi Σ

3 m[*m*] aut senatus sed deorum fuisse victoriam. quod
 quidam idcirco ab his fictum esse dicunt, quod eru-
 4 bescebant armati[s] sic paene ab inermibus victi. ponte
 itaque cupis facto Maximinus fluvium transivit et de
 5 proximo Aquileiam opsiderare coepit. ingens autem op- 5
 pugnatio et discrimen tunc fuit, cum se cives sulfur<*e*>
 et flammis ceterisque huius modi propugnaculis a mi-
 litibus defenderent; quorum alii nudabantur armis,
 aliorum vestes incendebantur, aliorum oculi extingue-
 6 bantur, diruebantur etiam machinamenta. inter haec 10
 Maximinus cum filio adule<*s*>cente, quem Caesarem
 appellaverat, circumire muros, quantum a teli iactu
 satis tutus esse posse<*t*>, nunc suos verbis, nunc oppi-
 7 danos rogare. verum nihil profecit. nam multa et in
 eum crudelitatis causa et in filium, qui speciosissimus 15
 23 erat, probra congesta sunt. quare Maximinus sperans
 suorum ignavia bellum trahi duces suos interemit, eo
 tempore quo minime oportebat. unde sibi milites etiam
 2 iratiores reddi<*di*>. huc accedebat, quod deficiebatur
 commeatibus, quia senatus ad omnes provincias et por- 20
 tuum custodes litteras dederat, ne aliqui<*d*> commea-
 3 tuum in Maximini potestatem veniret. miserat prae-
 terea per omnes civitates praetorios et qu<*a*>estorios
 viros, qui ubique custodias agerent et omnia contra
 4 Maximinum defenderent. effectum denique e<*s*>, ut 25
 5 opsessi angustias obsidens ipse pateretur. nuntiaba-
 tur inter haec orbem terrarum consensisse in odium
 6 Maximini. quare timentes milites, quorum adfectus in
 Albano monte erant, medio forte die, cum a proelio
 quiesceretur, et Maximinum et filium eius in tentorio 30

3 armatis P¹ t. B armati* P corr. 4 cupis] i. e. nauibus
 superscr. a. m. in P 6 sulfur P¹ 11 aducente* P¹ t. B
 adulescente* P corr. 12 clrire P^a circuire P^b 13 posse P¹
 t. B uerbis] pleonasmum def. Löfstedt, Eran. VIII p. 103
 14 multe P 18 nimine P^a ut videtur minime P^b oposte-
 bat P^a, corr. P^b 19 irationes P^a, corr. P^b reddit P reddi-
 dit Σ, Pet. 27 consessisse P consensisse Σ

posito<s> occiderunt eorumque capita praefixa contis Aquileiensibus demonstrarunt. in oppido igitur vicino 7 statim Maximini statucae atque imagines depositae sunt, et eius praef. praet. occisus est cum amicis clariori-
5 bus. missa etiam Romam capita sunt eorum.

Hic finis Maximinorum fuit, dignus crudelitate[s] 24 patris, indignus bonitate filii. quibus mortuis ingens laetitia provincialium, dolor gravissimus barbarorum. sed milites interfectis publicis hostibus recepti sunt ab 2
10 oppidanis rogantes, et primum ita ut ante imagines Maximi et albinus et Gordiani adorarent, cum omnes dicerent priores Gordianos in deos relatos. post 3 hoc ingens ex Aquileia commeatus in castra, quae labora<ba>nt fame, pr[a]e<tio> traductus <re>fec[is]tis-
15 que militibus alia die ad contionem ventum est, et omnes in Maximi et Balbini verba iurarunt, Gordianos priores divos appellantes.

Dici vix potest, quanta laetitia fuerit, cum Roma<m> 4 per Italiam caput Maximini fertur, occurrentibus
20 cunctis ad gaudium publicum. et Maximus quidem, 5 quem multi Puppienum putant, apud Ravennam bellum parabat per Germanorum auxilia; qui ubi conperit consensisse exercitum sibi et collegis suis, occisos au-
tem esse Maximinos, quare statim dimissis Germano- 6
25 rum auxiliis, quae sibi contra hostem paraverat, Ro-

1 posito P¹ positos P corr., Σ sopitos Corn. 4/5 charloribus Cas. coll. Herodian. VIII 5, 9 τοὺς ἐκείνων θυμῆρεις φίλους
5 missi Pet. per errorem 6 Hoc P^a Hic P^b crudelitatis P crudelitati Σ 8 leticia P 10 antea imagines P^a ut videtur ante * imagines P^b t. B 11 albinus P¹ 13/14 laborant P laborabant Σ 14 pretio Pet.² coll. Herodian. VIII 6, 3 ὄντιον παρέχοντες p (i. e. prae) PCh 14/15 fecistisq. P fessisque Σ refectisque Momms. (Pet.) 15 ad adle P^a alia die P^b t. B uentus P uentum Σ 16 post Balbini add. et Gordiani Kell. (Pet.) 18 laetitia P cum] dum ? Less. 19 fertur P (Pet.) ferretur Σ (Eyss.) 21 quam P¹ t. B quem P corr. raven-
nam P 22 qui ubi PΣ^r atque ibi Pet. 24 quare del. Eyss.; an anacoluthon tolerari potest?

- mam laureatas litteras misit, quae in urbem ingentem laetifiam fecerunt, ita ut omnes per aras et templa et
 7 sacella et loca religiosa gratias agerent. Balbinus autem, homo timidior natura et qui, cum Maximini nomen audiret, etiam tremere, <h>ecatomben fecit iussit- 5
 que per omnes civitates pari sacri<ft>cio supplicari.
 8 dein Maximus Romam venit senatumque ingressus actis sibi gratis contionem habuit, atque inde in Palatium cum Balbino et Gordiano victores se receperunt.
 25 Interest scire, quale senatus consultum fueri[n]t vel 10
 qui die<s> urbis, cum est nuntiatus interemptus Maximus: iam primum [h]is, qui ex Aquileiensi Romam
 2 missus fuerat, tanto impetu mutatis animalibus cucurrit, ut quarta die Romam veniret, cum apud Raven-
 3 nam Maximum reliquisset. et forte dies ludorum erat, 15
 cum subito sedente Balbino et Gordiano theatrum nuntius ingressus est, atque, antequam aliquid indicaretur, omnis populus exclamavit: 'Maximinus occisus
 4 est.' ita et nuntius praeventus, et imperatores, qui aderant, gaudium publicum nutu et consensu indica- 20
 5 verunt. soluto igitur spectaculo omnes statim ad suas religiones convolarunt, atque inde ad senatum prin-
 26 cipes, populus ad contionem cucurrerunt. senatus consultum hoc fuit: recitatis in senatu[s] per Balbinum
 2 Augustum litteris adclamavit <senatus>: 'senatus ho- 25
 stes, populi R. hostes dii persecuntur. Iuppiter optime, tibi gratias. Ap[p]ollo venerabilis, tibi gratias. Maxime Auguste, tibi gratias. Balbine Auguste, tibi
 3 gratias. divis Gordianis templa decernimus. Maximini

2 laeticiam P 5 ecatomben P 6 paris africio P¹ (pares africio B) pari* sacrificio P corr. pari officio Σ 7 deinde Σ (Pet.) 8 attis P actis Σ gratias P¹ 8/9 palatium P^a, corr. P^b 10 fuerint P¹ t. B n eras. P corr. 12 his P nuntius superscr. a. m. urbe post aquileiensi add. a. m. in P
 14/15 rabennam P 20 iustum post publicum add. Nov.
 20/21 iudicauerunt Cas. 22/23 principē PΣ principes Puteanus, edd. 24 senatus P¹ (senatis B) senatu* P corr.
 25 senatus add. Kell. (Pet.) 27 appello P¹ appollo P corr.

nomen olim erasum nunc animis eradendum. hostis
 publici caput in profluentem abiciatur. corpus eius
 nemo sepeliat. qui senatui mortem minatus est, ut
 merebatur, occisus est. qui senatui vincla minatus est,
 5 ut debebat, interemptus est. sanctissimi imperatores, 4
 gratias vobis agimus. Maxime, Balbine, Gordiane, di
 vos servent. victores hostium omnes desideramus.
 praesentiam Maximi omnes desideramus. Balbine
 Auguste, dii te servent. praesentem annum consules
 10 vos ornetis. in loco Maximi<ni> Gordianus sufficiat-
 tur.' post rogatus sententiam Cuspidius Celerinus haec 5
 verba habuit: 'p. c., eraso nomine Maximinorum ap-
 pellatisque divis Gordianis victoriae causa prin-
 cipibus nostris Maximo, Balbino et Gordiano sta-
 15 tuas cum elephantis decernimus, currus triumphales
 decernimus, statuas equestres decernimus, troph<a>ea
 decernimus.' post haec misso senatu supplicationes 6
 per totam urbem decretae. victores principes in Pa- 7
 latium se receperunt, de quorum vita in alio libro dein-
 20 ceptis dicemus.

<MAXIMINUS IUNIOR>

<De> huius genere superius dictum est, ipse autem 27(1)
 pulchritudinis fuit tantae, ut passim amatus sit a pro-
 caciorebus feminis, nonnullae etiam optaverint de eo
 25 concipere. proceritatis videbatur posse illius esse, ut 2
 ad paternam staturam perveniret, si quidem anno vi-
 cesimo et primo perit, in ipso flore iuventutis, ut ali-
 qui autem dicunt, octavo decimo, litteris et Graecis et
 Latinis inbutus ad primam disciplinam. nam usus est 3
 30 magistro Graeco litteratore Fabillo, cuius epigrammata
 Graeca multa et extant, maxime in imaginibus ipsius

9 di P^a dii P^b 15 trium*fales P 17 misso senatu] iussu
 senatus Momms. 21 MAXIMINUS IUNIOR om. P (Maximini
 fillus recte appellatur C. Iulius Verus Maximus) 23/24 pro-
 cacioreb; P 24 optauerunt edd. 25 Proceris P^a Proceritatis
 P^b 26/27 ulcensimo Pet. sine adnot.

4 pueri. qui versus Gr<a>ecos fecit ex illis Latini<s>
Vergilii, cum ipsum puerum describeret:

qualis ubi Oceani perfusus Lucifer unda
extulit os sacrum caelo tenebrasque resolvit,
talis erat iuvenis patrio sub nomine clarus. 5

5 grammatico Latino usus est Filemone, iuris perito Mo-
destino, oratore Titiano, filio Titiani seniori<s>, qui
provinciarum libros pulcherrimos scripsit et qui dic-
tus est simia temporis sui, quod cuncta esset imitatus.
habuit et Graecum r<h>et[h]orem Eugamium sui tem- 10
6 poris clarum. desponsa illi erat Iunia Fadilla, pronep-
tis Antoni<n>, quam postea accepit Toxotius, eius-
dem familiae senator, qui perit post praeturam, cuius
7 etiam poemata exstant. manserunt autem apud ea<m>
arrae regiae, quae tales, ut Iunius Cordus loquitur, 15
8 (harum rerum persecutor es<t>) fuisse dicuntur: mono-
li<n>um de albis novem, reticulum {cum} prasinis un-
decim, dextrocherium cum costula de <h>yac[h]in[c]-
t<h>is quattuor praeter vestes, auratas [et] omnes <et>
regias, ceteraque insignia sponsaliorum. 20

28(2) Adulescens autem ipse Maximinus superbiae fuit
insolentissimae, ita ut etiam, cum pater suus, homo
crudelissimus, plerisque honoratis adsurgeret, ille resi-
2 deret, vitae laetioris, vini parcissimus, cibi avidus,
maxime silvestris, ita ut nonnisi aprunam, anates, 25
3 grues et omnia captiva ederet. infamabant eum ob ni-
miam pulchritudinem amici Maximi et Balbini et Gor-

3 Verg. Aen. VIII 589 et 591 7 seniore P Ch senioris R 11 iu-
lia Σ 12 antoni P antonini Σ 14 extant P^a exstant P^b 15 qui
post loquitur add. Lenze, Bra. ut add. Petsch. (Pet.); at paren-
thesin def. Ti., Strena phil. Ups. p. 161 sq. 16 persecutores P
prosecutor Σ persecutor est Petsch. (Pet.) 16/17 monollum P
monollinum Cas., edd. 17 cum om. P, non om. Σ; add. Pet.
de add. vulg. 18/19 iachinctis P¹ t. B yachinctis P corr.
19/20 & omnes gegias P^a & omnes regias P^b (et omnes auras
B) et coronas regias Σ et gemmis ornatas Pet. [et] omnes
<et> regias (an regillas? Ho.) He. (de regilla tunica nuptiali
cf. Fest. 286^b, 33 M; 364, 21 sqq. Linds.) 25 anetes P¹

diani et maxime senatores, qui speciem illam velut di- 4
vinitus lapsam incorruptam esse noluerunt. denique
illo tempore, quo circum Aquileiam muros circumiens
cum patre deditionem urbis petebat, nihil aliud ei
5 quam spurcifies obiecta est, quae longe ab illius fuit
vita. vestibus tam adcuratus fuit, ut nulla mulier ni- 5
tidior esset in mundo. amicis paternis inmane quan- 6
tum obsecutus est, sed ut donaret ac largiretur. nam 7
in salutationibus superbissimus erat et manum porrige-
10 bat et genua sibi osculari patiebatur, nonnumquam
etiam pedes; quod numquam passus est senior Maxi-
minus, qui dicebat: 'dii prohibeant, ut quisquam in-
genuorum <in genua mea> [pedibus meis] osculum
figat.'

15 Et quoniam ad Maximi<num> s<eniorum> reverti 8
mur, res iucunda praetereunda[m] non est. nam cum
esset Maximinus pedum, ut diximus, octo et pro[e]pe
semis, calciamentum eius, id est campagum regium,
quidam in luco, qui est {inter} Aquileiam et Arciam,
20 posuerunt, quod constitit pede[m] maius fuisse homi-
nis vestigio mensura. unde etiam vulgo tractum est, 9
cum de longis et ineptis hominibus diceretur 'caliga
Maximini'. quod idcirco indidi, ne, quis Cordum le- 10
geret, me praetermisisse crederet aliquid, quod ad rem
25 pertineret. sed redeam ad filium.

De hoc adolescente Alexander Aurelius ad matrem 29(3)
suam scribit Mam<a>eam, cupiens ei sororem suam
Theocliam dare, in haec verba: 'mi mater, si Maximinus 2
senior dux noster et quidem optimus non aliquid in se
30 barbarum contineret, iam ego Maximino iuniori Theo-

2 lapsam P 4 patr+e P (a eras.) 5 spurticles P 13 in
genua mea add. Ho., delens pedibus meis (Rhein. Mus. 70 p. 478 sq.)

15 maximas PΣ Maximinum seniore[m] Salm. (Pet.) 16 prae-
tereundū P 17 c. 6, 8 prope P 19 inter om. P¹, non
om. Σ 21 uestigii Salm. mensura del. Pet. 23 quis PΣ,
def. Löfst., Beitr. p. 56 sq. qui vulg. <si> quis Petsch. quis <qui>
Pet. 24 rem] patrem Kell. (Pet.)

- 3 ciam tuam dedissem. sed timeo, ne soror mea Grae-
cis munditiis erudita barbarum socerum ferre non pos-
sit, quamvis ipse adulescens et pulcher et scolasticus
4 et ad Graecas munditias eruditus esse videatur. haec
quidem cogito, sed te tamen consulo, utrum Maximi- 5
num, Maximini filium, generum velis an Messalam ex
familia nobili, oratorem potentissimum eundemque
doctissimum et, nisi fallor, in rebus bellicis, si adplice-
5 tur, fortem futurum.' haec Alexander de Maximino.
de quo nos nihil amplius habemus quod dicere. 10
- 6 Sane ne quid praetermissum esse videatur, etiam
epistolam indidi patris Maximini, imperatoris iam facti,
qui dicit idcirco se etiam filium suum appellasse im-
peratorem, ut videret *urbs* in pictura vel in veritate,
7 qualis esset iunior Maximinus in purpura. fuit autem 15
talis epistola: 'ego cum *propter* adfectum, quem pater
filio debet, Maximinum meum imperatorem appellari
permisi, tum etiam, ut populus Romanus et senatus
ille antiquus iuraret se numquam pulchriorem impera-
8 torem habuisse.' usus autem e<(s)t idem adulescens et 20
aurea lorica exemplo Ptolom<(a)eorum, usus est et ar-
gentea, usus et clypeo gemmato inaurato et hasta in-
9 aurata. fecit et spatas argenteas, fecit etiam aureas et
omnino quicquid eius pulchritudinem posset iuvare,
fecit et galeas gemmatas, fecit et bucculas. 25
- 10 Haec sunt quae de puero sciri et [di]dici decuit. reli-
qua qui volet nosse de rebus Veneriis et amatoriis,
quibus eum Cordus aspergit, eundem legat; nos enim
hoc loco finem libri faciemus, ad alia, ut iubetur velut
publico iure, properantes. 30

30(4) Omina sane imperii haec fuerunt: serpens dormienti
caput circumdedit. posita ab eodem vitis intra annum

- 3 scolasticum P¹ scolasticus P corr. 4 ad om. P^a, add. P^b
10 quod dicere P Ch, def. Petsch. quid dicamus R dicere Pet. quod
□ diceremus Eyss. quod dicamus vulg. 16 praeter PΣ propter
edd. 20 aut & P autem est Σ, Pet. 26 didici P dici Σ

- ingentes uvas purpureas attulit et mirae magnitudinis
facta est. scutum eius sub sole arsit. lanceola sic fissa 2
est fulmine, ut tota etiam per ferrum finderetur et duas
partes faceret. quando dixerunt haruspices duos impe-
5 ratores non diuturnos ex una domo isdem nominibus
futuros. lorica patris eius non, ut solet, ferrugine sed 3
tota purpureo colore infecta a plurimis visa est. filio 4
autem haec fuerunt: cum grammatico daretur, quae-
dam parens sua libros <H>omericos omnes purpureos
10 dedit aureis litteris scriptos. ipse puerulus cum ad 5
cenam ab Alexandro esset rogatus in patris honorem,
quod ei deesset vestis c[a]enatoria, ipsius Alexandri
accepit. cum infans esset, subito per publicum veniente 6
vehiculo Antonini Caracalli, quod vacuum erat, con-
15 scendit et sedit et vix aegreque a mulionibus carru-
cariis deturbatus est. nec defuerunt, qui cavendum 7
infantem dicerent Caracallo. tum ille dixit: 'longe est,
ut mihi iste succedat.' erat enim illo tempore inter igno-
biles et nimis parvus.
- 20 Mortis omnia haec fuerunt: venienti contra Maxi-31 (5)
mum et Balbinum Maximino cum filio mulier quaedam
passis crinibus occurrit lugubri habitu et exclamavit:
'Maximini, Maximini, Maximini', neque quicquam am-
plius dixit et mortua est; videbatur enim dicere vo-
25 luisse: 'succurrite.' canes circa tentorium eius in se- 2
cunda mansione ultra duodecim ulularunt et animam
quasi flendo posuerunt ac prima luce mortui sunt de-
pr[a]ehensi. lupi urbem quingenti simul ingressi sunt 3
[in eam urbem], in qua(m) se Maximinus contulerat;
30 plerique dicunt Hemonam, alii Archimeam, certe quae
deserta a civibus venienti Maximino patuit. longum 4
est omnia persequi, quae qui scire desiderat, is velim,

11 cenam P 20 omnia P 23 Maximinis ? Pet. 26 ulu-
rarunt P^a, corr. P^b 28 urbem PΣ, del. edd. orbe Petsch.
29 in eam urbem om. Σ, del. Löfst., Eranos IX p. 3 qua
PΣ quam Petsch. 32 desideratus P¹ f. B¹ desiderat *is P
corr.

ut saepe dixi, legat Cordum, qui haec omnia usque ad fabellam scripsit.

- 5 Sepulchra eorum nulla extant. in prof<l>uentem enim cadavera eorum missa sunt, et capita eorum in campo Martio insultante populo exusta. 5

- 32(6) Scribit Aelius Sabinus, quod praetermittendum non fuit, tantam pulchritudinem oris fuisse in filio, ut etiam caput eius mortui iam nigrum, iam sordens, iam maceratum, diffluente tabo, vel<ut> umbra pulchri oris videretur. denique cum ingens gaudium esset, quod caput Maximini videretur, prope par maeror erat, quod 10 et filii pariter portaretur. addidit Dexippus tantum odium fuisse Maximini, ut interfectis Gordianis viginti viros senatus creaverit, quos opponeret Maximino. in quibus fuerunt Balbinus et Maximus, quos 15 4 contra eum imperatores fecerunt. idem addidit in conspectu[m] Maximini iam deserti a militibus et praefectum praetorio ipsius et filium eius occisum. nec desunt historici, qui dicant ipsum Maximinum, ubi desertus est et ubi filium interemptum ante oculos suos 20 vidit, manu sua se interfecisse, ne quid ei muliebre contingeret.

- 33(7) Praetereundum ne illud quidem est, quod tanta fide Aquileienses contra Maximinum pro senatu fuerunt, ut funes de capillis mulieribus facerent, cum dees- 25 2 sent nervi ad sagittas emittendas. quod aliquando Romae dicitur factum, unde in honorem matronarum templum Veneri Calvae senatus dicavit. 3 Sane quod nullo in loco tacendum est: cum et

2 fabellas Löfst., *Eranos IX p. 3* 9 uelumbre pulchrioris P uelut umbra pulcerrimus Σ uelut umbra pulchri oris Haupt (Pet.)

16 imperatores] principes Pet. per errorem 16/17 conspectū P 17/18 * et praefectum P anollnum superscr. a. m. in P (de hoc additamento saec. XIV Veronae facto cf. Dess., Herm. 29, p. 412 sq., qui docuit Anolinum Maximini consiliarium in actis martyrum Veronensium memorari; v. Ho., Herm. 51, p. 155) 22 conginger& P^a, corr. P^b 25 mulierib; P mulierum Σ muliebribus Gru., edd.

Dexippus et Arrianus et multi alii Graeci scripserint
 Maximum et Balbinum imperatores contra Maximim
 num factos, Maximum autem cum exercitu[m] mis-
 sum et apud Ravennam bellum parasse, Aquileia<m>
 5 autem nisi victorem non vidisse, Latini scriptor[or]es
 non Maximum sed Puppienum contra Maximinum
 apud Aquileiam pugnassee dixerunt eundemque vicisse.
 qui error unde natus sit, scire non possum, nisi forte 4
 idem est Puppienus qui Maximus. quod ideo testatum 5
 10 posui, ne quis me hoc nescisse crederet, quod re vera
 ma<g>num stuporem ac miraculum creat.

1 et Arrianus *om.* Σ et Herodianus *Brocks* scripser^y (*i. e.*
 scripserunt) P, *edd.* scripserint V 4 rabennā P aquileia P¹
 t. B 5 scptiores P^a *ut videtur* scriptores P^b 9 Maxi-
 mus] in P *a. m. superscr.* sic ab omnibus tenetur 11 manum
 P¹ t. B magnum P *corr.*, Σ crearet Pet.

GORDIAN(I TR)ES

⟨IULI CAPITOLINI⟩

- 1 Fuerat quidem consilium, venerabilis Auguste, ut
singulos quosque imperatores exemplo multorum libris
2 singulis ad tuam clementiam destinarem. nam id mul- 5
to⟨s⟩ fecisse vel ipse videram vel lectione conceperam.
3 sed inprobum visum est vel pietatem tuam multitudine
distinere librorum vel meum laborem plurimis volu-
4 minibus occupare. quare tres Gordianos hoc libro co-
nexui, consulens et meo labori et lectioni tuae, ne co- 10
gereris plurimos codices vol⟨v⟩endo unam tamen
5 p⟨a⟩ene historiam lectitare. sed ne ego, qui longitu-
dinem librorum fugi multitudinemque verborum, in
eam incurrisse videar, quam me urbane declinare con-
fingo, iam rem adgrediar.

15

- 2 Gordiani non, ut quidam inperiti scriptores locun-
tur, duo sed tres fuerunt, idque docente Arriano, scrip-
tore Graec⟨a⟩e historiae, docente item Dexippo,
Gr⟨a⟩eco auctore, potuerunt addiscere, qui etiamsi
2 breviter, ad fidem tamen omnia persecuti sunt. horum 20
Gordianus senior, id est primus, natus est patre M⟨a⟩e-
cio Marullo, matre Ulpia Gordiana, originem pater-
nam ex Gracc⟨h⟩orum genere habuit, maternam ex
Traiani imperatoris, patre, avo, proavo consulibus, so-
cero, prosocero et item alio prosocero et duobus ab- 25

1 INCIPIT GORDIANUS P (tres. add. a. m.) 3 auguste P
5/6 multo P ultro Σ 10 consuleris P¹ t. B 11 uolendo P¹ Ch
uoluendo R, P corr. 14 quam me P¹ quam a me P corr.
urbane del. Cas. 17 Arriano] Herodiano Brocks 20 * ta-
m^{en} P 23 græcorum P graccorum Σ 25sq. obsoceris P¹
absoceris Σ, P corr.

soceris consulibus, ipse consul ditissimus ac potentissi- 3
mus, Romae Pompeianam domum possidens, in pro-
vinciis tantum terrarum habens quantum nemo priva-
tus. is *pos*<*t*> consulatum, quem egerat cum Alex- 4
5 andro, ad proconsulatum Africae missus est ex senatus
consulto.

Sed priusquam de imperio eius loquar, dicam pauca 3
de moribus: adulescens cum esset Gordianus, de quo 2
sermo est, *po*<*e*>mata scripsit, quae omnia extant, et
10 quidem cuncta illa quae Cicero, et de Mario et Ara-
t[h]um et Halcyonas et Uxorium et Nilum. quae qui-
dem ad hoc scripsit, ut Ciceronis *poe*<*ma*>ta nimis
antiqua viderentur. scripsit praeterea, quemadmodum 3
Vergilius Aeneidos et Statius Achilleidos et multi alii
15 <*Alexan*>dridos, ita etiam ille Antoniniados, hoc est
Antoninum Pium et Antoninum Marcum, versibus di-
sertissimis libris triginta vitam illorum et bella et pu-
blice privatimque gesta perscribens. et haec quidem 4
puerulus. postea vero ubi adolevit, in Athen<*a*>eo con-
20 troversias declamavit, audientibus etiam imperatoribus
sui<*s*>.

Quaesturam magnificentissimam gessit. aedilitatis 5
suae tempore duodecim populo Romano munera, id est
per singulos menses singula de suo exhibuit, ita ut
25 gladiatorum nonnumquam quingena paria exhiberet,
numquam minus centenis quinquagenis. feras Libycas 6
una die centum exhibuit, ursos una die mille. extat
silva eius memorabilis, quae picta est in domo ro-
strata Cn. Pompei, quae ipsius et patris eius et proavi

4 ipsos P¹ ipse Σ post P corr. is post Petsch. 9 po-
mata P¹ 10 & demerio PΣ edidit, Marium Salm. (Eyss.)
Id est Marium Pet. et de Mario Ho. 11 balcyonas P
12 po&a P poemata Σ 14 elneidos P¹ eïneidos (i exp.) P
corr. 14/15 alii elidos P¹ alii yliados P corr. alii Illados Eyss.
Alexandriados Ung. (Pet.) alii Alexandridos He. 19/20 contro-
uersis PΣ, em. Cas., edd. 21 sui P suis Σ 23 populi
romani P mune P^a, corr. P^b 26 libicas P 29 CÑ· P

- 7 fuit, quam Philippi temporibus vester fiscus invasit. in
qua pictura etiam nunc continentur cervi palmati du-
centi[s] mixtis Britanni<s>, equi feri triginta, oves ferae
centum, alces decem, <t>auri Cypriaci centum, stru-
tiones Mauri miniati trecenti, onagri triginta, a<p>ri 5
centum quinquaginta, ibices ducenti, dammae ducenti.
8 haec autem omnia populo rapienda concessit die mu-
4 neris, quod sextum edebat. praeturam nobilem ges-
sit. post iuris dictionem consulatum primum iniit cum
2 Antonino Caracallo, secundum cum Alexandro. filios 10
duos habuit, illum consularem, qui cum ipso Augustus
appellatus est, qui iuxta Carthaginem in Africa bello
absumptus est, et filiam Maeciam Faustinam, quae
3 nupta est Iunio Balbo, consulari viro. in consulatibus
clarior fuit sui temporis consulibus, ita ut ei Antoni- 15
nus invideret, modo praetextas eius, modo latum {cla-
vum}, modo circenses ultra imperatorium mirans mo-
4 dum. palmatam tunicam et togam pictam primus Ro-
manorum privatus suam propriam habuit, cum ante
imperatores etiam vel de Capitolio acciperent vel de 20
5 Palatio. equos Siculos centum, Cappadoces centum
permittentibus imperatoribus factionibus divisit, et per
haec populo satis carus, qui semper talibus commo-
6 vetur. Cordus dicit in omnibus civitatibus Cam-
paniae, Etruria<e> et Umbriae, Flamin<ia>e, Piceni de 25
7 proprio illum per quadriduum ludos scaenicos et iu-
venalia edidisse. scripsit et laudes soluta oratione om-
nium Antoninorum, qui ante eum fuerunt. tantum au-
tem Antoninos dilexit, ut sibi quoque, ut multi dicunt,
Antonini, ut plerique autem adserunt, Antonii nomen 30

2/3 ducenti *edd.* 3 Britannis *edd.* 4 auri P aurei Σ
tauri *edd.* 5 ari P¹ apri Σ, P *corr.* 8 sextam P^a, *corr.* P^b
11 illum P unum Σ filium *Salm.* 12 carthaninē P^a, *corr.* P^b
13 ma&iam P 16/17 clauum *om.* P, *non om.* Σ 25 etru-
ria & P¹ t. B etruria & P *corr.* (*def. Ti. p. 55*) Etruriae *edd.*
flamine P¹ t. B flaminie P *corr.* picenide P¹ t. B (*caudam*
eras. P corr.)

adscripterit. iam illud satis constat, quod filium, Gordianum nomine, Antonini signo inlustraverit, cum apud praefectum aerarii more Romano professus filium publicis actis eius nomen insereret. post consulatum pro-
 5 consul Afric(a)e factus est adnitentibus cunctis, qui Alexandri imper[ator]ium etiam in Africa clarum per proconsulis dignitatem haberi atque esse voluerunt. extat epistola ipsius Alexandri, qua senatui gratias 2 agit, quod Gordianum ad Africam proconsulem destinaverit. cuius hoc exemplum est: 'neque gratius mihi 3 quicquam, p. c., neque dulcius potuistis efficere, quam ut Antoninum Gordianum proconsulem ad Africam mitteretis, virum nobilem, magnanimum, disertum, iustum, continentem, bonum' et reliqua. ex quo appa- 4
 15 ret, quantus vir eo tempore Gordianus fuerit. amatus 5 est ab Afris ita, ut nemo antea proconsulum, ita ut eum alii[s] Scipionem, Catonem alii, multi Mucium ac Rutilium aut Laelium dicerent. extat eorum adclama- 6 tio, quae a Iunio in litteras relata est. nam cum qua- 7
 20 dam die factum imperatorium legeret atque a proconsulibus Scipionibus coepisset, adclamatum est: 'novo Scipioni, vero Scipioni, Gordiano proconsuli.' haec et alia frequenter audivit.

Et erat quidem longitudine Romana, caniti[a]e de- 6
 25 cora et pompali vultu, ruber magis quam candidus, facie bene lata, oculis, ore, fronte verendus, corporis qualitate subcrassulus, moribus ita moderatus, ut nihil 2 possis dicere, quod ille aut cupide aut inmodeste aut nimie fecerit. affectus suos unice dilexit, filium et ne- 3
 30 potem ultra morem, filiam et neptem religiose. socero 4 suo Annio Severo tantum detulit, ut in familia(m) eius quasi filium migrasse se crederet, numquam cum eo laverit, numquam illo praesente sederit ante praetu-

6 imperatorum P imperium Σ 8 episto P^a epistola P^b
 17 cum aliis P¹ t. B eum alii Σ, P corr. 18/19 admatio P^a,
 corr. P^b 19 litteris P, Pet.; sed cf. Less., lex. p. 323^a 22 spi-
 cione P¹ sciplone P corr. sciploni Σ 33 laberit P lauaret Σ

- 5 ram. consul cum esset, aut in domo eius semper man-
sit aut, si in Pompeiana domo, ad illum vel mane vel
6 sero processit. vini parcus, cibi parcissimus, vestitu
nitidus, lavandi cupidus, ita ut et quarto et quinto in
7 die lavaret aestate, hieme secundo. somni plurimi, ita 5
ut in tricliniis, si forte apud amicos [a]ederet, etiam
sine pudore dormiret. quod videbatur facere per na-
turam, non per ebrietatem atque luxuriam.
- 7 Sed boni mores nihil ei profuerunt. ha[e]c enim
vita[e] venerabilis, cum Platone semper, cum Aristo- 10
tele, cum Tullio, cum Vergilio ceterisque veteribus
2 agens alium quam merebatur exitum passus est. nam
cum temporibus Maximini, hominis saevi atque trucu-
lenti, pro consule Africam regeret, iam ex consulibus
{ filio } sibimet legato a senatu dato, cumque quidam 15
rationalis acrius contra plurimos Afrorum saeviret
quam Maximinus ipse pateretur, proscribens plurimos,
interficiens multos et sibi ultra procuratorem omnia
vindicans, retunsus deinde a proconsule atque legato
nobilibus et consularibus viris ipsis minaretur exci- 20
dium, Afri tam insolentes iniurias ferre nequiverunt et
primum ipsum rationalem adiunctis sibi plerisque mi-
3 litibus occiderunt. occiso deinde eo, cum iam orbis ter-
rarum odio contra Maximinum arderet, coeperunt co-
gitare, quemadmodum seditio inter Maximinianos et 25
4 rusticos vel Afros orta placaretur. tunc quidam Mau-
ricius nomine, potens apud Afros decurio, iuxta Tys-
drum nobilissima posthac oratione apud plebem vel
urbanam vel rusticanam in agro suo velut contiona-
8 bundus est locutus: 'gratias diis immortalibus, cives, 30

4 blandi P^a *ut videtur* lab*andi P^b 9 Haec P hic Σ hac
Salm. (Pet.) 10 uitae P¹ t. B 13 temporis P^a, corr. P^b
15 filio om. P, non om. Σ (filio post regeret add. Pet.) 19 pe-
tensus P^a petunsus P^b retunsus P corr., Σ 20/21 &iudium P
et dictum Ch exitium Gru. excidium Puteanus (Pet.) 21 ferre
om. P^a, add. P^b 26/27 mauritius P 27 iusta PCh 28 no-
bilissime PCh nobilissimae Salm. posthac] prosapiae hac Salm.
29/30 contianabundus P

quod occa[n]sionem dederunt, et quidem necessariam,
 providendi nobis contra hominem furiosissimum Maxi-
 minum. nos enim, qui procuratorem eius moribus et 2
 vitae consimilem occidimus, nisi facto imperatore
 5 salvi esse non possumus. quocirca, si placet, quoniam 3
 non longe est nobilissimus vir pro consule cum filio,
 consulari legato, quorum utrique mortem pestis illa
 est minata, sublata de vexillis purpura imperatores
 eos dicemus adhibitisque insignibus Romano iure fir-
 10 ma<bi>mus.' tunc adclamatum est: '<a>equum est, 4
 iustum esi. Gordiane Auguste, di te servent. feliciter
 imperator es, cum filio imperes.'

His actis propere ventum est ad oppidum Tysdrum, 5
 inventusque senex venerabilis post iuris dictionem ia-
 15 cens in lectulo, qui circumfusus purpura humi se
 abiecit ac retractans elevatus est. et cum aliud facere 6
 nihil posset, evitandi periculi gratia, quod <a> Maxi-
 minianis [necessario] <dubie, a> fautoribus [dubie]
 <necessario> imminebat, imperatorem se appellari se-
 20 nex passus est. erat autem iam octogenarius et pluri- 9
 mis provinciis, ut diximus, ante praefuerat; populo
 Romano ita commendatus suis actibus erat, ut toto di-
 gnus videretur imperio. <de ration>ali[i] quidem oc- 2
 ciso Gordianus ante nescierat. sed ubi rem conperit,
 25 iam mortis vicinus et filio magis timens, maluit ho-
 nestas causas habere moriendi quam dedi vinculis e[s]t
 carceri Maximini.

Appellato igitur Gordiano imperatore iuvenes, qui 3

1 occansionem P¹ t. B occa*sionem P corr. 12 imperator
 es] imperes Salm., edd. 17, 19 quod maximinianis necessario
 fautorib; dubie imminebat P quod a Maximinianis dubie, a fau-
 toribus necessario imminebat Pet. coll. Herodian. VII 5, 5 20 octo-
 genarios P^a, corr. P^b 21 prouintiis P 23/24 de rationali
 quidem occiso Bae. Alii quidem occiso P (post occiso add. a.
 m. in P iuvene gordiano filio suo) alii quidem occiso rationali
 Σ; post alii quidem occiso Pet. significavit lacunam 26 uin-
 culus est P¹ t. B uinculis et P corr. in ras. 28 iuvenes P¹ t. B
 iuvene* P corr.

- auctores huius facinoris erant, statuas Maximini deiecerunt, imagines perfregerunt, nomen publicitus eraserunt, ipsum etiam Gordianum Africanum appellaverunt. addunt quidam Africani cognomentu(m) Gordiano idcirco inditum, non quod in Africa imperare coepisset, sed quod de Scipionum familia originem traheret. in plurimis autem libris invenio et hunc Gordianum et filium eius pariter imperatores appellatos et Antoninos cognominatos, alibi vero Antonios. post hoc Carthaginem ventum cum pompa regali et fascibus laureatis, filiusque legatus patris, exemplo Scipionum, ut Dexippus Graecae historiae auctor est, pari potestate succinctus est. missa deinceps legatio Romam est cum litteris Gordianorum haec, quae gesta fuerant in Africa, indicans, quae per Valerianum, principem senatus, qui postea ea imperavit, gratanter accepta est. missae sunt et ad amicos nobiles litterae, ut homines potentes et rem probarent et amiciores fierent ex amicis.
- 10 Sed tanta gratulatione factos contra Maximinum imperatores senatus accepit, ut non solum gesta haec probarent sed etiam viginti viros eligerent, inter quos erat Maxim[in]us sive Pupp[er]ienus et Clodius Alb[er]tinus. qui ambo imperatores sunt creati, posteaquam Gordiani duo in Africa interempti sunt. illos sane viginti senatus ad hoc creaverat, ut divideret his Italicas regiones contra Maximinum pro Gordianis tuendas. tunc legationes a Maximino Romam venerunt abolitionem praeteritorum spondentes. sed vicit Gordianorum legatio, quae bona omnia pollicebatur, ita ut eidem crederetur et ingens militibus stipendium et populo agros atque congiaria promittendi. usque adeo

4 cognomento P¹ t. B 9 alii P alibi Σ in aliis Pet.
 12/13 historiae auctor P historiae scriptor auctor Eyss. (Pet.)
 13 rari P¹ t. B erarii P corr. in ras. pari Σ succinetus P¹
 t. B¹ 15/16 indicansq. P 23 maximinus P¹ t. B maxi-
 mus ** P corr. 25 africā P 32 promittendi P Ch

autem magis Gordianis quam[quam] Maximinis est creditum, ut Vitalianus quidam, qui praetorianis militibus praeerat, per audacissimos quaestorem et milites iussu senatus occideretur, quod se antea crudeliter
 5 egerat, et tunc eius magis inmanitas timebatur, amica et familiaris moribus Maximini. de cuius morte haec 6 fabella fertur. fictae sunt litterae Maximini, signatae quasi eiusdem anulo, et missi cum quaestore milites, qui eas ferrent, addentes quaedam praeter litteras se-
 10 creto esse dicenda. longam igitur porticum petiverunt, 7 et cum ille ea, quae sibi erant secreto dicenda, perquireret, hortantibus, ut prius signum inspiceret epistolae, dum considerat, interemptus est. persuasum 8 deinde est militibus iussu[m] Maximini Vitalianum
 15 interemptum. peractisque rebus in castris Gordianorum et litterae et vultus sunt propositi.

Interest, ut senatus consultum, {quo} Gordiani im- 11 peratores appellati sunt et Maximinus hostis, litteris propage[n]tur: non legitimo sed indicto senatus die 2
 20 consul iam domi conventus cum pr<a>etoribus, aedilibus et tribunis plebis venit in curiam. praefectus urbi, 3 cui nescio quid redoluerat et qui publicas litteras non acceperat, a conventu se abstinuit. sed profuit, nam consul ante solitas adclamationes, priusquam aliquid
 25 in Maximinum feliciter diceretur, ait: 'p. c., Gordiani 4 duo, pater et filius, ambo ex consib<us>, unus vester pro consule, alter vester legatus, magno Afrorum consilio imperatores sunt appellati. gratias igitur aga- 5
 30 mus Ty<s>dritanæ iuventuti, gratias Carthaginensi populo semper devoto: ab inmani nos belua, ab illa fera vindicaverunt. quid timide auditis? quid circumspici- 6
 tis? quid cunctamini? hoc est quod semper optastis. hostis est Maximinus: dii facient, ut esse iam desinat, 7

4 occiderunt P occideretur Σ 7 pictae P fecte Σ 11/12 per-
 querer& P 17 quo om. P, non om. Ch 26 consib P¹ t. B
 29 tydritanę P¹ Carthaginensi Pet. sine adn. 30 uelua
 P¹ (i. e. maximinus superscr. a. m.)

- et Gordiani senis felicitatem atque prudentiam, iuue-
 8 nis virtutem atque constantiam laeti experiamur.' post
 haec litteras legit Gordianorum ad senatum et ad se
 9 missas. tunc <ad>clamavit senatus: 'dii vobis gratias.
 liberati ab hostibus sumus: si<c> penitus liberemur. 5
 Maximinum hostem omnes iudicamus. Maximinum
 10 cum filio dis inferis devovemus. Gordianos Augustos
 appellamus. Gordianos principes agnoscimus. impera-
 tores de senatu dii conservent, imperatores nobiles vic-
 tores videamus, imperatores nostros Roma videat. ho- 10
 stes publicos qui occiderit, praemium meretur.'
- 12 Dicit Iunius Cordus istu<d> senatus consultum {taci-
 tum} fuisse. quod quale sit aut quare sic appellatum,
 2 brevi exponam: omnino exemplum senatus consulti
 taciti non aliud est hodie, quam quo[d] vestra clementia 15
 convocatis ad interiora maioribus ea disponit, quae
 non sunt omnibus publicanda; de quibus adiurare
 etiam soletis, ne quis ante rem completam quicquam
 3 vel audiat vel intellegat. hunc autem morem apud
 veteres necessitates publicae reppererunt, ut, si forte 20
 aliqua vis ab hostibus inmineret, quae cogeret vel hu-
 milia captare consilia vel aliqua constituere, quae non
 prius oporteret dici quam effici, vel si nollent ad ami-
 cos aliqua permanere, senatus consultum tacitum fie-
 ret, ita ut non scribae, non servi publici, non censuales 25
 illis actibus interessent, senatores exciperent, sena-
 tores omnium officia censualium scribarumque con-
 4 plerent, ne quid forte proderetur. factum est ergo se-

1 gordianis P^a gordiani senis P^b 2 experiamus P, *edd.*
experiamur vulg., Less. 4 clamavit PCh acclamavit A

5 si P sic Momms. (Pet.) 7 deuocemus P deuouemus Ch

12 istu P¹ f. B istud P *corr. in ras.* istud Σ¹ tacitum Pet.

12/13 tacitum om. P¹, non om. Σ; add. P *corr.* (om. Pet., scil.
pro istud scribens tacitum) 13 quales ita ut P¹ f. B quale

sit aut P *corr. in ras.* 15 quod P Σ¹ quo Salm., *edd.*

21 quem P 24 permanere PCh 26 exciperent] i. e. scriberent
 ea quae ordinabantur *superscr. a. m. in P* 28 quit P¹ f. B

natus consultum <ta>citum, ne res ad Maximinum per-
veniret. sed statim illa, ut se habent hominum men- 13
tes, eorum dumtaxat qui erubescunt per se ea non
agnosci, quae sciunt, et qui humiles se putant, si com-
missa non prodant, omnia comperit Maximinus, ita ut
5 exemplum senatus consulti taciti acciperet, quod num-
quam antea fuerat factitatum. extat denique eius epi- 2
stola ad praefectum urbi talis: 'senatus consultum ta-
citum nostrorum illorum principum legi, quod tu,
10 praefectus urbi, factum esse fortasse non nosti, nam
nec interfuisti. cuius exemplum ad te misi, ut scires,
quomodo Romanam rem p. regeres.' enarrari autem 3
non potest, quae commotio fuerit Maximini, cum au-
divit contra se Africam descivisse. nam senatus auc- 4
15 toritate percepta incurrere in parie[n]tes, vestem scin-
dere, gladium arripere, quasi omnes posset occidere,
prorsus furere videbatur. praefectus urbi acceptis litteris 5
acrioribus populum et milites adlocutus est, dicens
Maximinum iam occisum. ex quo gaudium maius fuit, 6
20 statimque deiectae sunt statucae atque imagines eius,
qui hostis fuerat iudicatus. usus est sane senatus pen- 7
dente bello potestate, qua debuit. nam delatores, ca-
lumniatores, procuratores et omnem illam fa<e>cem
Maximinianae tyrannidis occidi iussit. atque parum 8
25 fuit quod senatus iudicaverat, illud populi iudicium
fuit, quod occisi tracti sunt et in cloacam missi. tunc 9
et praefectus urbi Sabinus, consularis iam vir, fuste
percussus occisus et in publico derelictus est.

Haec ubi comperit Maximinus, statim cohortatus est 14
30 milites hoc genere contionis: 'sacrahi conmilitiones,
immo etiam mi consecranei et quorum mecum pleri-
que vere militatis, dum nos a Germania Romanam de-
fendimus maiestatem, dum nos Illyricum a barbaris

1 citum P¹ tacitum Σ, P corr. 2 ille PΣ illa Eyss. (Pet.)
15 parientes P¹ t. B¹ (n eras. P corr.) 19 magis P maius Σ
23 faecem edd. 24 iussit P¹ senatus iussit P corr. 27 iam
transposuit Pet. per errorem post fuste

- 2 vindicamus, Afri fidem Punicam praestiterunt. nam
 duos nobis Gordianos, quorum alter senio ita fractus
 est, ut non possit adsurgere, alter ita luxurie perditus,
 ut debilitatem habeat pro senectute, imperatores fece-
 3 runt. et ne hoc parum es[t]set, factum Afrorum nobilis 5
 ille senatus agnovit, et pro quorum liberis arma portamus,
 hi[c] contra nos viginti viros statuerunt et om-
 4 nes velut contra hostes sententias protulerunt. quin
 immo agite, ut viros decet: properandum est ad urbem.
 nam et viginti viri consulares contra nos lecti sunt, 10
 quibusque resistendum est nobis fortiter agentibus,
 5 vobis feliciter dimicantibus.' len[i]tas militum mentes
 et non alacres animos ha[n]c contione[m] et Maximi-
 6 nus <i>pse cognovit. denique statim ad filium scripsit.
 qui longe post sequebatur, ut adceleraret, ne quid con- 15
 7 tra eum se absente milites cogitarent. litterarum exem-
 plum tale Iunius Cordus edidit: 'refert ad te stipator
 meus T[h]ync<h>anius, quae gesta cognovi vel in
 Africa vel Roma<e>, refert, quae sint militum mentes.
 8 quaeso, quantum potes, properes, ne quid, ut solet, 20
 militaris turba plus faciat. quid verear, ex eo audies,
 quem ad te misi.'
- 15 Dum haec aguntur, in Africa contra duos Gordianos
 Capelianus quidam, Gordiano et in privata vita sem-
 per adversus et ab ipso imperatore iam, cum Mauros 25
 Maximini iussu regeret veteranus, dimissus, conlectis
 Mauris et tumultuaria manu accepto a Gordiano suc-

3 luxurie P 5 est sed PCh esset Cas., edd. 11 quibus-
 que def. Ti. p. 132 sqq. quibus edd. 12 lenitas P lentas Ch
 13 nos PCh non Gru., edd. 14 specognovit P ... cognovit Ch
 recognovit Salm. ipse cognovit Obr. (Pet.) 18 thyncanlus P Tyn-
 chanlus Salm., edd. 19 roma P rome Σ 25 Mauros] cf. v. Max.
 19, 1 et Herodian. VII 9, 2 ἤγειτο δὲ Μαυρουσίων τῶν ὑπὸ 'Ρω-
 μαίοις, Νομάδων δὲ καλουμένων; confundit Herodian. Mauros
 et Numidas; de Capeliano legato Numidiae cf. Momms., Ges.
 Schr. VII 328, adn. 2 et PIR I p. 301 nr. 344 26 uetoranus
 P¹ f. B 27sq. accepto a Gordiano successore post dimissus
 transposuit Eyss., Cas. secutus, del. Momms.

cessore Carthaginem petit, ad que(m) omnis fide Pu-
 nica Carthaginiensium populus inclinavit. Gordianus 2
 tamen fortunam belli experiri cupiens filium suum iam
 natu grandiolem, quadraginta et sex annos agentem,
 5 quem tunc legati loco, ut diximus, habuerat, contra
 Capelianum et Maximinianos misit, virum de cuius
 moribus suo loco dicemus. sed cum in re militari et 3
 Capelianus esset audacior et Gordianus iunior non tam
 exercitatus, quippe qui nobilitatis deliciis tarda(re)tur,
 10 pugna commissa vincitur et in eodem bello interficitur.
 fertur autem tanta multitudo Gordiani partium in bello 16
 cecidisse, ut, cum diu quaesitum sit corpus Gordiani
 iunioris, non potuerit inveniri. fuit praeterea ingens, 2
 quae raro in Africa est, tempestas, quae Gordiani exer-
 15 citum ante bellum ita dissipavit, ut minus idonei mi-
 lites proelio fierent, atque ita facilis esset Capeliani
 victoria. haec ubi comperit senior Gordianus, cum in 3
 Africa nihil praesidii et a Maximino multum timoris
 et fides Punica perurgueret, et acerrime Capelianus in-
 20 staret, luctus deinde mentem atque animum fatigaret,
 laqueo vitam finivit.

Hic exitus duorum Gordianorum fuit, quos ambos 4
 senatus Augustus appellavit et postea inter divos ret-
 tulit.

25

GORDIANUS IUNIOR

Hic Gordiani senis, proconsulis Afric(a)e, filius, qui 17
 cum patre et ab Afris et a senatu Augustus appella-
 tus est, litteris et moribus clarus fuit praeter nobili-
 tatem; ut nonnulli, ab Antoninis, ut plurimi, ab An-

1 atq. PCh ad quem *Salm.*, edd. omnes PCh 5 c. 9, 6
 7 dicam' P¹ t. B dicem' P corr. 8 audatior P 9 tardatur P
 tardaretur Ch tardabatur vulg. (Pet.) 20 deinde] denique Ell.

anno uno
 23/24 post rettulit in P a. m. add. Imperauerunt mensibus sex
 25 Gordianus iunior P (non miniatis neque capitalibus lit-
 teris scriptum, sed spatium post rettulit relicto) 26 hoc P¹

t. B 29 ut nonnulli P quam ut nonnulli Ch, Eyss. ut non-
 nulli — duxit uncis inclusit Pet.; sed cf. Ti. p. 119, adn. 1, qui

- 2 toniis duxit. si quidem argumento ad probandam ge-
neris qualitatem alii hoc esse *edisserant*, quod Afri-
canus Gordianus senior appellatus est cognomine Sci-
pionum, quod domum Pompeianam in urbe habuit,
quod Antoninorum cognomine semper est nuncupa- 5
tus, quod Antonium filium suum ipse significari vo-
luit in senatu: quae singula<s> videntur familias de-
3 signare. sed ego Iunium Cordum sequor, qui dicit ex
omnibus his familiis Gordianorum coaluisse nobilita-
4 tem. idem igitur natus patri primus ex Fabia Orestilla, 10
Antonini pronepte, unde Caesarum quoque familiam
5 contingere videbatur. et primis diebus sui natalis An-
toninus est appellatus, mox in senatu Antoni[n]i nomen
es<t> editum, vulgo deinde Gordianus haberi coeptus.
- 18 In studiis gravissim<a>e opinionis fuit, forma con- 15
spiciuus, memoriae singularis, bonitatis insignis, adeo
ut semper in conlus<u> si q<u>i puerorum ver-
2 beraretur, ille lacrimas non teneret. Sereno Sammo-
nico, qui patris eius amicissimus, sibi autem praecep-
tor fuit, nimis acceptus et carus, usque adeo ut omnes 20
libros Sereni Sammonici patris sui, qui censebantur ad
sexaginta et duo milia, [qui] Gordiano minori moriens
3 ille relinqueret. quod eum ad caelum tulit, si quidem
tantae bibliothec<a>e [et] copia <et> splendore dona-
tus in famam hominum litterarum decore pervenit. 25
- 4 Qu<a>esturam Heliogabalo auctore promeruit, id-
circo quod luxurioso imperatori lascivia iuvenis, non
5 tamen luxuriosa neque infamis, praedicata est. prae-
turam Alexandro auctore urbanam tenuit, in qua tan-

def. ellipses: ut nonnulli (*scil.* tradunt) ... duxit (*scil.* originem)

2 alii] aliqui *He.* desiderant P dixerunt Ch *edisserant Salm.*
disserant *Pet.* designant *Petsch.* 7 singulas *He.* 10 fauia P

11 antoniae P antonini Ch 13 antonini P Σ Antoni *Pet.*
cum Ursino 14 es P est Σ 17 conlissici P¹ t. B coll.

Ch, lacuna indicata scolis si qs (*i. e.* quis) P *corr. in ras.* con-
lusu si qui *Petsch.* 18 lacimas P^a, *corr.* P^b 22 qui *del. edd.*

24 & copia splendore P Σ 25 litterarum P¹ litteratorum P
corr., Σ 27 luxorioso P¹ t. B

tus iuris dictionis gratia fuit, ut statim consulatum, quem pater sero acceperat, mereretur. Maximini seu eiusdem Alexandri temporibus ad proconsulatum patris missus legatus est *ab senatu*[s], atque illic ea, quae superius dicta sunt, contigerunt.

Fuit vini cupidior, semper tamen undecumque conditi, nunc rosa, nunc mastice, nunc absentio ceterisque rebus, quibus gula maxime delectatur. cibi parvus, ita ut intra punctum temporis vel prandium, si pranderet, vel c[al]enam finiret. mulierum cupidissimus; habuisse enim decretas sibi concubinas viginti et duas fertur, ex quibus omnibus ternos et quaternos filios dereliquit. appellatusque est sui temporis Priamus, quem vulgo iocantes, quod esset natura propensior, Priapum, non Priamum, saepe vocitarunt. vixit in deliciis, in hortis, in balneis, in amoenissimis nemoribus, nec pater aspernatus est, saepissime dicens illum quandocumque in summa claritate cito esse moriturum. vita sua, nec tamen fortitudine[m] bonis umquam degeneravit, semperque inter inlustrissimos fuit cives nec rei p. ad consulat[i]onem defuit. denique etiam senatus libentissime illum Augustum appellavit atque in eo spem publicam posuit. vestitu cultissimus, servis et omnibus suis carus. Cordus dicit uxorem eum numquam habere voluisse. contra Dexippus putat eius filium esse Gordianum tertium, qui post hoc cum Balbino et Puppieno sive Maximo puerulus est adeptus imperium.

Cum senior Gordianus mathematicum aliquando consuleret de genitura huius, respondisse ille dicitur hunc et filium imperatoris et patrem *<et>* ipsum impera-

4 ab senatu *Ma. (Pet.)* obsecutus PΣ 4/5 c. 7 sqq. 7 rose PΣ absentii P 13 dereliquit P 16 amoenissimus P^a, corr. per ras. P^b t. B 17 sepiissime P 18 quandoque edd. 19 post sua *distinxit He.* 19/20 nec tamen fortitudinem bonis umquam P hac tamen fortitudine a bonis numquam *Salm. (Eyss.)* 21 cibis P¹ t. B consulationem P¹ t. B 31 et add. *Salm., edd.*

- 2 torem futurum. et cum senior Gordianus rideret, osten-
disse constellationem mathematicum ferunt et de libris
3 veteribus dictasse, ita ut probaret se vera dixisse. qui
quidem et seni et iuveni et diem et genus mortis et
loca, quibus essent perituri, opstinata constantia e veri- 5
4 tate praedixit. quae omnia postea Gordianus senior in
Africa, iam imperator et quando nihil timebat, narrasse
perhibetur, de morte quin etiam sua filiique et de ge-
5 nere mortis dixisse. cantabat praeterea versus senex,
cum Gordianum filium vidisset, hos s<a>epissime: 10
'ostendent terris <hunc> tantum [hunc] fata neque ultra
esse sinent. nimium vobis Romana propago
visa potens, superi, propria haec si dona fuissent.'
- 6 Extant dicta et soluta oratione et versibus Gordiani
iunioris, quae hodie ab eius adfinibus frequentantur, 15
non magna, non minima sed media et quae appareat
hominis esse ingeniosi sed luxuriantis et suum dese-
21 rentis ingenium. pomorum et olerum avidissimus fuit,
in reliquo ciborum genere parcissimus, <ut> semper
2 pomorum aliquid recentium devoraret. frigidarum per- 20
cupidus nec facile per aestatem nisi frigidas et quam
plurimas bibit. et erat corporis vasti, quare magis ad
frigidas urgebatur.
- 3 Haec de Gordiano iuniore digna memoratu[s] com-
perimus: non enim nobis talia dicenda sunt, qu<a>e 25
Iunius Cordus ridicule ac stulte composuit de volup-
4 tatibus domesticis ceterisque infimis rebus. quae qui
velit scire, ipsum legat Cordum, qui dicit, et quos ser-
vos habuerit unusquisque principum et quos amicos et
quot paenulas quotve[l] clamides, quorum etiam scien- 30

5 constantiē P constantia e Bae. (Pet.) 10 hoc P hos Σ
11 Verg. Aen. VI 869—71 tantum hunc P hunc tantum Verg.
17 sed] nec superscr. a. m. in P 18 ut post fuit add. Oberd.,
Kell. (Pet.) 19 ut om. P Ch, add. Eyss. adeo ut V 21 quem P
quam Σ, edd. quidem Petsch. 22 plurimum Σ 24 memo-
ratus P¹ t. B memoratu* P corr. 25 dicentes unc P dicenda
sunt Σ 30 quod uel P quotue vulg. (Pet.)

tia nulli rei prodest, si quidem ea debeant in historia poni ab <hi>storiografis, quae aut fugienda sint aut sequenda.

Sane quod praetermittendum esse non censui, quia 5 mirabile visum est, lectum apud Vulcatium Terentianum, qui et ipse historiam sui temporis scripsit, in literas misi Gordianum seniore[m] Augusti vultum sic[i] repr<a>esentasse, ut et vocem et morem et staturam eiusdem ostentare videretur, filium vero Pompeio si-
10 millimum visum, quamvis Pompeius ob[h]esi corporis fuisse denegetur, nepotem autem, cuius etiam nunc imagines videmus, Scipionis Asiatici faciem rettulisse. quod pro sui adm[n]istrat<io>ne tacendum esse non credidi.

15

GORDIANUS TERTIUS

Post mortem duorum Gordianorum senatus trepidus 22 et Maximinum vehementius timens ex viginti viris, quos ad rem p. tuendam delegerat, Puppienum sive Maximum et Clodium Balbinum Augustos appellavit,
20 ambos ex consulibus. tunc populus et milites Gordia-
num parvulum, annos agentem, ut plerique adserunt, undecim, ut nonnulli, tredecim, ut Iunius Cordus dicit, sedecim, (nam vicesimo et secundo anno eum perisse
adserit) petiverunt, ut Caesar appellaretur; raptusque 3
25 ad senatum atque inde in contione positus indumento imperatorio tectus Caesar est nuncupatus. hic natus 4
est, ut plures adserunt, ex filia Gordiani, ut unus aut duo (nam amplius invenire non potui), ex filio, qui in Africa perit. Gordianus scilicet Caesar factus apud 5

1 deant P^a, corr. P^b 2 storlografis P historiographis Σ
7 misit P corr. sibi PΣ 13 administras ne P¹ f. B ad-
ministrās ne P corr. administratione Σ admiratione vulg.
15 Gordianus tertius in P non miniatis neque capitalibus lit-
teris scriptum 18 diligerat P¹ delegerat P corr. elegerat (ele-
gerant) Σ 22 dici P^a, corr. P^b 23 uicensimo Pet. 29 post
perit Eyss. posuit cum Cas. Dexippus — natum ex c. 23, 1 (p. 46,
v. 17sq.) scilicet P igitur Σ senatus consulto Bra.

matrem educatus est et, cum extinctis Maximinis Maximus etiam et Balbinus militari seditione interempti essent, qui biennio imperaverant, Gordianus adulescens, qui Caesar eatenus fuerat, et a militibus et populo et a senatu et ab omnibus gentibus ingenti amore, 5
 6 ingenti studio et gratia Augustus est appellatus. amabatur autem merito avi et avunculi[s] sive patris, qui ambo pro senatu et pro p. R. contra Maximinum arma sumpserunt et militari[s] vel morte vel necessitate
 7 perierunt. post hoc veterani ad curiam venerunt, ut 10
 8 discerent, quid actum esset. ex quibus duo ingressi Capitolium, cum illic senatus ageretur, ante ipsam aram a Gallicano ex consulibus et M(a)ecena ex duci-
 9 bus interempti sunt, atque bellum intestinum ortum est, cum essent armati etiam senatores, ignorantibus 15
 veteranis, quod Gordianus adulescens solus teneret
 23 imperium. Dexippus quidem adseverat ex filio Gordiani tertium Gordianum esse natum. et posteaquam constitit apud veteranos quoque solum Gordianum imperare, inter populum et milites ac veteranos pax ro- 20
 borata est, et hic finis belli intestini fuit, cum esset delatus Gordiano puero consulatus. sed indicium non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipsis solis facta est, ut nox crederetur neque sine luminibus accensis quicquam agi posset. post haec tamen volup- 25
 tatibus et deliciis populus Romanus vacavit, ut ea, quae fuerant asperae gesta, mitigaret.

a. p.
 Chr. 4
 n. 240

Venusto et Sabino cons. inita est factio in Africa contra Gordianum tertium duce Sabiniano; quem Gor-

7 avunculis P¹ t. B s eras. P corr. 9 militaris P (Pet.)
 militari vulg. 13 mecena PΣ Maecenate edd.; sed cf. Momms.,
 Ges. Schr. VII, p. 360 sq., qui perperam esse verum Herodiani
 Μακρήνας (VII 11, 3) docet et monet ne quid emendetur 13/14 ex
 ducibus) στρατηγικὸς Herodian. l. l., i. e. praetorius, cf. Momms.,
 Ges. Schr. VII, p. 310, adn. 4 14 ostum P^a, corr. P^b 17/18 Dexip-
 pus — natum del. Becker (Pet.); in c. 22, 5 (p. 45, v. 29) post
 perit transposuerunt Cas. (Eyss.) 18 et] at Cas. (Pet.)
 23 egyptis P¹ eclipsis P corr. 27 apere P^a, corr. P^b 29 terclum P

- dianus per praesidem Mauretaniae obsessis [a] coniu-
 ratis ita oppressit, ut ad eum tradendum Carthaginem
 omnes venirent et crimina confitentes et veniam sce-
 leribus postulantes. finita igitur sollicitudine in Africa 5
 5 Gordiano iam iterum et Pompeiano cons. bellum Per-<sup>a.p.Chr.
n. 241</sup>
 sicum natum est. quando et adulescens Gordianus, 6
 priusquam ad bellum proficisceretur, [et] duxit uxorem
 filiam Mⁱsithei, doctissimi viri, quem causa eloquen-
 tia^e dignum parentela sua putavit et praefectum sta-
 10 tim fecit. post quod non puerile iam et contemptibile 7
 videbatur imperium, si quidem et optimi soceri consi-
 liis adiuvaretur et ipse pro pietate aliquantulum sa-
 peret nec per spadones ac ministros aulicos matris vel
 ignorantia <vel> coniventia ve<n>deretur.
 15 Extat denique et soceri eius ad eum epistola et ip- 24
 sius Gordiani ad socerum, qua intellegitur eius saecu-
 lum emendatius ac diligentius socero adiuvante per-
 fectum. quarum exemplum hoc est: 'domino filio et 2
 Augusto Mⁱsitheus socer et praefectus. evasisse nos
 20 gravem temporum maculam, qua per spadones et per
 illos, qui amici tibi videbantur (erant autem vehemen-
 tes inimici), omnia vendeba<n>tur, voluptati e<s>t eo
 magis, quo[d] tibi gratior emendatio est, ut, si qua vitia
 fuerunt, tua non fuisse satis constet, mi fili venerabilis.
 25 neque enim quisquam ferre potuit datas eunuchis 3
 suffragantibus militum praeposituras, negatum labori-

1 mauritanie P obsessio a PR obsessis a Ch obsessum a
 edd. an omisum a ? Pet. coll. Zosim. I 17 obsessis [a] Ho.
 2 Carthagine Reitemeter ad Zosim. I 17 3 confitentes P 7 et
 om. Σ uxorē P ante ras. 8 misithei P^a mysithei P^b t. B
 Timesitheus est verum nomen; cf. PIR II p. 100sq. nr. 405
 9 praefectum P^a ut videtur praefectum P^b t. B 12 ipse pro
 pietate P ipsa proprietate (puerilitate A) Σ ipse pro aetate Cas.,
 Salm. (Eyss.) ipse pro parte Pet. 14 uel add. edd. con-
 ventia P uideretur P uenderetur Σ 15 epistula edd.
 16 quia P^a quia P^b t. B 19 mysitheus P 21/22 uehementer
 Petsch. 22 uendebatur Pⁱ t. B uendebatur P corr. & eo PΣ
 est eo Pet. est et eo Eyss. cum vulg. 23 quod PΣ

- bus praemium, aut interemptos aut liberatos pro libi-
 <di>ne atque mercede, quos non decebat, vacuatum
 aerarium, per eos, qui cottidie <te> insidiosissime fre-
 quentabant, initas factiones, ut tu decipereris, cum in-
 ter se de bonis pessimi quique haberent ante consilia 5
 tibimet suggerenda, bonos pellerent, detestandos in-
 4 sinuarent, omnes postremo tuas fabulas venderent. diis
 igitur gratias, quod volente tete ipso emendata res
 5 {p.} est. delectat sane boni esse principis socerum et
 eius, qui omnia requirat et omnia velit scire et qui 10
 pepulerit homines, per quos antea velut in auctione
 positus nundinatus est.'
- 25 Item Gordiani ad ipsum: 'imperator Gordianus Au-
 gustus Misitheo patri et praefecto. nisi dii omnipoten-
 tes Romanum tuerentur imperium, etiam nunc per 15
 emptos spadones velut in <h>asta positi venderemur.
 2 denique nunc demum intellego neque Feliciones prae-
 torianis cohortibus praeponi debuisse, neque Serapam-
 moni quartam legionem credendam fuisse, et, ut om-
 nia dinumerare m<ittam>, multa non esse facienda 20
 quae feci; sed diis gratias, quod te insinuante, qui nihil
 vendis, didici ea, quae inclusus scire non poteram.
 3 quid enim facerem, quod et mater <n>os venderet et
 consilio cum Gaudio et Reverendo et Montano ha-
 bito vel laudaret aliquos vel vituper<ar>et, et illo- 25
 rum consensu quasi testium, quod dixerat, adproba-
 4 rem? mi pater, verum audias velim: miser est impe-
 rator, apud quem vera reticentur, qui cum ipse pu-
 blice ambulare non possit, necesse est, ut audiat et
 5 vel audita vel a plurimis roborata confirmet.' his epi- 30

1/2 libine P¹ f. B¹ 3 te add. Salm. 7 dis edd. 8 inte P
 in te Σ (etiam te Ch) temet Bae. (Pet.) tete Ho. 8/9 rēs P res p. Σ
 res edd. 14 di edd. 16 asta PΣ 18 cohōstib; P^a, corr. P^b

20 dinumerarem multa non esse P diminuerem multa non
 esse Σ dinumerare mittam, non fuisse Haupt (Pet.) dinumerare
 mittam, multa non esse He. 23 quod ad mauros P quod cum
 maurus Σ quod †Admau nos Pet. quoad mater nos Bae. (cf.
 p. 47, v. 13) quod et mater nos Petsch.

stolis intellectum est adulescentem soceri consiliis emendatum atque correctum. et Misi⁸thei quidem epistolam Gr<a>ecam quidam fuisse dicunt, sed in hanc sententiam. tantum autem valuit eius gravitas et sanc-
 5 timonia, ut ex obscurissimo praeter nobilitatem gestis etiam Gordianum clarum principem fecerit.

Fuit terr<a>e motus eo usque gravis imperante Gordiano, ut civitates etiam terrae hiatu cum populis deperirent. ob quae sacrificia per totam urbem totumque
 10 orbem terrarum ingentia celebrata sunt. et Cordus quidem dicit inspectis libris Sibyllinis celebratisque omnibus, quae illic iussa videbantur, mundanum malum esse sedatum.

Sedato terr<a>e motu Praetextato et Attico cons. 3 ^{a. p.} ^{Chr.}
 15 Gordianus aperto Iano gemino, quod signum erat indicti belli, profectus est contra Persas cum exercitu ingenti et tanto auro, ut vel auxiliis vel militibus facile Persas evincere<t>. fecit i[n]ter <in> Moesiam atque
 in ipso procinctu, quidquid hostium in Thraciis fuit,
 20 delevit, fugavit, expulit atque summovit. inde per 5 Syriam Ant[h]ioc<h>iam venit, quae a Persis iam tenebatur. illic frequentibus proeliis pugnavit et vicit ac Sapore Persarum rege summo, <q>ui post Artaxer-
 6 xen <regnabat>, et Ant[h]ioc<h>iam recepit et Carras
 25 et Nisibi<n>, quae omnia sub Persarum imperio erant. rex sane Persarum tantum Gordianum principem ti-
 27 muit, ut, cum instructus esset et suis copiis et nostris, tamen civitatibus ipse praesidia sponte deduceret easque integras suis civi[tati]bus redderet, ita ut nihil,

8 ciuitatis Pet. per errorem 18 persa se uincere P Persas euinceret Pet. inter moesiam P iter in Moesiam edd. 22 ae P¹ t. B æ P corr. ac Σ 23/24 & post artaxansen P (Pet.) et post artaxerxen R et post Artaxia duce Momms. (sed nomen est incertissimum) qui post Artaxerxen regnabat Ho. (Saporem successisse Artaxerxi patri constat, cf. PIR III p. 173 nr. 138) 25 nitibi P¹ t. B nisibi P corr. 27 et suis] summis Gru. (Eyss.) coples P¹ t. B e nostris Gru. (Eyss.), non cum copiis, sed cum ciuitatibus coniungentes 29 ciuitatib; PΣ ciuib; edd.

- 2 quod ad eorum fortunas pertine<re>t, adtaminaret. sed
 haec omnia per Misitheum, socerum Gordiani eundem-
 3 que praefectum, gesta sunt. effectum denique est, ut
 Pers<a>e, qui iam in Italia timebantur, in regnum
 suum pugnante Gordiano redirent totumque orientem 5
 Romana res p. detineret.
- 4 Extat oratio Gordiani ad senatum, qua de rebus ge-
 stis suis scribens Misitheo praefecto suo et socero in-
 gentes gratias agit. cuius partem indidi, ut ex eo vera
 5 cognosceres: 'post haec, p. c., quae, dum iter agimus, 10
 gesta sunt quaeque ubique singulis triumphis digna
 sunt actitata, etiam Persas, ut brevi multa conectam,
 ab Ant[h]ioc<h>ensium cervicibus, quas iam nexas Per-
 sico ferro gerebant, et reges Persarum et leges amovi-
 6 mus. Carras deinde ceterasque urbes imperio Romano 15
 reddidimus. Nisibin usque pervenimus et, si dii fave-
 7 rint, <C>tesifonta usque veniemus. valeat tantum Mi-
 sitheus praefectus et parens noster, cuius ductu et
 dispositione et haec transegimus et reliqua transige-
 8 mus. vestrum est igitur supplicationes decernere, nos 20
 9 diis commendare, Misitheo gratias agere.' his in se-
 natu lectis quadrigae elephantorum Gordiano decretae
 sunt, utpote qui Persas vicisset, ut triumpho Persico
 triumpharet, Misitheo autem quadriga<e> <s>ex equo-
 10 rum et triumphalis currus et titulus huiusmodi: 'Misi- 25
 theo eminenti viro, parenti principum, {praefecto}
 praeto<rii>, totius orbis <tutori, resti>tutori[s] re<l> p.
 senatus populusque Romanus vicem reddidit.'
- 28 Sed ista felicitas longior esse non potuit. nam Misi-
 theus, quantum plerique dicunt, artibus Philippi, qui 30

1 pertln& P pertineret Σ 16 reddimus P^a, corr. P^b nitibin
 P¹ t. B dil P¹ t. B 21 dies P diis Σ 24/25 quadrigaexequo-
 rum P quadriga equorum Σ quadriga sex equorum Salm., edd.
 quadrigae sex equorum Less. 27 praetototius urbis tutoris re
 p P¹ t. B praetori totius urbis tutori* relp P corr. praetorii
 praefecto & totius urbis adn. a. m. in P in marg. praetorii prae-
 fecto totius urbis tutori rei p. Σ p(opull) R(oman) et totius orbis,
 tutori rei p. Momms. <tutori, resti>tutori Ho. <resti>tutori Hirschf.

post eum praefectus praetorii est factus, ut alii, morbo
 extinctus est herede Romana re p., ut quicquid eius
 fuerat, vectigalibus urbis accederet. cuius viri tanta 2
 in re p. dispositio fuit, ut nulla esset umquam <ci>vitas
 5 limitanea potior et quae posset exercitum p. R. ac
 principem ferre, quae totius anni in aceto, frumento et
 larido atque hordeo et paleis condita non haberet, mi-
 nores vero urbes aliae triginta dierum, aliae quadra-
 ginta, nonnullae duum mensium, quae minimum, quin-
 10 decim dierum. idem cum esset praefectus, arma mili- 3
 tum semper inspexit. nullum senem militare passus
 est, nullum puerum annonas accipere. castra omnia
 et fossas <e>orum circumibat, noctibus etiam plerum-
 que vigilias frequentabat. amabaturque ab omnibus, 4
 15 quod sic et rem p. amaret et principem. tribuni eum
 et duces usque adeo timuerunt et amarunt, ut neque
 vellent pec<c>are neque ulla ex parte peccarent. Phi- 5
 lippus eum propter pleraque vehementer timuisse fer-
 tur atque ob hoc per medicos insidias eius vitae pa-
 20 rasse, et quidem hoc gener<e>; <n>am cum effusione 6
 alvi Misis theus laboraret atque a medicis sistendi ventris
 g<r>atia pocul[or]um iuberetur accipere, mutatis, quae
 fuerant parata, id fertur datum, quo magis solveretur.
 atque ita exanimatus est.
 25 Quo mortuo Arriano et Pap[p]o cons. in eius locum 29<sup>α. p.
Chr.</sup>
 praefectus praetorii factus est Philippus Arabs, hu-^{n 243}
 mili genere natus, {sed} superbus, qui se in novitate at-
 que enormitate fortun<a>e non tenuit, ita ut statim
 Gordiano, qui eum in locum parentis adsciverat, in-
 30 sidias per milites faceret, quae tales fuerunt: Misis theus 2

4 ultas P¹ cluitas Σ, P corr. 5 militanea P 9 men-
 suum P 11 semen P¹ t. B se+nē* P corr. 13 & fossa-
 torum P fossato Σ et fossata eorum Salm., edd. et fossas eorum
 Nov. 20 generam P¹ t. B genere* P corr. genere nam Σ
 22 gatia P¹ t. B¹ poculorū P poculum Σ 24 examinatus
 P¹ t. B 25 apriano PΣ Arriano Salm., edd. 27 sed om. P,
 non om. Σ, add. Pet. 28 inormitate Pet. per errorem

- tantum ubique, quantum diximus, habuerat conditorum, ut vacillare dispositio Romana non posset; verum artibus Philippi primum naves frumentariae sunt aversae, deinde in ea loca deducti sunt milites, in quibus annoni non posset. hinc Gordiano infestos milites statim reddidit, non intellegentes artibus Philippi iuvenem esse deceptum. sed Philippus etiam hoc addidit, ut rumorem per milites spargeret adolescentem esse Gordianum, imperium non posse regere, melius esse illum imperare, qui militem gubernare[t], qui rem publicam sciret. corripit praeterea etiam principes, effectumque, ut palam Philippus ad imperium posceretur. amici Gordiani primo vehementissime resistebant, sed cum milites fame vincerentur, imperium Philippo mandatum est, iussumque a militibus, ut quasi tutor eius Philippus cum eodem Gordiano pater imperaret.
- 30 Suscepto igitur imperio, cum et Philippus se contra Gordianum superbissime ageret et ille se imperatorem atque imperatorum prolem et virum nobilissimae familiae recognosceret nec ferre posset improbitatem hominis ignobilis, apud duces et milites adstante praefecto Maecio Gordiano, affini suo, in tribunali co(n)-q(u)es(t)us es[se]t, sperans posse imperium Philippo abrogari. sed ha[n]c conquestione nihil egit, cum illum incusasset, quod immemor beneficiorum eius sibi minus gratus exsisteret. et cum milites rogasset, cum aperte duces ambisset, factione Philippi minor apud omnes fuit. denique cum se videret minorem haberi, petit, ut aequale saltem inter eos esset imperium, nec impetravit. dehinc petit, ut loco Caesaris haberetur, neque id optinuit. petit etiam, ut praefecti loco esset

2 & P ut Σ 10 gubernar& P Σ gubernare *Cas.*, edd.
 16 pater P¹ pariter Σ, P corr. 23/24 coces ut ēēt P¹ t. B
 cocesit ut ēēt P corr. certus ut esset Σ c(orr)iga)s conquestus
 est add. a. m. in marg. in P 25 hanc P¹ t. B¹ ha+c P corr.
 30 equales alter P¹ t. B

Philippo, quod et ipsum negatum est. ultimae pr[a]ecep- 7
 fuerunt, ut eum Philippus pro duce haberet et patere-
 tur vivere. ad quod quidem paene consenserat Philip-
 pus, ipse tacitus sed omnia per amicos agens nutibus
 5 atque consiliis. verum cum secum ipse cogitaret amo-
 re[m] populi R. et senatus circa Gordianum et totius
 Africae ac Syriae totiusque orbis Romani, cum et no-
 bilis esset et nepos ac filius imperatorum et bellis
 gravibus totam rem {p.} liberasse<f>, posse fieri, ut
 10 <rp>fecta quandocumque militum voluntate Gordiano
 redderetur imperium, re recenti cum in Gordianum
 ir<a>e militum famis causa vehementes essent, cla-
 mantem e conspectu duci iussit ac dispoliari et occidi.
 quod cum primo dilatum esset, post, ut iussit, imple- 9
 15 tum est. ita Philippus impie, non iure optinuit im-
 perium.

Imperavit Gordianus annis sex. Asi<a>e dum ha<e>c 31
 agerentur, Argunt Scyth[r]arum rex finitimorum regna
 vastabat, maxime quod conpererat Misi theum perisse,
 20 cuius consilio res p. fuerat gubernata. Philippus au- 2
 tem, ne a crudelitate nancisci videretur imperium, Ro-
 mam litteras misit, quibus scripsit Gordianum morbo
 perisse seque a cunctis militibus electum. nec de-
 fuit, ut senatus de his rebus, quas non noverat, falle-
 25 retur. appellato igitur principe Philippo et Augusto 3
 nuncupato Gordianum adolescentem inter deos retu-
 lit.

Fuit iuvenis laetus, pulcher, amabilis, gratus omni- 4
 bus, in vita iocundus, in litteris nobilis, prorsus ut ni-

5/6 amore *Petsch.* (*Pet.*) 7 romane P^a. corr. P^b 9 p. om. P,
 non om. Σ, add. edd. liberasse PΣ 10 ficta P factone Σ
 (om. uoluntate) flexa *Pet.* reflecta *Salm.* reflecta *Lenze* infida
Petsch. uicta *Walter* 11 rerecenti P¹ t. B ** recenti P corr.
 in recenti ? *Pet.* 12/13 clamantem ** P^a 17 asne P sed Σ
 atque *Pet.* Asiae *Petsch.* 18 argunt P arguntis (argunthis) Σ
Argalthus Müllenhoff (cf. *PIR* I p. 130, nr. 847 et 853) scyram P^a
 scythrarum P^b 24/25 fallar&ur P^a, corr. P^b 26 adulscen-
 tem P

- 5 hil praeter aetatem deesset imperio. amatus est a po-
 pulo et senatu et militibus ante Philippi factionem ita
 6 ut nemo principum. Cordus dicit omnes milites eum
 filium appellasse, ab omni senatu filium dictum, om-
 7 nem populum delicias suas Gordianum dixisse. de- 5
 nique Philippus, cum eum interfecisset, neque ima-
 gines eius tollere neque statuas deponere neque nomen
 <ausus> abradere, sed divum semper appellans etiam
 apud ipsos milites, cum quibus factionem fecerat, serio
 animo et peregrina calliditate veneratus est. 10
- 32 Domus Gordianorum etiam nunc extat, quam iste
 2 Gordianus pulcherrime exornavit. est villa eorum via
 Praenestina ducentas columnas in <te>trastylo habens,
 quarum quinquaginta Carysteae, <quinquaginta> Clau-
 dianae, quinquaginta Synnades, quinquaginta Numi- 15
 3 dicae pari mensura sunt. in qua bas[c]ilicae centenariae
 tres, cetera huic operi convenientia et thermae, qua-
 les praeter urbem, ut tunc, nusquam in orbe terrarum.
- 4 Familiae Gordiani hoc senatus decrevit, ut a tutelis
 atque a legationibus et a publicis necessitatibus, nisi 20
 si vellent, posteri eius semper vacarent.
- 5 Opera Gordiani Romae nulla extant, praeter qua<e>-
 dam nympha et balneas. sed balneae privatis hominibus
 6 fuerunt et ab eo in usum privatum exornatae sunt. in-
 stituerat porticum in campo Martio sub colle pedum 25
 mille, ita ut ab altera parte <ae>que mille pedum por-
 ticus fieret atque inter eas pariter <pater>et spatium
 pedum quingentorum; cuius spatii hinc atque inde
 viridiaria essent, lauro, myrto et buxo frequentata, me-

8 ausus *add. He.* 10 animo] immo ? *Less.* 13 intrastylo P
 uno stilo Σ in tetrastylo *Salm., edd.* 14 christeae P tystee
 (tistee) Σ caristeae (charisteae) *Salm.* Carysteae *edd.* quinquaginta
ante Claudianae *om. PCh L add. V* 16 bis scilicet P
 basilice Σ 18 ut tunc PΣ uisuntur *Jord.* ut cunque *Pet.* 26 quam
 ille P qua mille Σ aequa mille *Salm., edd.* aequae mille *vulg.,*
Petsch. 27 pariter & PΣ pateret *vulg., Petsch.* pariter pate-
 ret *Pet.* spacium P 28 spaciū P 29 uiridiarii P uiridi-
 aria Σ

dium vero lithostrotum brevibus columnis altrinsecus
positis et sigillis per pedes mille, quod esset deam-
bulatorium, ita ut in capite basilica esset pedum quin-
gentorum. cogitaverat praeterea cum Misitheo, ut post 7
5 basilicam thermas aestivas sui nominis faceret, ita ut
hiemales in principio porticu(u)m poneret, [s]intus[u]
essent vel viridiaria vel porticus. sed haec omnia nunc 8
privatorum et possessionibus et hortis et aedificiis oc-
cupata sunt. fuerunt sub Gordiano Rom(a)e elefanti 33
10 triginta et duo, quorum ipse duodecim miserat, Alex-
ander decem, alces decem, tigres decem, leones man-
sueti sexaginta, leopardi mansueti triginta, belbi, id
est yaenae, decem, gladiatorum fiscalium paria mille,
hippopotami sex, rinocero(s) unus, arcoleontes decem,
15 camelopardali decem, onagri viginti, equi feri quadra-
ginta et cetera huius modi animalia innumera et di-
versa, quae omnia Philippus ludis saecularibus vel
dedit vel occidit; has autem omnes feras mansuetas et 2
praeterea efferatas parabat ad triumphum Persicum.
20 quod votum publicum nihil valuit. nam omnia haec 3
Philippus exhibuit s(a)ecularibus ludis et muneribus
atque circensibus, cum millesimum annum {a condita
urbe} in consulatu suo et filii sui celebravit.

Quod de C. Caesare memoriae traditum est, hoc 4
25 etiam de Gordiano Cordus evenisse perscribit; nam
omnes, quicumque illum gladio adpetiverunt (qui no-
vem fuisse dicuntur), postea interemptis [a] Philip-
pis (se) sua manu suisque gladiis et [h]isdem, qui-
bus illum percusserant, interemisse dicuntur.

1 lithiostrotum P (*prior litt. r exp.*) licostratum Σ 6 cum P^a
porticum P^b porticuum Salm., *edd.* sine usu P sui usui (ul-
sui) Σ intus Ma. (*Pet.*) sed intrinsecus He. 8 hostis P or-
tis Σ 10 duodecim] XXII Cas. 12 belbi] *pro* belui
14 Hippopotamis ex renocere P argoleontes Salm. 15 Ca-
millo pardali P 17/18 quae — occidit *uncis inclusit Pet.*
22/23 a condita urbe *om. P, edd., non om. Σ* 23 consu-
lato P 24 C.] ē P 27 a *del. vulg.* a <Decio> Lenze
28 se *add. Salm. (Eyss.)* 29 interemisse] *cf. Suet. Caes. 89;*

- 34 Trium igitur Gordianorum haec fuit vita, qui omnes
Augusti appellati sunt, [duobus in Africa interemptis,
2 Persidis finibus].

Gordiano sepulchrum milites apud Circe(s)ium castrum fecerunt in finibus Persidis, titulum huius modi 5
addentes et Graecis et Latinis et Persicis et Iudaicis et
3 Aegyptiacis litteris, ut ab omnibus lege(re)tur: 'divo
Gordiano victori Persarum, victori Gothorum, victori
Sarmatarum, depulsori Romanarum seditionum, vic-
4 tori Germanorum, sed non victori Philipporum.' quod 10
ideo videbatur additum, quia in campis Philippis ab
Alanis tumultuario proelio victus abscesserat, simul
5 etiam quod a Philippis videbatur occisus. quem titulum
evertisse Licinius dicitur eo tempore, quo est
nactus imperium, cum se vellet videri a Philippis 15
6 originem trahere. quae omnia, Constantine maxime,
idcirco sum <per>secutus, ne quid tuae cognitioni de-
esset, quod dignum scientia videretur.

interisse *vulg.*, *Pet.* 2/3 duobus — finibus *uncis inclusit Pet.*

3 presidis P^a, *corr.* P^b <in> Persidis finibus <tertio> *Eyss.*

4 Gorgiano P circelum P Circesium *Cas. ex Eutrop. IX 2, 3*

(*Pet.*) 7 legetur P legeretur Σ 8 gordiani P gordianū P^a

got*horū P^b 9 romanorum P 11 adeo P ideo Σ 14 lu-

cinus P¹ t. B l*icinius P *corr.* 15 nactus P¹ t. B (c *exp.*

P *corr.*) 17 secutus P Ch; *def. Löfst., Beitr. p. 83sq.; Spätlat.*

Stud. p. 49 persecutus *edd.* 18 GORDIANUS TERTIUS EX-

PLICIT P

MAXIMUS <ET BALBINUS

IULI CAPITOLINI>

Interemptis in Africa Gordiano seniore cum filio, 1
 cum Maximinus ad urbem furens veniret, ut, quod
 5 Gordiani Augusti appellati fuerant, vindicaret, sena-
 tus praetrepidus in aedem Concordiae VII. idus Iunias
 concurrat, ludis Apollinaribus, remedium contra furo-
 rem hominis improbissimi requirens. cum igitur duo 2
 consulares et eminentes quidem viri, Maximus et Bal-
 10 binus (quorum Maximus a plerisque in historia retice-
 tur et loco eius Puppieni nomen infertur, cum et Dexip-
 pus et Arrianus Maximum et Balbinum dicant electos
 contra Maximinum post Gordianos), quorum alter
 bonitate, virtute alter ac severitate clari habebantur,
 15 ingressi essent curiam ac praecipue timorem Maxi-
 mini adventu<s> fronte ostendere<n>t, referente con-
 sule de aliis rebus, qui primam sententiam erat dictu-
 rus, sic exorsus est: 'minora vos sollicitant, e<t> prope 3
 aniles res ferventissimo tempore tractamus in curia.
 20 quid enim opus de restitutione templorum, de basilicae 4
 ornatu, de thermis Titianis, de exaedificatione amphi-
 theatri agere, cum immineat Maximinus, quem ho-
 stem mecum ante dixistis, Gordiani duo, in quibus
 praesidium fuerat, interempti sint, neque in praesenti
 25 ullum sit auxilium, quo respirare possimus? agite igi-

1 INCIPIT MAXIMUS P ad constantinum aug add. a. m.
 6 pertrepidus Σ eadem P¹ Iulias Pet. coll. Max. 16,1 7 apol-
 lonarib; P¹ 9 consulare sed P¹ t. B consulares et P corr.
 12 arplanus P Herodianus Brocks 16 aduentu PΣ, Pet. ad-
 uentus Cas. 18 sollicitante P¹ t. B, V sollicitant et P corr.
 24 sunt PΣ

- tur, p. c., p<r>incipes dicite. quid moramini? ne, dum singulati<m> per<ti>mescitis, in timore potius quam
 2 in virtute opprimamini.' post haec tacentibus cunctis, cum Maximus, qui et natu grandior erat et meritis et virtute ac severitate clarior, dicere sententiam coe- 5
 pisset. quae ostenderet duos principes esse faciendos, Vectius Sabinus ex familia Ulpiorum rogato consule, ut sibi dicere atque interfari liceret, sic exorsus est:
 2 'scio, p. c., hanc rebus novis inesse oportere constantiam, ut rapienda sint consilia, non quaerenda, verbis 10
 quin etiam plurimis abstinendum sit atque sententiis, 3
 ubi res perurguent. cervices suas quisque respiciat, uxorem ac liberos cogitet, avitas patriasque fortunas: quibus omnibus inminet Maximinus, natura furiosus, truculentus, inmanis, causa vero, ut sibi videtur, satis 15
 4 iusta truculentior. ille quadrato agmine castris ubique positus ad urbem tendit, vos sedendo et consulta<n>do diem teritis. longa oratione opus non est: faciendus est imperator, immo faciendi sunt principes, unus qui res domesticas, alter qui bellicas curet, unus 20
 qui in urbe resideat, alter qui[n] obviam cum exercitu 6
 latronibus pergat. ego principes dico, vos firmate, si 7
 placet, sin minus, meliores ostendite: Maximum igitur atque Balbinum, quorum unus in re militari tantus est, ut nov[il]litate generis splendore virtutis 25
 evexerit, alter ita clarus nobilitate est, ut et morum

1 pincipes P¹ 1/2 nedum singulati permescitis P¹ nedum singulati permescitis P corr. per me scitis ne dum sigillatim Σ ne, dum singulatim pertimescitis edd. 7 ulpiorum] i. e. tralani imperatoris superscr. a. m. in P consale? P¹ consule P corr.

9 pē om. P^a, add. P^b 9/10 constantiam] instantiam Petsch. 17/18 consulta do P¹ t. B¹ consultā do P corr. consultando Σ 21 quin obulam P¹ t. B qui* obulam P corr. qui in obulam Petsch. exercito P¹ t. B 25 nobilitatem PCh ignobilitatem Lipsius ullitatem Haupt novitatem Ho. (cf. c. 5, 11 novae familiae et Vell. Paterc. II 96, 1: Agrippae qui novitatem suam multis rebus nobilitauerat) 26 eilexerit P¹ alexerit P corr. allexerit Σ evexerit Poggio (cf. Ho., Klio XIII, p. 279 sq.), Haupt

lenitate re<i> p[i]. sit necessarius et vitae sanctimonia,
 quam a prima aetate in studiis semper ac litteris tenuit.
 habetis sententiam, p. c., mihi fortasse periculo- 8
 siorem quam vobis, sed nec vobis satis tutam, si non
 5 aut alios aut hos principes feceritis.' post haec ad- 9
 clamatum est uno consensu: 'aequum est, iustum est. 10
 sententiae Sabini omnes consentimus. Maxime et Bal-
 bine Augusti, dii vos servent. di vos principes fecerunt,
 di vos conservent. vos senatum a latronibus vindicate,
 10 vobis bellum contra latrones mandamus. hostis 11
 publicus Maximinus cum filio pereat, hostem publicum
 vos persequimini. felices vos iudicio senatus, felicem
 rem p. vestro imperio. quod vobis senatus detulit, 12
 fortiter agite; quod vobis senatus detulit, libenter acci-
 15 pite.' his atque aliis adclamationibus imperatores facti 3
 sunt Maximus atque Balbinus.

Egressi igitur e senatu primum Capitolium escen- 2
 derunt ac rem divinam fecerunt. deinde ad rostra 3
 populum convocarunt. ubi cum orationem de senatus
 20 sententia et de sua electione habuissent, p. R. cum
 militibus, qui forte convenerant, adclamavit: 'Gordianum
 Caesarem omnes rogamus.' hic nepos erat Gordiani
 ex filio, qui est in Africa occisus, annum agens
 aetatis quartum decimum, ut plerique dicunt. qui sta- 5
 25 tim raptus est et novo genere senatus consulti, cum
 eadem die senatus consultum factum esset, inductus
 in curiam Caesar est appellatus.

Prima igitur relatio princ<ip>um fuit, ut duo Gordiani
 divi appellarentur. aliqui autem unum putant 2
 30 appellatum, senioremem videlicet, sed ego libris, quos
 Iunius Cordus affatim scripsit, legisse memini ambos

1 repli sit P rel p. est Pet. 5 hoc Pⁿ hęc P^b 17/18 escenderunt P¹ t. B ascenderunt Σ, P corr. 23 filio P (littera o incerta, ita ut a legi possit) fillo Σ filla Pet., delens 'qui est in Africa occisus' filla, ut quidam, uel, ut alli, ex fillo Egn. 24 aetatis om. Pet. 28 principum (vel duorum principum) Σ primum P 31 me memini Σ

- 3 in deos relatos, si quidem senior laqueo vitam finivit, iunior autem in bello consumptus est, qui utique maiorem meretur reverentiam, quod eum bellu(m) rapuit. post has igitur relationes praefectura urbi in Sabinum conlocata est, virum gravem et Maximi(m) moribus congruentem, praetoriana in Pinarium Valentem.
- 5 Sed priusquam de actibus eorum loquar, placet aliqua dici de moribus atque genere, non eo modo quo Iunius Cordus est persecutus omnia, sed illo quo Suetonius Tranquillus et Valerius Marcellinus, quamvis Curius Fortunatianus, qui omnem hanc historiam perscripsit, pauca contigerit, Cordus vero tam multa, ut etiam pleraque {vilia} et minus honesta perscripserit.
- 5 Maximo pater fuit Maximus, unus e plebe, ut nonnulli dicunt, faber ferrarius, ut alii, raedarius vehicularius fabricator. hunc suscepit ex uxore Prima nomine. cui fratres quattuor <p>ueri fuerunt, quattuor puellae, qui omnes intra pubertatem interierunt. nato Maximo carnem bubulam et quidem multam aquila in cella eorum proiecisse fertur, quae angusto patebat inpluvio, eandemque, cum iaceret neque quisquam attingere auderet religionis timore, iterum sustulisse <e>t in proximum sacellum, quod erat Iovis Praestiti<s>, detulisse. id eo tempore nihil visum est om<i>nis habere, sed non sine causa factum probavit imperium.
- 5 pueritiam omnem in domo patru(i) Pinarii fecit, quem

3 ueretur P meretur Ch 3/4 bella rapuit P¹ bella rapuere P corr. bella rapuerunt Σ bellum rapuit Pet. Bellona rapuit Kell.

5 conlocata P collata Σ maximū P¹ t. B maximi* P corr.
8 seu P¹ t. B sed P corr., Σ 10 persecutus PΣ, Eyss. persecutus Pet. 14 uilla om. P, edd.; non om. Σ 16 aui P¹ alii P corr. 16/17 vehicularius fabricator del. Corn. 17 ex] & P prima PΣ Pinarla ?Pet. in app. coll. v. 27 18 uiri PΣ pueri Salm., edd. 23/24 sustuliss& in PΣ 24 praestiti P 25 uisus P^a uisū* P^b t. B omnis P¹ 26 probabit P 27 patris PΣ parentis Pet. patru(i) vulg. pnrarii P^a, corr. P^b t. B per ras.

statim ad praefecturam praetorii subvexit, ubi factus
 est imperator. operam grammatico, r(h)et(h)ori non 6
 multum dedit, si quidem semper virtuti mi(li)itari et
 severitati studuit. attam(en) militaris tribunus fuit et 7
 5 multos egit numeros et postea praeturam, sumptu Pe-
 scenniae Marcellin(a)e, <quae> illum loco filii susce-
 pit et aluit. inde proconsulatum Bithyniae egit et dein- 8
 cept Graec(i)ae ac tertio Narbonae. missus praeter- 9
 ea legatus Sarmatas in Illyrico contudit atque inde
 10 translatus ad Renum rem contra Germanos satis
 feliciter gessit. post haec praefectus urbi prudentissi- 10
 mus, [in] ingeniosissimus et severissimus adprobatus
 est. quare veluti <meritum> senatus ei, homini, quod 11
 non licebat, novae familiae, imperium tamen detulit,
 15 confessis omnibus eo tempore in senatu aptiorem non
 esse, qui deberet principis nomen accipere. et quoniam 6
 etiam minora plerique desiderant, fuit cibi avidus, vini
 parcissimus, ad rem Veneriam nimis rarus, domi fo-
 risque semper severus, ita ut et tristis cognomen ac-
 20 ciperet. vultu gravissimus et retorridus, statura pro- 2
 cerus, corporis qualitate sanissimus, moribus asperna-
 bilis ac tamen iustus neque umquam usque ad exitum
 negotiorum vel inhumanus vel inclemens. rogatus 3
 semper ignovit nec iratus est, nisi ubi eum irasci decuit.
 25 factionibus se numquam praebuit, iudi(ci)i tenax fuit 4
 neque aliis potius quam sibi credidit. quare et a se- 5
 natu multum dilectus est et a populo timori habitus,

2 ac ante rhetori add. Pet.; asyndeton def. Ti. p. 34 3 mul-
 tum P¹ t. B¹ mitari P¹ 4 attam P¹ ut videtur attamen Σ □
 ac tamen Pet. ac tandem Cas. (Eyss.) 6 quae add. edd. 7 aluit P¹
 ablit P corr. 8 gręcę P 9 adq. P^a ut videtur 12 in ingenio-
 sissimus P per dittographiam in versuum confinio et ingenio-
 sissimus Σ 13 ueluti P ueluti (uelit) Σ ueluti <nobili> Lenze
 ueluti <debitum> He. merito vel ueluti <meritum> Ho. nolent
 Momms. uolenter Hirschf., Ell. uel iure Petsch. 20 retorri-
 dus P 21/22 aspernabilis] i. e. contemptor Salm. coll. v. Max.
 2, 2 asper inhabilis Corn. 23 rogatus] cf. I p. 151, 5 25 iudii
 P¹ t. B¹ iudicii P corr. iudicii Σ

si quidem sciebat populus eius censoriam praefecturam, quam videbat posse in imperio vehementius convallescere.

- 7 Balbinus nobilissimus et iterum consul, rector provinciarum infinitarum. nam et Asiam et Africam et 5 Bithyniam et Galatiam et Pontum et T<h>rac[h]ias et Gallias civilibus administrationibus rexerat, ducto nonnumquam exercitu, sed rebus bellicis minor fuerat quam in civilibus; attamen bonitate, nimia sanctitate 3 ac verecundia ingentem sibi amorem conlocaverat. familiariae vetustissim<a>e, ut ipse dicebat, a Balbo Cornelio Theofane originem ducens, qui per [i]Gn<a>eum Pompeium civitatem meruerat, cum esset suae patriae 4 nobilissimus idemque historiae scriptor. statura atque procerus, corporis qualitate conspicuus, in voluptatibus nimius. quem quidem adiuvabat divitiarum [h]abundantia, nam erat et a maioribus dives et multa 5 hereditatibus per se ipse collegerat. eloquentia clarus, 6 poemate inter sui temporis poetas praecipuus[u]. vini, cibi, {rei} Veneriae avidus, vestitu cultus, nec quicquam 20 defuit. quod illum populo non commendabilem redderet. amabilis etiam senatui fuit.
- 7 Haec de utriusque vita conperimus. denique nonnulli, quemadmodum Catonem et Caesarem Sallustius comparat, ita hunc quoque comparandum putarunt, ut 25 alterum severum, clementem alterum, bonum illum, istum constantem, illum nihil largientem, hunc affluentem copiis omnibus dicerent. haec de moribus atque 8 genere.

6 bithyniā P 9 attamen P 10 conlocaverat P (cf. *Thes. l. L. III 1647, 14 sqq.*) collocaverat Σ concillaverat *edd.* 11/12 cornilio P¹ t. B 12 igneum P¹ t. B *gneum P *corr.* 16 quam P 19 poemata (*corr. ex po&nata*) P poemate Σ (*cf. v. Gall. 11, 6*) poeta *Pet.* post poetas in P a. m. *add.* plurima fecit 19 praecipit usu P¹ praecipiti usu P *corr.* praecipuus Σ, *edd.* 20 rei om. P, non om. Σ 25 hos — comparandos *Gru.*, *edd.* 26 alterum in P *corr.* ex adterum 27/28 affluentem P¹ t. B (*cf. Thes. l. L. I 1242, 21 sqq.*) affluentem P *corr.*, *edd.*

Decretis ergo omnibus imperatoriis honoribus atque insignibus, percepta tribunicia potestate, iure proconsulari, pontificatu[m] maximo, patris etiam patriae nomine inierunt imperium. sed dum in Capitolio rem
 5 divinam faciunt, populus R. imperio Maximi con-
 <tra>dixit. timebant enim severitatem eius homines vulgares, quam et senatui acceptissimam et sibi adversissimam esse credebant. quare factum est, ut dixi- 3
 mus, ut Gordianum adolescentulum principem pete-
 10 rent, qui statim factus est nec prius permissi sunt ad Palatium stipati[s] armatis ire, quam nepotem Gordiani Caesaris nomine nuncuparunt. his gestis celebratis- 4
 que sacris, datis ludis scaenicis ludisque circensibus, gladiatorio etiam munere Maxim[in]us susceptis votis
 15 in Capitolio ad bellum contra Maximinum missus est cum exercitu[i] ingenti, praetorianis Romae manentibus. unde autem mos tractus sit, ut proficiscentes ad 5
 bellum imperatores munus gladiatorium et venatus darent, breviter dicendum est. multi dicunt apud ve- 6
 20 teres hanc devotionem contra hostes factam, ut civium sanguine litato specie pugarum se Nemes[c]is, id est vis qu<a>edam Fortun<a>e, satiaret. alii hoc litteris 7
 tradunt, quod veri similis credo, ituros ad bellum Romanos debuisse pugnas videre et vulnera et ferrum et
 25 nudos inter se coorientes, ne[c] in bello armatos hostes timerent aut vulnera et sanguinem per<h>orrescerent.

Et Maximo quidem ad bellum profecto Romae prae- 9
 toriani remanserunt. inter quos et populu<m> tanta se- 2

5/6 condixit P¹ contradixit Σ, P corr. 7 post vulgares P pergit: comperit alexandrum (v. Max. 5,3) — omnes qui mecum (v. Max. 18, 2); in Σ ordo non est perturbatus 8/9 c. 3, 3
 14 maximinus P¹ t. B maximus ** P corr. in ras. 21 sene mescis P¹ senem escis P corr. seueriores Σ se Nemesi vulg.
 22 quidam P 25 coeciunt P cohortes Σ coeunt edd. coorientes He. nec P ne Σ 29 eo populi P et populum Σ

ditio fuit, ut ad bellum intestinum veniretur, urbis Ro-
mae pars maxima incenderetur, templa foedarentur,
omnes plateae cruore polluerentur, cum albinus,
3 homo lenior, seditionem sedare non posset. nam et in
publicum processit, manus singulis quibusque <te>ten- 5
dit et paene ictum lapidis passus est, <ut> alii dicunt,
4 etiam fuste percussus est. neque sedasset tumultum,
nisi infantem Gordianum purpuratum ad populum
longissimi hominis collo superpositum produxisset.
quo viso populus et milites usque adeo placati sunt, 10
5 ut amore illius in concordiam redirent. neque umquam
quisquam in illa aetate sic amatus est merito avi et
avunculi, qui pro p. R. contra Maximinum in Africa
vitam finiverant; tantum apud Romanos memoria bo-
10 narum rerum valet. Maximo igitur ad bellum pro- 15
fecto senatus per omnes regiones consulares, prae-
torios, quae<s>torios, aedilicios, tribunicios etiam vi-
ros misit, ita ut unaquaeque civitas frumentum arma
et propugnacula et muros pararet, ut per singulas ur-
2 bes Maximinus fatigaretur. iussum tunc tamen, ut 20
omnia ex agris in civitates colligerentur, ne quid hostis
3 publicus inveniret. scriptum est praeterea ad omnes
provincias missis frumentariis iussumque, ut, quicum-
que Maximinum iuvisset, in hostium numero ducere-
4 tur. inter haec Romae iterum seditiones inter populum 25
5 et milites ortae sunt. et cum mille edicta albinus
proponeret nec audiretur, veterani s<e> in castra prae-
toria contulerunt cum ipsis praetorianis, quos coepit
6 populus obsidere. nec umquam ad amicitiam essent
7 redacti, nisi fistulas aquarias populus incidisset. in 30
urbe autem, priusquam dictum esset milites pacatos
venire, et tegulae de tectis iactae sunt et omnia, { quae }

3 albinus P balbinus Σ 4 nam et] nam ut Da.; sed He.
cfrr. nam et PN 3, 8; AS 57, 3; Gd. 14, 4 5/6 tenuit PΣ te-
tendit Ma. alique (Pet.) 6 ut add. Pet. 17 quetorios P¹

26 cum om. P^a cū add. P^b 27 ueteranis in P¹ ueterani se
in Σ, P corr. 30 fistulls P¹ 32 quae om. P, non om. Σ, add. edd.

in domibus erant, vasa proiecta. atque ideo maior pars 8
civitatis perit et multorum divitiae. nam latrones se
militibus miscuerunt ad vastanda ea, quae norant ubi
repperirent.

- 5 Cum haec Rom<a> geruntur, Maximus sive Pup- 11
pienus apud Ravennam bellum paraba[n]t ingenti ap-
paratu, timens vehementissime Maximinum, de quo
saepissime dicebat se non contra hominem, sed contra
Cyclopem bellum gerere. et Maximinus quidem apud 2
10 Aquileiam ita victus est, ut a suis occideretur, caput-
que eius et filii perlatum est Ravennam, quod a Maxi-
mo Romam transmissum est. non tacenda hoc loco 3
devotio est Aquileiensium pro Romanis, qui etiam
crines mulierum pro nervis ad sagittas emittendas
15 <adhibuis> se dicuntur. tantum sane laetitiae fuit in 4
Balbino, qui plus timebat, ut <h>ecatomben faceret,
statim Maximini caput adlatum e<s>t. <h>ecatombe 5
autem tale sacrificium est: centum arae uno in loco
c<a>espiticiae extruuntur, et ad eas centum sues, cen-
20 tum oves mactantur. iam, si imperatorium sacrificium 6
sit, centum leones, centum aquilae et cetera huius modi
animalia[c] centena feriunt<ur>. quod quidem etiam 7
Graeci quondam fecisse dicuntur, cum pestilentia la-
borarent, et a multis imperatoribus id celebratum
25 constat.

His igitur peractis Balbinus cum summa gratulatione 12
Maximum redeuntem e Ravennati cum exercitu in-
tegro et copiis expectabat, si quidem Maximinus ab 2
oppidanis Aquileiensibus et paucis, qui illic erant, mi-

6 rabennam P¹ parabant P¹ f. B (n exp. P corr.) 11 ra-
bennâ P 14/15 emittendasse P¹ f. B emittendas ** totondisse
P corr. emittendas incidisse Σ emittendas usi esse Pet. in v. 14
crinibus scribens; emittendas adhibuisse Ho. 16 ecatonben P
fac&r P^a, corr. P^b f. B 17 statim (pro statim ut) def. Löfst.
coll. Car. 9, 4 statim ut edd. ecatonbe P 22 feriunt P Ch
feriuntur R, edd. quidem iteravit P^a in confinio paginarum
26 gratulatio P^a, corr. P^b 27 e in P in ras. rabennati P¹
f. B (tl exp. P corr.) 27/28 ingro P^a integro P^b

litibus <d>u<cibus> Crispino ac Menofil[i]o consulari-
 3 bus, qui a senatu missi fuerant, victus est. ipse autem
 Maxim[in]us Aquileiam idcirco accesserat, ut omnia
 tuta et integra usque ad Alpes relinqueret ac, si quae
 essent barbarorum, qui Maximino faverant, reliquiae, 5
 4 compesceret. missi sunt denique ad eum legati sena-
 tores viginti, quorum nomina sunt apud Cordum, (in
 his consulares quattuor, praetorii octo, <oc>to qu<a>e-
 storii) cum coronis et senatus consulto[m], in quo ei
 5 statuae auratae eque[e]stres decernebantur. ex quo 10
 quidem Balbinus subiratus est, dicens Maximum mi-
 nus quam <s>e laborasse, cum ipse domi tanta bella
 compr[a]essisset, ille autem otiosus apud Ravennam se-
 6 disset. sed tantum valet velle, ut Maximo, quia pro-
 fectus est contra Maximinum, etiam victoria decernere- 15
 7 tur. quam impletam ille nescivit. exercitu[i] igitur sus-
 cepto Maximini ad urbem cum ingenti pompa et multi-
 tudine Maxim[in]us venit, maerentibus militibus, quod
 eum imperatorem, quem ipsi delegerant, perdiderant et
 8 eos habebant, quos senatus legerat. nec dissimulari po- 20
 terat maeror, qui apparebat in frontibus singulorum;
 et iam quidem nec verbis abstinencebatur, quamvis Maxi-
 mus et apud milites saepe dixisset oblivionem prae-
 teritorum esse debere[t] et stipendia magna donasset
 9 et auxilia in ea loca, quae delegerant, dimisisset. sed 25
 animi militum semel inbuti odio refrenari nequeunt.
 denique cum audisse<n>t senatus adclamationes, quae
 milites tangerent, acriores contra Maximum et Bal-

1 acrispino P et crispino Σ ac Crispino *edd.* ducibus Crispino
Ho. coll. Herodian. VIII 2, 5 ἐστρατήγων melo fillo P 5 fa-
 uerent *Eyss.* 6 eum] i. e. Maximū *add. a. m. in P* 8/9 prae-
 tor noctoso questorii P¹ t. B praetorii octo ** questorii P *corr.*
 praetores octo quaestores Σ praetorii octo, octo quaestorii *Pet.*
 9 consultum PΣ 10 eque estres P 12 quam elaborasse P¹
 quam eū elaborasse P *corr.* quam se laborasse Σ 13 rabe-
 nam P 13/14 resedisset *Pet. (cf. c. 16, 7)* 14 ualuit *edd.*
 belle P 16 illic rescuiuit *Petsch.* 18 maximinus P¹ t. B
 maximus ** P *corr.* 24 deberet P¹ t. B debere* P *corr.*

binum extiterunt, secum cotidie cogitantes, quos imperatores facere deberent.

Senatus consulti autem, quo moti sunt, haec forma 13
est: cum ingredienti urbem Maximo Balbinus et Gordianus et senatus et populus Romanus <obu>iam processissent, adclamationes primum public<a>e fuerunt, quae milites contingerent. inde in senatum itum est. 2
ubi post illa, quae communia solent esse festa, dictum est: 'sapienter electi principes sic agunt, per inperitos
10 elec<t>i principes sic pereunt,' cum constaret a militibus factum Maximinum, Balbinum autem et Maximum a senatoribus. his auditis milites gravius s<a>evire 3
coeperunt, in senatum praecipue, qui sibi triumphare de militibus videbatur.

15 Et Balbinus quidem cum Maximo urbem cum magna 4
moderatione[s] gaudente senatu et p. R. regebant; senatui plurimum deferabatur; leges optimas condebant, moderate causas audiebant, res bellicas pulcherrime disponebant. et cum iam paratum esset, ut contra 5
20 Parthos Maximus proficisceretur, Balbinus contra Germanos, puer autem Gordianus Romae remaneret, milites occasionem quaerentes occidendorum principum, cum primo invenire vix possent, quia Germani stipabant Maximum atque Balbinum, cotidie ingravescebant. et erant quidem discordiae inter Balbinum et 14
25 Maximum, sed tacitae et quae intellegerentur potius quam viderentur, cum Balbinus Maximum quasi ignobilem contemneret, Maximus Balbinum quasi debilem calcaret. qua re occasio militibus data est intellegenti- 2
30 bus facile discordes imperatores posse interfici. ludis denique scaenicis, cum multi et milites et aulici occu-

3 firma P¹ forma Σ, P corr. 5 iam P¹ t. B obuiā P corr. in ras. sibi obuiam Σ 7 contingerent] non tangerent Ma. non contingerent Pet.; *opponuntur publicae acclamationes senatoriis?* 8 fausta Cas. (Bae.) 10 electi P¹ 12 seueri P¹ t. B seueri ēē P corr.¹ seuire P corr.² (delens ēē). Σ 16 moderationes P¹ t. B s eras. P corr.

- pati essent, et in Palatio soli cum Germanis principes
 3 remansissent, inpetu<m> in eos fecerunt. turbantibus
 igitur militibus, cum primum nuntiatum esset Maximo
 turbam illam tempestatemque vix evadi posse, nisi
 ad Germanos mitteretur, et forte in alia parte Palati 5
 Germani cum Balbino essent, mittit ad Balbinum Maxi-
 4 mus petens, ut ei praesidium mitteret. sed ille suspica-
 tus, quod contra se eos peteret, quem p[ost]ulabat mon-
 archiam {velle}, primum frustratus est, deinde usque
 5 ad litem perventum est. in hac tamen seditione illis 10
 contententibus milites supervenerunt atque ambos eos
 nudatos vestibus regalibus de Palatio cum iniuris pro-
 duxerunt et per mediam civitatem ad castra raptare
 6 voluerunt magna ex parte laniatos. sed ubi conper[i]e-
 runt Germanos ad defensionem illorum supervenire, 15
 ambos occiderunt et in itinere medio reli[n]querunt.
 7 inter haec Gordianus Caesar sublatus a militibus im-
 perator est appellatus id est Augustus, quia non erat
 alius in praesenti, insultantibus militibus senatui et po-
 8 pulo, qui se statim in castra receperunt. Germani sane, 20
 ne sine causa pugnarent occisis iam imperatoribus suis,
 extra urbem, ubi suos habebant, se contulerunt.
 15 Hunc finem habuerunt boni imperatores, indignum
 vita et moribus suis: nam neque Maximo sive Pup-
 pino fortius neque Balbino benignius fuit quicquam, 25
 quod in re ipsa intellegi potest; neque enim, cum esset
 2 potestas, malos senatus eligeret. huc accedit quod mul-
 tis honoribus ac potestatibus explorati sunt, cum alter
 bis consul et praefectus {urbis}, alter <bis> consul [et
 praefectus] ad imperium longaevi pervenissent, ama- 30

2 facerent P fecerunt Σ 8 se om. P^a, add. P^b 8/9 quem
 postulabat monarchiam P quem putabat monarchiam velle Σ
 qui postulabat monarchiam Salm. (Eyss.) quem postulare putabat
 monarchiam Pet. 12 iniuris P¹ iniuriis P corr. 15 superueneri
 P¹ t. B 18 id est Augustus del. edd. 21 ne P¹ Σ nec P corr.
 27 accidit P accedit Σ 29 urbis om. P, edd., non om. Σ <bis>
 Ho. 29/30 et praefectus del. Ho. 30 longa eul P¹ t. B¹
 longæ uus P corr. longæui Σ 30sq. amabilem P amabiles Σ

biles senatui et populo etiam, qui Maximum iam leviter pertimescebant.

Haec sunt, quae de Maximo ex Herodiano, Gr<a>eco 3
scriptore, magna ex parte collegimus. sed multi non 4
5 a Maximo, verum a Puppieno imperatore victum apud
Aquileiam Maximinum esse dixerunt, et ipsum cum
Balbino esse occisum, ita ut Maximi nomen prae-
tereant. tanta est autem <hi>storicorum inter se <c>er- 5
/antium inperitia vel usurpatio, ut multi eundem Maxi-
10 mum quem Puppienum velint dici, cum Herodianus,
vitae suae temporum scriptor, Maximum dicat, non
Puppienum, cum et Dexippus, Gr<a>ecorum scriptor,
Maximum et Balbinum imperatores dica[n]t factos con-
tra Maximinum post Gordianos duos et a Maximo
15 victum Maximinum, non {per} Puppienum. his acce- 6
dit scriptorum inperitia, quae praef. praet. fuisse Gor-
dianum parvulum dicunt, ignorantibus multis collo-
saepe vectum, ut militibus ostenderetur.

Imperarunt autem Maximus et Balbinus anno uno, 7
20 cum Maximinus imperasset cum filio, ut quidam di-
cunt, per triennium, ut alii per biennium.

Domus Balbini[s] etiam nunc Romae ostenditur in 16
Carinis, magna et potens et ab eius familia huc usque

4 colligemus P¹ t. B collegimus Σ, P corr. 5 puppiano
P¹ t. B 8 storicorum P¹ ystoricorum P corr. hystorographo-
rum Σ 8/9 errantium PΣ certantium Vat. 1902 (sine auctori-
tate), Cas., edd. 12 dixippus P 15 puppienum P per
puppienum Σ a P-no edd. 16 quae P qua Pet. 21 post □
biennium adduntur vulgo (iam in ed. Veneta a. 1489, ut testa-
tur Pet.) sine ulla codicum auctoritate haec: nec reticendum
est, quod Maximus, cum et sibi et Balbino deferretur iudicio
senatus imperium, Balbino dixisse fertur, ut Herodianus dicit:
'quid tu, Balbine, et ego merebimur, cum hanc tam immanem
belluam exitio dederimus?' cumque Balbinus dixisset 'senatus
populique Romani feruentissimum amorem et orbis terrarum'
dixisse fertur Maximus: 'uereor, ne militum odium sentiamus
et mortem.' hanc interpolationem iam Salm. eiecit (de inter-
polata ed. Veneta cf. Ho., Klio XIII, p. 415sq.) 22 balbinus
P¹ t. B balbini** P corr.

- 2 possessa. Maximus, quem Puppienum plerique putant, summae[t] tenuitatis, sed virtutis amplissim<a>e fuit.
- 3 sub his pugnatum est a Carpis contra Moesos. fuit et Scyt<h>ici belli princip<i>um, fuit et Histriae ex-
- 4 civitatis. Dexippus Balbinum satis laudat et dicit forti animo militibus occurrisset atque interfectum, ut mor-
- tem non timeret, quem omnibus disciplinis instructum fuisse dici<t>; Maximum vero negat eius modi virum
- 5 fuisse, qualem Graeci plerique dixerunt. addit prae- 10
- terea, {tantum} contra Maximinum Aquilei<ensium> odium fuisse, ut de crinibus mulierum suarum arcu-
- bus nervos facerent atque ita sagittas emitterent.
- 6 Dexippus et Herodianus, qui hanc principum histo-
- riam persecuti sunt, Maximum et Balbinum fuisse 15
- principes dicunt, delectos a senatu contra Maximinum post interitum duorum in Africa Gordianorum, cum
- 7 quibus etiam puer tertius Gordianus electus est. sed
- <a>pud Latinos scriptores plerosque Maximi[ni] no-
- men non invenio et cum albino Puppienum impera- 20
- torem repperio, usque adeo ut idem Puppienus cum Maximino apud Aquileiam pugnasse dicatur, cum me-
- moratis historicis <as>serentibus ne Maximus quidem contra Maximinum pugnasse doceatur, sed resedis-
- apud Ravennam atque illic patratam audisse vic- 25
- toriam: ut mihi videatur idem esse Puppienus qui Maximus dicitur.
- 17 Quare etiam gratulatoriam epistolam subdidi, quae scripta est a consule sui temporis de Puppieno et Bal-

2 summa et tenuitatis P¹ t. B summe extenuitatis P corr. in ras. summae tenuitatis Σ 3 moesor P¹ 4 principum P¹ t. B 6 forci P 9 dici P¹ t. B 11 tantum om. P, non om. Σ aquilei P aquileiensium Σ 12 suorum P 14 dixippus P hanc] horum Σ 16 principe P^a, corr. P^b 17 gordianorum in africa P^a, transposuit P^b t. B 18 gordianos P¹ t. B¹ 19 apud Σ cum P 20 inuento P inuenio Σ 23 serentib; P¹ asserentib; P corr., Ch nec P corr. 24 resedis- 25 rabennam P

bino, in qua laetatur redditam ab his post latrones improbos esse rem p.:

- ‘Puppieno et Balbino Augustis Claudius Iulianus. 2
cum primum Iovis Op. M. et deorum immortalium
5 senatusque iudicio et consensu generis humani suscep-
pisse vos rem p[i]. a nefarii latronis scelere servan-
dam regendamque Romanis legibus, domini sanctis-
simi et invictissimi Augusti, quamquam no<n>dum ex
divinis litteris, sed tamen ex s[p]. c., quod ad me v. c.
10 Celsus Aelianus collega transmiserat, conperissem:
gratulatus sum urbi Romae, cuius ad salutem estis
electi, gratulatus senatui, cuius pro iudicio, quod in
vos habuit, reddidistis pristinam dignitatem, gratula-
tus Italiae, quam cum maxime ab hostium vastatione
15 defendi<s>tis, gratulatus provinciis, quas inexplabili[s]
avaritia tyrannorum laceratas ad spem salutis {re-
duxistis}, denique [de] legionibus ipsis et auxiliis, quae
ubique terrarum iam vultus vestros adorant, quod de-
posito dedecore pristino nunc in vestro nomine dignam
20 Romani principatus speciem receperunt. quo[d]circa 3
nulla vox <tam> fortis, nulla oratio tam felix, nullum
ingenium tam fecundum numquam fuerit, quod pos-
sit publicam felicitatem digne exprimere. quae quanta 4
et c<u>ius modi si[n]t, iam in ipso exordio principa-
25 tus vestri cognoscere potuimus, qui leges Romanas ae-
quitatemque abolitam et clementiam, qu<a>e iam nulla
erat, et vitam et mores et libertatem et spem successio-

3 claudium P 4 opm̄ P 5 generis humani P hu-
mani generis BΣ 6 rempi P latrones P¹ 7 reddend-
damque Σ romani a P romanis Σ 8 modum P non-
dum Σ 9 spc P spū (spiritu) Σ ūc P 14 maxima
PΣ maxime Cas., edd. hostib; PΣ hostium Salm., edd.
16/17 reduxistis om. P, non om. Σ reducit Pet. (Sed. Scott.
in exc. sic contraxit v. 16 sqq.: . . . laceratas ad spem salutis
deposito dedecore pristino [= v. 19] reduxistis; cf. Ball. p. 78
et infra p. 72, 1) 17 de legionib; PΣ 21 tam add. A
corr., ut testatur Petsch. 24 ius P^a eius P^b sit Less. □
26 quae] q. P

- 5 num atque heredum reduxistis. haec enumerare difficile est, nedum prosecui consentanea dicendi dignitate.
- 6 nam quod nobis vita per vos reddita est, quam dimissis passim per provincias carnificibus s[ci]cel(er)atus
- latro sic petit, ut se {amplissimo} ordini profiteretur 5
- 7 iratum, quomodo dicam aut prosequar? praesertim cum mediocritas mea non modo publicam felicitatem, sed ne peculiare quidem gaudium animi mei possit exprimere, cum eos Augustos et principes generis humani videam, quorum antehac perpetuo cultu mores et 10 modestiam meam tamquam veteribus censoribus meis cuperem probata, et haec <etsi confirmata> esse confidam in priorum principum testimoniis, vestris tamen
- 8 ut gravioribus iudiciis gloriarer. di pr(a)estent praestabuntque hanc orbi Romano felicitatem. nam cum ad 15 vos respicio, nihil aliud optare possum, quam quod apud <d>eos dicitur victor Carthaginis precatus, ut scilicet in eo statu rem p. servare(n)t, in quo tunc
- 9 esset, quod nullus melior inveniretur. ita ego precor, ut in eo statu vobis rem p. servant, in quo eam vos 20 adhuc nutantem collocaritis.'
- 18 Haec epistola probat Puppienum eundem esse, qui a
- 2 plerisque Maximus dicitur. si quidem per haec tempora apud Graecos non facile Puppienus, apud Latinos non facile Maximus inveniatur, et ea, quae gesta sunt contra Maximinum, modo a Puppieno modo a Maximo acta dicantur.

1 reduxistis] restauratis Sed. Scott. in exc.; vide ad p. 71, 16/17 4 cornificib; P scelatus P sic celatus Σ scleratus Pet.

5 r[est]itit P restitit Σ petit Salm. petit Pet. amplissimo om. P, edd., non om. Σ proficer&ur P 10 anthac P^a, corr. P^b 12 eē PΣ <etsi confirmata> esse Bae. 14/15 praestabunq. P^a, corr. P^b 15 haec P hanc Σ 17 deos Σ eos P 18 seruare& P seruarent Σ 21 natantem P nutantem Σ 22 epostola P 26 post dicantur add. vulgo inde ab ed. Veneta a. 1489 sine ulla codicum auctoritate haec: sed Fortunatiano credamus, qui dicit Puppienum dictum nomine suo, cognomine uero paterno Maximum, ut omnium stupore legentibus aboliti uideantur MAXIMUS SIVE PUPPIENUS ET BALBINUS IULI* (IULII P^a?) CAPITOLINI EXPLICIT P

⟨TREBELLI POLLIONIS⟩

VALERIANI DUO

- ... Saporis] rex regum Velsolus: 'si scirem posse ali- 1
 5 quando Romanos penitus vinci, gauderem tibi de vic-
 toria, quam praefer[e]s. sed quia vel fa[c]to vel vir- 2
 tute gens illa plurimum potest, vide, ne, quod senem
 imperatorem cepisti, et id quidem fraude, male tibi
 cedat posteris⟨ve⟩ tuis. cogita, quantas gentes Romani 3
 10 ex hostibus suas fecerint, a quibus saepe victi sunt. au- 4
 divimus certe, quod Galli eos vicerint et ingentem illam
 civitatem incenderint: certe Romanis serviunt. quid
 Afri? eos non vicerunt? certe serviunt Romanis. de 5
 longioribus exemplis et fortasse interioribus nihil dico.
 15 Mit⟨h⟩ridates Ponticus totam Asiam tenuit: certe vic-
 tus est, certe Asia Romanorum est. si meum consilium 6
 requiris, utere occasione pacis et Valerianum suis
 redde. ego gratulor felicitati tuae, si tamen illa uti tu
 scias.'
 20 Velenus rex Cadusiorum sic scripsit: 'remissa mihi 2
 auxilia integra et incolumia gratanter accepi. at cap-
 tum Valerianum principem principum non satis gra-
 tulator, magis gratul⟨ar⟩er, si redderetur. Romani enim

1 INCIPIT EIUSDEM (i. e. Trebelli Pollionis, qui scripsit quae antecesserunt, sed perierunt, vitas a duobus Philippis [cf. A 2, 1])

VALERIANI DUO P 4 Saporis P Saporis Σ rex] regi Salm.

Velsolus] uel solo Salm. 6 praeferes P -fers Σ facto P¹
 t. B, R (c exp. P corr.) 9 posteris P¹ et posteris P corr.

(Pet.) posterisue Σ 10 fecerunt P^a, corr. per ras. P^b t. B.

mepe P¹ t. B *nēpe P corr. sepe Σ 14 interiorib; PΣ (i. e.

Italicis? def. Salm.) inferioribus Obr. (Pet.) incertioribus Da.

ineptioribus Ho. 18 tu om. Pet. per errorem 21/22 &

captum PΣ sed captum Eyss. at captum Pet. 22 principum]

populi Romani Hirschf. 23 gratuler P gratularer R

- 2 graviores tunc sunt, quando vincuntur. age igitur ut prudentem decet, nec fortuna te inflammet, quae multos decepit. Valerianus et filium imperatorem habet et nepotem Caesarem, et quid ad omnem orbem illum Romanum, qui contra te totus insurget? redde igitur 5 Valerianum et fac cum Romanis pacem, nobis etiam ob gentes Ponticas profuturam.'
- 3 Artabasdes rex Armeniorum talem ad Saporem epistolam misit: 'in partem gloriae venio, sed vereor, ne non tam viceris quam bella severis. Valerianum et filius repetit et nepos [s]et duces Romani et omnis Gallia et omnis Africa et omnis Hispania et omnis Italia et omnes gentes, quae sunt in Illyrico atque in oriente et in Ponto, quae cum Romanis consentiunt aut Romanorum sunt. unum ergo senem cepisti, sed omnes gentes orbis terrarum infestissimas tibi fecisti, fortassis et nobis, qui auxilia misimus, qui vicini sumus, qui semper vobis inter vos pugnantibus laboramus.'
- 4 Bactrani et Hiberi et Albani et Tauroscythae Saporis litteras non receperunt, sed ad Romanos duces 20 scripserunt auxilia pollicentes ad Valerianum de captivitate liberandum.
- 2 Sed Valeriano apud Persas consene(s)cente Odeonatus Palmyrenus collecto exercitu rem Romanam prope in pristinum statum reddidit. cepit regis thesauros, cepit etiam, quas thesauris c[har]iores habent 25 reges Parthici, concubinas. quare magis reformidans Romanos duces Sapor timore Ballistae atque Odenati in regnum suum ocius se recepit. atque hic interim finis belli fuit Persici.
- 5 Haec sunt digna cognitu de Valeriano, cuius per annos septuaginta vita laudabilis in eam conscenderat 30

4 illum *om. Pet.* 9 uero or P¹ t. B uereor Σ, P *corr.*
 11 sed duces PΣ 15 cepistis & P¹ t. B cepisti* & P *corr.*
 cepisti, sed *Petsch.* 19 albini P¹ Ch albani R, P *corr.*
 23/24 odeonatus P odenatus Σ 25 regis] regios ChR 27 regis PΣ

gloriam, ut post omnes honores et magistratus insigniter gestos imperator fieret, non, ut solet, tumultuario populi concursu, non militum strepitu, sed iure meritorum et quasi ex totius orbis una sententia. de-
 5 nique si data esset omnibus potestas promendi arbitrii, quem imperatorem vellent, alter non esset electus.

Et ut scias, quanta vis in Valeriano meritorum
 fu(er)it publicorum, ponam senatus consulta, quibus
 animadvertant omnes, qui(d) de illo semper amplissi-
 10 mus ordo iudicaverit.

Duobus Deciiis cons. sexto kal. Novembrium die, 4 ^{a. p.}
 cum ob imperatorias litteras in aede Cast[r]orum se- ^{Chr.}
 natus haberetur ireturque per sententias singulorum, ^{n. 251}
 cui deberet censura deferri (nam id Decii posuerant
 15 in senatus amplissimi potestate), ubi primum praetor
 edixit: 'quid vobis videtur, p. c., de censore deligendo?'
 atque eum, qui erat princeps tunc senatus, sententiam
 rogasset absente Valeriano (nam ille in procinctu cum
 Decio tunc agebat), omnes una voce dixerunt inter-
 20 rupto more dicendae sententiae: 'Valeriani vita cen-
 sura est. ille de omnibus iudicet, qui est omnibus me- 5
 lior. ille de senatu iudicet, qui nullum habet crimen.
 ille de vita nostra sententiam ferat, cui nihil potest
 obici. Valerianus a prima pueritia fuit censor. Va- 6
 25 lerianus in tota vita sua fuit censor. prudens senator,
 modestus senator, gravis senator. amicus bonorum,
 inimicus tyrannorum, hostis criminum, hostis vitiorum.
 hunc censorem omnes accipimus, hunc imitari omnes 7
 volumus. primus genere, nobilis sanguine, emendatus
 30 vita, doctrina clarus, moribus singularis exemplo anti-
 quitatis.' quae cum essent saepius dicta, addiderunt: 8
 'omnes', atque ita discessum est.

Hoc senatus consultum ubi Decius accepit, omnes 6

8 fuit P fuerit Σ 9 animadvertant] advertant *Pet. per errorem* 16 delegendo P^a delegendo P^b delegato Σ 18 iam P nam Σ 27 post tyrannorum *Sed. Scott. in exc. add. in consiliis uehemens (cf. T 18, 4)* 30 exemplum *edd.*

aulicos convocavit, ipsum etiam Valerianum praecepit
 rogari atque in conventu[s] summorum virorum <reci>-
 2 tato senatus consulto: 'felicem te', inquit, 'Valerianum,
 totius senatus sententia, immo animis atque pec[ca]-
 toribus totius orbis humani. suscipe censuram, quam 5
 tibi detulit Romana res publica, quam solus mereris,
 iudicaturus de moribus omnium, iudicaturus de mori-
 3 bus nostris. tu[a] aestimabis, qui manere in curia de-
 beant, tu equestrem ordinem in ant<i>quum statum
 rediges, tu censibus modum pones, tu vectigalia firma- 10
 4 bis, divides, statu<es, tu> res publicas recensebis; tibi
 legum scribendarum auctoritas dabitur, tibi de ordini-
 5.6 bus militum iudicandum est; tu arma respicies, tu de
 nostro Palatio, tu de iudiciis, tu de praefectis emi-
 nentissimis iudicabis, excepto denique praefecto ur- 15
 bis Romae, exceptis consulibus ordinariis et sacrorum
 rege ac maxima virgine Vestalium — si tamen in-
 corrupta permanebit —, de omnibus sententias feres.
 laborabunt autem etiam illi, ut tibi placeant, de qui-
 7 bus non potes iudicare.' haec Decius. sed Valeriano 20
 sententia huiusmodi fuit: 'ne, quaeso, sanctissime im-
 perator, ad hanc me necessitatem alliges, ut ego iu-
 dicem de populo, de militibus, de senatu, de omni pe-
 8 nitus orbe iudiciis et tribunis ac ducibus. haec sunt,
 <propter> quae Augustum nomen tenetis; apud vos 25
 9 censura desedit, non potest hoc implere privatus. ve-
 niam igitur eius honoris peto, cui vita inpar est, in-
 par est confidentia, cui tempora sic repugnant, ut cen-
 suram hominum natura non quaerat.'

7 Poteram multa alia et senatus consult<a> e<t> iu- 30

- 1 praecipit P praecepit Σ 2 conuentus P¹ t. B s eras. P
 corr. 2/3 tato P¹ t. B tāto P corr. recitato Σ 4/5 pecca-
 torib; P¹ t. B¹ peccatorib; P corr. pectoribus Σ 8 tua P¹ t. B
 a exp. P corr. 11 statu res publicas P¹ t. B statū res publicas
 P corr. statues res p. Σ statum rei p. Oberd. statues, tu res
 publicas Ho. 19 Laborabant P¹ t. B laborabunt Σ, P corr.
 20 Valeriani Kell. (R) 25 propter om. PΣ, add. vulgo 30 con-
 sulte iudicia P consulti iuditia et Σ

dicia principum de[u] Valeriano proferre, nisi et vobis pleraque nota essent, et puderet altius virum extollere, qui fatali quadam necessitate superatus est. nunc ad Valerianum minorem revertar.

- 5 Valerianus iunior, alia quam Gallienus matre 8
genitus, forma conspicuus, verecundia probabilis, erudi-
tione pro aetate clarus, moribus periucundus at-
que a fratris dissolutione seiunctus, a patre absente
Caesar est appellatus, a fratre, ut Caelestinus dicit, Au-
10 gustus. nihil habet praedicabile in vita, nisi quod est 2
nobiliter natus, educatus optime et miserabiliter inter-
emptus.

Et quoniam scio errare plerosque, qui Valeriani im- 3
peratoris titulu[m] in sepulchro legentes illius Va-
15 leriani redditum putant corpus, qui a Persis est captus,
ne ullus error obrepat, mittendum in litteras cen-
sui hunc Valerianum circa Mediolanium sepultum ad-
dito titulo Claudii iussu: 'Valerianus imperator.'

Non puto plus aliquid vel de maiore Valeriano vel 4
20 de iuniore requirendum. et quoniam vereor, ne mo- 5
dum voluminis transeam, si Gallienum, Valeriani fi-
lium, de quo iam mul[tus] nobis fuit
se[rm]o {vel} Saloninum fi[lium]
{etiam} Gallieni, qui e[st] Gal-
25 lienus est dic[tus] libro adiunc[tus] . . .

1 de Σ seu P 2 pleriq; P pleraque Cas. ex R ut PΣ
et Cas. (Pet.) 6 conspicuus P¹ 6/7 eruditi tione P in con-
finio paginarum 14 titulo PΣ 22 mul P¹
(spatium 14 fere litterarum) multus P corr. 23 se
. P¹ (spatium 17 fere litterarum) sermo uel
P corr. 23/24 fi P¹ (spatium 16 fere litte-
rarum) filium etiam P corr. 24 qule
. . . P¹ (spatium 16 fere litterarum) quiet gal P
corr. 25 dic P¹ (spatium 17 fere littera-
rum) dictus in P corr. 25sq. adiunc
. P¹ (spatium 17 fere litterarum) adiuncto
. P corr.

..... ad aliud volumen transeam
semper enim me vobis dedidi .. et famae, cui negare
nihil possum.

1 transeā P (*spatium 6 fere litterarum*); *sine inter-*
vallis sic exhibet Σ p. 77, 22 sqq.: iam nobis multus sermo fuit
uel saloninum filium etiam gallieni qui et gallienus dictus est
in libro adiuncto (adiunctus) ad aliud uolumen transeam. sem-
per (cf. Ho., *Klio XIII*, p. 275) 2 dedidi P dedi Σ 3 pos-
sum: PΣ possumus; B *exempli causa lacunas ita explevit Pet.*:
iam multus <et fortasse nimius> nobis fuit sermo <in illius
uita>, uel Saloninum filium etiam Gallieni, qui et <Saloninus et>
Gallienus est dictus in <historia sui temporis, huic> libro ad-
iunctos <edam, nunc> ad aliud uolumen transeam<us, ut iube-
tur>. semper enim me uobis dedidi et famae, cui negare nihil
possum.

〈TREBELLI POLLIONIS〉

GALLIENI DUO

Capto Valeriano, (enimvero unde incipienda est Gal- 1
 lieni vita, nisi ab eo praecipue malo, quo eius vita
 5 depr[a]essa est?) nutante re 'p., cum Odenatus iam
 orientis cepisset imperium, Gallienus comperta patris
 captivitate gauderet, vagabantur exercitus, mur<mura-
 bant> duces, erat {omnium}, m<a>e-
 ror, {quod} imperator Roma-
 10 n<us> i<n> Persida ser<viliter> tene<re>tur
 ior omnium quod Gallienus na
 pater facto sic moribus
 re p. perdiderat. Gallieno igitur et Volusiano cons. 2 ^{a. p.} Chr.
 n. 261

1 INCIPIT EIUSDEM GALLIENI DUO P (ad 9stantinū [l.e. con-
 stantinum] aug. add. a. m.) 7 uocabantur P¹ uagabantur Σ,
 P corr. 7/8 mus P¹ t. B (spatium 17 fere
 litterarum) murmurabant P corr. (r in ras.) 8 erat
 P¹¹ erat omnium P corr. 8/9 meror
 P¹ meror qđ P corr. 9/10 imperator
 romani persida P¹ t. B (de hoc ablativo cf. Neue-Wagener IV³
 p. 267) imperator romanus **** In persida P corr. 10 persi-
 sida sertenetur P¹ t. B persida ser-
 uilliter teneretur P corr. in ras.; sine inter-
 vallis sic exhibet Σ v. 7sq. : uagabantur exercitus murmurabant
 duces erat omnium meror quod imperator romanus in persida
 seruilliter teneretur. Gallieno igitur (omissis scilicet fragmentis
 v. 11/13 in P conservatis); cf. Ho., Klio XIII, p. 391 sq.; Pet.
 sic lacunas explere studuit, inde a 'maior' Obr. secutus: uaga-
 bantur <ubique> exercitus, murmurabant <omnibus in prouin-
 ciis> duces, erat omnium <ingens> maeror, quod <Valerianus>
 imperator Romanus in Perside seruilliter teneretur. <sed erat
 etiam ma>ior omnium <maestitia> quod Gallienus na<nctus
 imperium ut> pater fato sic <ipse> moribus re<m> p<ublicam>
 perdiderat

- Macri<a>nus et Ballista in unum coeunt, exercitus reliquias convocant et, cum Romanum in oriente nutaret imperium, quem facerent imperatorem, requirunt, Gallieno tam neglegenter se agente, ut eius ne mentio
 3 quidem apud exercitum fieret. placuit denique, ut 5
 Macri<a>num cum filiis suis imperatores dicerent ac rem p. de{fensandam} capesserent
 ... sic igitur ... {delatum est} ... imperium
 4 Macri<a>no causae Macri<ano>
 imperandi cum filiis haec fuerunt: primum, 10
 quod nemo eo tempore sapienti<o>r ducum habebatur, nemo ad res regendas aptior; deinde ditissimus et qui
 5 privatis posset fortunis publica explere dispendia. huc accedebat quod liberi eius, fortissimi iuvenes, tota mente in bellum ruebant, ut essent legionibus exem- 15
 plo ad omnia <milit>aria.
 2 Ergo Ma<crianus> undique {auxilia}
 petit occupa<tis> {a se} ... partibus, quas {ipse} ... posuerat ita <ut> im-
 perium {hoc} bellum inst<r>uxit 20
 {cum par} esset omni<bus> quae contra eum po-

1 macri|nus P¹ t. B macria|nus P corr., Σ 6 macrinū P
 Macrianum Σ 7 de P¹ defendendam P corr. defensandam Σ
 capesserunt P¹ t. B 8 sit P¹ delatum est om. P¹, add. P
 corr. 9 causae macri P¹ causae macrino P corr. 6sq. Σ
 sic exhibet sine lacunis: dicerent (facerent A) ac rem p. defen-
 sandam capescerent. sic igitur imperium delatum est macriano.
 et cause macrianum imperandi 11 sapienter P¹ sapientior Σ,
 P corr. 12 regendas P gerendas Σ 16 omnia
 ... aria P¹ omnia militaria P corr. omnia militaria Σ
 sine lacuna 17 ergo ma P¹ ergo macrinus
 P corr. ergo macrianus Σ 17/18 undique
 petit occupa P¹ undique auxilia petit occu-
 patis a se ... P corr. undique auxilia petit occupatis a se Σ
 18/19 quas posuerat ita P¹ quas ipē ... posuerat ita ut P
 corr. quas ipse posuerat ita ... Σ (lacuna post ita significata)
 19/20 imperium bellum instuxit P¹ imperium hoc
 bellum instruxit P corr. imperium hoc bellum instruxit Σ
 20/21 ess& omni P¹ cum
 par ess& omnibus P corr. cum par esset omnibus Σ

terant cogitari. idem Macrianus Pisonem, unum ex nobilibus a(c) principibus senatus, ad Achaiam destinavit ob hoc, ut Valentem, qui illic proconsulari imperio rem p. gubernabat, opprimeret. sed Valens comperto, 3
 5 quod Piso contra se veniret, sumpsit imperium. Piso igitur in Thessaliam se recepit. ubi missis a Valente 4 militibus cum plurimis interfectus est, ipse quoque imperator appellatus cognomento Thessalicus. [h]sed 5 Macrianus retento in oriente uno ex filiis, pacatis iam 10 rebus Asiam primum venit, Illyricum petit. in Illyrico cum Aureoli imperatoris, qui contra Gallienum imperium sumpserat, duce, Domitiano nomine, manum conseruit, unum ex filiis secum habens et triginta milia militum ducens. sed victus est Macrianus cum filio 7
 15 Macriano nomine deditusque omnis exercitus Aureolo imperatori.

Turbata interim re p. toto penitus orbe terrarum, 3 ubi Odenatus comperit Macrianum cum filio interemptum, regnare Aureolum, Gallienum remissius (re)m 20 gerere, festinavit ad alterum filium Macriani cum exercitu, s(i) hoc daret fortuna, capiendum. sed hi, qui 2 erant cum filio Macriani, Quieto nomine, consentientis Odenato auctore praefecto Macriani Bal(l)ista iuvenem occiderunt missoque per murum corpore Odenato 3
 25 se omnes [a]statim dediderunt. totius prope igitur 3 orientis factus est Odenatus imperator, cum Illyricum teneret Aureolus, Romam Gallienus. idem Bal(l)ista 4

2 a principibus P a om. Σ ac principibus Kell. et princ. Pet.

3 ab P¹ t. B ob Σ, P corr. 4 gubernar & P^a gubernabat P^b 8 thessalatis P tessalicus Σ haec P hec Σ et Pet. sed vulgo (Eyss.)

9 tam P¹ iam P corr. tamen Σ 10 primum] i. e. ubi primum; cf. Löfstedt, Beitr. p. 26 et ante Illyricum add. Petsch. (Pet.)

12 domiciano P 19/20 ingerere P agere Σ rem (vel se) gerere Salm., edd. 20/21 exercitus hoc P exercitus Σ exercitu si hoc Salm., edd. 22 consentientis] cf. Neue-Wagener

II³ p. 119 23 macrini P^a, corr. P^b 25 affatim P (pro statim def. Ell.; sed cf. Goetz, Corp. gloss. Lat. VI p. 39a) affectim ChR confestim Cas. statim Eyss. 27 idem Σ, edd. id est P

- multos Emisenos, ad quos confugerant Macriani milites, cum Quieto et thesaurorum custode[m] interfecit, ita ut civitas p[ro]ne deleteretur. Odenatus inter haec, quasi Gallieni partes ageret, cuncta eidem nuntiari ex veritate faciebat.
- 6 Sed Gallienus cognito, quod Macrianus cum suis liberis esset occisus, quasi securus rerum ac patre iam recepto, libidini et voluptati se dedit. ludos circenses ludosque s[ca]enicos, ludos gymnicos, ludiarum etiam venationem et ludos gladiatorios dedit populumque quasi victorialibus diebus ad festivitatem ac plausum vocavit. et cum plerique patris eius captivitatem m[er]erent, ille specie decoris, quod pater eius virtutis studio deceptus videretur, supra modum laetatus est. constabat autem, censuram parentis eum ferre non potuisse, votivumque illi fuisse, quod imminens cervicibus suis gravitatem patriam non haberet.
- 4 Per idem tempus Aemilianus apud Aegyptum sumpsit imperium occupatisque horreis multa oppida malo famis p[re]cessit. sed hunc dux Gallieni Theodotus conflictu habito cepit atque imperatori u vivum transmisit. Aegypt[us] {enim} data est <A>{emiliano} a strangu-

1 confugerent P confugerant Σ, edd. 9 senicos P ludosque scaenicos om. Σ 13 decoris] doloris Eyss. 15 eum PΣ cum Pet. et Ho. 16 potuisset Pet. et Ho. votivumque Σ, Eyss. 21 post imperatori in P spatium 40 fere litterarum vacat 23 aegypt P¹ aegyptus enim P corr. 24 emiliano add. P corr. 24sq. strangu P¹ stranguthebitinos P corr.; Σ sine spatiis sic exhibet v. 21sq. cepit atque imperatori vivum transmisit. egyptus enim data emiliano per transcithebitinos (! cf. p. 83, 21/22 Scythae Bithyniam) milites cum gallienus (pergit p. 83, 3) cf. Ho., Klio XIII p. 392sq. Obr. sic supplevit coll. T 22, 8: atque imperatori <s ornamentis exutum Gallien>o vivum transmisit. Aegypt[us] post haec Theodoto data est; <Aemilianus in c>a[rc]ere strangu[us] in Thebaitanos milites <quoque> <sae>ultum est <interfectis complu>ribus cf. A. Stein, Arch. f. Papyrusforschung V p. 419, adn. 1

<lato> milites vi-
tum est ribus.

Cum Gallienus in luxuria et improbitate persisteret 3
cumque ludibriis et helluationi vacaret neque aliter
5 rem p. gereret, quam cum pueri fingunt per ludibria
potestates, Galli, quibus insitum est leves ac dege<ne>-
rantes a virtute Romana et luxoriosos principes ferre
non posse, Postumum ad imperium vocarunt, exerciti-
bus <quo>que consentientibus, quo<d> occupatum im-
10 peratorem libidinibus qu[a]ereba<n>tur. contra hunc 4
<Gallienus> exercitum {duxit
cum}que urbem, {in qua<m> ierat}
Postumus, {obsidere} [re] coepisset,
..... <defen>dentibus Gallis, Gallienus muros
15 circumiens sagitta ictus est. nam per annos septem 5
Postumus imperavit et Gallias ab omnibus circum-
fluentibus barbaris validissime vindicavit. his coactus 6
malis Gallienus pacem cum Aure[li]olo facit oppugnandi
Postumi studio longoque bello tracto per diversas ob-
20 sidiones ac proelia rem modo feliciter modo infeliciter
gerit. accesserat praeterea his malis, quod S<c>ythae 7
Bit<h>yniam invaserant civitatesque deleverant. deni- 8
que <Asta>con tum, quae Nicomedia postea dicta est,

4 helluationi] i. e. ingurgitationi *superscr. a. m. in P* 6/7 de-
gerantes *P*¹ 9 qui *P* quoque *Pet.* quo *P* qui *Σ* quod *Pet.*

11 *Gallienus*] ipse Gallienus *Salm.* theodorus *P corr.*, *Σ*
11/12 duxit cum *add. P corr.*, *Σ* 12 in qua ierat *add. P corr.*
in qua ierat *Σ* 13 re coepiss& *P*¹ obsi-
dere re coepiss& *P corr.* obsidere coepisset *Σ* 13 14 ...
..... dentibus *P*¹ decernentibus dentibus
P corr. decernentibus *Σ* defendentibus *Salm.* 15 circumgens

*P*¹ circumgens *P corr.* (i. e. circumagens vel circumiens ut vi-
detur) circumiens *Σ*, *edd.* 10sq. sic explevit *Salm.*: contra
hunc <ipse Gallienus> exercitum <duxit; cum>que urbem, <in
qua erat> Postumus, <obside>re coepisset, <acriter eam defen-
dentibus Gallis, Gallienus e. q. s. 15 Nam *P* Sed *R* et *A*
iam *Hudemann* 17 vincauit *P*^a, *corr. P*^b coactis *P* 19 longe-
que *Pet.* 21 magis *P* malis *Σ* sythæ *P* Scithe *AV* 23 con-

9 incens[ur]am graviter vastaverunt. denique quasi coniuratione totius mundi concussis orbis partibus etiam in Sicilia[m] quasi quoddam servile bellum extitit latronibus evagantibus, qui vix oppressi sunt.

5 Et haec omnia Gallieni contemptu fiebant; neque enim quicquam est ad audaciam malis, ad sp<I>endo[no]rem bonis promptius quam cum vel malus time- tur {vel} dissolutus contemnitur imperator.

a. p.
Chr. 2
n. 262

2 Gallieno et Faus[t]iano cons. inter tot bellicas clades etiam terrae motus gravissimus fuit et tenebrae 10

3 per multos <dies>, auditum praeterea tonitruum terra mugiente, non Iove tonante, quo motu ipsae multae fabricae devoratae sunt cum habitatoribus, multi ter- rore emortui; quod quidem malum tristius in Asiae

4 urbibus fuit. mota est et Roma, mota Libya. hiatus 15 terrae plurimis in locis fuerunt, cum aqua salsa in fossis appareret. maria etiam multas urbes occupa-

5 runt. pax igitur deum quaesita inspectis Sibyll<a>e li- bris factu<m>que Iovi Salutari, ut praeceptum fuerat, sacrificium. nam et pestilentia tanta extiterat vel Ro- 20 mae vel in Achaicis urbibus, ut uno die quinque milia hominum pari morbo perirent.

6 Saeviente fortuna, cum hinc terrae motus, inde hia- tus soli, ex diversis partibus pestilentia orbem Ro- manum vastaret, capto Valeriano, Gallis parte maxima 25 opsessis, cum bellum Odenatus inferret, cum Aureolus perurgeret . . . cum <A>emilianus Aegyptum occupas-

tum P conthum (comptum) Σ (corinthum [!]) R) Astacum Egn. Astacon tum He. 1 incensuram P¹ t. B incens**am P corr.

incensam Σ 2 concus P^a concussis P^b 3 siciliā P Sicilia He. 6/7 spem bonorum PΣ, edd. splendorē Flor. Vat.

7 8 uel malus tim&ur dissolutus P uel mal. tim. uel diss. Σ mal.

□ tim. uel diss. Pet. 9 faustiano PΣ 11 dies add. vulgo 15 et Libya Pet. 19 factuq. PΣ 24 pestilentia P 24 25 or- bem romanam P¹ (Pet.) urbem romanam P corr. 27 post perurger& in P spatium 4 litterarum vacat Illyricum add. Eyss. cum vulg.

set, Gothoru<m pars> a quo dictum est
superius, Gothis inditum est, occupatis T<h>rაციის
Macedoniam vastaverunt, Thessalonicam obsederunt,
neque usquam quies mediocriter sal[u]tem ostentata est.
5 quae omnia contemptu, ut saepius diximus, Gallieni 7
fiebant, hominis luxuriosissimi et, si esset securus, ad
omne dedecus paratissimi. pugnatum est in Ach<a>ia 6
Mar<c>iano duce contra eosdem Gothos, unde victi
per Ach<a>eos recesserunt. Scythae autem, hoc est 2
10 pars Gothorum, Asiam vastabant. etiam templum Lu-
n<a>e Ephesiae dispoliatum et incensum est, cuius
ope<ris> fama satis nota <per> populos. pudet pro- 3
dere, inter haec tempora, cum ista gererentur, quae
saepe Gallienus malo generis humani quasi per iocum
15 dixerit. nam cum ei nuntiatum esset Aegyptum descii- 4
visse, dixisse fertur: 'quid? sine lino Aegypto esse non
possumus?' cum autem vastatam Asiam et elemento- 5
rum concussi[s]ionibus et Scytharum incursionibus
comperisset: 'quid', inquit, 'sine afronitris esse non pos-
20 sum?' perdita Gallia risisse ac dixisse perhibetur: 6
'num Atrabaticis sagis tuta res p. est?' sic denique de 7
omnibus partibus mundi, cum eas <a>mitteret, quasi
detrimentis vilium ministeriorum videretur affici, io-

1 gothori P¹ gothori dodius P
corr. gothoridodius Σ Gothorum pars Ho.; cf. c. 6, 2 a quo]
ea quod Σ Eyss. sic explevit sententiam indicante Salmasio:
Gothi si<ue> Scyth<a><e> quo<d> <nomen ut> dictum est e. q. s.

4 quies] spes Salm., edd. salutem PΣ (Pet.) saltem O (sine
auctoritate), Ell. salutis Salm. ostentare est PΣ ostentata est
O, Salm. ostentare uisa est Pet. cum vulg. 7 achla P achaya Σ

8 mariano PΣ Martiano Cas. Marclano edd. (cf. PIR II p. 335
nr. 153) 12 ope fama satis nota populos P operis est fama
in populos satis notanda Σ opes fama satis notae per populos
Pet. operis fama satis nota per pop. Petsch. 12/13 perdere P
ponere ChR numerare A prodere U (sine auctoritate), Gru., edd.

14 generes P^a, corr. P^b t. B 18 concurrisionib; P concus-
sionibus Σ 19 cumperiss& P 19/20 possumus Pet. 20 re-
sisse P¹ t. B 21 non P¹ Σ non sine P corr. num Gru. (Pet.)

22 mitter& P amitteret Σ 23sq. locaebatur P¹ t. B e exp. P corr.

- 8 ca[e]batur. ac ne quid mali deesset Gallieni temporibus, Byzantium civitas, clara navalibus bellis, claustrum Ponticum, per eiusdem Gallieni milites ita omnis vastata est, ut prorsus nemo superesset. denique nulla vetus familia apud Byzantios invenitur, nisi si aliquis peregrinatione vel militia occupatus evasit, qui antiquitatem generis nobilitatemque repraesentet. contra Postumum igitur Gallienus cum Aureolo et Claudio duce, qui postea imperium optinuit, principe[m] generis Constanti Caesaris nostri, bellum iniit, et cum multis auxiliis Postumus iuvaretur Celticis atque Francicis, in bellum cum Victorino processit, cum quo imperium participaverat. victrix Gallieni pars fuit pluribus proeliis eventuum <va>r<i>atione decursis. erat in Gallieno subitae virtutis audacia, nam aliquando iniuriis graviter movebatur. denique ad vindictam Byzantium processit et, cum non putaret recipi se posse inuris, receptus alia die omnes milites inermes armorum corona circumdatos interemit f<r>acto foedere, quod promiserat. per eadem tempora etiam Scythae in Asia Romanorum ducum virtute ac ductu vastati ad propria recesserunt.
- 4 Interfectis sane militibus apud Byzantium Gallienus, quasi magnum aliquid gessisset, Romam cursu rapido convolvit convocatisque patribus decennia celebravit novo genere ludorum, nova specie pomparum, exquisito genere voluptatum: iam primum inter togatos patres et equestrem ordinem albato[s] milite[s] et omni populo praeunte, servis etiam prope omnium et mulieribus cum cereis facibus et lampadis praecedenti-

2 bizantium P 9 principem PΣ 10 incit& cum P
 incepit cum Σ iniit et cum Gru., edd. (haec lectio exstat iam
 in codicibus quibusdam ex P derivatis) 13 uictris P¹ uic-
 trix Σ, P corr. 14 ratione PΣ uariatione Cas. (Pet.) post
 erat a. m. in P add. in marg. enlm 19 facto P¹ fracto Σ,
 P corr. 27 iam] nam ? Pet. interrogatus P^a interrogatos P^b
 t. B inter togatos Ch V 28 albato milite Bae. (Pet.)

bus Capitolium petit. praecesserunt etiam altrinsecus 2
centeni albi boves cornuis auro iugatis et dorsualibus
sericis discoloribus praefulgentes; agnae candentes ab 3
utraque parte ducentae praecesserunt et decem elefanti,
5 qui tunc erant Romae, mille ducenti gladiatores pom-
pabiliter ornati cum auratis vestibis matronarum, man-
su[a]let<a>e ferae diversi generis ducent<a>e ornatu
quam maximo affectae, carpenta cum mimis et omni
genere histrionum, pugilles flacculis, non veritate pu-
15 gillantes. Cyclopea etiam luserunt omnes apenarii, ita
ut miranda quaedam et stupenda monstrare<n>t. om- 4
nes viae ludis strepituque et plausibus personabant.
ipse medius cum picta toga et tunica palmata inter 5
patres, ut diximus, omnibus sacerdotibus praetextatis
15 Capitolium petit. hastae auratae altrinsecus quingenae, 6
vexilla centena praeter ea, quae collegiorum erant,
dracones et signa templorum omniumque legionum
ibant. ibant praeterea gentes simulatae, ut Gothi, Sar- 7
matae, Franci, Persae, ita ut non minus quam duceni
20 globis singulis ducerentur. hac pompa homo ineptus 9
eludere se credidit populum Romanum, sed, ut sunt
Romanorum facetiae, alius Postumo favebat, alius Re-
giliano, alius Aureolo aut Aemiliano, alius Saturnino,
nam et ipse iam imperare dicebatur. inter haec in- 2
25 gens qu[a]erella de patre, quem inultum filius liquerat,
et quem e<x>terni utcumque vindicaverant. nec tamen 3
Gallienus ad talia movebatur obstupefacto voluptati-
bus corde, sed ab his, qui circum eum erant, require-
bat: 'ecquid habemus in prandio? ecquae voluptates
30 paratae sunt? et qualis cras erit scaena qualesque cir-

1 altrinsecus P 2 boves P¹ cornuis P¹ cornibus Σ,
P corr. 3 Acnae P¹ t. B 6/7 mansua&e P 9 flacculis P
(def. Salm.) flosculis Σ flocculis Ell. sacculis vulgo 10 api-
narii Salm. 11 monstrat P monstrarent Σ, edd. 17 digna P^a
signa P^b templorum] manipulorum Rös.; sed cf. de Dom., Rh.
Mus. 57, p. 514 22 fouebat P¹ t. B fauebat Σ, P corr.
25 quaerola P^a ut videtur quaerella P^b 26 &erni P¹ externi
P corr., ChR exteri A 29 ec quid P¹ et quid P corr.

4 censes? sic confecto itinere celebratisque <h>ecatom-
 biis ad domum regiam redit conviviisque et epulis de-
 5 cursis alios dies voluptatibus publicis deputabat. prae-
 tereundum non est haud ignobile facetiarum genus.
 nam cum <g>rex Persarum quasi captivorum per 5
 pompam (rem ridiculam) duceretur, quidam scurrae
 miscuerunt se Persis, diligentissime scrutantes omnia
 atque unius cuiusque vultum mira inhiatione riman-
 6 tes. a quibus cum quaereretur, quidnam ageret illa
 <in>solentia, illi responderunt: 'patrem principis quaeri- 10
 7 mus.' quod cum ad Gallienum pervenisset, non pu-
 dore, non maerore, non pietate commotus est scurras-
 8 que. iussit vivos exuri. quod populus factum tristius,
 quam quisquam aestimat, tulit, milites vero ita do-
 luerunt, ut non multo post vicem redderent. 15

^{a.p.}
^{Chr.} 10 Gallieno et Saturnino cons. Odenatus rex Palmyre-
^{n. 264} norum optinuit totius orientis imperium, idcirco
 praecipue, quod se fortibus factis dignum tant<a>e
 maiestatis infulis declaravit, Gallieno aut nullas aut
 2 luxuriosas aut ineptas et ridiculas res agente. denique 20
 statim bellum Persis in vindictam Valeriani, quam eius
 3 filius neglegebat, indixit. Nisibin et C[h]arras statim
 occupat tradentibus sese Nisibenis atque C[h]arrenis et
 4 increpantibus Gallienum. nec defuit tamen reverentia
 Odenati circa Gallienum; nam captos satrapas insul- 25
 5 tandi prope gratia et ostentandi sui ad eum misit. qui
 cum Romam deducti essent, vincente Odenato trium-
 phavit Gallienus nulla mentione patris facta, quem ne
 inter deos quidem nisi coactus rettulit, cum mortuum

1/2 ecatonbiis P¹ hecatombiis *Petsch.* 2 conuivisq. P^a
 conuivisq. P^b 2/3 depulsis P^Σ dies plures *Momms.* de-
 cursis *Eyss., Petsch.* 4 haut P¹ t. B 5 rex P^Σ grex *Cas.,*
edd. 8/9 mirantes P^Σ rimantes *Ell., Walter, Da.* 10 soler-
 tia P^Σ insolentia *Cornelissen* 11 eum P^a cum P^b 19 in-
 fulsis P^a, *corr.* P^b 20 in neptas P^a in neptas P^b t. B stridi-
 culas P^a ut videtur et ridic. P^b 22 nitibin P^a, *corr.* P^b
 carra P^a charras P^b 23 nitibinis P^a nisibinis P^b carrenis P^a
 charrenis P^b 28 ne P¹ nec P *corr.*

audisset, sed adhuc viventem, nam de illius morte
 falso compererat. Odenatus autem ad <C>tesifontem 6
 Parthorum multitudinem obsedit vastatisque circum
 omnibus locis innumeros homines interemit. sed cum 7
 5 satrapae omnes ex omnibus regionibus illuc defensio-
 nis communis gratia convolassent, fuerunt longa et
 varia proelia, longior tamen Romana victoria. et cum 8
 nihil aliud ageret nisi ut Valerianum Odenatus libera-
 ret, instabat cottidie, ac locorum difficultatibus in
 10 alieno solo imperator optimus laborabat. dum haec 11
 apud Persas geruntur, Scythae in Cappadociam per-
 vaserunt. illic captis civitatibus bello etiam vario diu
 acto s<e> ad Bithyniam contulerunt. quare milites ite- 2
 rum de novo imperatore faciendo cogitarunt. quos om-
 15 nes Gallienus more suo, cum placare atque ad gratiam
 suam reducere non posset, occidit.

Cum tamen sibi milites dignum principem quaere- 3
 rent, Gallienus apud Athenas archon erat, id est sum-
 mus magistratus, vanitate illa, qua et civis adscribi
 20 desiderabat et sacris omnibus interesse. quod neque 4
 Hadrianus in summa felicitate neque Antoninus in
 adulta fecerat pace, cum tanto studio Graecarum
 ducti sint litterarum, ut raro aliquibus doctissimis ma-
 gnorum arbitrio cesseri<n>t virorum. Areopagitarum 5
 25 praeterea cupiebat ingeri numero contempta prope re
 p. fuit enim Gallienus, quod negari non potest, <o>ra- 6
 tione, poemate atque omnibus artibus clarus. huius 7
 illud est epi[s]t<h>alamion[o], quod inter centum poe-
 tas praecipuum fuit. nam cum fratrum suorum filios

2 tesifontē P¹ ctesifontē P corr. 9 accolorū P^a ac locorū
 P^b Σ (def. Ti. p. 64) at locorum Cas., edd. 13 actos P acies Σ
 acto se Salm., edd. (sic iam codd. quidam ex P derivati)
 20 quod] scil. ut omnibus sacris interesset, ut post Salm.
 haesitantem explicat He. 21 nisi post Hadrianus add. Salm.,
 edd. 21/22 in adulta] nisi in adulta Salm. nisi adulta Bae. (Pet.)
 23 docti PΣ ducti Bae. (Pet.) sint P¹ sinit P corr. 24 ces-
 serit P¹ Σ 26/27 ratione P¹ Σ 28 epistolamiono P epistola
 mioni Σ epithalamion edd. 29 fractum P¹ fratrum Σ, P corr.

iungeret <et> omnes poetae Graeci Latinique epi[s]thalamia dixissent, idque per dies plurimos, ille, cum manus sponsorum teneret, ut quidam dicunt, saepius ita dixisse fertur:

8 'ite, a<g>it<e>, o pueri, pariter sudate medullis 5
omnibus inter vos, non murmura vestra columbae,
brachia non heder<a>e, non vincant oscula conchae.'

9 longum est eius versus orationesque conectere, quibus
suo tempore tam in<ter> poetas quam inte<r> r<h>e-
t[h]ores emicuit. sed aliud in imperatore quaeritur, 10
aliud in oratore vel poeta flagitatur.

12 Laudatur sane eius optimum factum; nam consu-
a.p.Chr. l<a>tu Valeriani fratris sui et Lucilli propinqui ubi
n. 265 comperit ab Odenato Persas vastatos, redactam
Nisibin et Carras in potestatem Romanam, omnem 15
Mesopotamiam nost<r>am, denique <Cte>sifontem esse
perventum, fugisse regem, captos satrapas, plurimos
Persarum occisos, Odenatum participato imperio Au-
gustum vocavit eiusque monetam, qua Persas captos
traheret, cu<d>i[us] iussit. quod et senatus et urbs 20
2 et omnis aetas gratanter accepit. fuit praeterea idem
ingeniosissimus, cuius ostendendi acumin[h]is scilicet
3 pauca libet ponere: nam cum taurum ingentem in ha-

1 et add. edd. 3 szeptus P septus Σ, sed sepius R exertius Unger σωπτικῶς Oberd. (Pet.) 5 ait P Σ, sed ite Ch agite edd. cum Anthologia Latina II p. 160 nr. 711 ed. Riese 7 post conchae Anthol. Lat. l. l. hos add. versus: ludite: sed uigiles nolite extinguere lyncos. omnia nocte vident, nil cras meminere lucernae 9 in poetas P in poematibus (poemis) Σ 9/10 interethores P¹ inter rethores P corr. 12 Laudatus P^a, corr. P^b 12/13 consulta P Σ consulatu Czwaliua (Pet.) 15 nitibin P¹ 16 nostam P¹ sifontem P¹ t. B tesifontem P corr. 17 fugiss& P^a, corr. per ras. P^b t. B 20 cuius P¹ t. B cudi Σ, P corr. 21 accerit P¹ t. B accepit Σ, P corr. 22 ostendendia cum in his scilic& P ostendendia acuminis Σ ostendendia acumen in nugis scilicet Pet. ostendendi acuminis scilicet <causa> Ma.; sed vocem causa inducit He.; cf. Schmalz, Syntax § 178, 1; Löfstedt, Eranos VIII 89sqq.

renam misisset exissetque ad eum feriendum ven<a>-
tor neque productum decies potuisset occidere, coro-
nam venatori misit, mussan[c]tibusque cunctis, quid rei 4
esset, quod homo ineptissimus coronaretur, ille per
5 curionem dici iussit: 'taurum totiens non ferire diffi- 5
cile est.' idem, cum quidam gemmas v<it>reas pro
v[it]eris vendi<di>sset eius uxori atque illa re prodita
vindicari vellet, subripi quasi ad leonem venditorem
iussit, deinde e cavea caponem emitti, mirantibusque
10 cunctis rem tam ridiculam per curionem dici iussit:
'inposturam fecit et passus est.' deinde negotiatorem
dimisit.

Occupato tamen Odenato bello Persico, Gallieno re- 6
bus ineptissimis, ut, solebat, incubante Scythae navi-
15 bus factis Heracleam pervenerunt atque inde cum
praeda in solum proprium reverterunt, quamvis multi
naufragio perierint navali bello superati [sint].

Per idem tempus Odenatus insidiis consobrini sui 13
interemptus est cum filio Herode, quem et ipsum im-
20 peratorem appellaverat. cum Zenobia, uxor eius, quod 2
parvuli essent filii eius, qui supererant, [t]Herennia-
nus et Timolaus, ipsa suscepit imperium diuque rexit,
non muliebriter neque more femineo, sed non solum 3
Gallieno, quo qu<a>e virgo melius imperare potuisset,
25 verum etiam multis imperatoribus fortius atque soler-
tius. Gallienus sane, ubi ei nuntiatum Odenatum inter- 4
emptum, bellum Persis ad seram nimis vindictam

1/2 uector PV¹ uenator V corr. 2 perductum PΣ pro-
ductum Cas., edd. 3 mus sacntibus que P^a mus sacntibus
que P^b t. B mus sacntibus que P corr. musitantibusque V
6/7 ueras pro uitreis PΣ 11 inposturam] i. e. fraudem super-
scr. a. m. in P 17 sint om. Σ (navali bello superati sint del.
Pet.) 20 cum P (def. Less., lex. p. 104/105) tum Σ, edd.

22 timelaus P¹ t. B 23 nonnulli ebrit P¹ 24 quoq P □
quod Σ quo quaeuis Bae. quo quaeque Pet. quo quae He.
26 gallienos P¹ t. B gallieno* P corr. ubi enuntiatum P^a ubi
ei nuntiatum P^b

- patris paravit collectisque per Heraclianum ducem mi-
 5 litibus sollertis principis rem gerebat. qui tamen Hera-
 clianus, cum contra Persas profectus esset, a Palmy-
 renis victus omnes, quo(s) paraverat, milites perdidit,
 Zenobia Palmyrenis et orientalibus plerisque viriliter 5
 6 imperante. inter haec Scythae per Euxinum navigan-
 tes Histrum ingressi multa gravia in solo Romano fe-
 cerunt. quibus compertis Gallienus Cleodamum et
 Athen(a)eum Byzantios instaurandis urbibus munien-
 disque praefecit, pugnatumque est circa Pontum, et a 10
 7 Byzantiis ducibus victi sunt barbari. Veneriano item
 duce navali bello Gothi s(u)perati sunt, cum ipse Ve-
 8 nerianus militari[s] perit morte. atque inde Cyzicum
 et Asiam, deinceps Achaïam omnem vastarunt et ab
 Atheniensibus duce Dexippo, scriptore horum tempo- 15
 rum, victi sunt. unde pulsati per Epirum, (M)ac[h]edo-
 9 niam, Moesiam pervagati sunt. Gallienus interea vix
 excitatus publicis malis Gothi vagantibus per Illyri-
 cum occurrit et fortuito plurimos interemit. quo com-
 perto Scythae facta carragine per montem Gessacem 20
 10 fugere sunt conati. omnes inde Scythas Marcianus
 varia bellorum fortuna quae omnes Scythas
 ad rebellionem excitarunt.
- 14 Et haec quidem Heracliani ducis erga rem {p.} de-
 votio fuit. verum cum Gallieni tantam improbitatem 25
 ferre non possent, consilium inierunt Marcianus et
 Heraclianus, ut alter eorum imperium caperet

1 patres P¹ t. B patris P corr. 4 q. P¹ quos P corr.
 6 eupnum P^a eupinum P^b t. B euxinum P corr. 8 cum-
 pertis P cleodanum P 9 Athenaeum] estne idem atque
Παναθήναιος in titulo memoratus? de Premierstein, *Zeitschr. f.*
deutsches Altert. 60, 77sq. 12 gothes perati P¹ t. B¹ gothi
 superati Σ, P corr. 13 militaris P militari R, edd.
 14 vastauerunt edd. 16/17 achenoniam boetiam P antheno-
 niam moesiam Σ Macedoniam Boeotiam edd. 22 ualerialia P
 ualeria Σ 22 lacunam indicavit Salm. 24 p. om. P,
 non om. Σ 27 alte P^a alter P^b 27sq. lacunam indicavit
 Cas.

... et Claudius quidem, ut suo dicemus loco, vir om- 2
 nium optimus, electus est, qui consilio non adfuerat,
 eaq[ua]e apud cunctos reverentia, ut iuste dignus videret-
 ur imperio, quemadmodum postea conprobatum est.
 5 is enim est Claudius, {a quo} Constanti[n]us, vigilissi- 3
 mus Caesar, originem ducit. fuit isdem socius in appe- 4
 tendo imperio quidam Ceronius sive Cecropius, dux
 Dalmatarum, qui eos et urbanissime et prudentissime
 adiuvit. sed cum imperium capere vivo Gallieno non 5
 10 possent, huius modi eum insidiis adpetendum esse
 duxerunt, ut labem inprobissimam malis fessa re p.
 a gubernaculis humani generis dimoverent, ne diutius
 theatro et circo addicta re(s) p. per voluptatum de-
 periret inlecebras. insidiarum genus fuit tale: Gallie- 6
 15 nus ab Aureolo, qui principatum invaserat, dissidebat,
 sperans cottidie gravem et intolerabilem tumultuarii
 imperatoris adventum. hoc scientes Marcianus et Ce- 7
 cropius subito Gallieno iusserant nuntiari Aureolum
 iam venire. ille igitur militibus cogitatis quasi certum 8
 20 processit ad proelium atque ita missis percussoribus
 interemptus est. et quidem Cecropii Dalmatarum 9
 ducis <gladio> Gallienus dicitur esse percussus, ut
 quidam ferunt, circa Mediolanium, ubi continuo et
 frater eius Valerianus est interemptus, quem multi Au-
 25 gustum, multi Caesarem, multi neutrum fuisse dicunt.
 quod veri simile non est, si quidem capto iam Valeri- 10
 ano scriptum invenimus in fastis: 'Valeriano impera-
 tore consule.' quis igitur alius potuit esse Valerianus
 nisi Gallieni frater? constat de genere, non satis ta- 11
 30 men constat de dignitate vel, ut coeperunt alii loqui,
 de maiestate.

1 ET CLAUDIUS P *miniatis litteris* 5 a quo om. P¹, add.
 P corr., non om. Σ Constantius Cas., edd. 8 dalmatarum P
 12 humano P¹ t. B 13 res Cas., edd. 19 cogitatis P;
 cf. Thes. l. L. III 1475, 77 congregatis Σ concitatis Bae. consti-
 patis Petsch. coactis Gru., Bra. 22 gladio add. vulgo telo
 add. Pet. coll. Aur. Vict. Caes. 33, 21 26 quem P¹ quod Σ,
 P corr. quod quidem Kell. (Pet.)

- 15 Occiso igitur Gallieno seditio ingens militum fuit,
cum spe praedae ac publicae vastationis imperatorem
sibi utilem, necessarium, fortem, efficacem ad invidiam
2 faciendam dicerent raptum. quare consilium princi-
pum fuit, ut milites eius quo solent placari genere se- 5
clarentur. promissis itaque per Marcianum aureis vi-
cenis et acceptis (nam praesto erat thesaurorum copia)
Gallienum tyrannum militari iudicio in fastos publicos
3 rettulerunt. sic militibus sedatis Claudius, vir sanctus
ac iure venerabilis et bonis omnibus carus, amicus pa- 10
triae, amicus legibus, acceptus senatui, populo bene
cognitus accepit imperium.
- 16 Haec vita Gallieni fuit, breviter a me litteris inti-
mata, qui natus abdomini et voluptatibus dies ac
noctes vino et stupris perdidit, orbem terrarum viginti 15
prope <per> tyrannos vastari fecit, ita ut etiam mu-
2 lieres illo melius imperarent. ac ne eius praetereatur
miseranda solertia, veris tempore cubacula de rosis fe-
cit. de pomis castella composuit. uvas triennio serva-
vit. hieme summa melones exhibuit. mustum quem 20
ad modum toto anno haberetur, docuit. ficos virides et
poma ex arboribus recentia semper alienis mensibus
3 pra>ebuit. mantelibus aureis semper stravit. gemmata
4 vasa fecit eademque aurea. crinibus suis auri scobem
aspersit. radiatus saepe processit. cum clamyde pur- 25
purea gemmatisque fibulis et aure<is> Romae visus
est, ubi semper togati principes videbantur. purpu-
ream tunicam auratamque virilem eandemque manica-
tam habuit. gemmato balt[h]eo usus est. cor<r>igias
gemmeas adnexuit, cum campagos reticulos appella- 30
5.6ret. convivatus in publico est. congiariis populum
mollivit. senatui sportulam sedens erogavit. matro-

15 uiginti PΣ (cf. c. 19, 6 et Pet., Die ShA. p. 37sq.) triginta
edd. cum vulg. 16 per post prope add. Bae. (Pet.)

18 ueris] hiemis Kell. 26 aure P¹ aureis Σ, P corr.

29 caligias P¹ t. B caligias P corr. caligas Σ corrigias
Momms.

nas ad consil[ai]um suum rogavit isdemque manum
 sibi osculantibus quaternos aureos sui nominis dedit.
 ubi de Valeriano patre comperit quod captus esset, id 17
 quod philosophorum op<t>imus de filio amisso, dixisse
 5 fertur: 'sciebam me genuisse mortalem', [nec de-
 fuit an ille si<c> dixit: 'sciebam patrem meum esse
 mortalem'.] nec defuit Annius Corricula, qui eum quasi 2
 constantem principem falsu<s> sua voce laudaret.
 [peior tamen ille qui credidit.] saepe ad tibicinem 3
 10 processit, ad organum se recepit, cum processui et
 recessui cani iuberet. lavit ad diem septimo aestate 4
 vel sexto, hieme secundo vel tertio. bibit in aureis sem- 5
 per poculis <asper>natus vitrum, [ita ut] diceret nil
 esse communius. semper vina variavit neque umquam 6
 15 in uno convivio ex uno vino duo pocula bibit. con- 7
 cubinae in eius tricliniis saepe accubuerunt. mensam
 secundam scurrarum et mimorum semper prope ha-
 buit. cum iret ad hortos nominis sui, omnia palatina 8
 officia sequebantur. ibant et praefecti et magistri
 20 officiorum omnium adhibebanturque conviviis et na-
 t<at>ionibus lavabant simul cum principe. admitte- 9
 bantur saepe etiam mulieres, cum ipso pulchrae puel-
 lae, cum illis anus deformes. et iocari<a> s<a>e-
 <pe> dicebat, cum orbem terrarum undique perdidisset.
 25 fuit tamen nimi<a>e crudelitatis in milites, nam et 18
 terna milia et quaterna militum singulis diebus oc-
 cidit.

1 consulatum P consilium Σ 4 opimus P optimus Σ
 4sq. cf. Val. Max. V 10 ext. 3 de Anaxagora (de Xenophonte
 cogitaverunt Cas. et Wölfflin) 5/i nec defuit an ille se dixit
 sciebam patrē meum ēē mortalem P nec defuit cum ille sic
 dixit sciebam patrem meum esse mortalem Σ; hoc glossema
 del. Ho.; cf. Klio XIII p. 404sq. 8 falsu P falso edd. falsa Da. 11
 falsus Petsch. 9 peior — credidit om. Σ (iecit Da.) 13 nat- 12
 tus P aspernans Σ aspernatus vulgo ita ut] om. P, non om. Σ
 cum Salm. (Pet.) 13/14 eo esse Σ 17 minorum P 20 et
 conuiuiis Pet. per errorem 20/21 nationibus P natatlonibus Σ
 cœnationibus vulgo uenationibus Nov. 23/24 iocularia
 saepe He. cfs. c. 6, 3sq. iocari se PΣ, edd. □

- 2 Statuam sibi maiorem colosso fieri praecepit Solis
 habitu, sed ea imperfecta perit. tam magna denique
 3 coeperat fieri, ut duplex ad colossum videretur. poni
 autem illam voluerat in summo Esquiliarum monte,
 ita ut hastam teneret, per cuius <s>capum infans ad 5
 4 summum posset ascendere. sed et Claudio et Aure-
 liano deinceps stulta res visa est, si quidem etiam
 equos et currum fieri iusserat pro qualitate statua<e>
 5 atque in altissima base poni. porticum Flam[m]iniam
 usque ad pontem Molvium et ipse paraverat ducere, 10
 ita ut tetrastich<a>e fierent, ut autem alii dicunt, pen-
 tast[h]ic<h>ae, ita ut primus ordo pilas haberet et ante
 se columnas cum statuis, secundus et tertius et dein-
 cept *διὰ τεσσάρων* columnas.
- 6 Longum {est} eius cuncta in litteras mittere, quae qui 15
 volet scire, legat Palfurium Suram, qui ephemeridas
 eius vitae composuit. nos ad Saloninum revertamur.

SALONINUS GALLIENUS

- 19(1) Hic Gallieni filius fuit, nepos Valeriani, de quo qui-
 <dem> p<ro>pe nihil est [quod] dignum <quod> in lit- 20
 teras mittatur, nisi quod nobiliter natus, educatus re-
 2 gie, occisus deinde non sua sed patris causa. de huius
 nomine magna est ambiguitas. nam multi eum Gallie-
 3 num, multi Saloninum historiae prodiderunt. et qui
 Saloninum, idcirco quod apud Salonas natus esset, 25
 cognominatum ferunt, qui autem Gallienum, patris no-
 mine cognominatum et avi Gallieni, summi quondam
 4 in re p. viri. fuit denique hactenus statua in pede

4 exquiliarum PΣ 5 caput PΣ scapum Scaliger, edd.
 8 statua P¹ t. B statuæ P corr. 9 actutissimaba seponi P¹
 actutissima base poni P corr. actus symiras reponi Σ altissima
 base poni Haupt augustissima base poni Ell. 12 primum P
 primus Σ 14 diatesseron P 15 est om. P, non om. Σ
 19/20 quippe P, om. Σ quidem prope Kell. (Pet.) 20 quod
 dignum PΣ dignum quod Cas., edd. 21/22 reglę P 27 Gal-
 lleni] c(orr)lga)s materni superscr. a. m. in P

monti[ci]s Romulei, hoc est ante sacram viam, inter templum Faustin<a>e ac Vestam ad arcum Fabianum, quae haberet inscriptum 'Gallieno iuniori', 'Salonino' additum; ex quo eius nomen intellegi poterit.

5 Transisse decennium imperii Gallienum satis clarum 5
est. quod idcirco addidi[t], quia multi eum imperii
sui anno <nono> perisse dixerunt. fuisse autem et alios 6
rebelliones sub eodem proprio dicemus loco, si qui-
dem placuit viginti tyrannos uno volumine includere,
10 idcirco quod nec multa de his dici possunt et in Gal-
lieni vita pleraque iam dicta sunt.

Et haec quidem de Gallieno hoc interim libro dixisse 7
suffi<ci>et. nam et multa iam in Valeriani vita <dicta
sunt, multa> in libro, qui de triginta tyrannis inscri-
15 bendus est, iam loquemur, quae iterari ac saepius
dici minus utile videbatur. huc accedit quod quaedam 8
etiam studiose praetermisi, ne eius posteri multis re-
bus editis laederentur. scis enim ipse, quales homi- 20(2)
nes cum his, qui aliqua de maioribus eorum scripse-
20 rint, quantum gerant bellum, nec ignota esse arbitror,
quae dixit Marcus Tullius in Hortensio, quem ad
exemplum protreptici scripsit. unum tamen ponam, 2
quod iucunditatem quandam sed vulgarem habuit, mo-
rem tamen novum fecit. nam cum cingula sua plerique 3
25 militantium, qui ad convivium venerant, ponerent hora
convivii, Saloninus puer sive Gallienus his auratos
costilatosque balteos rapuisse perhibetur, et, cum esset

1 monticis P montibus Σ Intra PΣ inter Momms., edd.
2 aduentam PΣ ac Vestae Momms. ac Vestam Jord. 3 solo-
nino P¹ t. B 6 addidit P addidi Σ 7 nono add. Salm.,
edd. alias Σ 9 uiginti PΣ triginta edd.; sed cf. c. 16, 1 et
Pet., Die ShA p. 37sq. 10 idcirco P^a, corr. P^b 13 suffi &
P¹ t. B suffici & P corr. sufficiat Σ 13/14 ultia <, multa> Ti.
p. 98, adn. 1 ultia <dicta sunt, alia> Pet. ultia <dicta sunt, multa>
He. 14 triginta PΣ, edd. uiginti Pet., Die ShA p. 38, adn. 1
18 tales Cas. (Pet.) 22 tamen ponam] ponam tamen Pet.
per errorem 26 auratis P^a ut videtur auratos P^b

difficile in aula Palatina requirere quod perisset ac
tacitis *vul*[i]tibus viri detrimenta pertulissent, postea
4 rogati ad convivium cincti adcubuerunt. cumque ab
his quaereretur, cur non solverent cingulum, respon-
disse dicuntur: 'Salonino deferimus', atque hinc trac- 5
tum more<m>, ut deinceps cum imperatore cincti dis-
5 cumberent. negare non possum aliun<d>e plerisque
videri huius rei ortum esse morem: dicunt militare
prandium, quod dictum est parandium ab eo, quod
ad bellum milites paret, a cinctis initum; cui rei ar- 10
gumentum est, quod a discinctis etiam cum impera-
tor<e> c[a]enatur. quae idcirco posui, quia digna et
memoratu videbantur et cognitu.

- 21 (3) Nunc transeamus ad viginti tyrannos, {qui} Gallieni
temporibus contemptu mali principis extiterunt. de 15
2 quibus breviter et pauca dicenda sunt; neque enim
digni sunt eorum plerique, ut volumen talium homi-
num saltim nominibus occup[ar]etur, quamvis aliqui
non parum in se virtutis habuisse videantur, multum
etiam rei p. profuisse. 20
3 Tam variae item opiniones sunt de Salonini nomine,
ut, qui se verius putet dicere, a matre sua Salonina
appellatum esse quamvis perditae dilexit, Pi-
4 param nomine, barbaram regis filiam Gallienus
cum suis semper flavo crine<m> condit. 25
5 De anni<s> autem Gallieni et Valeriani ad imperium
pertinentibus adeo incerta traduntur, ut, cum quin-

2 militibus PΣ uultibus Haupt (Pet.) mentibus Petsch. per-
tuliss& P^a, corr. P^b 3 cuncti P^a c+incti P^b t. B cuncti cincti
Da. 6 more P¹ t. B cuncti P^a 7 allum e P allum Σ
allunde edd. 11/12 Imperator P¹ 13 cogntu P^a, corr. P^b
14 uiginti P XXX Σ triginta edd.; sed cf. Pet., Die ShA
p. 37sq. qui om. P¹, add. P corr., non om. Σ 14/15 Gal-
lleni — extiterunt del. Pet. 18 occupar&ur PΣ occupetur
Kell. 19 uideatur P^a, corr. P^b 21 item] autem Gemoll
23 lacunam statuerunt Gru. (Pet.) 24 lacunam indicavit
Pet. 25 crine PΣ crinem Salm., edd.; cf. c. 16, 4 26 an-
no PΣ

decim annos eosdem imperasse constet, id est Gallienus
 nu<s> usque ad quintum decimum pervenisset, Valerianus
 vero sexto sit captus, alii novem annis, vix decem
 alii etiam Gallienum imperasse in litteras mittant,
 5 cum constet et decennalia Romae ab eodem celebrata,
 et post decennalia Gothos ab eo victos, cum Odenato
 pacem factam, cum Aureolo initam esse concordiam,
 pugnatum contra Postumum, contra Lollianum, multa
 etiam ab eo gesta, quae ad virtutem, plura tamen,
 10 quae ad dedecus pertinebant; nam et semper noctibus 6
 popinas dicitur frequentasse et cum lenonibus, mimis
 scurrisque vixisse.

1/2 gallieni PΣ Gallienus *Salm.*, *edd.* 2 peruenit *Salm.*
 3/4 bis decem Alii P bis decem annis Alii P *corr.* uixisse alii
 decem Σ uix decem alii *Pet.*

⟨TREBELLI POLLIONIS⟩

TYRANNI TRIGINTA

- 1 Scriptis iam pluribus libris non historico nec deserto
sed pedestri adloquio, ad eam temporum venimus se-
riem, in qua per annos, quibus Gallienus et Valeria- 5
nus rem p. tenuerunt, triginta tyranni occupato Va-
leriano magnis belli Persici necessitatibus extiterunt,
cum Gallienum non solum viri sed etiam mulieres
2 contemptui haberent, ut suis locis probabitur. sed quo-
niam tanta obscuritas eorum hominum fuit, qui ex 10
diversis orbis partibus ad imperium convolabant, ut
non multa de his vel dici possint a doctioribus vel
requiri, deinde ab om[ni]nibus historicis, qui Graece ac
Latine scripserunt, ita nonnulli praetereantur, uti eo-
rum ⟨*nec*⟩ nomina frequententur, postremo cum tam 15
varie a plerisque super his nonnulla sint prodita: in
unum eos libellum contuli {et} quidem brevem, maxime
cum vel in Valeriani vel in Galliendi vita pleraque de
his dicta nec repetenda tamen satis constet.

CYRIADES

20

- 2 Hic patrem Cyriadem fugiens, dives et nobilis, cum
luxuria sua et moribus perditis sanctum senem gra-
varet, direpta magna parte auri, argenti etiam infi-
2 nito pondere Persas petit. atque inde Saporis regi
coniunctus atque sociatus, cum hortator belli Romanis 25

1 INCIPIT EIUSDEM TYRANNI TRIGINTA P 14 praeter-
euntur Less. 14/15 uti eorum P ut eorum Ch ut nec eorum V
uti eorum nec Pet. 17 et om. P, non om. Σ 20 Cyriades]
appellatur alias Mareades (Mariades) quod idem atque Cyriades
significat; v. Pet., Die röm. 30 Tyrannen, p. 206 sq.

inferendi fuisset, Odomastem primum, deinde Sa-
porem ad Romanum solum traxit; Ant[h]ioc[h]ia etiam
capta et Caesarea Caesareanum nomen meruit. atque 3
inde vocatus Augustus, cum omnem orientem vel vi-
5 rium vel audacia[e] terrore quateret, patrem vero
interemisset (quod alii historici negant factum), ipse
per insidias suorum, cum Valerianus iam ad bellum
Persicum veniret, occisus est. neque plus de hoc hi- 4
storiae quicquam mandatum est, quod dignum memo-
10 ratu esse videatur, quem clarum perfugium et parri-
cidium et aspera tyrannis et summa luxuria[e] litteris
dederunt.

POSTUMUS

Hic vir in bello fortissimus, in pace constantissimus, 3
15 in omni vita gravis, usque adeo ut Saloninum filium
suum eidem Gallienus in Gallia positum crederet quasi
custodi vitae et morum et actuum imperialium institu-
tori. sed, quantum plerique adserunt (quod eius non 2
convenit moribus), postea fidem fregit et occiso Salo-
20 nino sumpsit imperium. ut autem verius plerique tra-
diderunt, cum Galli vehementissime Gallienum odis-
sent, puerum autem apud se [ferre] imperare <ferre>
non possent, eum, qui commissum regebat imperium,
imperatorem appellarunt missisque militibus adule- 3
25 scentem interfecerunt. quo interfecto ab omni exer-
citu et ab omnibus Gallis Postumus gratanter acceptus
talem se pr[a]ebuit per annos septem, ut Gallias in-
stauraverit, cum Gallienus luxuriae et popinis vaca-
ret et amore barbarae mulieris consenesceret. gestum est 5
30 tamen a Gallieno contra hunc bellum tunc, cum sagitta
Gallienus est vulneratus; si quidem nimius amor erga 6

1 Odomastem] Oromastem Noeldeke; v. *PIR II* p. 431 nr. 51
Odenatum vulgo (*Eyss.*) 5 audaciae *Salm., edd.* 11 ex
summa luxuriae P et summa luxurie Σ et summa luxuries *edd.*
et summa luxuria *Less., lex. s. v. 'luxuria'* 22 ferre imperare
P ACh imperare ferre R. *Pet.*

- Postumum omnium erat in Gallicanorum mente popu-
 lorum, quod summotis omnibus Germanicis genti-
 bus Romanum in pristinam securitatem revocasset im-
 perium. sed cum se gravissime *gereret*, more illo, quo
 Galli novarum rerum semper sunt cupidi, Lolliano
 agente interemptus est.
- Si quis sane Postumi meritum requirit, iudicium de
 eo Valeriani ex hac epistula, quam ille ad Gallos misit,
 intellegit: 'Transrenani *limitis* ducem et Galliae prae-
 sidem Postumum fecimus, virum dignissimum severi-
 tate Gallorum, praesente {quo} non miles in castris,
 non iura in foro, non in tribunalibus lites, non in curia
 dignitas pereat, qui unicuique proprium et suum ser-
 vet, virum quem ego pr<a>e ceteris stupeo, et qui locum
 principis merea[n]tur iure, de quo spero quod mihi
 gratias agetis. quod si me fefellerit opinio, quam de
 illo habeo, sciatis nusquam gentium repperiri, qui pos-
 sit penitus adprobari. huius filio Postumo nomine tri-
 bunatum Vocontiorum dedi, adulescenti, qui se dignum
 patris moribus reddet.'

20

POSTUMUS IUNIOR

- De hoc prope nihil est quod dicatur, nisi quod a
 patre appellatus Caesar ac deinceps in eius honore
 Augustus cum patre dicitur interemptus, cum Lollianus
 in locum Postumi subrogatus delatum sibi a Gallis
 sumpsisset imperium. fuit autem (quod solum memo-
 ratu dignum est) ita in declamationibus disertus, ut
 eius controversiae Quintiliano dicantur insert<a>e,
 quem declamatorem Romani generis acutissimum vel

1 gente PΣ mente *Salm.*, *edd.* 4 rege& PΣ gereret O *sine auctoritate*
 5 lolliano P¹ t. B lolliano Σ, P *corr.* 9 in-
 tellegit P intelliget Σ milites PΣ 11 quo om. P¹, non
 om. Σ, *add.* P *corr.* 15 mereantur P mereatur Σ iure]
 inire Da. 16 agitis P agetis Σ 17 repperi P^a, *corr.* P^b
 23 honore] honorem Bae., Ma., Kell.; sed cf. A 5, 3

unius capitis lectio prima statim fronte demonstra-
t[um].

LOLLIANUS

Huius rebellione in Gallia Post[h]umus, vir omnium 5
5 fortissimus, interemptus est, cum iam nutante Galli(a
Galli)eni luxuria in veterem statum Romanum formas-
set imperium. fuit quidem etiam iste fortissimus, sed 2
rebellionis intuitu minorem apud Gallos auctoritatem
de suis viribus tenuit. interemptus autem est a Victo- 3
10 rino, Vitruviae filio vel Victoriae, quae postea mater
castrorum appellata est et Augustae nomine af(f)ecta,
cum ipsa per se fugiens tanti ponderis molem pri-
mum in Marium, deinde in Tetricum atque eius filium
contulisset imperia. et Lollianus quidem nonnihilum 4
15 rei p. profuit. nam plerasque Galliae civitates, non-
nulla etiam castra, {quae} Post[h]umus per septem
annos in solo barbarico aedificaverat, quae(que) inter-
fecto Post[h]umo subita inruptione Germanorum et di-
repta fuerant et incensa, {in} statum veterem refor-
20 mavit. deinde a suis militibus, quod in labore nimius
esset, occisus est.

Ita Gallieno perdente rem p. in Gallia primum Po- 5
st[h]umus, deinde Lollianus, Victorinus deinceps, po-
stremo T[ra]jet(r)icus, (nam de Mario nihil dicimus)
25 adsertores Romani nominis extiterunt. quos omnes da-
tos divinitus credo, ne, cum illa pestis inaudita(e)
luxuria(e) impediretur malis, possidendi Romanum
solum Germanis daretur facultas. qui si eo genere tunc 7

1 primę P prima Σ 1/2 demonstratū P -tur Σ demonstrat
edd. 3 Verum nomen est C(aes.) Ulpius Cornelius Laelianus

5/6 nutante gallieni P Σ nutante Gallia Gallieni Paucker (Pet.)

7 fut P^a, corr. P^b 16 quae om. P, non om. Σ 17 quę P
quaeque Σ 18 inruptione P 19 statum P in statum Σ
(recte; cf. Löfstedt, Beitr. p. 94, adn. 1) ad statum Krauss sta-
tum in Pet. 24 tra&iculus P tetricus Σ 26 pestis] gallienus
superscr. a. m. in P 26/27 inaudita luxuria P Σ inauditae
luxuriae Salm., edd.

evasissent, quo Gothi et Persae, consentientibus in Romano solo gentibus venerabile hoc Romani nominis
 8 finitum esset imperium. Lolliani autem vita in multis
 obscura est, ut et ipsius Post[h]umi, sed privata: vir-
 tute enim clari, non nobilitatis pondere vixerunt. 5

VICTORINUS

6 Postumus senior cum videret multis se Gallieni viri-
 bus peti atque au<xi>lium non solum militum verum
 etiam alterius principis necessarium, Victorinum, mili-
 taris industriae virum, in participatum vocavit im- 10
 2 perii et cum eodem contra Gallienum conflixit. cum-
 que adhibitis ingentibus Germanorum auxiliis diu bella
 3 traxissent, victi sunt. tunc interfecto etiam Lolliano
 solus Victorinus in imperio remansit, qui et ipse, quod
 matrimoniis militum et militarium corrumpendis ope- 15
 ram daret, a quodam actuario, cuius uxorem stupra-
 verat, composita factione Agrippinae percussus, Vic-
 torino filio Caesare a matre Vitruvia sive Victoria,
 quae mater castrorum dicta est, appellato, qui et ipse
 puerulus statim est interemptus, cum apud Agrippi- 20
 4 nam pater eius esset occisus. de hoc, quod fortissimus
 fuerit et pr<a>eter libidinem optimus imperator, a mul-
 5 tis multa sunt dicta. sed satis credimus Iuli Atheriani
 partem libri cuiusdam ponere, in quo de Victorino sic
 6 loquitur: 'Victorino, qui Gallias post Iulium Post[h]u- 25
 mum rexit, neminem aestimo praeferendum, non in
 virtute Traianum, non Antoninum in clementia, non
 {in} gravitate Nervam, non in gubernando aerario Ve-

1 euadissent P, edd. euasissent Σ (cf. Less., lex. p. 184a)
 consentientib; PΣ conuenientibus edd. 5 clara PΣ clari vulgo

8 aulium P¹, om. Σ auxillum P corr. 15 corrūpendos P^a
 corrūpendis P^b 18 bltrubia P 20/21 agrippinē P¹ agrip-
 pinam Σ, P corr. 22 liblininē P 23 iulii P corr. 25 iulium P
 iulium et Σ diuum Rühl (Postumus non Iulius, sed M. Cassia-
 nius Latinus P. appellatur) 28 in ante grauitate om. P, non
 om. Σ nerbam P¹ 28sq. uestpasiano P¹

spasianu(m), non in censura totius vitae ac severitate militari Pertinacem vel Severum. sed omnia haec 7 libido et cupiditas mulierari(a)e voluptatis sic perdidit, ut nemo audeat virtutes eius in litteras mittere, quem constat omnium iudicio meruisse puniri.' ergo 8 cum id iudicii de Victorino scriptores habuerint, satis mihi videor eius dixisse de moribus.

VICTORINUS IUNIOR

De hoc nihil amplius in litteras est relatum quam 7 quod nepos Victoriae Victorini filius fuit et a matre 10 vel ab avia sub eadem hora, qua Victorinus interemptus, Caesar est nuncupatus ac statim a militibus ira occisus. extant denique sepulchra circa Agrippinam 2 brevi marmore impressa humilia, in quibus (tit)ulus 15 est inscriptus: 'hic duo Victorini tyranni siti sunt.'

MARIUS

Victorino et Lolliano, Postumo interemptis Marius ex 8 fabro, ut dicitur, ferrario triduo tantum imperavit. de 2 hoc quid amplius requiratur, ignoro, nisi quod eum insigniorem brevissimum fecit imperium. nam ut ille 20 consul, qui sex meridianis horis consulatum suffectum tenuit, a Marco Tullio tali aspersus est ioco: 'consulem habuimus tam severum tamque censorium, ut in eius magistratu nemo pranderit, nemo c[al]enaverit, nemo 25 dormiverit', de hoc etiam dici posse videatur, qui una die factus est imperator, alia die(e) visus est imperare, tertia interemptus est. et vir quidem strenuus 3 ac militaribus usque ad imperium gradibus evectus,

10 matre Da. cfs. c. 6, 3 patre P Σ, edd. 12 iras P^a ira* P^b t. B
14 inplessa P¹ impressa P corr. impressa Σ unus P Σ titulus
(vel unus uersus) Cas. 17 Victorino, Lolliano et Postumo □
Pet.; sed cf. Ti. p. 53 18 biduo Kell. coll. Aur. Vict. Caes.
33, 12; Eutrop. 9, 9, 2 22 Cic. ad fam. VII 30, 1 26 diuisus P¹
die uisus Σ, P corr. 27 uir] uita Pet. per errorem

quem plerique Mamurium, nonnulli Veturium, opificem
 4 utpote ferrarium, nuncuparunt. sed de hoc nimis
 multa, de quo illud addidisse satis est nullius manus
 vel ad feriendum vel ad imp<el>lendum fortiores
 fuisse, cum in digitis nervos videretur habuisse non 5
 5 venas. nam et carra venientia digito salutari reppulisse
 dicitur et fortissimos quosque uno digito sic adflixisse,
 ut quasi ligni vel ferri obtunsioris ictu percussi dole-
 rent. multa duorum digitorum al<l>isione contrivit.
 6 occisus est a quodam milite, qui, cum eius quondam 10
 in fabrili officina fuisset, contemptus est ab eodem,
 vel cum dux esset vel cum imperium cepisset. addi-
 7 disse ver[b]o dicitur interemptor: 'hic est gladius
 quem ipse fecisti.' huius contio prima talis fuisse dici-
 8 tur: 'scio, conmilites, posse mihi obici artem pristi- 15
 9 nam, cuius mihi omnes testes estis. sed dicat quisque
 quod vult. utinam ferrum semper exerceam, non vino,
 non floribus, non mulierculis, non popinis, ut facit
 Gallienus, indignus patre suo et sui generis nobilitate,
 10 depeream. ars mihi obicia<tur> ferraria, dum me et 20
 exter<a>e gentes ferrum tractasse suis cladibus re-
 11 cognoscant. enitar[ia] denique, ut omnis Alamannia
 omnisque Germania cum ceteris, quae adiacent, gen-
 tibus Romahum populum ferratam putent gentem, ut
 12 specialiter in nobis ferrum timeant. vos tamen cogi- 25
 tetis velim fecisse vos principem, qui numquam quic-
 13 quam scierit tractare nisi ferrum. quod idcirco dico,
 quia scio mihi a luxuriosissima illa peste nihil opponi
 posse nisi hoc, quod gladiatorum atque armorum artifex
 fuerim.'

30

4 implendum P impellendum Σ 10 elus] socius *Corne-*
lissen post quondam in P a. m. in marg. add. operarius
 12 dixiss& P^aA duxiss& P^bChV dux esset *Cas.*, *Salm.* (*Eyss.*)
 13 uerbo PΣ uero *Salm.*, edd. dictum P dicitur Σ inter-
 emptus P interempto Σ 19 indignos P¹ patri P 20 de-
 pereat PΣ obicia P¹ 22 enitar *Petsch.* in italia PΣ 27 ni P^a
 nisi P^b 28 luxuriosissima P 29 gladiatorū P^aR gladi*orū
 P^b t. B

INGENUUS

- Tusco et Basso cons. cum Gallienus vino et popinis ^{9 a. p.}
 vacaret cumque se lenonibus, mimis et meretricibus ^{Chr. n. 258}
 dederet ac bona naturae luxuriae continuatione
 5 deperderet, Ingenuus, qui Pannonias tunc regebat, a
 Moesiacis le<gi>onibus imperator est dictus, ceteris
 Pannoniarum volentibus, neque in quoquam melius
 consultum rei p. a militibus videbatur quam quod in-
 10 stantibus Sarmatis creatus est imperator, qui fessis
 rebus mederi sua virtute potuisset. causa autem ipsi 2
 arripiendi tunc imperii fuit, ne suspectus esset impera-
 toribus, quod erat fortissimus ac rei p. necessarius et
 militibus, quod imperantes vehementer movet, acceptis-
 15 simus. sed Gallienus, ut erat nequa<m> perditus, ita 3
 etiam, ubi necessitas coegisset, velox, fortis, vehemens,
 crudelis, denique Ingenuum conflictu habito viciteoque
 occiso in omnes Moesiacos tam milites <quam> cives
 asperrime s<a>evit. nec quemquam suae crudelitatis
 exortem reliquit, usque adeo asper et truculentus, ut
 20 plerasque civitates vacuas a virili sexu relinqueret.
 fertur sane idem Ingenuus civitate capta in <a>qua<m> 4
 se {mersisse} atque ita vitam finisse, ne in tyranni
 crudelis potestatem veniret. extat sane epistola Gal- 5
 lien, quam ad Celerem Verianum scripsit, qua eius
 25 nimietas crudelitatis ostenditur. quam ego idcirco in-
 terposui, ut omnes intellegerent hominem luxuriosum
 crudelissimum esse, si necessitas postulet: 'Gallienus 6

3 cumq. selonininus P^a cumq. selononibus P^b cum sese leno-
 nibus Σ 4 bonę P^a bona P^b luxurię P 6 leonibus P¹
 legionibus Σ, P corr. 14 nequa perditus P¹ nequam et per-
 ditus P corr. (Pet.) nequam perditus Σ nequam [perditus] Petsch.;
 sed cf. Ti. p. 40 15 fortis] furibundus ferus Σ 17 quam
 add. P corr.; et Σ 19 reliquid P 21/22 in qua se atq. P¹
 intrasse domum in qua se pugione transfodit atq. P corr. sine
 ulla auctoritate in aquam se mersisse atque Σ laqueasse se
 atque Pet. in qua (erat, uenenum hausit) se vel tale quid He.

24 Venerlanum Pet.

Veriano. non mihi satisfacies, si tantum armatos occi-
 7 deris, quos et fors in bellis interimere potuisset. peri-
 8 mendus est omnis sexus virilis, si et senes atque in-
 9 puberes sine reprehensione nostra occidi possent. oc-
 cidendus est quicum<que> male voluit, occidendus est 5
 quicumque male dixit contra me, contra Valeriani fi-
 9 lium, contra tot principum patrem fratrem. Ingenuus
 factus est imperator. lacera, occide, concide, animum
 meum intellege[re], mea mente irascere, qui haec manu
 mea scripsi.' 10

REGILIANUS

- 10 Fati publici fuit, ut Gallieni tempore quicumque po-
 tuit ad imperium prosiliret. Regilianus dehinc in Illy-
 rico ducatum gerens imperator est factus auctoribus
 imperii Moesis, qui cum Ingenuo fuerant ante superati, 15
 2 in quorum parentes graviter Gallienus s<a>evierat. hic
 tamen multa fortiter contra Sarmatas gessit, sed aucto-
 ribus Roxolanis consentientibusque militibus et timore
 provincialium, ne iterum Gallienus graviora faceret,
 interemptus est. 20
 3 Mirabile fortasse videatur, si, quae origo imperii
 eius fuerit, declaretur. capitali enim loco regna pro-
 4 meruit. nam cum milites cum eo quidam c[a]lenarent,
 extitit vicarius tribuni qui diceret: 'Regiliani nomen
 unde credimus dictum?'. alius continuo: 'credimus 25
 5 quod a regno.' tum is qui aderat scolasticus, coepit
 quasi grammaticaliter declinare et dicere: 'rex regis
 6 regi[o] Regilianus.' milites, ut est hominum genus pro-

1 Veneriano *Pet.* 3 est] esset *Cas. (Eyss.)* & si & P^a ** si et P^b t. B
 et si etiam Σ 5 quicum P (*def. Ti. p. 34, adn. 1*) quicumque Σ
 5/6 male voluit, occidendus est quicumque *om. Pet. per erro-*
rem 7 fratrem P¹ et fratrem Σ, P *corr. (Pet.)*; *asyndeton def.*
Ti. p. 34 9 intellegere P¹ (*potes add. a. m. in marg.*) intel-
 lige Σ 11 Regallianus recte appellatur testibus nummis;
cf. Stein, P.-W. JA, 462 22 declaratur P^a declaretur P^b loco
 PΣ 28 regio *om. P^a, add. P^b regio Salm. regi edd. rega-*
 lianus P

num ad ea, quae cogitant: 'ergo potest rex esse?' item
 alius: 'ergo potest nos regere?' item alius: 'deus tibi
 regis nomen <in>posuit.' quid multa? his dictis cum 7
 alia die mane processisset, a principiis imperator est
 salutatus. ita quod aliis vel audacia vel iudicium,
 huic detulit iocularis astutia.

Fuit, quod negari non potest, vir in <re> militari 8
 semper probatus et Gallieno iam ante suspectus,
 quod dignus videretur imperio, gentis Daci<a>e, De-
 cibali ipsius, ut fertur, adfinis. extat epistola divi 9
 Claudii tunc privati, qua Regiliano, Illyrici duci, gra-
 tias agit ob redditum Illyricum, cum omnia Gallieni
 signifia deperirent. quam ego repertam in a<u>then-
 <t>icis inserendam putavi, fuit enim publica. 'Claudius 10
 Regiliano multam salutem. felicem rem p., quae te
 talem virum habe[t]re i<n> castris bellicis meruit, fe-
 licem Gallienum, etiamsi ei vera nemo nec de bonis nec
 de malis nuntiaret. pertulerunt ad me Bonitus et Celsus, 11
 stipatores principis nostri, qualis apud Scupos in pu-
 gnando fueris, quo[?] uno die proelia et qua celeritate
 confeceris. dignus eras triumpho, si antiqua tempora
 exstarent. sed quid multa? memor cuiusdam hominis 12
 cautius velim vincas. arcus Sarmaticos et duo saga
 ad me velim mittas, sed fiblatoria, cum ipse misi de
 nostris.' 25

Hac epistola ostenditur, quid de Regiliano senserit 13

1 cogitent P^a cogitant P^b 3 nomen posuit P, *edd.* nomen
 imposuit Σ (*cf. eandem clausulam S 19, 2*) 5 alii *Pet. per*
errorem audatia P 5/7 iudiciū — quod *om.* P^a, *add.* P^b
in marg. inf. 7 negare P negari Σ *re add. Nov. (post*
millitari add. a. m. in P, edd.) 11 dunc P¹ tunc P *corr.*, *Pet.*
 ad hunc ACh adhuc R 13 signicia P 13/14 athenicis PA
 athonicis R authenticis *Gru. (Pet.)* 16 hab& rei castris belli
 ius P¹ hab& rei castrensi is belli ius P *corr.* habere (habet Ch)
 rei castris bellis Σ habere in castris bellicis *Bae. (Pet.)* 17 e P^a
 ei P^b nemo *om.* P^a, *add.* P^b 18 nunciat P 20 quod PΣ
 quē P qua Σ 21 confeceres P^a confeceris P^b 23 sar-
 maticus P sarmaticos Σ 24 fiblatorie P 26 Haec P^a
 Haec P^b t. B

Claudius, cuius gravissimum iudicium suis temporibus fuisse non dubium est.

- 14 Nec a Gallieno quidem vir iste promotus est, sed a patre eius Valeriano, ut et Claudius et Macrianus et Ingenuus et Post[h]umus et Aureolus, qui omnes in 5 imperio interempti sunt, cum mere<re>ntur imperium. 15 mirabile autem hoc fuit in Valeriano principe, quod omnes, quoscumque duces fecit, postea militum testimonio ad imperium pervenerunt, ut appareat senem imperatorem in diligendis rei p. ducibus talem fuisse, 10 qualem Romana felicitas, si continuari fataliter potuisset sub bono principe, requirebat. et utinam vel illi, qui arripuerant imperia, regnare potuissent, vel eius filius in imperio diutius non fuisset, utlibet se 17 in suo statu res p. nostra tenuisset. sed nimis sibi 15 Fortuna indulgendum putavit, quae et cum Valeriano bonos principes tulit et Gallienum diutius quam oportebat rei p. reservavit.

AUREOLUS

- 11 Hic quoque [in] Illyricianos exercitus regens in con- 20 temptu Gallieni, ut omnes eo tempore, coactus a militibus sumpsit imperium. et cum Macrianus cum filio suo Macrino contra Gallienum veniret cum plurimis, exercitus eius cepit, aliquos corruptos fidei suae ad- 3 dixit. et cum factus esset <h>in<c> validus impera- 25 tor cumque Gallienus expugnare virum fortem frustra temptasset, pacem cum <Aur>eo<lo> {fecit} contra Post[h]umum pugnaturus. quorum pleraque et dicta 4 sunt et dicenda. hunc eundem Aureolum Claudius

6 merentur P¹ mererentur Σ, P corr. 10 diligendis Σ
12 post principe *distinxit Ho.* post potuisset *edd.* 14 filius
gallienus *superscr. a. m. in P* utlib& P ut libere Σ utique?
Pet. ut inlibata *Nov.* 20 quoq. in P, om. Σ 20/21 con-
temptum Σ; *sed cf. c. 30, 10* 22 Macrinus *Pet.* 23 Macri-
ano Σ, *Pet.* 25 inuvalidus PΣ hinc ualidus *Salm. (Pet.)*
27 Aureolo fecit Σ eo P (fecit *post pugnaturus add. Pet.*)

interfecto iam Gallieno conflictu habito apud eum
pontem interemit, qui nunc pons Aureoli nuncupatur,
atque illic ut tyrannum sepulchro humiliore donavit. 5
ext[it]at etiam nunc epigram<m>a Graecum in hanc
5 formam:

 dono sepulchrorum victor post multa tyranni
 proelia iam felix Claudius Aureolum
 munere prosequitur mortali et iure superstes,
 vivere quem vellet, si pateretur amor
10 militis egregii, vitam qui iure negavit
 omnibus indignis et magis Aureolo.
 ille tamen clemens, qui corporis ultima servans
 et pontem Aureoli dedicat et tumulum.

hos ego versus a quodam grammatico translato ita 6
15 posui, ut fidem servarem, non quo <non> melius po-
tuerint transferri, sed ut fidelitas historica servaretur,
quam ego prae ceteris custodiendam putavi, qui quod
ad eloquentiam pertinet nihil curo. rem enim vobis 7
proposui deferre, non verba, maxime tanta rerum co-
20 pia ut in triginta tyrannorum simul vitis.

MACRIANUS

Capto Valeriano, diu clarissimo principe civitatis, 12
fortissimo deinde imperatore, ad postremum omnium
infelicissimo, vel quod senex apud Persas consenuit
25 vel quod indignos se posteros dereliquit, cum Gallie-
num contemnendum Ballista praefectus Valeriani et
Macrianus primus du<cu>m intellexerent, quaerentibus
etiam militibus principem unum in locum concesserunt
quaerente<s>, quid faciendum esset. tuncque constitit 2

4 extitit P extat Σ nunc om. P^a, add. P^b 6 dona P
donat Σ dono Salm. (Pet.) 14 ego om. P^a, add. P^b 15 non
ante mellus add. Pet. 17 ante quod add. id a. m. in P
20 ultas PΣ ultis Pet. 24 senex P^b felix P^a 25 dereli-
quid P 27 dum PΣ ducum Salm., edd. 29 quaerente P
om. Σ

Gallieno longe posito, Aureolo usurpante imperium
 debere aliquem principem fieri, et quidem optimum,
 3 ne quispiam tyrannus existeret. verba igitur Bal<l>i-
 stae (quantum M<a>eonius Astyanax, qui consilio in-
 4 terfuit, adserit) haec fuerunt: 'mea et aetas et pro- 5
 fessio et voluntas longe ab imperio absunt, et ego,
 quod negare non possum, bonum principem quaero.
 5 sed quis tandem est, qui Valeriani locum possit im-
 plere, nisi talis qualis tu es, fortis, constans, integer,
 probatus in re p. et, quod maxime ad imperium per- 10
 6 tinet, dives? arripe igitur locum meritis tui<s> debi-
 tum. me praefecto, quamdiu voles, uteris. tu cum re p.
 tantum bene agas, ut te Romanus orbis factum prin-
 7 cipem gaudeat.' ad haec Macrianus: 'fateor, Bal<l>i-
 sta, imperium prudenti non frustra est. volo enim 15
 rei p. subvenire atque illam pestem a legum gu-
 bernaculis dimovere, sed non hoc in me aetatis est:
 senex sum, ad exemplum equitare non possum, lavan-
 dum mihi est frequentius, [a]ledendum delicatius, di-
 8 vitiae me iam dudum ab usu militiae retraxerunt. iu- 20
 venes aliqui sunt quaerendi, nec unus sed duo vel tres
 fortissimi, qui ex diversis partibus orbis humani
 rem p. restituant, quam Valerianus fa[c]to, Gallienus
 9 vitae suae genere perdiderunt.' post haec intellexit
 eum Ballista sic agere, ut de filiis suis videretur cogi- 25
 10 tare, atque adeo sic adgressus est: 'prudentiae tuae
 rem p. tradimus. da igitur liberos tuos Macrianum
 et Quietum, fortissimos iuvenes, olim tribunos a Vale-
 riano factos, quia Gallieno imperante, quod boni sunt,
 11 salvi esse non possunt.' tunc ille ubi intellectum se 30
 esse comperit: 'do', inquit, 'manus de meo stipendium

4 astianax P 9 tu es] o macriane *superscr. a. m. in P*
 11 tui P¹ 16 pestem] gallienum *superscr. a. m. in P* 22 pa-
 trib; P partibus Σ humani PCh romani R 23 facto P¹ t. B, R
 faeto P *corr. (c exp.)* fato A 28 fortissimu P^a fortissimus P^b
 t. B fortissimes Σ, P *corr.* olim P solum Σ 29 qui *edd.*
 30 tibi P¹ t. B ubi Σ, P *corr.*

militi duplex daturus. tu tantum praefecti mihi studium et annonam in necessariis locis praebe[t]. iam ego faxim, ut Gallienus, sordidissimus feminarum omnium, duces sui parentis intellegat.' factus est igitur cum Macriano et Quieto duobus filiis cunctis militibus volentibus imperator ac statim contra Gallienum venire coepit utcumque rebus in oriente[m] derelictis. sed cum quadraginta quinque milia militum secum duceret, in Illyrico vel in T<h>rac[h]iarum extimis congressus cum Aureolo victus et cum filio interemptus est. triginta denique milia militum in Aureoli potestatem concessere. Domitianus autem eundem vicit, dux Aureoli fortissimus et vehementissimus, qui se originem diceret a Domitiano trahere atque a Domitilla.

De Macriano autem nefas mihi videtur iudicium Valeriani praeterire, quod ille in oratione sua, quam ad senatum e Persidis finibus miserat, posuit. inter cetera ex oratione divi Valeriani: 'ego, p. c., bellum Persicum gerens Macriano totam rem p. credidi <et> quidem a parte militari. ille vobis fidelis, ille mihi devotus, illum et amat et timet miles, ille utcumque res exegerit, cum exercitibus agit. nec, p. c., nova vel inopina nobis sunt: pueri eius virtus in Italia, adulescentis in Gallia, iuvenis in T<h>rac[h]ia, in Africa iam provecti, senescentis denique {in} Illyrico et Dalmatia conprobata est, cum in diversis proeliis ad exemplum fortiter faceret. huc accedit quod habet iuvenes filios Romano dignus collegio, nostra dignus amicitia' et reliqua.

2 preb& P¹ t. B (corr. per ras.) 3 faxim] i. e. affirmo
 superscr. a. m. in P 7 oriente Σ 9/10 congressus P
 12 concessare P¹ t. B concessere Σ, P corr. 14 post domitianum a. m. in P add. imperatore 16 macrino P Macriano Σ, edd. 20 et add. Pet. 26 in om. P, non om. Σ
 29 dignus (post Romano) P (def. Salm.) dignos Σ dignus (post nostra) PCh dignos AR

MACRIANUS IUNIOR

- 13 Multa de hoc in patris imperio praelibata sunt, qui
 numquam imperator factus esset, nisi prudentiae patris
 2 eius creditum videretur. de hoc plane multa miranda
 dicuntur, quae ad fortitudinem pertinea<n>t iuvena- 5
 lis aetatis. sed <quid> ad fa[c]ta aut quantum in bellis
 unius valet fortitudo? hic enim vehemens cum pru-
 dentissimo patre, cuius merito imperare coeperat, a
 Domitiano victus triginta, <ut> dixi superius, milibus mi- 10
 litum spoliatus est, matre nobilis, patre tantum forte
 et ad bellum parato atque ab ultima militia in sum- 10
 mum perveniente ducatu<s> splendore sublimi.

QUIETUS

- 14 Hic, ut diximus, Macriani filius fuit. cum patre et
 fratre Ballistae iudicio^r imperator est factus. sed ubi 15
 comperit Odenatus, qui olim iam orientem tenebat,
 ab Aureolo Macrianum, patrem Quiet<i>, cum eius
 fratre Macriano victos, milites in eius potestatem con-
 cessisse, quasi Gallieni partes vindicaret, adolescen-
 2 tem cum Bal<l>ista praefecto dudum interemit. idem 20
 quoque adolescens dignissimus Romano imperio fuit,
 ut vere Macriani filius, Macriani[s] etiam frater, qui
 duo adflctis rebus potuerunt rem p. gerere, videretur.

5 pertineat P¹ t. B¹ pertineat P corr. pertinent Σ 5/6 iu-
 uenills Σ 6 sed ad facta aut quantum in bellis P sed ad
 facta autem quantum in bellis Σ sed ad fata aut quantum in
 bellis Obr. sed ad facta aut in bellis quantum Salm. sed ad
 fata aut in bellis quantum edd. et ad facta. at quantum in bel-
 lis Petsch. sed <quid> ad fata aut quantum in bellis He., cfs. de
 'aut' Vahlen, op. ac. II 434sq. et docens clausula 'iuuenalis aeta-
 tis' enuntiatum finiri 7 unius P minus Σ 9 ut superius
 dixi Σ c. 12, 14 12 ducatu P¹ t. B¹ ducatu P corr., Ch
 ducatus A 14 c. 12, 12 17 qui&cū P quietum et Σ Quleti
 cum Salm. (Pet.) 19/20 adulescentem P 20 dudum] scil.
 iam Valeriani, cf. c. 12, 1 ducum Obr. (Pet.) nudum Eyss.
 22 macrianus (post filius) P Macriani Salm., edd. (ita corr
 iam O)

Non mihi praetereundum videtur de Macrianorum 3
 familia, quae hodieque floret, id dicere, quod spe-
 ciale semper habuerunt. Alexandrum Magnum Ma- 4
 c[h]edonem viri in anulis et argento, mulieres et in
 5 reticulis et dextrocheriis et in anulis et in omni or-
 namentorum genere exculptum semper habuerunt, eo
 usque ut tunicae et limbi et p<a>enulae matronales
 in familia eius hodieque sint, quae Alexandri effigiem
 de liciis variantibus monstrent. vidimus proxime Cor- 5
 10 nelium Macrum ex eadem familia virum, cum c[a]e-
 nam in templo Herculis daret, pateram electrinam,
 quae in medio vultum Alexandri haberet et in cir-
 cuitu[m] omnem historiam contineret signis brevibus et
 minutulis, pontifici propinare, quam qui<d>em circum-
 15 ferri ad omnes tanti illius viri cupidissimos iussit.
 quod idcirco posui, quia dicuntur iuvari in omni actu 6
 suo, qui Alexandrum expressum vel auro gestitant
 vel argento.

ODENATUS

20 Nisi Odenatus, princeps Palmyrenorum, capto Vale- 15
 riano, fessis Romanae rei p. viribus sumpsisset impe-
 rium, in oriente perditae res essent. quare adsumpto 2
 nomine primum regali cum uxore Zenobia et filio
 maiore, cui erat nomen Herodes, minoribus Herenniano
 25 et [a] Timolao collecto exercitu contra Persas pro- ☐
 fectus est. Nisibin primum et orientis pleraque cum 3
 omni Mesopotamia in potestatem recepit, deinde ipsum
 regem victum fugere coegit. postremo Ctesifonta us- 4
 que Saporem et eius liberos persecutus captis con-
 30 cubinis, capta etiam magna praeda ad orientem ver-
 tit, sperans, quod Macrianum, qui imperare contra
 Gallienum coeperat, posset opprimere, sed illo iam
 profecto contra Aureolum et contra Gallienum, eo

7 lymbi P 9 Uidemus P Σ 12/13 circuitum P, edd.
 circuitu Σ 14 qulem P¹ 25 a om. Σ 29 ius P^a ☐
 eius P^b

interempto filium *e<ius>* Quiet[i]um interfecit, Ballista,
 ut plerique adserunt, regnum usurpante, ne et ipse
 5 posset occidi. composito igitur magna ex parte orientis
 statu a consobrino suo Maeonio, qui et ipse imperium
 sumpserat, interemptus est cum filio suo Herode, qui 5
 et ipse post reditum de Perside cum patre imperator
 6 est appellatus. iratos fuisse rei p. deos credo, qui
 interfecto Valeriano nolu(er)i(n)t Odenatum reser-
 7 vare. ille plane cum uxore Zenobia non solum orien-
 tem, quem iam in pristinum reformaverat statum, sed 10
 et omnes omnino totius orbis partes reformasset, vir
 acer in bellis et, quantum plerique scriptores loquun-
 tur, venatu memorabili semper inclitus, qui a prima
 aetate capiendis leonibus et pardis, ursis ceterisque
 silvestribus animalibus sudorem officii virilis inpen- 15
 dit quique semper in silvis ac montibus vixit, perferens
 calorem, pluvias et omnia mala, quae in se continent
 8 venatoriae voluptates. quibus duratus sole(m) ac pul-
 vere(m) in bellis Persicis tulit, non aliter etiam con-
 iuge adsueta, quae multorum sententia fortior marito 20
 fuisse perhibetur, mulier[um] omnium nobilissima[m]
 orientalium feminarum et, ut Cornelius Capitolinus ad-
 serit, s[e]pec<ios>issima[m].

1 filiū λ (*littera incerta*) qui & iam P¹ (qui&um P corr.)
 fillum eius quietum Σ 1/2 Ballista, ut] BALLISTA Ut P¹ t. B
litteris maiusculis et miniatil quasi in vitae exordio balista ut
 P corr. in ras. 3 Composita P¹ 5 sumperat P¹ suinsperat
 P corr. (p exp.) sumpserat Σ 7 iratum fuisse rei p. deum P
 iratos fuisse deos rei p. Σ 8 noluit P noluerint ChR uolue-
 rint A 10/11 sedes P¹ sed et P corr. sed Σ 13 me-
 morauit P 14 parthis P¹ ut videtur (partis B) pardis Σ,
 P corr. in ras. ceruisque ceterisque Σ 15 siluestris P¹,
 corr. P^h 18/19 sole ac puluere P¹ t. B, Σ solē ac pul-
 uerē P corr. 21 mulierum PR mulier A nobilissimam P¹
 t. B, Σ nobilissimam (m exp.) P corr. 23 sepedissimam
 P¹ se expeditissimam P corr. spetiosissimam Σ sapientissi-
 ma Ell.

HERODES

Non Zenobia matre sed priore uxore genitus Hero- 16
des cum patre accepit imperium, homo omnium deli-
catissimus et prorsus orientalis et Graec[i]ae luxu-
5 riae, cui erant sigil</>ata tentoria et aurati papiliones
et omnia Persica. denique ingenio eius usus Odenatus 2
quicquid concubinarum regaliū, quicquid divitiarum
gemmarumque cepit, eidem tradidit paternae indulgen-
tiae adfectione permotus. et erat circa illum Zenobia 3
10 novercali animo, qua re[m] commendabiliorem patri
eum fecerat. neque plura sunt quae de Herode di-
cantur.

M<A>EONIUS

Hic consobrinus Odenati fuit nec ulla re alia ductus 17
15 nisi damnabili invidia imperatorem optimum interemit,
cum ei nihil aliud obiceret praeter filii Herodis <lu-
xuriam>. dicitur autem primum cum Zenobia con- 2
sensisse, quae ferre non poterat, ut privignus eius
Herodes priore loco quam filii eius, Herennianus et
20 Timolaus, principes dicerentur. sed hic quoque spur-
cissimus fuit. quare imperator appellatus per errorem 3
brevis a militibus pro suae luxuriae meritis interemp-
tus est.

BALLISTA

25 De hoc, utrum imperaverit, scriptores inter se ambi- 18
gunt. multi enim dicunt Quieto per Odenatum occiso
Ballistae veniam datam et tamen eum imperasse, quod
nec [a] Gallieno nec Aureolo nec Odenato se crederet.
alii adserunt privatum eum in agro suo, quem apud 2

4 gręcię P Grece AR 4 5 loxorię P 9 10 zenobiano
uelcali P¹ 10 rē P¹ t. B; *virgulam erasit* P corr. 14 alia
alia P^a 16/17 filii herodes P filii herodis Σ filium Herodem
Salm., edd. filii Herodis <ultia> Petsch. filii Herodis <luxuriam>
He. 18 priuig^anus P 22 loxorię P 24 VALLISTA P
25 utrum *** P 28 neca P¹ t. B, Σ a exp. P corr. neque Pet.

- 3 Dafnidem sibi compararat, interemptum. multi et
sumpsisse illum purpuram, ut more Romano impera-
ret, <et> exercitum duxisse et de se plura promississe
dixerunt, occisum autem per eos, quos Aureolus mise-
rat ad comprehendendum Quietum, Macri<a>ni filium. 5
4 quem praedam suam esse dicebat. fuit vir insignis,
eruditus ad gerendam rem p., in consiliis vehemens,
in expeditionibus clarus, in provisione annonaria sin-
gularis, Valeriano sic acceptus, ut eum quibusdam lit-
5 teris hoc testimonio prosecutus sit: 'Valerianus Ra- 10
gonio Claro praefecto Illyrici et Galliarum. si quid
in te bonae frugis est, quam esse scio, parens Clare,
6 dispositione<s> tu Ballistae persequere. his rem p. in-
forma. videsne[c] ut il<l>e provinciales non gravet,
ut illic equos continea[n]t, ubi sunt pabula, illic anno- 15
nas militum mandet, ubi sunt frumenta, non provin-
cialem, non possessorem cogat illic frumenta, ubi non
7 habet, dare, illic equum, ubi non potes<t>, pascere? nec
est ulla alia provisio melior quam ut in locis suis ero-
gentur quae nascuntur, ne[c] aut vehiculis aut sumpti- 20
8 bus rem p. gravent. Galatia frumenti<s> abundat, re-
ferta est T<h>rac[h]ia, plenum est [inh]llyricum: illic
pedites conlocentur, quamquam in T<h>rac[h]ia etiam
equites sine noxa provincialium hiemare possint. mul-
9 tum enim ex campis f[o]eni colligitur. iam <v>in<um>, 25
laridum, iam ceterae species in his dandae sunt locis,
10 in quibus adfatim redundant. quae omnia sunt Bal-

1 compererat P¹ t. B compararat P corr., R comparauerat
Pet. 3 et add. Salm., edd. 5 macrini P macriani Σ
6 suum P suam Σ 12 inte* P inter Σ 13 dispositiōne
PΣ dispositionem Pet. dispositiones Less. ti P, om. Σ tu Pet.
his PR hiis ACh sic Pet. 14 nec utile P nec ut ille Σ
-ne ut ille Salm., edd. 15 continuant P¹ t. B contineant P corr.
(e in ras.), ChR contineat A papula P 17 possessorum P
possessorem Σ 18 illis PΣ potes PA pōt R 20 nec
PΣ erehiculis P reitulis R uehiculls vulgo 21 frumenta P
frumentis Σ 22 inhylliricum P hylliricum R 25 iam in P
iam ibi Σ uinum Krauss iam uinum Pet. 26 iam] oleum
Krauss 27 omia P^a, corr. P^b

<l>istae consilia, qui ex quadam provincia unam tantum speciem praeberi iussit, quod ea redundaret, atque ab ea milites submoveri. id quod publicitus est decretum.'

Est et alia eius epistola, qua gratias Bal<l>istae 11
5 a<g>it, in qua docet sibi praecepta gubernandae rei
p. ab eodem data, gaudens, quod eius consilio nullum
adscripticium — id est vacantem — haberet [et] tri-
bunum, nullum stipatorem, qui non vere aliquid age-
ret, nullum militem, qui non vere pugnaret.

10 Hic igitur vir in tentorio suo cubans a quodam gre- 12
gario milite in Odenati et Gallieni gratiam dicitur in-
teremptus. de quo ipse vera non satis comperi, idcirco 13
quod scriptores temporum de huius praefectura multa,
de imperio pauca dixerunt.

VALENS

Hic vir militaris, simul etiam civilium virtutum glo- 19
ria pollens proconsulatu<m> Achaiae dato a Gallieno
tunc honore gubernabat. quem Macrianus vehemen- 2
ter reformidans, simul quod in omni genere vitae sa-
tis clarum norat, simul quod inimicum sibi esse in-
20 vidia virtutum sciebat, misso Pisone, nobilissimae tunc
et consularis familiae viro, interfici praecepit. Valens 3
diligentissime cavens et providens neque aliter sibi
posse subveniri aestimans sumpsit imperium et brevi
25 a militibus interemptus est.

VALENS SUPERIOR

Et bene venit in mentem, ut, cum de hoc Valente 20
loquimur, etiam de illo Valente, qui superiorum prin-

1 quadam P (def. Petsch. hunc vocis usum pro quilibet) qua-
que Σ 3 submoveri P¹ 5 ait P (Pet.) agit Σ (cf. Less.,
lex. p. 227a) 7 id est vacantem del. Cornelissen (Petsch.)
et del. Cornelissen (Petsch.) 17 proconsulatu PΣ 18 ho-
nere P honore Σ 26 Valens superior in P neque maiusculis
neque miniatilis litteris scriptum ut alias tyrannorum in exor-
dio vitarum nomina scribi solent 27 ut Σ & P

cipum temporibus interemptus est, aliquid diceremus.
 2 nam huius Valentis, qui sub Gallieno imperavit,
 avunculus magnus fuisse perhibetur; alii tantum avun-
 3 culum dicunt. sed par in ambobus fuit for<tu>na. nam
 et ille, <cum> paucis diebus Illyrico imperasset, occi- 5
 sus est.

PISO

- 21 Hic a Macriano ad interficiendum Valentem missus,
 ubi eum providum futurorum imperare cognovit, Thes-
 saliam concessit atque illic paucis sibi consentientibus 10
 sumpsit imperium Thessalicusque appellatus [vi] in-
 teremptus est, vir summ<a>e sanctitatis et temporibus
 suis Frugi dictus et qui ex illa Pisonum familia du-
 cere[t] originem diceretur, cui se Cicero nobilitandi
 2 causa sociaverat. hic omnibus principibus acceptissi- 15
 mus fuit. ipse denique Valens, qui ad eum percussores
 misisse perhibetur, dixisse dicitur non sibi apud deos
 inferos constare rationem, quod quamvis hostem suum
 Pisonem tamen iussisset occidi, virum cuius similem
 Romana res p. non haberet. 20
 3 Senatus consultum de Pisone factum ad noscendam
 eius maiestatem libenter inserui: die septimo kal. lu-
 liarum cum esset nuntiatum Pisonem a Valente inter-
 emptum, ipsum Valentem a suis occisum, Arellius
 4 Fuscus, consularis primae sententiae, qui in locum Va- 25
 leriani successerat, ait: 'consul, consule.' cumque con-
 sultus esset 'divinos' inquit 'honores Pisoni decerno,
 p. c., Gallienum et Valerianum et Saloninum impera-
 tores nostros id proaturos esse confido. neque enim
 5 melior vir quisquam fuit neque constantior.' post quem 30
 ceter<i> consulti[m] statuam inter triumphales et cur-
 6 rus quadriugos Pisoni decreverunt. sed statua eius

3 tantum] tamen *Petsch.* 4 forma PΣ fortuna *vulgo*
 5 ille P cum ille Σ ille, cum *vulgo* 11 thessalicusque P ui
 om. Σ 12/13 temporis sui *Petsch.* 13/14 ducer& P¹
 23 nuntiatum P 27 inquit P 29 imperaturos P, om. Σ
 id probaturos *Salm., edd.* 31 citer P ceteri Σ consultum PΣ

videtur, quadrigae autem, quae decretae fuerant, quasi transferendae ad alium <locum> positae sunt nec adhuc redditae. nam in his locis fuerunt, in quibus ther- 7
mae Diocletianae sunt exaedificatae, tam aeterni no-
5 minis quam sacrati.

AEM/LIANUS

E(s)t hoc familiare populi Aegyptiorum, ut vel- 22
<ut> furiosi ac dementes de levi(ssi)mis quibus usque
ad summa rei p. pericula perducantur: saepe illi ob 2
10 neglectas salutationes, locum in balneis non conces-
sum, carnem et olera sequestrata, calciamenta servilia
et cetera talia usque ad summum rei p. periculum <in>
seditiones, ita ut armarentur contra eos exercitus, per-
venerunt. familiari ergo sibi furore, cum quadam die 3
15 cuiusdam servus curatoris, qui Alexandriam tunc re-
gebat, militari ob hoc caesus esset, quod crepidas
suas meliores esse quam militis diceret, collecta mul-
titudine ad domum Aemiliani ducis venit atque eum
omni seditionum instrumento et furore persecuta est:
20 ictus est lapidibus, petitus est ferro, nec de<fuit> ul-
lum seditionis telum. qua re coa(c)tus Aemilianus 4
sumpsit imperium, cum sciret sibi undecumque pereun-
dum. consenserunt ei Aegyptiacus exercitus, maxime 5
in Gallieni odium. nec eius ad regendam rem p. vigor 6

2 ad alium P Σ' alibi Pet. ad alium locum Richter ad bal-
neum Gru. 4 dioclecianę P 6 AEMELIANUS P 7 Et P □
Sed Σ Est Pet. 7/8 uel P Σ uelut Bae. (Pet.) 8 deleui- □
mus P de leuibus Σ de leuissimis Salm. (Pet.) quibus] qui-
busque Pet.; sed cf. Ti. p. 34, adn. 1 de detracta syllaba 'que'
rebus Salm. 9 summe P usum et Σ summa Pet. 12 in
add. Petsch. 15 curatores P -is Σ 16 militare P mili-
tariis Σ militari Salm. (Pet.) 18 aucis P anceps Σ ducis B
corr., edd. ducis anceps vulgo 20 peditus P petitus Σ
20/21 deullum P desiit illum Σ defuit ullum Pet. cum cod. Lau-
rent. 63, 31 (de hoc codice auctoritatis experti cf. Klio XIII,
p. 280) 21 coatus P coactus Σ 23 Consenserunt PR
Consensit A Aegyptiacus] Aegypti totius Kell. (Pet.)

- defuit, nam Thebaidem totamque Aegyptum peragra-
vit et, quatenus potuit, barbarorum gentes forti aucto-
7 ritate summovit. Alexander denique vel Alexandrinus
— nam incertum id quoque habetur — virtutum me-
8 rito vocatus est. et cum contra Indos pararet expe- 5
ditionem, misso Theodoto duce Gallieno iubente dedit
poenas, [s]et quidem strangulatus in carcere captivo-
rum veterum more perhibetur.
- 9 Tacendum esse non credo, quod, cum {de} Aegypto
loquor, vetus *suggessit* historia, simul etiam Gallieni 10
factum. qui cum [e] Theodoto vellet imperium pro-
consulare decernere, a sacerdotibus est prohibitus, qui
dixerunt fasces consulares ingredi Alexandriam non
11 licere; cuius rei etiam Ciceronem, cum contra Gabi-
nium loquitur, meminisse satis novimus. denique 15
12 nun<c> extat memoria rei frequentatae. quare scire
oportet Herennium Celsum, vestrum parentem, <cum>
13 consulatum cupit, hoc quod desiderat non licere. fer-
tur enim apud Memfim in[a] aurea columna Aegyptiis
esse litteris scriptum tunc demum Aegyptum liberam 20
fore, cum in eam venissent Romani fasces et prae-
14 texta Romanorum. quod apud Proculum grammaticum,
doctissimum sui temporis virum, cum de peregrinis
regionibus loquitur, invenitur.

SATURNINUS

25

- 23 Optimus ducum Gallieni temporis, sed Valeriano di-
2 lectus Saturninus fuit. hic quoque, cum dissolutionem
Gallieni, pernctantis in publico, ferre non posset et
milites non exemplo imperatoris sui, sed suo rege-

3 ALEXANDER Deniq; P *litteris malusculis et miniatis quasi
in vitae exordio* 7 sed P si Σ et Bae. (Pet.) 9 de om. P,
non om. Σ 10 successit P succedit Σ *suggessit vulgo*
11 etheodoto P Theodoto Σ, sed hoc nomine post proconsulare
posito 14/15 gauinium P 16 non PΣ nunc Petsch. (Pet.)
17 cum add. Pet. dum vulgo 19 ina P 24 religioni-
bus Cas. (Eyss.) 26 temporibus Σ

ret, ab exercitibus sumpsit imperium, vir prudentiae
 singularis, gravitatis insignis, vitae amabilis, victoria-
 rum barbaris etiam ubique notarum. hic ea die, qua 3
 est amictus a militibus peplo imperatorio, contione
 5 adhibita dixisse fertur: 'commilitones, bonum ducem
 perdidistis et malum principem fecistis.' denique cum 4
 multa strenue in imperio fecisset, quod esset severior
 et gravior militibus, ab [h]isdem ipsis, a quibus factus
 fuerat, interemptus est. huius insigne est quod con- 5
 10 vivio discumbere milites, ne[c] inferiora nudarentur,
 cum sagis iussit, hieme gravibus, aestate perlucidis.

TETRICUS SENIOR

Interfecto Victorino et eius filio mater eius Victoria 24
 sive Vitruvia Tetricum senatorem p. R. praesidatum
 15 in Gallia regentem ad imperium hortata, quod eius
 erat, ut plerique loquuntur, adfinis, Augustu(m) ap-
 pellari fecit filiumque eius Caesarem nuncupavit. et 2
 cum multa Tetricus feliciterque gessi(ss)e et diuque
 imperasset, ab Aureliano victus, cum militum suorum
 20 inpudentiam et procacitatem ferre non posset, volens
 se gravissimo principi et severissimo dedit. versus 3
 denique illius fertur, quem statim ad Aurelianum scrip-
 serat: 'eripe me his, invicte, malis.' quare cum Aure- 4
 lianus nihi! simplex neque mite aut tranquillum facile
 25 cogitaret, senatorem p. R. eundemque consularem, qui
 iure pr(a)esidali omnes Gallias rexerat, per triumphum
 duxit, eodem tempore quo et Zenobiam Odenati uxorem
 cum filiis minoribus Odenati, Herenniano et Ti-
 molao. pudore tamen victus vir nimium severus 5
 30 eum, quem triumphaverat, correctorem totius Italiae
 fecit, id est Campaniae, Samni, Lucaniae Brittiorum,

5 dacem P¹ t. B¹ 10 nec P ne Σ nudarentur P denu-
 darentur Σ (Pet. sine adnot.) 14 &tricum P 16 augustu P¹
 augustū P corr. 18 que gessit P egisset Σ et diuque] ple-
 onasmum def. Ti. p. 120, adn. 2 19 auriliano P¹ t. B Aure-
 liano principe Σ 22 statim] furtim Pet. 23 Verg. Aen. VI 365

Apuliae Calabriae, Etruriae atque Umbriae, Piceni et Flaminiae omnisque annonari<a>e regionis, ac Tetricum non solum vivere, sed etiam in summa dignitate manere passus est, cum illum saepe collegam, nonnumquam commilitonem, aliquando etiam imperatorem appellaret.

TETRICUS IUNIOR

- 25 Hic puerulus a Victoria Caesar est appellatus, cum
2 illa mater castrorum ab exercitu nuncupata esset. qui
et ipse cum patre per triumphum ductus postea omnibus senatoriis honoribus functus est inlibato patrimonio, quod quidem ad suos posteros misit, ut [d]Arel-
3 lius Fuscus dicit, semper insignis. narrabat avus meus hunc sibi familiarem fuisse neque quemquam [quam]
illi ab Aureliano aut postea ab aliis principibus esse 15
4 praelatum. Tetricorum domus hodieque extat in monte Caelio inter duos lucos contra Isium Metellinum pulcherrima, in qua Aurelianus pictus est utrique praetextam tribuens et senatoriam dignitatem, accipiens ab his sceptrum, coronam, cycla<dem>. — pictura 20
e<st> de museo; — quam cum dedicasse<n>t, Aureli-
num ipsum dicuntur duo Tetrici adhibuisse convivio.

TREBELLIANUS

- 26 Pude[n]t iam persequi, quanti sub Gallieno fuerint tyranni vitio pestis illius, si quidem erat in eo <e>a 25
luxuria, ut rebelles plurimos mereretur, et ea crude-
2 litas, ut iure timeretur. qua <e>ra<t> et in Trebellia-

12/13 dagellius P gellius Σ Agellius Gru. (cf. Teuffel, *Gesch. der röm. Lit.* III⁶ § 365, 1) Arellius ? Salm.; Dessau, *Herm.* 24, p. 353, adn. 1 14 quemquam quam P, quemquam Σ 20/21 cycli picturię P ciuicam plecturatam Σ cycladem. pictura est Pet. 21 dedicassent Pet. 23 TREBELLIANUS in P *miniatis litteris in ras.* (P¹ *nomen nigris litteris minusculis exhibuit t. B.*) 24 pudentiam P¹ t. B., Σ Prudentia ē P corr. 25 ea] a P, om. Σ 27 quare PΣ (Pet.) qua erat Eyss. 27sq. tribellianū P¹

num factum in Isauria principem ipsis Isauris sibi
 ducem quaerentibus. quem cum alii archipiratam vo-
 casset, ipse se imperatorem appellavit. monetam
 etiam cudi iussit. Palatium in arce Isauriae constituit. 3
 5 qui quidem cum se in intima et tuta Isaurorum loca
 munitus difficultatibus locorum et montibus contulis-
 set, aliquamdiu apud Cilicas imperavit. sed per Gal- 4
 lienī ducem Camsioleum, natione Aegyptium, fratrem
 Theodoti qui Aemilianum ceperat, ad campum de-
 10 ductus victus est et occisus. neque tamen postea Isauri 5
 timore, ne in eos Gallienus s<a>evire<t>, ad aequa-
 litatem perducī quavis principum humanitate potue-
 runt. denique post Trebellianum pro barbaris habē- 6
 tur; etenim in medio Romani nominis solo regio eorum
 15 novo genere custodiarum quasi limes includitur, locis
 defensa, non <h>om<i>nibus; nam sunt non staturā 7
 decori, non virtute graves, non instructi armis, non
 consiliis prudentes, sed hoc solo securi, quod in edi-
 tis positi adiri nequeunt. quos quidem divus Clau-
 20 dius p<a>ene ad hoc perduxerat, ut a suis semotos
 locis in Cilicia conlocaret, daturus uni ex amicissimis
 omnem Isaurorum possessionem, ne quid ex ea postea
 rebellionis oreretur.

HERENNIANUS

25 Odenatus moriens duos parvulos reliquit, Herennia- 27
 num et fratrem eius Timolaum, quorum nomine Zeno-
 bia usurpato sibi imperio diutius quam feminam de-
 cuit rem p. obtinuit, parvulos Romani imperatoris ha-
 bitu praeferens purpuratos eosdemque adhibens con-
 30 tionibus, quas illa viriliter frequentavit, Didonem et

1 post principem lacunam significavit Pet. 2 archipiratam
 Pet. per errorem 11 gallieni P^a, corr. P^b seuire P¹ seu-
 ret P corr. 14 etenim Petsch. & cum PΣ, edd. (post eorum
 addito sit). 15 limes PΣ, quod def. Petsch. limite Pet.
 16 omnib; P¹Σ hominib; P corr. stature P stature A statura
 ChR 25 rellequid P

Samiramidem et Cleopatram sui generis principem inter cetera praedicans. sed <de> horum exitu incertum
 2 est; multi enim dicunt eos ab Aureliano interemptos, multi morte sua esse consumptos, si quidem Zenobiae
 posterius etiam nunc Romae inter nobiles manent. 5

TIMOLAUS

28 De hoc ea putamus digna notio<ne>, quae de fratre
 2 sunt dicta. unum tamen est quod eum a fratre separat, quod tanti fuit ardoris ad studia Romana, ut brevi
 consecutus, quae insinuaverat grammaticus, esse di- 10
 catur, potuisse quin etiam summum Latinorum r<h>e-
 t[h]orem facere.

CELSUS

29 Occupatis partibus Gallicanis, orientalibus, quin
 etiam Ponti, T<h>raciarum et Illyrici, dum Gallienus 15
 popinatur et balneis ac lenonibus deputat vitam, Afri
 quoque auctore Vibio Passieno, proconsule Africae,
 et Fabio Pomponiano, duce limitis Libyci, Celsum im-
 peratorem appellaverunt peplo dea<e> Caelestis orna-
 2 tum. hic privatus ex tribunis in Africa positus in agris 20
 suis vivebat, sed ea iustitia et corporis magnitudine,
 3 ut dignus videretur imperio. quare creatus per quan-
 dam mulierem, Gallienam nomine, consobrinam Gal-
 lienii, septimo imperii die interemptus est atque adeo
 4 etiam inter obscuros principes vix relatus est. cor- 25
 pus eius a canibus consumptum est Siccensibus, qui
 Gallieno fidem servaverant, perurgentibus, et novo in-
 iuriae genere imago in crucem sublata persultante
 vulgo, quasi patibulo ipse Celsus videretur adfixus.

2 horū exitu incertum P¹ de horū exitu incertum P corr., Ch, edd.
 horum exitus incertus R 5 maneat P manent Σ manent Gru.
 (Pet.) 7 notio P¹ t. B notione P corr. memorie Σ 8 fratae
 P^a ut videtur fretae P^b t. B fratre Σ (superscr. a. m. in P)
 16 diputat P^a, corr. P^b disputat Σ 17 uiuio PΣ 18 libi-
 ci P 19 dea P dee Σ

ZENOBIA

Omnis iam consumptus est pudor, si quidem fati- 30
 gata re p. eo usque perventum est, ut Gallieno nequis-
 sime agente optime etiam mulieres imperarent, et qui- 2
 5 dem peregrina<e>. <peregrina> enim, nomine Zenobia,
 de qua multa iam dicta sunt, quae se de Cleopatrarum
 Ptolem<a>eorumque gente iactaret, post Odenatum
 maritum imperiali sagulo perfuso per umeros, habitu
 <Di>donis ornata, diademate etiam accepto, nomine
 10 filiorum Herenniani et Timolai diutius, quam femi-
 neus sexus patiebatur, imperavit. si quidem Gallieno 3
 adhuc regente rem p. regale mulier superba munus
 obtinuit et Claudio bellis Gothicis occupato vix de-
 nique ab Aureliano victa et triumphata concessit in
 15 iura Romana.

Extat epistola Aureliani, qu<a>e captivae mulieri 4
 testimonium fert. nam cum a quibusdam reprehende-
 retur, quod mulierem veluti ducem aliquem vir fortis-
 simus triumphasset, missis ad senatum populumque
 20 Romanum litteris hac se adtestatione defendit: 'audio, 5
 p. c., mihi obici, quod non virile munus impleverim
 Zenobiam triumphando. ne illi, qui me repr[a]ehen-
 dunt, satis laudarent, si scire<n>t, quae illa s<it> mu-
 lier, quam prudens in consiliis, quam constans in dis-
 25 positionibus, quam erga milites gravis, quam larga,
 cum necessitas postulet, quam tristis, cum severitas
 poscat. possum dicere illius esse, quod Odenatus Per- 6
 sas vicit ac fugato Sapore Ctesifonta usque pervenit.
 possum adserere tanto apud orientales et Aegyptio- 7
 30 rum populos timori mulierem fuisse ut se non Ara-
 bes, non Saraceni, non Armenii commoverent. nec ego 8

1 ZENOVIA P 5 peregrina enim P (def. Ti. p. 121) pere-
 grina Σ peregrina etiam Pet. peregrinae. peregrina enim Petsch.

7 ptole meorum quae P 9 donis PΣ Didonis V corr., Salm.,
 edd. 22/23 reprehendunt P 23 sciret P scirent Σ illas P¹ f. B
 illa* P corr. illa est Σ illa sit Pet. 25 ega P^a, corr. P^b

- illi vitam conservassem, nisi eam scissem multum Roman<a> rei publicae profuisse, cum sibi vel liberis
 9 suis orientis servaret imperium. sibi ergo habeant propriarum venena linguarum hi[i], quibus nihil placet.
 10 nam si vicisse ac triumphasse feminam non est decorum, quid de Gallieno loquuntur, in cuius contemptu
 11 haec bene rexit imperium? quid de divo Claudio, sancto ac venerabili duce, qui eam, quod ipse Gothicis esset expeditionibus occupatus, passus esse dicitur imperare? idque <c>onsulte ac prudenter, ut illa servante orientali<s> finis imperii ipse securius, quae instituerat, perpetraret.’
- 12 Haec oratio indicat, quid iudicii Aurelianus habuerit de Zenobia. cuius ea castitas fuisse dicitur, ut ne virum suum quidem scierit nisi tempta<n>dis conceptionibus. nam cum semel concubisset, exspectatis menstruis continebat se, si pr<a>egnans esset, sin minus,
 13 iterum potestatem quaerendis liberis dabat. vixit regali pompa. more magis Persico adorata est. regum more Persarum convivata est. imperatorum more Romanorum ad contiones galeata processit cum limbo purpureo gemmis dependentibus per ultimam fimbriam, media etiam coclyde veluti fibula muliebri adstricta, brachio saepe nudo. fuit vultu subaquilo, fuscis coloris, oculis supra modum vigentibus nigris, spiritus divini, venustatis incredibilis. tantus candor in dentibus, ut margaritas eam plerique putarent habere,
 16 non dentes. vox clara et virilis. severitas, ubi ne-

2 rei P^a rei P^b 6 contemptum *Pet. sine adnot.* 7 dictio P diuo Σ 10 occulte ac prudenter P prudenter atque occulte Σ consulte atque prudenter *Paucker, Cornelissen (Pet.)*

11 orientale finis P orientales fines Σ orientalis finis *edd.*
 14 culus *om.* P^a, *add.* P^b 15 sclerit] siuerit *Corn.* temptatis P temptandis *Corn.* 19 pompe more P pompa more Σ pompa, e more *Petsch. (Pet.); sed saepissime more, raro ex more, numquam e more exstat apud hos scriptores; cf. Less., lex. p. 360* adorta P^a, *corr.* P^b 23 coclyde P coclyde Σ 25 ingentib; P uigentibus Σ

cessitas postulabat, tyrannorum, bonorum principum
 clementia, ubi pietas requirebat. larga prudenter, con-
 servatrix thensaurorum ultra femineum modum, usa 17
 vehiculo carpentario, raro pileto, [a]equo saepius. fer-
 5 tur autem vel tria vel quattuor milia frequenter cum
 peditibus ambulasse. <ve>nata est Hispanorum cupi- 18
 ditate. bibit saepe cum ducibus, cum esset alias so-
 bria; bibit et cum Persis atque Armeniis, ut eos vin-
 ceret. usa est vasis aureis gemmatis ad convivia, 19
 10 [m]usa Cleopatranis[i]. in ministerio eunuchos gravio-
 ris aetatis habuit, puellas nimis rara<s>. filios Latine 20
 loqui iusserat, it<a> ut Graece vel difficile vel raro
 loquere<n>tur. ipsa Latini sermoni[bu]s non usque 21
 quaque gnara, sed ut loqueretur pudore cohibita; lo-
 15 quebatur et Aegyptiac[a]e ad perfectum modum. hi- 22
 storiae Alexandrinae atque orientalis ita perita, ut eam
 epitomasse dicatur; Latinam autem Graece legerat.

Cum illam Aurelianus cepisset atque in conspectum 23
 suum adductam sic appellasset: 'quid es<t>, Zenobia?
 20 ausa es insultare Romanis imperatoribus?' illa dixisse
 fertur: 'imperatorem te esse cognosco, qui vincis, Gal-
 lienum et Aureolum et ceteros principes non putavi.
 Victoriā mei similem credens in consortium regni
 venire, si facultas locorum pateretur, optavi.' ducta est 24
 25 igitur per triumphum ea specie, ut nihil pompabilius
 p. R. videretur iam primum ornata gemmis ingenti-
 bus, ita ut ornamentorum onere laboraret. fertur 25

2 requerebat P requirebat Σ 4 pileto P pilento Σ
 aequo P equo Σ 6 Nata P Enata Σ uenata Kiessling (Pet.)

7 uiuit P bibit Σ 7/8 sobrie P^a sobria P^b 8 uluit P
 bibit Σ 9/10 conuulcimus cleopatra nisi P^a conuulcimus a
 cleopatra nisi P^b conuiua culus et cleopatra usa Σ conuiua
 non nisi Cleopatranis Pet. conuiua [Cleopatranis] Eyss. conul-
 ula usa Cleopatranis He. (cf. c. 32, 6 uniones Cleopatranos)
 11 rara PCh raras AR raro Petsch. 12 id ut PΣ ad id ut
 Petsch. ita ut Pet. 13 loquerentur edd. sermonib; P
 14 ignara vulgo, Eyss., Momms. cohibito Pet. 19 quide P
 quides P^b quid est Σ (Momms.) quid, o Pet.

enim mulier fortissima saepissime restitisse, cum di-
 26 ceret se gemmarum onera ferre non posse. vi<n>cti
 erant praetera pedes auro, manus etiam catenis aureis,
 nec collo aureum vinculum deerat, quod scurra Per-
 27 sicus praeferebat. huic <vita> ab Aureliano concessa 5
 est, ferturque vixisse cum liberis matronae iam more
 Romanae data sibi possessione in Tiburti, quae ho-
 dieque Zenobia dicitur, non longe ab Hadriani palatio
 atque ab eo loco, cui nomen est Concae.

VICTORIA

10

- 31 Non tam digna res erat, ut etiam Vitruvia sive Victo-
 ria in litteras mitteretur, nisi Gallieni mores hoc face-
 rent, ut memoria dign<a>e etiam mulieres censerentur.
 2 Victoria enim, ubi filium ac nepotem a militibus vidit
 occisos, Postumum, deinde Lollianum, Ma[u]rium etiam, 15
 quem principem milites nuncupaverant, interemptos,
 Tetricum, de quo superius dictum est, ad imperium
 hortata est, ut virile semper facinus auderet. insignita
 est praeterea hoc titulo, ut castrorum se diceret ma-
 3 trem. cusi sunt eius nummi aerei, aurei et argentei, 20
 4 quorum hodieque forma extat apud Treviros. quae
 quidem non diutius vixit. nam Tetrico imperante, ut
 plerique loquuntur, occisa, ut alii adserunt, fatali ne-
 cessitate consumpta.
- 5 Haec sunt quae de triginta tyrannis dicenda vide- 25
 bantur. quos ego in unum volumen idcirco contuli,
 ne, de singulis <si> singula quaeque narrarem, na-
 scerentur indigna fastidia et ea, qu<a>e ferre lector
 6 non posset. nunc ad Claudium principem redeo. de

2 uicti P¹A uicti P corr. uincti ChR 5 huic P² ulta Pet.
 huic uita Walter 9 Conche Σ 11 tamen P^a tam** P^b t. B
 15 maurium P Marium Σ 17 c. 24 27 si add. Pet.
 narrarem P narrantem Σ narrante me ? Petsch., delens 'si' a
 Pet. add. 29 — p. 131, 4 nunc — referantur Σ ad finem vitae
 transposuit, c. 33, 8 post 'facultatem'

quo speciale mihi volumen quamvis breve merito vitae illius videtur edendum addito fratre singulari viro, ita ut de familia tam sancta et tam nobili sal[u]ti(m) pauca referantur.

- 5 Studiose in medio feminas posui ad ludibrium Gal-
 lieni, quo nihil prodigiosius passa est Romana res p.,
 duos etiam nunc tyrannos quasi extra numerum, quod
 alieni essent temporis, additurus, unum qui fuit Maxi-
 mini temporibus, alterum qui Claudii, ut tyrannorum
 10 triginta viri hoc volumine tenerentur. quaeso, qui ex- 8
 pletum iam librum acceperas, boni consulas atque hos
 volumini tuo volens addas, quos ego, quem ad modum
 Valentem superiorem huic volumini, sic post Clau-
 dium et Aurelianum his, qui inter Tacitum et Diocle-
 15 tianum fuerunt, addere destinaveram. sed errorem 9
 meum memor historiae diligentia tuae eruditionis aver-
 tit. habeo igitur gratiam, quod titulum meum pru- 10
 dentiae tuae benignitas inplevit. nemo in templo Pacis
 dicturus est me feminas inter tyrannos [cum risu et
 20 ioco], tyrannas videlicet vel tyrannides, ut ipsi de me
 solent <cum risu et ioco> iactitare, posuisse. habent 11
 integrum numerum ex arc[h]anis historiae in meas lit-
 teras datum. Titus enim et Censorinus . . . , quorum 12
 unus, ut dixi, sub Maximi[a]no, alter sub Claudio fuit,
 25 qui ambo ab [h]isdem militibus, a quibus purpura ve-
 lati fuerant, interempti sunt.

TITUS

Docet Dexippus nec <H>erodianus tacet omnesque, 32
 qui talia legenda posteris tradiderunt, Titum, tribunum

2 singulari] quintillo add. a. m. in P 3 saluti P saltim
 (saltem) Σ 10 uiri] ultae Pet. 11 hoc P huic Σ hos edd.
 16 meror P memor B Σ diligentię P diligentia Ch, edd.
 19/20 cum risu et loco transposuerunt post 'dicturus est' Cas.,
 post 'solent' Pet. 21 habes Kell. 23 lacunam signif. He.,
 post 'fuit' (v. 24) Pet. 24 § 7 maximiano P¹ t. B maximiāno
 (a exp.) P corr. Maximino Σ 28 Herodian. VII 1, 9

- Maurorum, qui a Maximino inter privatos relictus fuerat, timore[m] v<i>olent<a>e mortis, ut illi dicunt, invitum vero et a militibus coactum, ut plerique adserunt, imperasse atque hunc intra paucos dies post vindicatam defectionem, quam consularis vir Magnus 5 Maximino paraverat, a suis militibus interemptu<m>;
- 2 imperasse autem {dicitur} mensibus sex. fuit hic vir de primis erga rem p. domi forisque laudabilis, sed
- 3 in imperio parum felix. alii dicunt ab Armeniis sagittariis, quos Maximinus ut Alexandrinos et oderat et 10
- 4 offenderat, principem factum. nec mireris tantam esse varietatem de homine, cuius vix nomen agnoscitur.
- 5 huius uxor Calpurnia fuit, sancta et venerabilis femina de genere C<a>esoninorum, id est Pisonum, quam maiores nostri univiriam sacerdotem inter sacratissi- 15
- 6 mas feminas adorarunt, cuius statuam in templo Veneris adhuc vidimus acrolit<h>am sed auratam. haec uniones Cleopatranos habuisse perhibetur, haec lancem centum librarum argenti, cuius plerique poetae memin- 20
- 7 erunt, in qua maiorum eius expressa ostenderetur historia.
- 8 Longius mihi videor processisse quam res postulabat. sed quid faciam? scientia naturae facilitate ver-
- 9 bosa est. quare ad Censorinum revertar, hominem nobilem sed qui non tam bono quam malo rei p. sep- 25
- tem diebus dicitur imperasse.

CENSORINUS

- 33 Vir plane militaris et antiquae in curia dignitatis, bis consul, bis praefectus praetorii, ter praefectus urbi,

2 timorem P timore Σ uolente P¹ uolente Σ, P corr.
 alii PΣ illi edd. 6 interempto PΣ 7 dicitur om. P, edd.;
 non om. Σ 9 rarum P parum Σ 12 quios P^a ut videtur
 culus P^b 14 cesoninorum P censorinorum Σ 17 acrolit-
 cam P acrolitham Salm. (Pet.) 22/23 postolabat P 23 omnis
 scientia Σ naturæ P natura Petsch. facilitate] et facultate
 Petsch.

quarto pro consule, tertio consularis, l[a]egatus prae-
torius secundo, quarto aedilicius, tertio qu(a)estorius,
extra ordinem quoque legatione Persica functus, etiam
Sarmatica.

- 5 Post omnes tamen honores cum in agro suo degeret 2
senex atque uno pede claudicans vulnere, quod bello
Persico Valeriani temporibus acceperat, factus est
{imperator et} scurrarum ioco Claudius appellatus est.
cumque se gravissime gereret neque a militibus ob 3
10 disciplinam censoriam ferri posset, ab his ipsis, a qui-
bus factus fuerat, interemptus est. extat eius sepul- 4
chrum <circa Bononiam>, in quo grandibus litteris [circa
Bononiam] incisi sunt omnes eius honores; ultimo ta-
men versu adscrip(tum) est: 'felix omnia, infelicissi- 5
15 mus imperator.' extat eius familia Censorinorum no-
mine frequentata, cuius pars T(h)racias odio rerum
Romanarum, pars Bithyniam petit; extat etiam domus 6
pulcherrima adiuncta gentibus Flaviis, qu(a)e quon-
dam Titi principis fuisse perhibetur.
- 20 Habes integrum triginta numerum tyrannorum, qui 7
cum malevolis quidem sed bono animo causabaris.
da nunc cuivis libellum non tam diserte quam fideliter 8
scriptum. neque ego eloquentiam mihi videor polli-
citus esse, sed rem, qui hos libellos, quos de vita
25 principum [a]edidi, non scribo sed dicto, et dicto cum
ea festinatione, quam, si quid vel ipse promisero vel
tu petieris, sic perurgueo, ut respirandi non habeam
facultatem.

1 lagatus P^a laegatus P^b t. B 8 imperator et om. P¹, non
om. Σ, add. recentissima manus in P 12 circa Bononiam
transposuerunt edd. 14 adseripest P¹ adseri potest P corr.,
Pet. asscriptus est Σ omnia PChR (cf. Wölfflin, Arch. f. lat.
Lex. II p. 97) ad omnia P corr. per omnia A 17 romano-
rum PCh Romanarum AR 18 gentibus] aedibus Cas.; sed
cf. 'gentem Flaulam' in urbis Romae descriptionibus memora-
tam (Jordan, Topogr. der Stadt Rom II, p. 26) flaulisq; P
21 male uobis P maliuolis Σ 22 feliciter P fideliter Σ 27 per-
urgues P perurges Σ perurgueo Ho.

<TREBELLI POLLIONIS>

DIVUS CLAUDIUS

- 1 Ventum est ad principem Claudium, qui nob<is> in-
tuitu Constanti Caesaris cum cura in litteras digerendus
est. de quo ego idcirco recusare non potui, quod alios, 5
tumultuarios videlicet imperatores ac regulos, scrip-
seram eo libro, quem de triginta tyrannis edidi, qui
Cleopatra[m]nam etiam stirpem Victorianamqu[a]e
2 nunc detinet; si quidem eo res processit, ut mulierum
3 etiam vitas scribi Gallieni comparatio effecerit. neque 10
enim fas erat eum tacere principem, qui tantam generis
sui prolem <reliquit>, qui bellum Gothicum s[t]ua vir-
tute confecit, qui manum publicis cladibus victor in-
posuit, qui Gallienum, prodigiosum imperatorem,
etiamsi non auctor consilii fuit, tamen ipse imperatu- 15
rus bono generis humani a gubernaculis publicis de-
pulit, qui si diutius in hac esset commoratus re p.,
Scipiones nobis et Camillos omnesque illos veteres
suis viribus, suis consiliis, sua providentia reddidisset.
2 breve illius, *negare* non possum, in imperio fuit tem- 20
pus, sed breve fuisset, etiamsi quantum hominum
2 vita suppetit, tantum vir talis imperare potuisset. quid
enim in illo non mirabile? quid non conspicuum? quid
3 non triumphalibus vetustissimis praeferendum? in quo

1—3 INCIPIT EIUSDEM (trebellii pollionis *superscr. a. m.*)
DIVUS CLAUDIUS (ad constantinū *aug. add. a. m.*) FELICITER
VENTŪ EST AD PRINCIPEM CLAUDIUM P colore rubro
3 Quin ob P qui nobis Σ 7 edidi P 8 cleopatram.
Nam PΣ uictorianam quae P Victoriamque *Pet.* 12 reli-
quit *add. Salm., edd.* sua Σ, P *corr.* stau P¹ t. B 18 sci-
pionis bonis P scipiones bonos Σ Scipiones nobis *Salm. (edd.)*
19 ulribus PΣ uirtutibus *edd.* 20 negare *edd.* genere PΣ

Traiani virtus, Antonini pietas, Augusti moderatio et magnorum principum bona sic fuerunt, ut non [n]ille ab aliis exemplum caperet sed, etiamsi illi non fuissent, hic ceteris reliquisset exemplum. doctissimi thematicorum centum viginti annos homini ad vivendum datos iudicant neque amplius cuiquam iactitant esse concessos, etiam illud addentes Mosen solum, dei, ut Iud(a)eorum libri locuntur, familiarem, centum viginti quinque annos vixisse; qui cum quereretur quod iuvenis interiret, responsum ei ab incerto ferunt numine neminem plus esse victurum. quare etiamsi centum et viginti quinque annos Claudius vixisset, ne <ne>cessariam quidem mortem eius expectandam fuisse, ut Tullius de Scipione sic loquitur [pro Milone], stupenda et mirabilis docet vita. quid enim magnum vir ille domi forisque non habuit? amavit parentes. quid mirum? amavit et fratres: iam po<te>st dignum esse miraculo. amavit propinquos: res nostris temporibus comparanda miraculo; invidit nulli, malos persecutus est. fures iudices palam aperteque damnavit, stultis quasi neglegenter indulgit. leges optimas dedit. talis in re p. fuit, ut eius stirpem ad imperium summi principes eligerent, emendatior senatus optaret.

In gratiam me quispiam putet Constantii Caesaris loqui, sed testis est et tua conscientia et vita mea me nihil umquam cogitasse, dixisse, fecisse gratiosum. Claudium principem loquor, cuius vita, probitas et omnia, quae in re p. gessit, tantam posteris famam dedere, ut senatus populusque Romanus novis eum

2 bona] omnia Momms. ille Salm., edd. nihil PΣ 5 centum et edd. per errorem 9 queretur P quot P quod Σ, P corr. 13 necessariam PΣ ne necess. Salm. (Pet.) (cf. Cic. pro Milone 7, 16: 'eius ne necessariam quidem expectatam esse mortem') 14 sic om. Σ pleonasmum defendit Ti. II p. 151 sq. sic loquitur pro Milone inclusit Eyss. pro Milone del. Cas. (Pet.)

17 fratris P¹ t. B fratres Σ, P corr. post P potest Σ 20 furores ? P^a fures** P^b t. B 27 ultae Ma. (Pet.) provi-
tas P¹ probitas Σ, P corr. 28 tantum P tantam Σ

- 3 honoribus post mortem adfecerit: illi clypeus aureus
vel, ut grammatici locuntur, clypeum aureum senatus
totius iudicio in Romana curia conlocatum est, ut etiam
4 nunc videtur expressa thorace vultus eius. illi, quod
nulli antea, populus Romanus sumptu suo in Capitolio 5
ante Iovis Optimi Maximi templum statuam auream
5 decem pedum conlocavit. illi totius orbis iudicio in
rostris posita est columna palmata statua superfixa
6 librarum argenti[aru] mille quingentarum. ille, velut
futurorum memor, gentes Flavias, qu<a>e {Vespasiani 10
quoque} et Titi, nolo autem dicere Domitiani fuerant,
propagavit. ille bellum Gothicum brevi tempore imple-
7 vit. adulato<r> igitur senatus, adulator populus R.,
adultrices exterae gentes, adultrices provinciae, si
quidem omnes ordines, omnis aetas, omnis civitas sta- 15
tuis, vexillis, coronis, fanis, arcubus bonum principem
[aris ac templis] honoraverit.
- 4 Interest et eorum, qui bonos imitantur principes, et
totius orbis humani cognoscere, quae de illo viro se-
natus consulta sint condita, ut omnes iudicium publi- 20
2 cae mentis adnoscant: nam cum esset nuntiatum VIII.
kal. Aprilis ipso in sacrario Matris sanguinis die Clau-
dium imperatorem factum neque cogi senatus sacro-
rum celebrandorum causa posset, sumptis togis itum
est ad Apollinis templum ac lectis litteris Claudii prin- 25
3 cipis haec in Claudium dicta sunt: 'Auguste Claudi[i],
dii te pr<a>estent.' dictum sexagies. 'Claudi[i] Auguste,
<te> principem aut qualis tu es, semper optavimus.'

3 ut] ubi *Cas.* 4 expressa P expresso *Salm.* thorace]
estne nom. ut 'thoraca'? 7 illo P ACh illi R 9 argen-
tearū ille P¹ argentearū mille P *corr.* argenti mille Σ 10 q. P
10/11 Vespasiani quoque] *om. P; non om. Σ (uespasiano RV*
uespexiano Ch uespasiani A) 11 domiciani P 13 Adulato
P¹ t. B 14 prouintiae P 16 coronis] columnis *Kell.*
17 aris ac templis *del. Nov.* honorauerunt Σ 19 humani]
interest superscr. a. m. in P 20/21 puplice P 25 post
templum *lacuna hiat in Σ; Σ pergit: adulamur (p. 139, v. 24)*
27 te *add. Pet.*

dictum quadragies. 'Claudi[i] Auguste, te res p. requirebat.' dictum quadragies. 'Claudi[i] Auguste, tu frater, tu pater, tu amicus, tu bonus senator, tu vere princeps.' dictum octogies. 'Claudi[i] Auguste, tu nos
 5 ab Aureolo vindica.' dictum quinquies. 'Claudi[i] Auguste, tu nos a Palmyrenis vindica.' dictum quinquies. 'Claudi[i] Auguste, tu nos a Zenobia et a Vitruvia libera.' dictum septies. 'Claudi[i] Auguste, Tetricus nihil fecit.' dictum septies.

10 Qui primum, ut factus est imperator, Aureolum, qui 5
 gravior rei p. fuerat, quod Gallieno multum placebat, conflictu habito a rei p. gubernaculis depulit tyrannumque[m] missis ad populum edictis, datis etiam ad senatum orationibus iudicavit. his accedit quod rogan- 2
 15 tem Aureolum et foedus petentem imperator gravis et serius non audit, responso tali repudiatum: 'haec a Gallieno petenda fuerant; qui consentiret moribus, poterat et timere.' denique iudicio suorum militum 3
 apud Mediolanium Aureolus dignum exitum vita ac
 20 moribus suis habuit, et hunc tamen quidam historici laudare conati sunt, et ridicule quidem. nam Gallus 4
 Antipater, ancilla honorum et historicorum dehonestamentum, princip<i>um de Aureolo habuit: 'venimus ad imperatorem nomini<s> sui.' magna videlicet virtus 5
 25 ab auro nomen accipere[t]. at ego scio saepius inter gladiatores bonis propugnatoribus hoc nomen adpositum. habuit proxime tuus libellus munerarius hoc nomen in indice ludiorum.

Sed redeamus ad Claudium. nam, ut superius dixi- 6
 30 mus [triginta], illi Gothi, qui evaserant eo tempore,

7/8 ultruria P Vitruvia Gru., edd. 9 fecit P faciet Petsch. (Pet.) egit Momms. 12/13 tyrannum quem missis P 14/15 rogan-
 tem P¹ arrogantem P corr. 15 potentem P¹ 19 medio-
 nallum P¹ ulte P ulta Ma. (Pet.) 21 quidam P 22/23 an-
 cilla — dehonestamentum] cf. Sallust. hist. I fr. 55, 22 ed. Mau-
 renbrecher: ancilla turpis, bonorum omnium dehonestamentum;
 Ammian. Marcell. XXVI 6, 16: dehonestamentum honorum omnium
 23 principium vulgo 29/30 Gall. 13, 10 30 triginta del. Gru. (edd.)

- quo illos Marcius est persecutus, quosque Claudius
emitti non siverat, ne [qu]id fieret, quod effectum est,
omnes gentes suorum ad Romanas incitaverant prae-
2 das. denique Scytharum diversi populi, Peuci, Gru-
tungi Austrogoti, Tervingi, <Vi>si, Gipedes, Celtae 5
etiam et Eruli, praedae cupiditate in Romanum solum
inrup[uen]erunt atque illic pleraque vastarunt, dum
aliis occupatus est Claudius dumque se ad id bellum,
quod confecit, imperatori[a]e instruit, ut videantur fata
3 Romana boni principis occupatione lentata, sed credo, 10
ut Claudii gloria ad cresceret eiusque fieret gloriosior
4 toto penitus orbe victoria. armatorum denique gentium
5 trecenta viginti milia tunc fuere. dicat nunc, qui nos
adulationis accusat, Claudium minus esse amabilem.
armatorum trecenta viginti milia: quis tandem Xerxes 15
hoc habuit? quae fabella istum numerum adfinxit?
quis poeta composuit? trecenta viginti milia armatorum
6 fuerunt. adde servos, adde familias, adde carraginem
et epotata flumina consumptasque silvas, laborasse
denique terram ipsam, quae tantum barbarici tumoris 20
excepit.
- 7 Extat ipsius epistola missa ad senatum legenda ad
populum, qua indicat de numero barbarorum, quae
2 talis est: 'senatui populoque Romano Claudius prin-
ceps.' (hanc autem ipse dictasse perhibetur, ego verba 25
3 magistri memoriae non requiro.) 'p. c., mir[it]antes
audite quod verum est. trecenta viginti milia barba-
rorum in Romanum solum armati venerunt: haec si
vicero, vos vicem reddite meritis; si non vicero, scitote

1 macrianus P Martianus Cas. Marcius Salm. 2 quid P
□ id edd. 3 incitauerint P 4/5 trutungi P Grutungi Salm.
(edd.) Greuthungi Wietersheim 5 austorgoti P uirtingi slgy
pedes P Terungi, Visi, Gipedes Müllenhoff (edd.) 5/6 Cel-
tae etiam corrupta putat Müllenhoff 7 in reþ uenerunt P
[in rem publicam] uenerunt Salm. (Eyss.) inruperunt Pet.
19 epotata flumina] epotaque flumina Medo Iuvenal. X 177; cf.
Iustin. II 10, 19 flumina ab exercitu eius (scil. Xerxis) siccata
26 militantes P mirantes Obr. (Pet.)

me post Gallienum velle pugnare. fatigata est tota 4
res p. pugnamus post Valerianum, post Ingenium,
post Regilianum, post Lollianum, post Postumum, post
Celsum, post mille alios, qui contemptu <G>al<I>i-
5 <en>i principis a re p. defecerunt. non scuta, non spa- 5
thae, non pila iam supersunt. Gallias et Hispanias,
vires rei p., Tetricus tenet, et omnes sagittarios, quod
pudet dicere, Zenobia possidet. quicquid fecerimus,
satis grande est.'

10 Hos igitur Claudius ingenita illa virtute superavit, 6
hos brevi tempore adtrivit, de his vix aliquos ad pa-
trium solum redire permisit. rogo, quantum praefium
est clypeus in curia tantae victoriae? quantum una
aurea statua? dicit Ennius de Scipione: 'quantam sta- 7
15 tuam faciet populus R., quantam columnam, quae res
tuas gestas loquatur?' possumus dicere Flavium Clau- 8
dium, unicum in terris principem, non columnis, non
statuis, sed fam<a>e viribus adiuvari.

Habuerunt praeterea duo milia navium, duplicem 8
20 scilicet numerum qua<m> illum, quo tota pariter Grae-
cia omnisque Thessalia urbes Asiae quondam ex-
pugnare conata est. sed illud poeticus stilus fingit,
hoc vera continet historia. Claudio igitur scriptores 2
adulamur, qui duo milia navium barbararum et tre- 2
25 centa viginti milia armatorum delevit, oppressit, ad-
trivit, qui carraginem tantam, quantam numerus hic
armatorum sibimet aptare potuit et parare, nunc in-
cendi[a] fecit, nunc cum omnibus familiis Romano ser-
vitio deputavit, ut docetur eiusdem epistola, quam ad 3
30 Iunium Brocchum scripsit Illyricum tuentem: 'Clau- 4
dus Broccho. delevimus trecenta viginti milia Gotho-

4/5 allo P Gallieni *Egnat. (Pet.)* talis *Eyss.* 8 zeno-
nia P¹ 11/12 patriam P¹ 12 praefium P 14 ut ante
dicit *add. a. m. in P* 14/16 *Enn. poes. rel.*² *ed. Vahlen, var. II*
p. 212 20 quot &a P¹ 24 adulamus P^a, *corr.* P^b 27/28 in
cendia fecit P^Σ incendi fecit *Pet.* incendefecit *Salm. (Eyss.)*
incendio affecti *Cas.*

- 5 rum, duo milia navium mersimus. tecta sunt flumina
scutis, spatibus et lanceolis omnia litora operiuntur.
campi ossibus latent tecti, nullum iter purum est, in-
6 gens carrago deserta est. tantum mulierum cepimus,
ut binas et ternas mulieres victor si<bi> miles possit 5
9 adiungere. et utinam Gallienum non esset passa res
p.! utinam sescentos tyrannos non pertulisset! salvis
militibus, quos varia proelia sustulerunt, salvis legio-
nibus, quas Gallienus male victor occidit, quantum
2 esset additum rei p.! si quidem nunc *memb(r)a nau-* 10
fragii publici colligit nostra diligentia ad Romanae rei
p. <corpus>.
- 3 Pugnatum est enim apud Moesos et multa proelia
4 fuerunt apud Marcianopolim. multi naufragio perie-
runt, plerique capti reges, captae diversarum gentium 15
nobiles femin<a>e, inpletae barbaris servis *Scythi-*
<ci>sque cultoribus Roman<a>e provinciae. factus li-
5 m<it>is barbari colonus e Gotho. nec ulla fuit regio,
quae Gothum servum triumphali quodam servitio non
haberet. quid bo[n]um barbarorum nostri videre maio- 20
6 res? quid ovium? quid equarum, quas fama nobilitat,
Celticarum? hoc totum ad C' iudicii gloriam pertinet.
Claudius et securitate rem p. et opulentiae nimietate
7 donavit. pugnatum praeterea est apud Byzantios, ip-
sis, qui super[ius] fuerant, Byzantinis fortiter facienti- 25
8 bus. pugnatum apud Thessalonicensis, quos Claudio
9 absente obsederant barbari. pugnatum in diversis re-

-
- 5 si P¹ om. Σ sibi P corr. 6 post adlungere finem epistulae Claudii faciunt edd.; sed reliqua usque ad n. 12 epistulae attribuit Ho. 10 uerba PΣ reliqua Kell. rudera Bae.
11 colligat Σ nostra P uestra Σ 11/12 ad Romanae rei p. om. Σ ac Romanae rei p. Salm. ad Romanae rei p. decus vulgo
10 ad Romanae rei p. salutem Ho. lacunam post rei p. significavit Pet. 16/17 Scythicisque Closs (Pet.) senib; q; PΣ saeuibusque Petsch. 17/18 miles PΣ limitis Pet. 20 bonum P¹ t. B, AR bo*um P corr. bouum Ch 25 superius fuerant P superfuerant Σ 25/26 facientibus] resistentibus Σ 26 thessalonicensis P

gionibus et ubique auspiciis Claudianis victi sunt Gothi, prorsus ut iam tunc Consta(n)tio Caesari nepoti futuro videretur Claudius securam parare rem p.

Et bene venit in mentem: exprimenda est sors, 10
5 qu(a)e Claudio data esse perhibetur Commag(e)nis, ut intellegant omnes genus Claudii ad felicitatem rei p. divinitus constitutum. nam cum consuleret factus imperator, quamdiu imperaturus esset, sors talis emersit:

‘tu, qui nunc patrias gubernas oras 3
10 et mundum regis, arbiter deorum, tu (vinces) veteres tuis novellis; regnabunt eteni(m tui) minores et reges facient suos minores.’

item cum in Appennino de se consuleret, responsum 4
15 huius modi accepit:

‘tertia dum Latio regnantem viderit aestas.’
item cum de posteris suis: 5
‘his ego ne(c) metas rerum nec tempora ponam.’

item cum de fratre Quintillo, quem consortem habere 6
20 volebat imperii, responsum est:

‘ostendent terris hunc tantum fata.’
quae idcirco posui ut sit omnibus clarum Constantium 7
divini generis virum, sanctissimum Caesarem et Augustae ipsum familiae esse et Augustos multos de se
25 daturum, salvis Diocletiano et Maximiano Augustis et eius fratre Galerio.

Sed dum haec a divo Claudio aguntur, Palmyreni 11
ducibus Saba et Timagene contra Aegyptios bellum

2 constatio P¹ 5 commagnis P cum magis Σ Commagenis Gru., Salm. (Pet.) Comi Momms. 11 in ueteres PΣ tu uincens ueteres Salm. (Pet.) regnis inueteres Momms. inueteres ueteres Peiper nobellis P¹ 12 & enim inores P¹ t. B & enim minores P corr. tul add. vulgo 16 Verg. Aen. I 265 18 Verg. Aen. I 278 pono Verg. l. l. 19 quintillo P quintillo Σ 21 Verg. Aen. VI 869 28 Saba] intellegitur Septimius Zabdas; v. PIR III p. 217 nr. 352 timogene P Timagene Gru., Salm., edd.

- sumunt atque ab his Aegyptia pervicacia et indefessa
 2 pugnandi continuatione vincuntur. dux tamen Aegyp-
 tiorum Probatas <T>imagenis insidiis interemptus est.
 Aegyptii vero omnes se Romano imperatori dederunt
 in absentis Claudii verba iurantes. 5
- a. p.
 Chr. 3 Atticiano et Orfito cons. auspicia Claudiana favor
 n. 270 divinus adiuvit. nam cum se H<a>emimontum multi-
 tudo barbararum gentium, quae superfuerant, contu-
 lisset, illic ita fame ac pestilentia laboravit, ut iam
 4 Claudius dedignaretur et vincere. denique finitum est 10
 asperrium bellum, terroresque Romani nominis sunt
 5 depulsi. vera dici fides cogit, simul ut sciant hi, qui
 adulatores nos aestimari cupiunt, id, quod historia dici
 6 postulat, <nos> non tacere: eo tempore, quo parta est
 plena victoria, plerique milites Claudii secundis rebus 15
 elati, qu<a>e sapientium quoque animos fatigant, ita
 in praedam versi sunt, ut non cogitarent a paucissimis
 se posse fu[ti]gari, dum occupati animo atque cor-
 7 poribus avertendis prae[si]di[i]s inserviunt. denique in
 ipsa victoria prope duo milia militum a paucis bar- 20
 8 baris et his, qui fugerant, interempta sunt. sed ubi
 hoc comperit Claudius, omnes, qui rebelles animos ex-
 tulerant, conducto exercitu rapit atque in vincla Ro-
 mam etiam mittit ludo publico deputandos. ita id,
 quod vel fortuna vel miles egerat, virtute boni prin-
 cipis a<n>ti[n]quatum est. nec sola de hoste victoria, 25
 9 sed etiam vindicta praesumpta est. in quo bello, quod
 <a Claudio> gestum est, equitum <D>almatarum in-

3 Imaginis P Tymogenis A Thimogenis ChR Timagenis Gru.,
 Salm., edd. 6 Atticiano] Antiochiano in fastis 7 emi-
 montum P^a hemimontum P^b 14 postolat P¹ nos add. He.
 15/16 Sall. Catil. 11, 8 secundae res sapientium animos fatigant
 cf. Less. 18 fatigari PΣ, edd. fugari Petsch. 19 praesi-
 diis PΣ praedis vulgo 21 Interempta P Interempti Σ (Pet.)

26 atiquatum P¹ ut videtur atiquantū B atiquatum P corr.
 antiquatum edd. equatum Σ 27 quod] quoad Petsch., Ell.
 28 a Claudio add. He. cum Gothis add. Pet. in app. alma-
 tarum P¹ dalmatarum Σ, P corr.

gens extitit virtus, quod originem ex ea provincia Claudius videbatur ostendere, quamvis alii Dardanum et ab Il[1]o Troianorum <auctore> atque ab ipso Dardano sanguinem dicerent trahere. fuerunt per ea tem- 12
5 pora et apud Cretam Scythae et Cyprum vastare temptarunt, sed ubique morbo atque <fame> exercitu laborante superati sunt.

Finito sane bello Gothico gravissimus morbus in- 2
crebruit, tunc cum etiam Claudius adfectus morbo mor- 3
10 talis reliquit et familiare virtutibus suis petit caelum. quo ad deos atque ad sidera demigrante Quintillus 3
frater eiusdem, vir sanctus et sui fratris, ut vere dixerim, frater, delatum sibi omnium iudicio suscepit imperium, non hereditarium sed merito virtutum, qui 4
15 factus esset imperator, etiamsi frater Claudii principis non fuisset. sub hoc barbari, qui superfuerant, 4
Anc(h)ialo(n) vastare conati sunt, Nicopolim etiam optinere. sed illi provincialium virtute obtriti sunt. Quintillus autem ob brevitatem temporis nihil dignum 5
20 imperio gerere potuit, nam septima decima die, quod se gravem et serium contra milites ostenderat ac verum principem pollicebatur, eo genere, quo Galba, quo Pertinax interemptus est. et Dexippus quidem Clau- 6
dium non dicit occisum, sed tantum mortuum, nec 7
25 tamen addit morbo, ut dubium sentire videatur.

Quoniam res bellicas diximus, de Claudii genere et 13
familia saltim pauca dicenda sunt, ne[c] ea, quae

3 illo PΣ traianoru P¹ t. B. A. Troiano Salm. (Momms.) vel Troianorum rege Salm. (sic Pet.) Troianorum auctore Ho.

4 per**ea P 5 ciprum P^a, corr. P^b 6 ubique] utique Momms. (Eyss.) fame add. Salm. (Pet.) 7 superati sunt] extincti sunt et superati Σ 8/9 increbruit P (r expunct.) increbuit B¹Σ increbuit B corr. 9/10 mortalis P¹Σ mortales P corr. 10 reliquid P 11 quintillius P^a quintillius P^b t. B 17 ancialo P antialo Σ Anchlalon Kell. (Pet.) Nicopolin Pet. sine adnot. 19 bre ultamen P breui taten P corr. breuitatem Σ 23/24 Claudium] Quintillum Salm. (Pet.); sed cf. Schwartz, P.-W. V 292, 19sq.; intellegitur M. Aurelius Claudius Quintillus 27 nec P ne Σ

- 2 scienda sunt, praeterisse videamur: Claudius, Quintillus et Crispus fratres fuerunt. Crispi f[am]ilia Claudia; ex ea et Eutropio, nobilissimo gentis Dardanae
 3 viro, Constantius Caesar est genitus. fuerunt etiam sorores, quarum una, Constantina nomine nupta tri- 5
 4 buno Assyriorum, in primis annis defecit. de avis nobis parum cognitum. varia enim plerique prodiderunt.
 5 ipse Claudius insignis morum gravitate, insignis vita singulari et unica castimonia, vini parcus, ad cibum promptus, statura procerus, oculis ardentibus, lato et 10
 6 pleno vultu, digitis usque adeo fortibus, ut saepe equis et mulis ictu pugni dentes excusserit. fecerat hoc etiam
 7 adulescens in militia, cum ludicro Martiali in campo
 8 luctamen inter fortissimos quosque monstraret. nam iratus ei, qui non balteum sed genitalia sibi contorse- 15
 9 rat, omnes dentes uno pugno excussit. quae res indulgentiam {meruit} pudori<s> vindictae; si quidem tunc Decius imperator, quo praesente fuerat perpetratum, et virtutem et verecundiam Claudii publice praedicavit donatumque armillis et torquibus a militum congressu 20
 10 facessere praecepit, ne quid atrocius, quam luctamen
 11 exigit, faceret. ipsi Claudio liberi nulli fuerunt, Quintillus duos reliquit, Crispus, ut diximus, filiam.
 12 Nunc ad iudicia principum veniamus, quae <de>
 13 illo a diversis edi[c]ta sunt, et eatenus quidem ut appareret quandocumque Claudium imperatorem futu- 25
 14 rum. epistola Valeriani ad Zosimionem, procuratorem Syriae: 'Claudium, Illyricianae gentis virum, tribunum

2 familia P¹ ex familia P corr. filia Σ 4 uero P uiro Σ
 8 insigni uita P^a, corr. P^b 10 stature P^a statura P^b 13 ludicro P^a ludicro P^b t. B ludicrum *Petsch.* 14 monstraretur *Pet.*
 15 ultalla P^a, Σ genitalia P^b 16 quaeres P que res Σ
 q:rens B quaerens *edd.* 17 meruit om. P, non om. Σ pudore uindictae P pudore uindictae Σ pudoris uindictae *Haupt* (*Pet.*) pudore uindictae *Petsch.* 18 quē P^a quo P^b fuerat fuerat P^a, corr. P^b t. B 21 cepit P^a Σ p̄cepit P^b 22/23 quintillos P¹ t. B 23 reliquit P 24 de add. vulgo 25 edicta P edita ChR, *edd.* 25/26 apparar& P^a, corr. P^b 28 illyricianē P

Martiae quintae legioni fortissimae { ac devotissim<a>e }
 dedimus, virum devotissimis quibusque ac fortissimis
 veterum praeferendum. huic salarium de nostro pri- 3
 vato aerario dabis annuos frumenti modios tria milia,
 5 hordei sex milia, laridi libras duo milia, vini veteris
 sextarios tria milia quingentos, olei boni sextarios cen-
 tum quinquaginta, olei secundi sextarios sescentos, sa-
 lis modios viginti, cerae pondo centum quinquaginta,
 feni, paleae, aceti, holeris, herbarum quantum satis
 10 est, pellium tentoriarum decurias triginta, mulos an-
 nuos sex, equos annuos tres, camelas annuas decem,
 mulas annuas novem, argenti in opere annua pondo
 quinquaginta, Filippeos nostri vultus annuos centum
 quinquaginta et in strenis quadraginta septem et trien-
 15 tes centum sexaginta. [item in cauco scyfo pondo un- 4
 decim] item in cauco[s] et scyfo et zuma pondo un-
 decim. tunicas russas militares annuas <duas>, sa- 5
 goclamydes annuas duas, fibulas argenteas inauratas
 duas, fibulam auream cum acu[m] Cyprea[m] unam.
 20 balteum argenteum inauratum unum, anulum bigem-
 me<m> unum uncialem, brachialem unam unciarum
 septem, torquem libralem unum, cassidem inauratam
 unam, scuta c<h>rysografata duo, lorica[m] unam, quam
 refundat. lanceas Herculianas duas, aclydes duas, fal- 6
 25 ces duas, falces fenarias quattuor. cocum, quem re- 7
 fundat, unum, mulionem, quem refundat, unum. mu- 8
 lieres speciosas ex captivis duas. albam subsericam
 unam cum purpura Girbitana, subarmale[m] unum cum
 purpura Maura. notarium, quem refundat, unum, 9

1 quintie P^a, corr. P^b t. B ac deuotissimae om. P ac deuotissime add. R fort. recte ac deuotissime A 9 feni P¹ fenii P corr. holeris P^a, corr. P^b 15/16 item — undecim om. Σ (ubi haec enumeratio exstat corruptissima); del. Cas. et edd.

17 duas add. Cas. 18 auratas P^a inauratas P^b 19 acum P¹ t. B¹ (m exp. P corr.) cypream P¹ t. B¹ (m exp. P corr.) 20 argentum auratum P^a, corr. P^b 20/21 bigemme unum P^a bigemmeum P^b bigemmum unum Salm., edd. 21 brachiale unum Cas. (Eyss.) 22 auratam P^a inauratam P^b

- 10 structorem, quem refundat, unum. accubitalium Cy-
priorum paria duo, i<n>terulas puras duas, {fascias
viriles duas}, togam, quam refundat, unam, latum cla-
11 vum, quem refundat, unum. venatores, qui obsequan-
tur, duo, carpentarium unum, curam praetorii unum, 5
aquarium unum, piscatorem unum, dulciarium unum.
12 ligni cotidiarii pondo mille, si est copia, sin minus,
quantum fuerit et ubi fuerit; coctilium cotidiana va-
13 tilla quattuor. balneatorem unum et ad balneas ligna,
14 sin minus, laetetur in publico. iam cetera, quae propter 10
minutias suas scribi nequeunt, pro moderatione prae-
stabis, sed ita ut nihil ad<a>eret, et si alicubi aliquid
defuerit, non pr<a>estetur nec in nummo exigatur.
15 haec autem omnia idcirco specialiter non quasi tribuno
sed quasi duci detuli, quia vir talis est, ut ei plura 15
etiam deferenda sint.'
- 15 Item ex epistola eiusdem alia inter cetera ad Ablavium Murenam praef. praetori: 'desine autem conqueri, quod adhuc Claudius est tribunus nec exercitus ducis loco accipit, unde etiam senatum et populum conqueri 20
2 iactabas. dux factus est et dux totius Illyrici. habet in potestatem T<h>r[h]acios, Moesos, Dalmatas, Pannonios, Dacos exercitus. vir ille summus nostro quoque iudicio speret consulatum e[s]t, si eius animo commodum est, quando voluerit, [accipiat] praetorianam 25
4 accipiat praefecturam. sane scias tantum ei a nobis decretum salarii, quantum habet Aegypti praefectura, tantum vestium, quantum proconsulatu Africano detulimus, tantum argenti, quantum accipit curator Illy-

1/2 cipriorum P^a, corr. P^b 2 iterulas P¹ t. B iterulas P
corr. 2/3 fascias viriles duas om. P, non om. Σ 5 curam!
cf. Kornemann, P.-W. IV 1770.51sqq.; 1773.51sqq. 8 9 batilla P
uatilla Salm., edd. 10 lab&ur P laetetur Σ 19/20 ducē
loco PΣ ducis loco Momms. exercitum legens ducendos Cas.
(Pet.) 22 thracias P Thracas Salm. (Eyss.) Thracios Pet.
mysos P moesas (mesas) Σ Moesos Salm., edd. 24 est si P
si Σ et si Salm., edd. 25 accipiat del. Salm.

rici met<al>larius, tantum ministeriorum, quantum nos ipsi nobis per singulas quasque decernimus civitates, ut intellegant omnes, quae si[n]t nostra de viro tali sententia.'

- 5 Item epistola Decii de eodem Claudio. 'Decius Mes- 16
salae praesidi Achaiae salutem.' inter cetera: 'tribu-
num vero nostrum Claudium, optimum iuvenem, for-
tissimum militem, constantissimum civem, castris, se-
natui et re<i> p. necessarium, in Thermopylas ire prae-
cipimus mandata eidem cura Peloponnensium, scientes
neminem melius omnia, quae iniungimus, esse cura-
turum. huic ex regione Dardanica dabis milites du- 2
centos, ex catafractariis centum, ex equitibus sexa-
ginta, ex sagittariis Creticis sexaginta, ex tyronibus
15 bene armatos mille. nam bene illi novi creduntur ex- 3
ercitus; neque enim illo quisquam devotior, fortior,
gravior invenitur.'

- Item epistola Gallieni, cum nuntiatum esset per fru- 17
mentarios Claudium irasci, quod ille mollius viveret:
20 'nihil me gravius accepit, quam quod notaria tua in- 2
timasti Claudium, parentem amicumque nostrum, in-
sinuatis sibi falsis plerisque graviter irasci. quaeso 3
igitur, mi Venuste, si mihi fidem exhibes, ut eum facias
a Grato et Herenniano placari, nescientibus hoc mili-
25 tibus Daciscianis, qui iam s<a>eviunt, ne graviter 4
re<m> ferant. ipse ad eum dona misi, quae ut libenter ac- 4
cipiat, tu facies. curandum praeterea es<i>, ne me hoc
scire intellegat ac <si>bi suscensere iudicet et pro ne-
cessitate ultimum consilium capiat. misi autem ad eum 5

1 metlarius P metlanus Ch metallarius Momms. (Eyss.)
5/6 messalae P in ras. 9 re p̄ P rei p. Σ thermopilas P

9/10 praecepimus edd. 13/14 equitibus sexaginta] equiti-
bus CLX Σ 16 illos P^a illo* P^b t. B 20 accepit] affect
Cornelissen 24 herenniano P 26 reserum P referant Σ
rem ferant Petsch. (Pet.) res erumpant Salm. 27 Curant
P¹ t. B Curandum P corr. cura tu Σ es P¹ ut vid., om. B, Σ

28 ac uisus censere P ut uisus censere Σ ac sibi succen-
sere vulgo

pateras gemmatas trilibres duas, scyphos aureos gemmatos trilibres duos, discum corymbiatum argenteum librarum viginti, lancem argenteam pampinatam librarum triginta, patenam argenteam hederaciam librarum viginti et trium, boletar alieuticum argenteum librarum 5 viginti, urceos duos auro inclusos, argenteos librarum sex et in vasis minoribus argenti libras viginti quinque, calices Aegyptios operisque diversi decem, clamydes veri luminis limbatae duas, vestes diversas sedecim, albam subsericam, paragaudem triuncem unam, 10 zancas de nostris Parthicas paria tria, singiliones Dalmatenses decem, clamydem Dardanicam mantuelem unam, paenulam Illyricianam unam, bardocucullum 7 unum, cucutia villosa duo, oraria Sarabdena quattuor, aureos Valerianos centum quinquaginta, trientes Salo- 15 ninianos trecentos.'

18 Habuit et senatus iudicia, priusquam ad imperium perveniret, ingentia. nam cum esset nuntiatum illum cum Marciano fortiter contra gentes in Illyrico dimi- 2 casse, adclamavit senatus: 'Claudi, dux fortissime, habes! virtutibus tuis, devotioni tuae! Claudio statuam omnes dicamus. Claudium consulem omnes cupimus. qui 3 amat rem p., sic agit, qui amat principes, sic agit, antiqui milites sic egerunt. felicem te, Claudii, iudicio principum, felicem te virtutibus tuis, consulem te, praefec- 25 tum te. vivas Valeri e<t> ameris a principe.' longum est tam multa, quam meruit vir ille, perscribere; unum tamen tacere non debeo, quod illum et senatus {et} populus et ante imperium et in imperio et post imperium sic dilexit, ut satis constet neque Traianum neque Anto- 30 ninos neque quemquam alium principem sic amatum.

5 Uoletar P alieuticum] toreuticum Momms. argenteam P
6 ur ce**os P 9 lymbatas P 11 notrls particas P^a, corr. P^b

19 macriano P¹ t. B ma*riano P corr. marciano Ch 20/21 habes P^Σ 26 Uicias P uiuas ^Σ ualerie P ualerie ^Σ Aureli et Cas., Pet. nomen Valeri falso adhibitum non esse mutandum, cum spectet ad Flaviū Valerium Constantium, recte docet Klebs, PIR I p. 199 nr. 1227 29 et ante populus om. P, non om. ^Σ

32 EXPLICIT TREVELLI POLLIONIS DIVUS CLAUDIUS P

FLAVI VOPISCI SYRACUSII DIVUS AURELIANUS

Hilaribus, quibus omnia festa et fieri debere scimus 1
et dici, impletis sollemnibus vehiculo suo me et iu-
5 diciali carpento praef. urbis, vir inlustris ac praefata
reverentia nominandus, Iunius Tiberianus accepit. ibi 2
cum animus a causis atque a negotiis publicis solutus
ac liber vacaret, sermonem multum a Palatio usque
ad hortos Varianos instituit et in eo praecipue de vita
10 principum. cumque ad templum Solis venissemus ab 3
Aureliano principe consecratum, quod ipse non nihi-
lum ex eius origine sanguinem duceret, quaesivit a me,
quis vitam eius in litteras rettulisset. cui cum ego 4
respondissem neminem a me Latinorum, Graecorum
15 aliquos lectitatos, dolorem gemitus sui vir sanctus per
haec verba profundit: 'ergo Thersiten, Sinonem cete- 5
raque illa prodigia vetustatis et nos bene scimus et
posterii frequentabunt: divum Aurelianum, clarissimum
principem, severissimum imperatorem, per quem totus
20 Romano nomini orbis est restitutus, posterii nescient?
deus avertat hanc amentiam. et tamen, si bene novi, 6
ephemeridas illius viri scriptas habemus. etiam bella
c<h>aractere historico digesta, quae velim accipias et
per ordinem scribas, additis quae ad vitam pertinent.
25 quae omnia ex libris linteis, in quibus ipse cotidiana 7
sua scribi pr<a>eceperat, pro tua sedulitate condisces.

1 INCIPIT FLAVI VOPISCI SYRACUSII DIVUS AURELIANUS P
(ad constantinū aug. add. a. m.) 6 Iunius Tiberianus] cf.
Groag, P.-W. X 1106sq. 15 gemitus sui PΣ; def. Less. et
Ti. p. 12, adn. 2 ingemiscens Pet. 16 pfudit P^aΣ pfundit P^b
t. B sinomen P¹ t. B si nomen Σ sinomen P corr.

- curabo autem, ut tibi ex Ulpia bibliotheca et libri lin-
 8 tei proferantur. tu velim Aurelianum ita ut est, qua-
 9 tenus potes, in litteras mittas.' parui, mi Pi<ni>ane,
 praeceptis, accepi libros Graecos et omnia mihi neces-
 saria in manum sumpsi, ex quibus ea, quae digna erant 5
 10 memoratu, in unum libellum contuli. tu velim meo
 muneri boni consulas et, si hoc contentus non fueris,
 lectites Graecos, linteos etiam libros requiras, quos
 Ulpia tibi bibliotheca, cum volueris, ministrabit.
- 2 Et quoniam sermo nobis de Treb<eu>lio Pollione, qui 10
 a duobus Philippis usque ad divum Claudium et eius
 fratrem Quintillum imperatores tam claros quam ob-
 scuros memoriae prodidit, in eodem vehiculo fuit ad-
 serente Tiberiano, quod Pollio multa incuriose, multa
 breviter prodidisset, me contra dicente neminem scrip- 15
 torum, quantum ad historiam pertinet, non aliquid esse
 mentitum, prodente quin etiam, in quo Livius, in quo
 Sallustius, in quo Cornelius Tacitus, in quo denique
 Trogus manifestis testibus convincerentur, pedibus in
 sententiam transitum faciens ac manum porrigens io- 20
 2 cando[m] praeterea: 'scribe', inquit, 'ut libet. securus,
 quod velis, dices, habiturus mendaciorum comites,
 quos historicae eloquentiae miramur auctores.'
- 3 Ac ne multa et frivola pro<o>emiis odiosus intexam,
 divus Aurelianus ortus, ut plures loquuntur, Sirmii 25
 2 familia obscuriore, ut nonnulli, Dacia ripensi. ego
 autem legisse me memini auctorem, qui eum Moesia

3 Parrumipiane P parum ipse qui me Σ parui Tiberiani Pet.
 parui els sane Eyss. parui plane Petsch. parui, mi Piane Salm.
 parui, mi Ulpiane Momms. parul, mi Piniane (vel Pioni) Ho.
 (de Piniano cf. Sundwall, Weström. Stud. p. 119, de Pionio p. 69);
 certe desideratur nomen amici, cui dedicatus est libellus, cf.
 c. 43, 1 7 munere PΣ munerī Pet. 9 ministravit P¹
 10 treuio P trebellio Σ 20/21 iocandam P iudicandam Σ
 iocando Salm. 21 praeterea] propterea Cas. (Pet.) hanc
 vocem cum sequentibus coniungentes 22 mendatiorum
 P 24 fribola P premiis Pⁿ proemiis Pⁿ t. B odio-
 sis Σ

genitum prae licaret. et evenit quidem, ut de eorum
 virorum genitili solo nesciatur, qui humiliore loco et
 ipsi plerumque solum genitale confingunt, ut dent
 posteritati de locorum splendore fulgorem. ne<c> ta- 3
 5 men magnorum principum in rebus summa sciendi
 est, ubi quisque sit genitus, sed qualis in re p. fuerit.
 an Platonem magis commendat, quod Atheniensis fue- 4
 rit quam quod unicum sapientiae munus inluserit? aut 5
 eo minores inveniuntur Aristoteles Stagiritis Eleates-
 10 que Zenon aut Anac<h>arsis Scythia, quod in minimis
 nati sint viculis, cum illos ad caelum omnis philo-
 sophiae virtus extulerit? atque ut ad ordinem redeam, 4
 Aurelianus modicis ortus parentibus, a prima aetate
 ingenio vi<va>cissimus, viribus clarus, nullum um-
 15 quam diem praetermisit, quamvis festum, quamvis va-
 cantem, quo non se pilo et sagittis ceterisque armorum
 exerceret officiis. matrem quidem eius Callicrates Ty- 2
 rius, Graecorum longe doctissimus scr<i>ptor, sacerdo-
 tem templi Solis <i>nvi<cti> in vico eo, in quo habi-
 20 tabant parentes, fuisse dicit. habuisse quin etiam non 3
 nihilum divinationis, adeo ut aliquando marito suo
 iurgans ingesserit, cum eius et stultitiam increparet
 et vilitatem: 'en imperatoris patrem.' ex quo constat
 illam mulierem <s>cisse fatalia. idem dicit auspicia 4
 25 imperii Aureliano haec fuisse: primum pueri eius pel-
 vem serpentem plerumque cinxisse neque umquam oc-
 cidi potuisse, postremo ipsam matrem, quae hoc vide-
 rat, serpentem quasi familiarem occidere noluisse. his 5
 accedit quod ex palliolo purpureo, quod Soli sui tem-
 30 poris imperator optulerat, sacerdos mulier crepundia

1 decorum P¹ Σ de eorum P corr. 4 ne P¹ Σ 5 in
 rebus Pet. uiribus P Σ 7 athenienses P¹ t. B 9 aristo-
 telis P 9/10 stagirite seliatq; P 11 sunt Pet. sine adnot.
 14 ultissimus P uluacissimus Σ 19 inulcti Ho. (cf. ad
 c. 14, 3) qui P Σ om. vulg.; Pet., qui tutatus, post parentes
 intercidisse qualia praecipue colebatur putavit 24 cesse P¹
 scisse Σ, P corr. 25/26 pelbem P¹ pellem Σ peluem P
 corr.

- 6 filio fecisse perhibetur. addit etiam illud, quod vinc-
tum fasceola[m] Aurelianum aquila innoxie de cunis
levaverit et in aram posuerit, quae iuxta sacellum forte
7 sine ignibus erat. idem auctor es<t> vitulum matri
eius natum mirae magnitudinis, candidum sed pur- 5
purantibus maculis, ita ut haberet in latere uno 'ave'
5 et in alio coronam. multa superflua in eodem legisse
<me> memini; quippe qui adseveret etiam rosas in
eiusdem mulieris chorte nato Aureliano ex[s]isse pur-
2 pureas, odoris rosei, floris aurei. fuerunt et postea 10
multa omina iam militanti[s] futuri, ut res monstravit,
3 imperii. nam ingrediente eo Antiochiam in vehiculo,
quod prae vulnere tunc equo sedere non posset, ita
pallium purpureum, quod in honore eius [s]pansum
4 fuerat, decedit, ut umeros eius tegeter. et cum in 15
equum transire vellet, quia invidiosum tunc erat vehi-
culis in civitate uti, equus est ei imperatoris adplici-
tus, cui per festinationem insedit. sed ubi comperit,
5 semet ad suum transtuli<t>. data est ei praeterea, cum
legatus ad Persas isset, patera, qualis solet imperato- 20
ri[s] dari a rege Persarum, in qua insculptus erat Sol
eo habitu, quo colebatur ab eo templo, in quo mater
6 eius fuerat sacerdos. donatus eidem etiam elefantus
praecipuus, quem ille imperatori optulit, solusque om-
nium privatus Aurelianus elefanti dominus fuit. 25
6 Sed ut haec et talia omittamus, fuit decorus [h]ad
gratia<m>, viriliter speciosus, statura procerior, nervis

2 fasceolum P¹ Σ fasceolo P corr. 4 auctores P¹ Σ auctor
est P corr. 5 eus P^a, corr. P^b 6/7 aue|inalio P¹ t. B
aue** in alio P corr. a uentriculo Σ 'aue imperator', in alio
Kell. (Pet.) 'aue' et in alio Ho. 8 me add. Less. et de Winter-
feld propter clausulam adseuerit P¹ t. B adseuerat Σ, P corr.
adseueret Petsch. adseruerit Bae. (Pet.) 9 chorte] curte superscr.
a. m. in P 11 omnia P¹ militantis P Σ, edd. militanti vulgo
14 spansum P¹ Σ expansum P corr. 19 transtuli P¹
20/21 imperatoris P¹ imperatoribus P corr. imperatori Σ 21 in-
scultus P¹ 26/27 hac gratia P¹ t. B, Σ h exp. P corr. ac
gratia edd. (sed cf. Less., lex. p. 3 s. v. 'ac') ad gratiam He.

validissimis, vini et cibi paulo cupidior, libidinis rarae, severitatis inmensae, disciplinae singul<ar>is, gladii exserendi cupidus. nam cum essent in exercitu duo 2 Aureliani tribuni, hic et alius, qui cum Valeriano captus est, huic signum exercitus adposuerat 'manu ad ferrum', ut si forte quaereretur, quis Aurelianus aliquid vel fecisset vel gessisset, suggereretur 'Aurelianus manu ad ferrum' atque cognosceretur.

Privatim huius multa extant egregia facinora. nam 3 erumpentes Sarmatas in Illyrico cum trecentis praesidiariis solus adtrivit. refer<t> Theoclius, Caesareanorum 4 temporum scriptor, Aurelianus manu sua bello Sarmatico una die quadraginta et octo interfecisse, plurimis autem et diversis diebus ultra nongentos quinquaginta, adeo ut etiam ballistia pueri et saltatiunculas 15 <in> Aurelianus tales {componerent}, quibus diebus festis militariter saltarent:

'mille mille mille decollavimus.

5

unus homo! mille decollavimus.

20 mille bibat qui mille occidit.

tantum vini nemo habet, quantum fudit sanguinis.'

haec video esse perfrivola, sed quia supra scriptus 6 auctor ita eadem ut sunt Latina suis scriptis inseruit, tacenda esse non credidi. idem apud Mo<go>ntiacum 7 25 tribunus legionis sextae Gallicanae Francos inruentes, cum vagarentur per totam Galliam, sic adflixit, ut trecentos ex his captos septingentis interemptis sub corona vendiderit. unde iterum d<e> eo facta est cantilena: 2

2 singulis P¹ singularis Σ, P corr. 5 e& (i. e. esset) P^a ē* (i. e. est) P^b t. B 9 priuati vulgo 11 refer P¹ refert Σ, P corr. 14 ulta P^a, corr. P^b nungentos P 16 in add. vulgo componerent om. P, non om. Σ 18 post mille mille mille in P a. m. add. mille mille 19 post mille in P a. m. add. mille mille 20 uluat PΣ bibat Bücheler, Kl. Schr. I p. 198 22 perfrivola P 24 montiacum P Mogontiacum Σ □ 28 deo P¹ de eo Σ, P corr.

'mille Sarmatas, mille Francos semel et semel occidi-
mille Persas quaerimus.' [mus,

- 3 Hic autem [ut supra] militibus ita timori fuit, ut
sub eo, posteaquam semel cum ingenti severitate ca-
4 strensia peccata correxit, nemo peccaverit. solus de- 5
nique omnium militem, qui adulterium cum hospitis
uxore[m] commiserat, ita punivit, ut duarum arborum
capita inflecteret, ad pedes militis deligaret easdemque
subito dimitteret, ut scissus ille utrimque penderet,
5 quae res ingentem timorem omnibus fecit. huius epi- 10
stola militaris est ad vicarium suum data huius modi:
'si vis tribunus esse, immo si vis vivere, manus mili-
tum contine. nemo pullum alienum rapiat, ovem nemo
contingat. uvam nullus auferat, segetem nemo dete-
rat, oleum, salem, lignum nemo exigat, annona sua 15
contentus sit. de praeda hostis, non de lacrimis pro-
6 vincialium habeant. arma tersa sint, ferramenta sa-
miata, calciamenta fortia. vestis nova vestem veterem
excludat. stipendium in balteo, non in popina habeat.
7 torquem, brac[c]hiale, anulum adponat. equum et 20
sagmarium suum defricet, capitum animalis non ven-
8 dat, mulum centuriatum communiter curent. alter al-
teri quasi <dom>in<o>, nemo quasi servus obsequatur,
a medicis gratis curentur, haruspibus. nihil dent, in
hospitiis caste se agant, qui litem fecerit, vapulet.' 25
8 Inveni nuper in Ulpia bibliotheca inter linteos libros
epistolam divi Valeriani de Aureliano principe scrip-
2 tam. ad verbum, ut decebat, inserui. 'Valerianus

3 ut supra P, om. Σ diximus post supra add. vulgo 7 uxo-
rem P¹ t. B¹ uxore* P corr. 9 utrimq; P^a utrumq; P^b t. B
utrinque Σ 13 ouum Bütcheler 17 habeant PCh habeat R
hereat A uluant Pet. abundant Momms. tabeant Bae. uictum
habeant Nov. 18 calciamenta P 22 malum P^a mulum P^b
curet R 23 quasi in nemo quasi seruus P quasi seruus Σ
quasi miles, nemo quasi seruus Obr. quasi ingenuo seruus Eyss.
quasi domino seruus Hirschf. quasi minor, nemo quasi seruus
Walter quasi domino, nemo quasi seruus Ho. 25 hospiciis P
28 quam ante ad uerbum add. P corr. quam ante ut add. Σ

Augustus Antonino Gallo consuli. culpas me familiari-
 bus litteris, quod Postumo filium meum Gallienum
 magis quam Aureliano commiserim, cum utique se-
 veriori et puer credendus fuerit et exercitus. ne tu id
 5 [d]iu<s>tius iudicabis, si bene scieris, quantae sit
 Aurelianus severitatis: nimius est, multus est, gravis 3
 est et ad nostra iam non facit tempora. testor autem 4
 omnes {deos} me etiam timuisse, ne quid etiam
 e<r>ga filium meum severius [si quid] ille fecisset
 10 cum — ut est natura pronus ad ludicra -- levius cogi-
 taret.⁷ haec epistula indicat, quantae fuerit severitatis, 5
 ut illum Valerianus etiam timuisse se dicat.

Eiusdem Valeriani alia est epistola, quae laudes il- 9
 lius continet. quam ego ex scriniis praefecturae urba-
 15 n<a>e protuli. nam illi Romani venienti salaria sui
 ordinis sunt decreta. exemplum epistolae: 'Valerianus 2
 Augustus Ceionio Albino praefecto urbi. vellemus qui-
 dem singulis quibusque devotissimis rei p. viris multo
 maiora deferre compendia, quam eorum dignitas po-
 20 stulat, maxime ubi honorem vita commendat -- de-
 bet enim quid praeter dignitatem pretium esse meri-
 torum --, sed facit rigor publicus, ut accipere de pro-
 vinciarum inflationibus ultra ordinis sui gradum nemo
 plus possit. Aurelianus, fortissimum virum, ad in- 3
 25 spicienda et ordinanda castra omnia destinavimus, cui
 tantum a nobis atque ab omni re[i] p. communi totius
 exercitus confessione debetur, ut digna illo vix aliqua
 vel nimis magna sint munera. quid enim in illo non 4
 clarum? quid non Corvinis et Scipionibus conferen-
 30 dum? ille liberator Illyrici, ille Galliarum restitutor,
 ille dux magnitoti[u]sexempli. et tamen nihil prae- 5

4 ne tu PB¹ Σ (affirmative pro vñ tu, ut explicat Bae.) nec
 tu B corr. (Eyss.) nec tamen Pet. 5 diutius PΣ iustius Bae.
 <non> diutius He. 8 deos om. P, non om. Σ 9 ega P¹
 seuerus P^a, corr. P^b si quid del. Salm. (Petsch.) 10/11 cogi-
 taret (pro faceret) def. Löfstedt, Beitr. p. 102 agitare Pet. sch.
 26 rei P re Σ 31 totius PΣ totus Pet. toties Corn., Klein

- terea possum addere tanto viro ad muneris gratiam ...
 6 <non> patitur sobrie et bene gerenda res p. — quare
 sinceritas tua, mi parens carissime, supra dicto viro
 ad[fi]ciet, quamdiu Rom<a>e fuerit, panes militares
 mundos sedecim, panes militares castrenses quadra- 5
 ginta, vini mensalis sextarios quadraginta, porcellum
 dimidium, gallinaceos duos, porcina<e> pondo triginta,
 bubul<a>e pondo quadraginta, olei sextarium unum
 et item [olei sextarium unum] liquaminis sextarium
 unum, salis sextarium unum, herbar<um>, holerum quan- 10
 7 tum sat est. sane quoniam ei aliquid praecipue decernen-
 dum est, quamdiu Romae fuerit, pabula extra ordinem
 decernes, ipsi autem ad sumptus aureos Antoninianos
 diurnos binos, argenteos Philippeos minutulos quin- 15
 quagenos, aeris denarios centum. reliqua per prae-
 fectos aerarii praebebuntur.⁷
 10 Frivola haec fortassis cuipiam et nimis levia esse
 2 videantur, sed curiositas ni[hi]l recusat. habuit ergo
 multos ducatus, plurimos tribunatus, vicarias ducum
 et tribunorum diversis temporibus prope quadraginta, 20
 usque adeo ut etiam Ulpii Criniti, qui se de Traiani ge-
 nere referebat, et fortissimi re vera viri et Traiani
 simillimi, qui pictus est c. m. eodem Aureliano in
 templo Solis, quem Valerianus Caesaris loco habere
 instituerat, vicem sumeret, exercitum duceret, limi- 25
 te<m> rest<it>ueret, praedam militibus daret, T<h>ra-
 c[h]ias bubus, equis, mancipiis captivis locupletaret,
 manubias in Palatio conlocaret, quingentos servos, duo

2 non add. Pet. quam add. vulgo sobria P^Σ sobrie Bae.
 (Pet.) 4 adfi& P afficiet R adiciet post Gruterum Ma. (Pet.)

7 porcina P porcine Σ 9 post item inclusit Pet. olei sex-
 tarium unum olei <secundi> sextarium unum vulgo (sed cf.
 Cl. 14, 3, ubi discernitur oleum bonum et oleum secundum
 atque variat modus) 10 herbas P herbarum edd. 12 pa-
 pula P 17 frivola P 18 nil de Wi. propter clausulam
 19 tribunatos P^a, corr. P^b t. B uacarios P uicariatus Σ uica-
 rias (scil. dignitates) edd. 25, 26 limite P limitem Σ limites
 Salm. (Pet.) 26 restuer& P restitueret Σ 28 manuulas P¹ t. B

milia vaccarum, equas mille, ovium decem milia, caprearum quindecim in privatam villam Valeriani congereret, tunc cum Ulpus Crinitus publice apud Byzantium sedenti Valeriano in thermis egit gratias dicens
 5 magnum de se iudicium habitum, quod eidem vicarium Aurelianum dedisset. quare eum statuit adrogare.

Interest epistolas nosse de Aureliano scriptas et ipsam adrogationem. epistula Valeriani ad Aurelianum: 'si esset alius, Aureliane iucundissime, qui Ulpus Crinitus vicem posset implere, tecum de eius virtute ac sedulitate conferrem; nunc te cum *<non meliorem>* requirere potuissem, suscipe bellum a parte Nicopolis, ne nobis *<a>*egritudo Crini*<t>*i obsit. fac, quidquid potest. multa non dico: in tua erit potestate militiae magisterium. habes sagittarios Ilyricos trecentos, Armenios sescentos, Arabas centum quinquaginta, Saracenos ducentos, Mesopotamios auxiliares quadringentos; habes legionem tertiam Felicem et equites cataphractarios octingentos. tecum erit Hariomundus, Haldagates, Hildomundus, Carioniscus. commeatus a praefectis necessarius in omnibus castris est constitutus. tuum est pro virtutibus tuis atque sollertia illic hiemalia et aestiva disponere, ubi tibi nihil deerit, quaerere praeterea, ubi carrago sit hostium, et vere
 25 scire, quanti qualesque sint, ut non in vanum aut anona consumatur aut tela iaciantur, in quibus res bellica constituta est. ego de te tantum deo favente

1/2 caprarum Σ 3 cum] enim *edd.* 6 quareum P^a , *corr.* P^b 9 iucundissime P^1 t. B loc- Σ , P *corr.* 10 impere P^a , *corr.* P^b 11 nunc] hunc *Salm.* 11/12 tecum requirere potuissem $P \Sigma$ tu, cum requirere *<non>* potuissem *Petsch.* te (*abl. comp.*) cum *<non meliorem>* requirere potuissem *He.* 13 crimi P^a ut videtur crinli P^b 16/17 saraceno P^a , *corr.* P^b 17/18 quadringentos P 18 quites P^a equites P^b 20 haldagates (*aldagastes*) Σ hildomundus Σ Carioniscus] Hariomundus *Seeck* Carioniscus *Stein, P.-W. III 2145* 25 unum $P \Sigma$ unum *Ma. (Pet.)* 26 tela P^1 t. B tela ? P *corr.* tales Σ alia *Salm. (Pet.)* illa *Eyss.* tela *vulgo* iaciatur P^a , *corr.* P^b

- spero, quantum de Traiano, si viveret, posset sperare
res p.; neque enim minor est, in cuius locum *vicem-*
8 *que te legi.* consulatum cum eodem Ulpio Crinito in
annum sequentem a die undecimo kal. Iuniarum in lo-
cum Gallieni et Valeriani sperare te convenit sumptu 5
9 publico. levanda est enim paupertas eorum hominum,
qui diu in re p. viventes pauperes sunt, et nullorum
10 magis.' his quoque litteris indicatur, quantus fuerit
Aurelianus; et re vera, neque enim quisquam aliquando
ad summam rerum pervenit, qui non a prima aetate 10
12 gradibus virtutis ascenderit. — litterae de consulatu:
'Valerianus Augustus Aelio Xifidio praefecto aerarii.
Aureliano, cui consulatum detulimus ob paupertatem,
qua ille magnus est, ceteris maior, dabis ad editionem
circensium aureos Antoninianos trecentos, argenteos 15
Philippeos minutulos tria milia, in aere sestertium
quingenties, tunicas multicias viriles decem, lineas
Aegyptias viginti, mantelia Cypria paria duo, tapetia
Afra decem, <s>tragula Maura decem, porcos centum,
2 oves centum. convivium autem publicum [a]edi iubebis 20
senatoribus [a]equitibus Romanis, hostias maiores duas,
minores quattuor.'
3 Et quoniam etiam de adrogatione aliqua me dixeram
positurum, quae ad tantum principem pertinerent,
4 quaeso, ne odiosior verbosiorve in ea re videar, quam 25
fidei causa inserendam credidi ex libris Ac<h>oli, qui
magister admissionum Valeriani principis fuit, libro
actorum eius nono:
13 Cum consedisset Valerianus Augustus in thermis
apud Byzantium, praesente exercitu, praesente etiam 30

2/3 ulcemque *Lectius, Cas., Corn.* fidemq; PΣ 3 delegi PΣ
te legi *vulgo* 6 hominem P¹ 7 et] ut *Petsch.* 9 & reuera PΣ
a puero *Pet.* 12 xifidio P¹ xifedio P *corr.* 13 paupertatē P¹
15 argenteo P^a, *corr.* P^b 17 quingies P^b, *corr.* P^b 19 tra-
gulam aura P¹ tragula maura P *corr.* tragula aurea Σ 21 ae-
quitib; P equitibus Σ; *asyndeton def. Ti. p. 34* et equitibus *Cas.*
(*Pet.*) 23 aliquam edixerim P¹ aliqua me dixeram Σ, P *corr.*
26 acoli P¹ Σ acolil P *corr.* 30 bizantium P

officio Palatino, adsidentibus Nummio Tusco consule ^{a.p.Chr. n. 258}
ordinario, Baebio Macro praefecto pr<a>et., Quinto An-
cario praeside orientis, adsidentibus etiam a parte
l<a>eva Avulnio Saturnino Scythici limitis duce et
5 Murrentio Mauricio ad Aegyptum destinato et Iulio
Tryphone orientalis limitis duce et Maecio Brundisino
praefecto annonae orientis et Ulpi[cio] Crinito duce
Illyriciani limitis et Thracici et Fulvio Boio duce
R<a>etici limitis Valerianus Augustus dixit: 'gratias 2
10 tibi agit, Aureliane, res p., quod eam a Gothorum po-
testate liberasti. abundamus per te praeda, abundamus
gloria et his omnibus, quibus Romana felicitas crescit.
cape igitur tibi pro rebus gestis tuis coronas murales 3
quattuor, coronas vallares quinque, coronas navales
15 duas, coronas civicas duas, hastas puras decem, ve-
xilla bicolora quattuor, tunicas russas ducales quat-
tuor, pallia proconsularia duo, togam praetextam, tu-
nicam palmatam, togam pictam, subarmalem profun-
dum, sellam eburatam. nam te consulem hodie de- 4
20 signo, scripturus ad senatum, ut tibi deputet scipio-
nem, deputet etiam fasces; haec enim imperator non
solet dare, sed a senatu, quando fit consul, accipere.'
post haec Valeriani dicta Aurelianus surrexit atque ad 14
manus accessit agens gratias militaribus verbis, quae
25 propria et ipsa adponenda decrevi. Aurelianus dixit:
'et ego, domine Valeriane, imperator Auguste, ideo 2
cuncta feci, ideo vulnera patienter excepi, ideo et
equos et coniuratos meos lassavi, ut mihi gratias age-
ret res p. et conscientia mea. at tu plus fecisti. 3
30 ago ego gratias bonitati tuae et accipio consulatum,

1 nemmio fusco P Memmio Tusco *edd.* Nummio Tusco *Ho.*;
cf. Liebenam, Fasti cons. p. 30 ad annum p. Chr. n. 258
2 praefecti *Pet. per errorem* 5 et *om. Pet.* 6 maeceo P
Maecio *edd.* 7 ulpicio P uulpio Σ 9 Gratia Pⁿ,
corr. P^b 21/22 haec — accipere *Cas. Vopisco tribuere ma-*
vult 28 equos] socios *Corn.* coniuratos] cantherios *vulgo*
30 ego PΣ ergo *Ho.*

quem das. *dii facia*(*n*)*t* et deus {Sol} <*in*>*victus*, ut
 4 et senatus de me sic iudicet.' agentibus igitur gratias
 omnibus circumstantibus Ulpius Crinitus surrexit at-
 5 que hac oratione usus est: 'apud maiores nostros,
 Valeriane Auguste, quod et familiae meae amicum ac 5
 proprium fuit, ab optimis quibusque in filiorum locum
 fortissimi viri semper electi sunt, ut vel senescentes
 familias vel fetus matrimoniis iam caducos substitu-
 6 tae fecunditas prolis ornaret. hoc igitur, quod Cocceius
 Nerva in Traiano adoptando, quod Ulpius Traianus in 10
 Hadriano, quod Hadrianus in Antonino et ceteri dein-
 ceptis proposita suggestionem fecerunt, in[t] adrogando
 Aureliano, quem mihi vicarium iudicii tui auctoritate
 7 fecisti, censui esse referendum. iube igitur, ut lege
 agatur, sitque Aurelianus heres sacrorum nominis et 15
 bonorum totiusque iuris Ulpio Crinito iam consulari
 15 viro, ipse actutum te iudice consularis.' longum est
 cuncta pertexere. nam et act(a)e sunt Crinito a Va-
 2 leriano gratiae, et adoptio, ut solebat, impleta. me-
 mini me in quodam libro Graeco legisse, quod tacen- 20
 dum esse non credidi, mandatum esse Crinito a Vale-
 riano, ut Aurelianus adoptaretur, idcirco praecipue
 quod pauper esset; sed hoc in medio relinquendum
 puto.
 3 Et quoniam superius epistolam posui, qua sumptus 25
 Aureliano ad consulatum delatus est, quare posuerim
 4 rem quasi frivolum, eloquendum putavi: vidimus pro-
 xime consulatum Furii Placidi tanto ambitu in circo
 editum, ut non praemia dari aurigis sed patrimonia
 viderentur, cum darentur tunicae subsericae, lineae pa- 30
 ragaud(a)e, darentur etiam equi, ingemescentibus
 5 frugi hominibus. factum est enim, ut iam divitiarum

1 *dii faciant* Σ *deus faciat* P Sol *om. P, edd., non om. Σ*
inuictus (an <ani>ce[r]tus? an sanctus?) Ho. (cf. c. 4, 2 et ILS
4229; 8940) certus PΣ 2 *gratias om. P^a, add. P^b* 12 *intaci*
rogando P in arrogando Σ 14 *referendum] repetendum Petsch.*
 26 *c. 11* 27 *fribolam P eloquendam PΣ*

sit, non hominum consulatus, quia utique, si virtutibus defertur, editorem spoliare non debe[n]t. perierunt 6
casta illa tempora et magis ambitione populari peritura sunt. sed nos, ut solemus, hanc quoque rem in
5 medio relinquimus.

His igitur tot ac talibus praeiudiciis muneribusque 16
fultus Claudiani<s> temporibus tantus en<it>uit, ut
post eum Quintillo quoque eius fratre interempto solus
teneret imperium Aure<o>[lian]o interfecto, cum quo
10 Gallienus fecerat pacem. hoc loco tanta est diversi- 2
tas historicorum, et quidem Graecorum, ut alii dicant
invito Claudio ab Aureliano Aureolum interfectum, alii
mandante ac volente, alii ab imperatore iam Aureliano
eundem occisum, alii vero adhuc a privato. sed haec 3
15 quoque media relinquemus, ab ipsis petenda, per quos
in litteras missa sunt. illud tamen co<n>stat omne 4
contra Meotidas bellum divum Claudium nulli magis
quam Aureliano credidisse. extat epistula, quam ego, 17
ut soleo, fidei causa, immo ut alio<s> annalium scrip-
20 tores fecisse video, inserendam putavi: 'Flavius Clau- 2
dius [Valeriano] Aureliano suo salutem. expetit a te
munus solitum nostra res p.: adgredere. quid moraris?
tuo magisterio milites uti volo, tuo ductu tribunos.
Gothi oppugnandi sunt, Gothi a T<h>raciis amovendi.
25 eorum enim plerique <Ha>emimontum Europamque
vexant, qui te pugnante fugerunt. omnes exercitus 3
Thracicos, omnes Illyricianos totumque limitem in tua
potestate constituo: solitam en nobis [a]ede virtutem.
tecum erit etiam frater Quintillus, cum occurrerit. ego 4
30 aliis rebus occupatus summam belli illius virtutibus
tuis credo. misi sane equos decem, loricas duas et

2 debent PΣ debet Eyss. (Pet.) 3 castra P^a cast+a P^b
t. B 6 munerib; P^a munerib;q; P^b 7 claudiani P clau-
dianis Σ enuit P¹ enituit Σ, P corr. 9 aurellano P¹ t. B
aureolo Σ, P corr 15 media] in medio Kell. 19 alio P¹
21 ualeriano P¹Σ ualerio P corr. Valeriano del. Purser 25 emi-
montum P moesiam Σ 30 sum nam PΣ

cetera, quibus munire ad bellum euntem necessitas cogit.'

- 5 Secundis igitur proeliis usus auspiciis Claudianis rem p. in integrum reddidit atque ipse statim, ut supra diximus, consensu omnium legionum factus est 5 imperator.
- 18 Equites sane omnes ante imperium sub Claudio Aurelianus gubernavit, cum offensam magistri eorum incurrissent, quod temere Claudio non iubente pugnas-
sent. 10
- 2 Idem Aurelianus contra Suebos et Sarmatas isdem temporibus vehementissime dimicavit ac florentissi-
3 mam victoriam rettulit. accepta est sane clades sub Aureliano a Marcomannis per errorem. nam dum is a fronte non curat occurre<re> subito erumpentibus, 15 dumque illos a dorso persequi parat, omnia circa Mediolanum graviter evastata sunt. postea tamen ipsi quoque Marcomanni superati sunt.
- 4 In illo autem timore, quo Marcomanni cuncta vastabant, ingentes Romae seditiones motae sunt paven- 20 tibus cunctis, ne eadem, quae sub Gallieno fuerant, provenirent. quare etiam libri Sibyllini noti beneficiis publicis inspecti sunt inventumque, ut in certis locis sacrificia fierent, quae barbari transire non pos-
6 sent. facta denique sunt ea, quae praecepta fuerant in 25 diverso caerimoniarum genere, atque ita barbari restiterunt, quos omnes Aurelianus carptim vagantes occidit.
- 7 Libet ipsius senatus consulti formam exponere, quo libro<s> inspicere clarissimi or<dinis> iussit auctoritas: 30
- 19 Die tertio iduum Ianuarias Fulvius Sabinus prae-

1 munere P munire R 4/5 c. 16, 1 9 iuvene P¹ iubente Σ, P corr. 11 item edd. 13 claudes P^a cla*des P^b t. B 14 els Eyss. 15 cura P^a, corr. P^b occurre P¹ occurrere P corr., edd. occurrunt Σ occurrerunt He. et Ho. 22 sybillini P 26 barbaris Σ 30 libro P libros Σ clarissimior PΣ clarissimi ordinis Salm., edd. 31 ianuarium P^a, corr. P^b

tor urbanus dixit: 'referimus ad vos, p. c., pontificum
suggestionem et Aureliani principis litteras, quibus iu-
betur, ut inspiciantur fatales libri, quibus spes belli
terminandi sacratio deorum imperio continetur. scitis 2
5 enim ipsi, quotiescumque gravior aliquis extitit mo-
tus, eos semper inspectos neque prius mala publica
esse finita, quam ex his sacrificiorum processit aucto-
ritas.' tunc surrexit primae sententiae Ulpius Silanus 3
atque ita loquutus est: 'sero nimis, p. c., de rei p.
10 salute consulimur, sero ad fatalia iussa respicimus
more languentium, qui ad summos medicos nisi in
summa desperatione non mittunt, proinde quasi peri-
tioribus viris maior facienda sit cura, cum omnibus
morbis occurri sit melius. meministis enim, p. c., me 4
15 in hoc ordine saepe dixisse, iam tum cum primum
nuntiatum est Marcomannos erupisse, consulenda Si-
byllae decreta, utendum Apollinis beneficiis {inser-
viendum deorum immortalium praeceptis}, recus[s]asse
vero quosdam, et cum ingenti calumnia recusasse,
20 cum adulando dicerent tantam principis Aureliani esse
virtutem, ut opus non sit deos consuli, proinde quasi
et ipse vir magnus non deos colat, non de dis immor-
talibus speret. quid plura? audivimus litteras, quibus 5
rogavit opem [dei] {deorum, quae numquam cuiquam
25 turpis est.} [ut] vir fortissimus adiuvetur. agite igitur, 6
pontifices, qua puri, qua mundi, qua sancti, qua vestitu
animisque sacris commodi, templum ascendite, sub-
sellia laureata const[itu]ite, velatis manibus libros
evolvite, fata rei p. quae sunt aeterna perquirite. {pa-

16 17 sybillę P 17 18 inseruiendum deorum immortalium
praeceptis om. P, edd. (add. Eyss., in app.), primus restituit
Cas. ex Σ; inde vulg. 22 dis P¹ diis P corr. 24 25 dei ut
uir P deorum quae numquam cuiquam turpis est uir Σ (cf. Ho.,
Klio XIII, p. 390sq.) 25 adiubetur P 28 laureate P^a, corr. P^b
constuite P construite Σ constituite vulgo uetanis P¹ Ch
ueteranis R, P corr. uelatis Salm., edd. 29 rata P uaria Σ
fata Salm., edd. aeternae Cramer (Pet.) 29sq. patrimis —
indicemus om. P, non om. Σ; restituit primus Egnatius; cf.

trimis matrimonisque pueris carmen indicite. nos sump-
 tum sacris, nos apparatus sacrificiis, nos aras tu-
 20 multuarias indicemus.'} post haec interrogati plerique
 senatores sententias dixerunt, quas longum est innec-
 2 tere. deinde aliis manus porrigentibus, aliis pedibus in
 sententias euntibus, plerisque verbo consentientibus
 3 conditum est senatus consultum. itum deinde ad tem-
 plum, inspecti libri, proditi versus, lustra<ta> urbs,
 cantata carmina, amburbium celebratum, ambarvalia
 promissa, atque ita sollemnitas, quae iuebatur, ex- 10
 pleta est.

4 Epistula Aureliani de libris Sibyllinis. nam ipsam
 5 quoque indidi ad fidem rerum. 'miror vos, patres
 sancti, tamdiu de aperiendis Sibyllinis dubitasse li-
 bris, proinde quasi in C<h>ristianorum ecclesia, non 15
 6 in templo deorum omnium tractaretis. agite igitur et
 castimonia pontificum caeremoniisque sollemnibus iu-
 7 vate principem necessitate publica laborantem. inspi-
 ciantur libri; s<i> quae facienda fuerint, celebrentur:
 quemlibet sumptum, cuiuslibet gentis captos, quaelibet 20
 animalia regia non abnuo, sed libens offero, neque
 enim indecorum est diis iuvantibus vincere. sic apud
 8 maiores nostros multa finita sunt bella, sic coepta. si
 quid est sumptuum, datis ad praefectum aerarii[m] lit-
 teris decerni iussi. est praeterea vestrae auctoritatis 25
 arca publica, quam magis refertam repperio esse quam
 cupio.'

21 Cum autem Aurelianus vellet omnibus simul facta
 exercitus sui constipatione concurrere, tanta apud Pla-
 centiam clades accepta est, ut Romanum p<a>ene 30
 2 solveretur imperium. et causa quidem huius periculi

- *Ho., Klio XIII, p. 389sq.* 2 aris (aras) tumultuarias Σ aris
 ambarualia *Egn.* agris ambarualia *Cas.* 8 lustra P^1 lustra-
 ta Σ , P corr. 9 anurbium P anbarbaria P amburbaria Σ
 10 iub&ur P^a iuebatur P^b 12 sybillinis P 14 sybilli-
 nis P 17/18 iubate P 19 libris P libri Σ libri; si *Bae.*
 (*Pet.*) 20 captos P captivos Σ 22 iubantibus P iubenti-
 bus Σ 24 aerarium P -rii Σ

perfidia et callidi[a]tas barbarici fuit motus. nam cum 3
 congredi aperto Marte non possent, in silvas se den-
 sissimas contulerunt atque ita nostros vespera incum-
 bente turbarunt. denique nisi divina ope post inspec- 4
 5 tionem librorum sacrificiorumque curas monstris qui-
 busdam speciebusque divinis impliciti essent barbari,
 Romana victoria non fuisset.

Finito proelio Marcomannico Aurelianus, ut erat na- 5
 tura ferocior, plenus irarum Romam petit vindictae cu-
 10 pidus, quam seditionum asperitas suggerebat. incivi-
 lius denique usus imperio, vir alias optimus, seditio-
 num auctoribus interemptis cruent<i>us ea, qu<a>emol-
 lius fuerant curanda, compescuit. interfecti sunt enim 6
 nonnulli etiam nobiles senatores, cum his leve quid-
 15 dam et quod contemni a mitiore principe potuisset vel
 unus vel levis vel vilis testis obiceret. quid multa? 7
 magnum illud et quod iam fuerat et quod non fru-
 st<r>a speratum est infamiae tristioris ictu contamina-
 vit imperium. timeri coepit princeps optimus, non 8
 20 amari, cum alii dicerent per[f]odiendum talem prin-
 cipem, non optandum, alii bonum quidem medicum,
 sed mala ratione curantem his actis cum videret 9
 posse fieri, ut aliquid tale iterum, quale sub Gallieno
 evenerat, proveniret, adhibito consilio senatus muros
 25 urbis Romae dilatavit. nec tamen pomerio addidit eo
 tempore, sed postea. pomerio autem neminem prin- 10
 cipum licet addere nisi eum, qui agri barbarici aliqua
 parte Romanam rem p. locupletaverit. addidit autem 11
 Augustus, addidit Traianus, addidit Nero, sub quo
 30 Pontus Polem<o>niacus et Alpes Cottiae Romano no-
 mini s<unt> tributae.

Transactis igitur, quae ad s<a>eptiones atque ur- 22

1 callidi^atas P¹ t. B (callidi^atas [a exp.] B) calliditas P corr.
 (a eras.) 12 cruentus P¹ t. B, Σ 14 etiam om. P^a, add. P^b
 20 perodiendum Salm. (Hirschf.) 25 delatauit P¹ t. B dila-
 tavit Σ, P corr. 30 polemniacus P pollemnacus Σ 30/31 no-
 minis PΣ nomini sunt Salm., edd. 32 saeptionis Momms.

bis statum et civilia pertinebant, contra Palmyrenos,
 id est contra Zenobiam, quae filiorum nomine orien-
 2 tale tenebat imperium, iter flexit. multa in itinere ac
 magna bellorum genera confecit. nam in Thraciis et
 in Illyrico occurrentes barbaros vicit, Gothorum quin 5
 etiam ducem Cannaban sive Cannabauden cum quin-
 3 que milibus hominum trans Danuvium interemit. at-
 que inde per Byzantium in Bithy<ni>am transitum fe-
 4 cit eamque nullo certamine optinuit. multa eius magna
 et pr<a>eclara tam facta quam dicta sunt, sed omnia 10
 libro innectere nec possumus fastidii evitacione nec
 volumus, sed ad intellegendos mores atque virtutem
 5 pauca libanda sunt. nam cum Tyanam venisset eam-
 que obclusam repperisset, iratus dixisse fertur: 'ca-
 6 nem in hoc oppido non relinquam.' tunc et militibus 15
 acrius incumbentibus spe praed<a>e, et Heraclammone
 quodam timore, ne inter ceteros occideretur, patriam
 23 suam prodente civitas capta est. sed Aurelianus duo
 statim praecipua, quod unum severitatem ostenderet,
 alterum lenitatem, ex imperatoria mente monstravit. 20
 2 nam et Heraclammone proditorem patriae suae sa-
 piens victor occidit et, cum milites iuxta illud dictum,
 quo canem se relicturum apud T[h]yanos negarat, ever-
 sionem urbis exposcerent, respondit his: 'canem', in-
 quit, 'negavi in hac urbe me relicturum: canes omnes 25
 3 occidite.' grande principis dictum, grandius militum
 4 factum, nam iocatum principis, quo praeda nega-
 batur, civitas servabatur, totus exercitus ita quasi di-
 taretur, accepit. epistula de Heraclammone: 'Aurelia-
 nus Augustus Mallio Chiloni. occidi passus sum 30

4 thracias P^a, corr. P^b per ras. t. B 5 barbaro P^a, corr.
 P^b 6 cannabauden P¹ t. B cannabaudem P corr. 8 by-
 thiam P¹ bythiniam P corr. bithiniam Σ 20 lenitatem P
 impera P^a imperatoria P^b 23 negar& P Σ negarat vulgo
 25 neg-aui P (r eras.) post canes add. P corr. ergo
 27 factum Gru. uocatu PCh uotatum R uocatum PCh uota-
 tum R iocatum Salm., edd.

cuius quasi beneficio T[h]yanam recepi. ego vero proditorem amare non potui et libenter tuli. quod eum milites occiderunt, neque enim mihi fidem servare potuisset, qui patriae non pepercit. solum denique ex 5
 5 omnibus, qui oppugnabantur, campus accepit. divitem hominem negare non possum, sed cuius bona eius liberi<s> reddidi, ne quis me causa pecuniae locupletem hominem occidi passum esse crimineretur.'

Capta autem civitas est miro modo. nam cum He- 24
 10 raclammon locum ostendisset aggeris naturali specie tumentem, qua posset Aurelianus cultus ascendere, ille conscendit atque elata purpurea clamide intus civibus, foris militibus se ostendit, et ita civitas capta est, quasi totus in muris Aureliani fuisset exercitus.
 15 Taceri non debet res, quae ad famam venerabilis viri 2
 pertinet. fertur enim Aurelianum de T[h]yan<a>e civi- 3
 tatis eversione vere dixisse, vere cogitasse; verum Apollonium T[h]yan<a>eum, celeberrimae famae auctoritatisque sapientem. veterem philosophum, amicum
 20 ver<e> deorum, ipsum etiam pro numine frequentan-
 dum, recipienti se in tentorium ea forma, qua videtur, subito adstitisse atque haec Latine, ut homo Pannonius intellexeret, verba dixisse: 'Aureliane, si vis vincere, 4
 nihil est quod de civium meorum nece cogites. Aure-
 25 liane, si vis imperare, a cruore innocentium abstine. Aureliane, clementer te age, si vis vivere.' norat vultum 5
 philosophi venerabilis Aurelianus atque in multis eius imaginem viderat templis. denique statim adtonitus 6
 et imaginem et statuas et templum <e>idem promisit
 30 atque in meliorem redit mentem. haec ego et a gravi- 7

1 thianam P 6 cuius bona eius P eius bona suis Σ eius □
 bona eius Pet. huius bona et ius Petsch. 7 liberi P¹
 8/9 passum — modo om. P^a, add. P^b in marg. inf. 10 na-
 tali P^a, corr. P^b 11 cultus] i. e. imperatoria ueste ornatus,
 ut explicavit Salm. occultus vulgo tutus Bae. altius Petsch.
 12 ciuib; in P corr. per ras. ex quib; 20 vere Kell., Petsch.
 uir P¹ChV uirum R, P corr. uerum vulgo nomine P Σ □
 27 atque] cf. Ti. p. 70 29 idem P eidem ChV

- bus viris conperi {et} in Ulpiae bibliothecae libris relegi
 8 et pro maiestate Apollonii magis credidi. quid enim
 illo viro sanctius, venerabilius, antiquius diviniusque
 inter homines fuit? ille mortuis reddidit vitam, ille
 multa ultra homines et fecit et dixit. quae qui velit 5
 nosse, Graecos legat libros, qui de eius vita conscripti
 9 sunt. ipse autem, si vita suppetit atque ipsius viri
 favor vi[s]guerit, breviter saltem tanti viri facta in lit-
 teras mittam, non quo illius viri gesta munere mei
 sermonis indigeant, sed ut ea, quae miranda sunt, 10
 omnium voce praedicentur.
- 25 Recepta T[h]yana Antiochiam proposita omnibus in-
 punitate brevi apud Dafnem certamine optinuit atque
 inde praeceptis, quantum probatur, venerabilis viri
 2 Apollonii parens humanior atque clementior fuit. pu-
 gnatum est post haec de summa rerum contra Zeno-
 biam et Za[no]b[i]am eius socium apud Emessam ma-
 3 gno certamine. cumque Aureliani equites fatigati iam
 p<a>ene discederent ac terga darent, subito vi numi-
 nis, quod postea est proditum, hortante quadam di- 20
 vina forma per pedites etiam equites restituti sunt.
 fugata est Zenobia cum Zaba et plenissime parta vic-
 4 toria. recepto igitur orientis statu Emesam victor Aure-
 lianus ingressus est ac statim ad templum Heliogabali
 5 tetendit, quasi communi officio vota soluturus. ve-
 rum illic eam formam numinis repperit, quam in bello
 6 sibi faventem vidit. quare et illic templa fundavit do-
 nariis ingentibus positis et Romae Soli templum po-
 suit maiore honorificentia consecratum, ut suo dice-
 mus loco.

30

1 et om. P, non om. Σ bibliothecę P¹ t. B bibliothecę P
 corr. Σ fauoriscuerit P¹ fauori usque quaque placuerit P corr.
 fauor Σ lacuna partim significata partim neglecta fauor iue-
 rit Salm. fauor nos luuerit Pet. fauor uiguerit Ho. 16/17 contra
 Zenobiam & Zenobiam P apud Zenobiam et Zabam Σ (Zabas
 est Septimius Zabdas, PIR III, p. 217 nr. 352) 22 plenissima Σ
 (coni. Eyss.) 28/29 psuit P^a posuit P^b

Post haec Palmyram iter flexit, ut ea oppugnata 26
laborum terminus fieret. sed in itinere a latronibus
Syris male accepto frequenter exercitu multa per-
pessus est et in obsidione usque ad ictum sagittae
5 periclitatus est.

Epistula ipsius extat ad Mucaporem missa, in qua 2
de huius belli difficultate ultra pudorem imperialem
fatetur: 'Romani me modo dicunt bellum contra femi- 3
nam gerere, quasi sola mecum Zenobia et suis viribus
10 pugnet, atque hostium <tantum> quantum si vir a me
oppugnandus esset, <adest, sed sub fem>in<a> con-
scientia et timore longe deteriore. dici non potest, 4
quantum hic sagittarum est, qui belli apparatus, quan-
tum telorum, quantum lapidum, nulla pars muri est,
15 quae non binis et ternis ballistis occupata sit; ignes
etiam tormentis iaciuntur. quid plura? tim<et> quasi 5
femina, pugnat quasi <vir> poenam timen[te]s. sed
credo adiuturos Romanam rem p. [vir] deos, qui num-
quam nostris conatibus defuerunt.'

20 Denique fatigatus ac pro malis fessus litteras ad 6
Zenobiam misit deditionem illius petens, vitam promet-
tens, quarum exemplum indidi: 'Aurelianus impera- 7
tor Romani orbis et receptor orientis Zenobiae ceteris-
que, quos societas tenet bellica. sponte facere debuistis 8
25 id, quod meis litteris nunc iubetur. deditionem enim
praecipio impunitate vitae proposita, ita ut illic, Ze-
nobias, cum tuis agas vitam, ubi te ex senatus amplis-
simi sententia conlocavero. gemmas, aurum, argen- 9

1 palmiram P 10 atqui Salm., edd. atque def. Ti. p. 65
tantum add. Ho. 11 in PΣ <adest, sed sub fem>in<a> Ho.
<et res cum femina> in He. 11/12 consuetia PR consuen-
tia Vat. 1898 15 ballistis P^a, corr. P^b 15/16 ignes ediam
P¹ t. B ignes etiam P corr. 16 tim P¹ t. B (induxit P corr.)
non Σ timet Salm., edd. 17 uir add. He. delens uir in v. 18
timentes PR timens Ch, edd. 18 uir PAR ueros Salm. (Pet.)
uere Petsch. uir del. He. (cf. ad v. 17) 20 pro PΣ, def. Ti. p. 25,
adn. 1 prope Pet. 25 enim om. P^a, add. P^b

tum, sericum, equos, camelos in Romanum aerarium conferatis. Palmyrenis ius suum servabitur.'

- 27 Ha[e]c epistula accepta Zenobia superbius insolentiusque rescripsit quam eius fortuna poscebat, credo ad terrorem. nam eius quoque epistulae exemplum 5
2 indidi: 'Zenobia regina orientis Aureliano Augusto. nemo adhuc praeter te hoc, quod poscis, litteris petit. virtute faciendum est quidquid in rebus bellicis est
3 gerendum. deditionem meam petis, quasi nescias Cleopatram reginam perire maluisse quam in qualibet 10
4 vivere dignitate. nobis Persarum auxilia non desunt, quae iam speramus, pro nobis sunt Saraceni, pro nobis
5 Armenii. latrones Syri exercitum tuum, Aureliane, vicerunt. quid? si igitur illa venerit manus, quae undique speratur, pones profecto supercilium, quo nunc 15
mihi deditionem, quasi omnifariam victor, imperas.'
- 6 Hanc epistolam Nic[h]omachus se transtulisse in Graecum ex lingua Syrorum dicit ab ipsa Zenobia dictatam. nam illa superior Aureliani Graeca missa est.
- 28 His acceptis litteris Aurelianus non erubuit, sed iratus est statimque collecto exercitu ac ducibus suis undique Palmyram obsedit neque quicquam vir fortis reliquit, quod aut imperfectum videretur aut incuratum. nam et auxilia, quae a Persis missa fuerant, intercepti et alas Saracenas Armeniasque corripit atque ad 25
se modo ferociter modo subtiliter transtulit, denique
3 multa vi mulierem potentissimam vicit. victa igitur Zenobia cum fugeret camellis, quos dromedas vocitant, atque ad Persas iter tenderet, equitibus missis
4 est capta atque in Aureliani potestatem deducta. victor itaque Aurelianus totiusque iam orientis possessor. cum in vinculis Zenobiam teneret, cum Persis, Armeniis, Saracenis superior atque insolentior egit ea,

3 Haec P¹ t. B (e exp. P corr.) 14 si igitur P^Σ igitur si
vulgo 16 omnifariā P^a omni*fariā P^b t. B 33 superior P^Σ
superbior Salm., edd. (cf. supra v. 3)

quae ratio temporis postulabat. tunc ill(a)e vestes, 5
 quas in templo Solis videmus, consertae gemmis, tunc
 Persici dracones et t[h]iarae, tunc genus purpurae,
 quod postea nec ulla gens detulit nec Romanus orbis
 5 vidit. de qua pauca saltem libet dicere. meministis 29
 enim fuisse in templo Iovis Optimi Maximi Capitolini
 pallium breve purpureum lanestre, ad quod cum ma-
 tronaе atque ipse Aurelianus iungerent purpuras suas,
 cineris specie decolorari videbantur ceterae divini
 10 comparatione fulgoris. hoc munus rex Persarum ab 2
 Indis interioribus sumptum Aureliano dedisse perhi-
 betur, scribens: 'sume purpuram, qualis apud nos
 est.' {sed hoc falsum fuit.} nam postea dili- 3
 gentissime et Aurelianus et Probus et proxime Dio-
 15 cletianus missis diligentissimis confectoribus requisi-
 verunt tale genus purpurae nec tamen invenire po-
 tuerunt. dicitur enim sandyx Indica talem purpuram
 facere, si curetur.

Sed [sed] ut ad incepta redeamus: ingens tamen 30
 20 strepitus militum fuit omnium Zenobiam ad poenam
 poscentium. sed Aurelianus indign(um) aestimans 2
 mulierem interimi, occisis plerisque, quibus auctoribus
 illa bellum moverat, paraverat, gesserat, triumpho mu-
 lierem reservavit, ut populi Romani oculis esset osten-
 25 tui. grave inter eos, qui caesi sunt, de Longino filosofo 3
 fuisse perhibetur, quo illa magistro usa esse ad Grae-
 cas litteras dicitur. quem quidem Aurelianus idcirco
 dicitur occidisse, quod superbior illa epistula ipsius
 diceretur dictata consilio, quamvis Syro esset ser-
 30 mone contexta.

Pacato igitur oriente in Europam Aurelianus redit 4
 victor atque illic Carporum copias adflixit et, cum

1 ille PΣ illatae Eyss. allatae Pet. 2 3 tum persici PΣ
 tunc Persici Pet. 4 poste P^a, corr. P^b 13 sed hoc falsum
 fuit om. P, non om. Σ 19 sed se dux P sed Σ sed ut Pet.
 tamen] tum Pet. 21 indignaestimans P indignum existi-
 mans Σ indignum aestimans edd. 32 caprorū P carporum Σ

- illum Carpicum senatus absentem vocasset, mandasse[t] ioco fertur: 'superest, p. c., ut me etiam Carpi-
 5 sculum vocetis.' carp[*l*]isc<*l*>um enim genus calciamenti
 esse satis notum est. <*quod*> cognomen [quod] de-
 forme videbatur, cum et Gothicus et Sarmaticus et Ar- 5
 menicus et Parthicus et Adiabenicus iam ille di[s]ce-
 retur.
- 31 Rarum est ut Syri fidem servent, immo difficile.
 nam Palmyreni, qui iam victi atque contusi fuerant,
 Aureliano rebus Europensibus occupato non medio- 10
 2 criter rebellarunt. Sandarionem enim, quem in prae-
 sidio illic Aurelianus posuerat, cum sescentis sagitta-
 riis occiderunt Achilleo cuidam parenti Zenobiae pa-
 3 rantes imperium. verum adeo Aurelianus, ut erat pa-
 ratus, e Rhodopa revertit atque urbem, quia ita me- 15
 4 rebatur, evertit. crudelitas denique Aureliani vel, ut
 quidam dicunt, severitas eatenus extitit, ut epistula
 eius feratur confessionem inmanissimi furoris osten-
 5 tans. cuius hoc exemplum est: 'Aurelianus Augustus
 Cerronio Basso. non oportet ulterius progredi mili- 20
 tum gladios. iam satis Palmyrenorum caesum atque
 concisum est. mulieribus non epercimus, infantes oc-
 6 cidimus, senes iugulavimus, rusticos interemimus. cui
 terras, cui urbem deinceps relinquemus? parcendum
 est his, qui remanserunt. credimus enim tam paucos 25
 7 tam multorum suppliciis esse correctos. templum sane
 Solis, quod apud Palmyram aquiliferi legionis tertiae

1/2 mundass& loco P mandasse illico Σ mandasse e loco
Salm., edd. mandasse ioco *Corn.* 3 carpilscum P 4 cogno-
 men quod PΣ quod cognomen *vulgo* 5/6 Armeniacus edd.
 6/7 adiabeneficia mille discer&ur P¹ adiabenicus ad iam ille
 discer&ur P *corr.* adiabenicus diceretur Σ Adiabenicus iam ille
 diceretur *Gru.* (*Pet.*) 11 sandarionem P¹ f. B sandarionem Σ,
 P *corr.* 13 Achilleo] v. *PIR I* p. 83 s. v. *Antiochus* nr. 580
 13/14 parentes PCh parantes R 14 adeo PΣ ad eoa *Cas.*
 ideo *Pet.* 15 erhodo pa P ex europa Σ 20 Celonio *vulgo*
 (*Ceronius* quidam memoratur *Gall.* 14, 4); an Cerrinio (seu
 Cervonio) ? *Ho.* 22 mulieres P^a, *corr.* P^b 23 sene P^a,
corr. P^b 27 parmyram P¹

cum vexilliferis et draconario et cornici<ni>bus atque
liticinibus diripuerunt, ad eam formam volo, quae fuit,
reddi. habes trecentas auri libras <de> Zenobiae cap- 8
sulis, habes argenti mille octingenta pondo de Palmy-
renorum bonis, habes gemmas regias. ex his omni- 9
bus fac cohonestari templum: mihi et diis immorta-
libus gratissimum feceris. ego ad senatum scribam
petens, ut mittat pontificem, qui dedicet templum.
haec litterae, ut videmus, indicant satiatam esse in- 10
manitatem principis duri.

Securior denique iterum in Europam redit atque illic 32
omnes, qui vagabantur, hostes nota illa sua virtute
contudit. interim res per Thracias Europamque omnem 2
Aureliano ingentes agente Firmus quidam extitit, qui
15 sibi Aegyptum sine insignibus imperii, quasi ut esset
civitas libera, vindicavit. ad quem continuo Aurelianus 3
revertit, nec illic defuit felicitas solita. nam Aegyptum
statim recepit atque, ut erat ferox animi, cogitationem
ultus, vehementer irascens, quod adhuc Tetricus Gal-
20 lias optineret, occidentem petit atque ipso Tetrico
exercitum suum prodente, quod eius scelera ferre non
posset, deditas sibi legiones optinuit. princeps igitur 4
totius orbis Aurelianus pacatis oriente[m], Gallis at-
que u<n>dique terr[or]i<s> [victo eripe me his invicte
25 malis] Romam iter flexit, <ut> de Z<en>obia et Te-
trico, hoc est de oriente et de occidente, triumphum
Romanis oculis exhiberet.

Non absque re est cognoscere, qui fuerit Aureliani 33

1 cornicibus PΣ 3 de *add. Salm. (Pet)* 18, 19 cogita-
tionem ultus P (cf. c. 8, 4 cogitaret pro faceret) cogitatione mul-
tus R concitatione multus *Petsch. (Pet.)* 22 regiones PΣ
legiones *vulgo* 23 orientem P oriente et *Pet.* 24/25 ubi-
que terrori uicto eripe me his invicte malis romam P undique
terris Romam Σ (cf. Q 5, 3: 'pacato undique gentium toto ... orbe
terrarum') ubique terrore iniecto Romam *Salm., delens* 'eripe me
his invicte malis', *quod glossema ex T 24, 3 depromptum in Pa-*
latini irrepsit contextum ubique terrarum uictor *He.* 25 ut
add. vulgo Zobia P¹

- 2 triumphus; fuit enim speciosissimus. currus regil tres fuerunt, in his unus Odenati, argento, auro, gemmis operosus atque distinctus, alter, quem rex Persarum Aureliano dono dedit, ipse quoque pari opere fabricatus, tertius, quem sibi Zenobia composuerat sperans 5 se urbem Romam cum eo visuram; quod illam non fefellit, nam cum eo urbem ingressa est victa et triumphata. fuit alius currus quattuor cervis iunctus, qui fuisse dicitur regis Gothorum. quo, ut multi memoriae tradiderunt, Capitolium Aurelianus invectus 10 est, ut illic c<a>ederet cervos, quos cum eodem curru captos vovisse Iovi Optimo Maximo ferebatur. praecesserunt elephanti viginti, ferae mansuetae Libycae, Palaestinae diversae ducent<a>e, quas statim Aurelianus privatis donavit, ne fiscum annonis gravaret; ti- 15 grides quattuor, camelopardali, alces, cetera talia per ordinem ducta, gladiatorum paria octingenta — praeter captivos gentium barbararum — Blemmyes, Exomitae, Arabes Eu[n]d<a>emo[m]nes, Indi, Bactrani, Hiberi, Saraceni, Persae cum suis quique muneribus, 20 Gothi, Halani, Roxolani, Sarmatae, Franci, Suevi, Vandalii, Germani, religati<s> manibus, captivi <ut>pote. 5 <p>raecesserunt inter hos etiam Palmyreni, qui superfu-erant, principes civitatis et Aegyptii ob rebellionem. 34 ductae sunt et decem mulieres, quas virili habitu pu- 25 gnantes inter Gothos ceperat, cum multae essent interemptae, quas de Amazonum genere titulus indicabat: 2 praelati sunt tituli gentium nomina continentes. inter haec fuit Tetricus clamide coccea, tunica galbina, bracis Gallicis ornatus, adiuncto sibi filio, quem im- 30

2 unum P unus Σ 6 Romanam Pet. falso 8 corrus P¹
 12 capto P^a, corr. P^b 13 libicę P 17 octingenta P 18/19 ex-
 □ omitę P exionitas Σ 19 Eudaemones] eundem omnes P Σ
 bactriani P corr. 21/22 uanduli P¹ (Pet.) vuanduli P corr.
 uandali Σ 22 religati P Σ 22/23 poterae cesserunt P petere
 cesserunt R precesserunt Ch utpote . praecesserunt Petsch.
 25 habitu P^a, corr. P^b t. B

peratorem in Gallia nuncupaverat. incedebat etiam 3
 Zenobia, ornata gemmis, catenis aureis, quas alii su-
 stentabant. praeferebantur coronae omnium civitatum
 aureae titulis eminentibus proditae. iam populus ipse 4
 5 Romanus, iam vexilla collegiorum atque castrorum et
 catafractarii milites et opes regiae et omnis exercitus
 et senatus (etsi aliquantulo tristior, quod senatores
 triumphari videbant) multum pompae addiderant. de- 5
 nique vix nona hora in Capitolium pervenit, sero autem
 10 ad Palatium. sequentibus diebus datae sunt populo vo- 6
 luptates ludorum scaenicorum, ludorum circensium,
 venationum, gladiatorum, naumachiae.

Non praetereundum videtur, quod et populus memo- 35
 ria tenet et fides historica frequentavit, Aurelianum
 15 eo tempore, quo proficiscebatur ad orientem, bilibres
 coronas populo promisisse, si victor rediret, et, cum
 aureas populus speraret neque Aurelianus aut posset
 aut vellet, coronas eum fecisse de panibus, qui nunc
 siliginei vocantur, et singulis quibusque donasse, ita ut
 20 siligineum suum cotidie toto aevo suo et unusquisque
 et acciperet et posteris suis dimitteret. nam idem 2
 Aurelianus et porcinam carnem p. R. distribuit, quae
 hodieque dividitur.

Leges plurimas sanxit et quidem salutare. sacer- 3
 25 dotia composuit, templum Solis fundavit et portici-
 bus roboravit; decrevit etiam emolumenta sartis tectis
 et ministris.

His gestis ad Gallias profectus Vindelicos obsidione 4
 barbarica liberavit, deinde ad Illyricum redit paratoque
 30 magno potius quam ingenti exercitu Persis, quos eo

2 3 aliis ostentabant P aliis ostendebant Σ² aliis sustentabant
 vulgo 11 scaenicorum ludorum om. P^a, add. P^b in marg.
 20 et ante unusquisque del. Pet., def. Ti. p. 96 25/26 ponti-
 fices PΣ² pontifice Momms. porticibus Sca. (de porticibus huius
 templi cf. c. 48, 4 et Jordan-Hülse, Topographie der Stadt Rom
 I 3, p. 456) 26 tectis P¹ t. B (induxit P corr.) 30 magno P^a
 magno P^b ingenti] uigenti Petsch.

- quoque tempore, quo Zenobiam superavit, gloriosissime iam vicerat, bellum indixit. sed cum iter faceret, apud C<a>enofrurium mansionem, quae est inter Heracliam et Byzantium, malitia notarii sui et manu Mucaporis interemptus est. 5
- 36 Et causa occidendi eius quae fuerit et quemadmodum sit occisus, ne res tanta lateat, brevi edisseram. Aurelianus, quod negari non potest, severus, truculentus, sanguinarius fuit princeps. hic, cum usque eo severitatem tetendisset, ut et filiam sororis occideret non in magna neque in satis idonea causa, iam primum in odium suorum venit. incidit autem, ut se res fataliter agunt, ut [o]Mneste[c]um quendam, quem pro notario secretorum habuerat, libertum, ut quidam dicunt, suum, infensiolem sibi minando redderet, quod nescio quid de [q]leo suspicatus esset. Mnesteus, qui sciret Aurelianum neque frustra minari solere neque, si minaretur, ignoscere, brevem nominum conscripsit mixtis his, quibus Aurelianus vere irascebatur, cum his, de quibus nihil asperum cogitabat, addito etiam suo nomine, quo magis fidem faceret ingestae sollicitudinis, ac brevem legit singulis, quorum nomina continebat, addens disposuisse Aurelianum eos omnes occidere, illos vero debere suae vitae, si viri sint, subvenire. hi[c] cum exarsissent, timore, qui merebantur offensam, dolore[m] innocentes, <quod> beneficiis atque officiis Aurelianus videbatur ingratus, in supra dicto loco iter facientem principem subito adorti interemerunt. 25
- 37 Hic finis Aureliano fuit, principi necessario magis quam bono. quo interfecto cum esset res prodita, et 30

4 bizantiū P 13 omnes tecum P¹ t. B¹ *mnes te+um P
 corr. 16 eo Pet. quo PΣ quo <flagitio> He. 23 adden P^a,
 corr. P^b 24 sunt P essent Σ 25 hic P hi (hli) Σ 26 do-
 lorem P debere Σ dolore Salm., edd. quod (vel quorum) add.
 Salm. 26/27 beneficiis — ingratus glossema esse putat Petsch.
 30 principe PChV principi R

sepulchrum ingens et templum illi detulerunt hi, a quibus interemptus est. sane Mnesteus postea subreptus 2 ad stipitem bestiis obiectus est, quod statuae marmoreae posit<a>e in eodem loco utrimque significant, 3 ubi et in columnis divo Aureliano statuae constitutae sunt. senatus mortem eius graviter tulit, gravius 4 tamen p. R., qui vulgo dicebat Aurelianum p<a>edagogum esse senatorum. imperavit annis <quinque mensibus> sex minus paucis diebus ac rebus magnis gestis 10 inter divos relatus es<t>.

Quia pertinet ad Aurelianum, id quod in historia relatum est, tacere non debui. nam multi ferunt Quintillum, fratrem Claudii, cum in praesidio Italico esset, audita morte Claudii sumpsisse imperium, verum postea, 6 ubi Aurelianum comperit imperare, a toto exercitu ea de <causa re>lictum; cumque contra eum conventionaretur, nec a militibus audiretur, incisis sibi met 7 venis die vicesimo imperii sui perisse. quidquid sane scelerum fuit, quidquid mal<a>e conscientiae vel artium 8 funestarum, quidquid denique factionum, Aurelianus toto penitus orbe purgavit. hoc quoque ad rem 38 pertinere arbitror Vabalati filii nomine Zenobia<m>, non Timolai et Herenniani, imperium tenuisse quod tenuit. fuit sub Aureliano etiam monetariorum bellum 2 25 Felicissimo rationali auctore. quod acerrime severissimeque conpescuit, septem tamen mil[li]tibus suorum militum interemptis, ut epistola docet missa ad Ulpium Crinitum ter consulem, qui eum ante adoptaverat: 'Aurelianus Augustus Ulpio patri. quasi fatale 3 30 quiddam mihi sit, ut omnia bella, quaecumque gesserō,

3 stipem P^a, corr. P^b uestiis P¹ 8/9 quinque mensibus
add. Giambelli, Enmann; cf. Epit. de Caes. 35, 1 10 es
P¹ 16 ea delectū P delectum ChR derelictum Vat. 1898 eum
derelictum Pet. ea de <causa re>lictum He. 18 sqq. quid-
quid — purgavit Eyss. transponit in § 4 post relatus est
20 funestorū PΣ demq̃ P^a, corr. P^b 21 penitus P 22 ba-
balati P Zenobia P Zenobia et Σ 26 militibus P Σ
29 fatales P corr. 30 mihi sit P incessit Σ mihi sit Salm., edd.

- omnes motus ingravescant, ita etiam seditio intramurana bellum mihi gravissimum peperit. monetarii auctore Felicissimo, ultimo servorum, cui procurationem
 4 fisci mandaveram, rebelles spiritus extulerunt. hi compressi sunt septem mil[it]ibus Lembariorum et Ripa-
 5 rensium et Castrianorum et Daciscorum interemptis. unde apparet nullam mihi a dis immortalibus datam
 sine <dif>ficultate victoriam.⁷
- 39 Tetricum triumphatum correctorem Lucaniae fecit.
 2 filio eius in senatu manente. templum Solis magnifi-
 centissimum constituit. muros urbis Romae sic ampli-
 3avit, ut quinquaginta prope milia murorum eius am-
 3 bitus teneant. idem quadru[m]platores ac delatores in-
 genti severitate persecutus est. tabulas publicas ad
 4 privatorum securitatem exuri in foro Traiani semel
 5 iussit. amnestia etiam sub eo delictorum publicorum
 decreta est [te] exemplo A[n]the<nie>nsium, cuius rei
 5 etiam Tullius in Philippicis meminit. fures provin-
 ciales repetundarum ac peculatus reos ultra militarem
 modum est persecutus, ut eos ingentibus suppliciis
 6 cruciatibusque puniret. in templo Solis multum auri
 7 gemmarumque constituit. cum vastatum Illyricum ac
 Moesiam deperditam videret, provinciam Transdanu-
 vina<m> Daciam a Traiano constitutam sublato exer-
 citu et provincialibus reliquit, desperans eam posse
 25 retineri, abductosque ex ea populos in Moesia con-
 locavit appellavitque suam Daciam, quae nunc duas

2 grauissimis P grauissimum Σ 4 reuelles P¹ t. B 5 mi-
 litib; P iembariorū P ymberlorum Σ Lembariorum Salm.
 5/6 Ripariensium Pet. per errorem 8 facultatē P¹ facultate Σ
 (om. v. 7 nullam) difacultatē P corr. difficultate vulgo 13 qua-
 drūplatores P¹ t. B (virgulam erasit P corr.) 14 seueritatem
 PΣ securitatem vulgo 16 eo deulictorum P eodem uicorum Σ
 eo delictorum vulgo 17 te P, del. Kell., Nov. item Σ de edd.
 anthenium P 18 Cic. Phil. 11, 1 21 que om. P^a, add. P^b
 23/24 transdanuulna P¹ t. B transdanuuinā P corr. 24 cla-
 ciā P¹ daciā P corr., Σ 25 rellquid P dereliquit Σ 26 ad-
 ductosq; PΣ im P

Moesias dividit. dicitur praeterea huius fuisse cru- 8
delitatis, ut plerisque senatoribus simul, *et* tam inge-
reret factionem coniurationis ac tyrannidis. *quo* fa- 9
cilius eos posset occidere. addunt nonnulli filium so-
5 roris, non filiam, ab eodem interfectum, plerique autem
etiam filium sororis.

Quam difficile sit imperatorem in locum boni prin- 40
cipis legere, et senatus sancti or~~(din)~~is gravitas probat
et exercitus prudentis auctoritas: occiso namque se- 2
10 verissimo principe de imperatore deligendo exercitus
rettulit ad senatum, idcirco quod nullum de his fa-
ciendum putabat, qui tam bonum principem occide-
rant. verum senatus hanc eandem electionem in exer- 3
citus refudit, sciens non libenter iam milites accipere
15 imperatores eos, quos senatus elegerit. denique id ter- 4
tio factum est, ita ut per sex menses imperatorem
Romanus orbis non habuerit, omnesque iudices hi[i]
permanerent, quos aut senatus aut Aurelianus elegerat,
nisi quod pro consule Asiae Faltonius Probus in
20 locum Arelli Fusci delect[us].

Non iniucundum est ipsas inserere litteras, quas ad 41
senatum exercitus misit: 'felices ac fortes exercitus
senatui P. Q. R. Aurelianus imperator noster per frau-
dem unius hominis et per errorem bonorum ac malo-
25 rum interemptus est. hunc inter deos referte, sancti 2
et *venerabiles* domini p. c., et de vobis aliquem, sed
dignum vestro iudicio principem mittite. nos enim de
his, qui vel errarunt [qui] vel male fecerunt, imperare

2 si multâ P^Σ 2 3 ingener& P ingereret Σ 3 quo add.
vulgo 4-5 filium sororis P filiam sororis Σ 8 sanctoris P^Σ
sancti ordinis Hirschf. (Pet.) 10 diligendo P^a deligendo P^b
t. B 12 quidâ P¹ t. B qui Σ qui tã P corr. 19 falconius P
fulconius Σ Faltonius Waddington; Dessau, Herm. 24, p. 352,
adn. 3 propter titulos 20 delegit P^Σ delectus est Salm. de-
lectus He. 24 25 ac malorum om. B, edd., non om. P^Σ (cf. Tac.
13, 1: 'bonos malosue' Tac. 2, 4: 'errore militarium') 25/26 sancti
& P^Σ sancti edd. sancti et venerabiles Ho. coll. AS 66, 2; T 30, 11;
32, 5; Gall. 15, 3 28 errarunt qui P (def. Ti. p. 105) errore Σ
errarunt edd. impera**re P

- 3 nobis neminem patimur.' rescriptum ex senatus con-
sulto. cum die III. nonarum Februari~~ar~~um senatus
amplissimus in curiam Pompilianam convenisset, Aure-
lius Gordianus consul dixit: 'referimus ad vos, p. c.,
4 litteras exercitus felicissimi.' quibus recitatis Aurelius 5
Tacitus, primae sententiae senator, ita loquutus est:
(hic autem est qui post Aurelianum sententia omnium
5 imperator est appellatus.) 'recte atque ordine consu-
luissent dii immortales, p. c., si boni principes ferro
inviolabiles extitissent, ut longiorem ducerent vitam 10
neque contra eos aliqua esset potestas his, qui neces
6 infanda~~s~~ tristis~~s~~ima mente concipiunt. viveret
enim princeps Aurelianus, quo ~~neque fortior~~ neque
7 utilior fuit quisquam. respirare certe post infelicitatem
Valeriani, post Gallieni mala imperante Claudio coe- 15
perat nostra res p.; at eadem reddita fuerat Aureliano
8 toto penitus orbe vincente. ille nobis Gallias dedit,
ille Italiam liberavit, ille Vindelicis iugum barbaricae
servitutis amovit. illo vincente Illyricum restitutum
9 est, redditae Romanis legibus Thraciae. ille, pro pu- 20
dor[e], orientem femineo pressum iugo in nostra iura
restituit, ille Persas, insultantes adhuc Valeriani nece,
10 fudit, fugavit, oppressit. illum Saraceni, Blemmyes,
Exomit~~a~~e, B[r]actrani, Seres, Hiberi, Albani, Arme-
nii, populi etiam Indorum veluti praesentem p~~a~~ene 25
11 venerati sunt deum. illius donis, quae a barbaris gen-
tibus meruit, refertum est Capitolium. quindecim mi-
lia librarum auri ex eius liberalitate unum tenet tem-
12 plum, omnia in urbe fana eius micant donis. quare,
p. c., vel deos ipsos iure convenio, qui talem princi- 30

2 febraio P februarium Σ 3 pompilianā P 5 Aurelius
inclusit Eyss. aurelianus Σ, recte appellatur M. Claudius Ta-
citus 8 recta atq; P recto Σ recte atque Cas., edd. 11 12 ne-
ces infanda P nephandas neces Σ 13 princeps noster Σ
neque fortior add. Cas. (Pet.) 16 ad eadē P ad eandem Σ

18 ille edd. inde P, om. Σ ille de Petsch 24 exomite P
□ exonite ChR bractrani P 25 paene edd. cene PΣ 26 do-
lis P¹ Σ donis P corr.

pem interire passi sunt, nisi forte secum eum esse maluerunt. decerno igitur divinos honores, idque vos omnes aestimo esse facturos. nam de imperatore diligendo ad eundem exercitum censeo esse referendum.

5 e[st]tenim in tali genere sententiae nisi fiat quod dicitur, et electi periculum erit et eligentis invidia.' probata sententia est Taciti. at tamen cum iterum atque iterum mitteretur, ex senatus consulto, quod in Taciti vita dicemus, Tacitus factus est imperator.

10 Aurelianus filiam solam reliquit, cuius posteri etiam nunc Romae sunt. Aurelianus namque pro consule Cili-
ciae, senator optimus, sui vere iuris vitaeque venerabilis, qui nunc in Sicilia vitam agit, eius est nepos.

Quid hoc esse dicam, tam paucos bonos extitisse principes, cum iam tot Caesares fuerint? nam ab Augusto in Diocletianum Maximianumque principes quae series purpuratorum sit, index publicus tenet. sed in his optimi ipse Augustus, Fl(avius) Vespasianus, Fl(avius) Titus, Cocceius Nerva, divus Traianus, divus
20 Hadrianus, Pius et Marcus Antonini, Severus Afer, Alexander Mamm(a)eae, divus Claudius et divus Aurelianus. Valerianum, enim, cum optimus fuerit, ab omnibus infelicitas (se)par(a)vit. vides, quaeso, quam
25 pauci sint principes boni, ut bene dictum sit a quodam mimico scurra Claudii huius temporibus in uno anulo bonos principes posse perscribi atque depingi. at contra quae series malorum? ut enim omittamus
30 Vitellios, Caligulas et Neronas, quis ferat Maximinos et Filippas atque illam inconditae multitudinis fecem? tametsi D[omi]tios excerpere debeam, quorum et vita et mors veteribus comparanda est.

3/4 dellegendo Ch 5 esteni P et enim Σ 7 ad tamen P
8 9 Tac. 3 10 reliquid P 18 19 fl. (bis) P 21 mam-
mee P 22-23 ab omnib; PΣ (i. e. principibus ante enume-
ratis; cf. Ti. p. 2, adn. 1) a bonis Obr. (Pet.) 23 infelicitas
paruit P infelix apparuit Σ infelicitas separavit Gru., edd.
uideo PΣ uide Cas. (Pet.) 25 u*no P 27 ad P¹ 28 cali-
golas P fe**rat P 29/30 fecem P gallienū superscr. P corr.

- 43 Et quaeritur quidem, quae res malos principes faciat: iam primum, mi amice, licentia, deinde rerum copia, amici praeterea inprobi[s], satellites detestandi, eunuchi avarissimi, aulici vel stulti vel detestabiles et, quod negari non potest, rerum publicarum ignorantia. 5
 2 sed ego a patre meo audiui Diocletianum principem iam privatum dixisse nihil esse difficilius quam bene imperare. colligunt se quattuor vel quinque atque unum consilium ad decipiendum imperatorem capiunt, dicunt, quid probandum sit. imperator, qui domi clausus est, vera non novit. cogitur hoc tantum scire, quod illi loquuntur, facit iudices, quos fieri non oportet, amovet a re p., quos debeat optinere. quid multa? ut Diocletianus ipse dicebat, bonus, cautus, optimus venditur imperator. haec Diocletiani verba sunt, quae idcirco inserui, ut prudentia tua sciret nihil esse difficilius bono principe.
 44 Et Aurelianum quidem multi neque inter bonos neque inter malos principes ponunt, idcirco quod ei clementia, imperatorum {dos} prima, defuerit. Verconius Herennianus praefectus praetorii Diocletiani teste Asclepiodoto saepe dicebat Diocletianum frequenter dixisse, cum Maximiani asperitatem reprehenderet, Aurelianum magis ducem esse debuisse quam principem. nam eius nimia ferocitas eidem displicebat. 25
 3 Mirabile fortasse videtur quod conpertum Diocletiano Asclepiodotus Celsino consiliario suo dixisse perhibetur, sed de hoc posteri iudicabunt. dicebat enim quodam tempore Aurelianum Gallicanas consuluisse Dryadas sciscitantem, utrum apud eius posteros imperium permaneret, cum illas respondisse dixit nullius 30

3 inpbis P¹ t. B¹ s eras. P corr. 16/17 diffillus P difficultus Σ 20 dos om. P, non om. Σ 26 Diocletiano] i. e. datus auctoris (a Diocletiano Momms.) 27 asclepio. Datus P 27/28 perhibet Pet. 29 aurelianus P aurelianum Σ Gallicanas] Gallizenas Paul, Neue Jahrb 145, 796 cōsoluisse P

clarius in re[s] p. nomen quam Claudii posterorum futurum. et est quidem iam Constantius imperator, eius- 5
dem vir sanguinis, cuius puto posteros ad eam gloriam, quae a Dryadibus pronuntiata sit, pervenire. quod
idcirco ego in Aureliani vita constitui, quia haec ipsi 1
Aureliano consulenti <re>sponsa sunt.

Vectigal ex Aegypto u<r>bi Romae Aurelianus vi- 45
tr[e]i, chartae, lini, stupp<a>e atque anabolicas species
aeternas constituit. thermas in Transtiberina regione 2
10 Aurelianus facere paravit hiemales, quod aquae frigidio[er]is copia illic deesset. forum nominis sui in
Ost<i>ensi ad mare fundare coepit. in quo postea praetorium publicum constitutum est: amicos suos honeste 3
ditavit et modice, ut miserias paupertatis effugerent
15 et divitiarum invidiam patrimonii moderatione vitarent. v<e>stem <h>olosericam neque ipse in vestiario 4
suo habuit neque alteri utendam dedit. et cum ab eo 5
uxor sua peteret, ut [t]unico pallio blatt<e>o serico uteretur, ille respondit: 'absit ut auro fila pensentur.'
20 libra enim auri tunc libra serici fuit. habuit in animo, 46
ut aurum neque in cameras neque in tunicas neque in pelles neque in argentum mitteretur, dicens plus
auri esse in rerum natura quam argenti, sed aurum per varios brattearum, fil[i]orum et liquationum usus
25 perire, argentum autem in suo usu manere. idem de- 2
derat facultatem, ut aureis, qui vellent, et vasis uterentur et poculis. dedit praeterea potestatem, ut argen- 3
tatas privati c[h]arruchas haberent, cum antea acrata et [a]leburata vehicula fuissent. idem concessit, ut blat- 4
30 teas matronae tunicas haberent <et> ceteras vestes. cum

1 res P re Σ 6 sponsa P¹ t. B responsa Σ, P corr.
7 ubi P¹ urbi Σ, P corr. 7/8 uitret PV 8 anabolicas] cf. Wilcken, Grundzüge u. Chrestomathie der Papyruskunde I 1, p. 249; Rostovtzeff, The social and economic history of the Rom. empire p. 611 sq.; 618 10 11 frigidis aeris PΣ 12 ostensi P
hostiense R 13 honeste P 16 Ustè P¹ Uestè P corr., Σ
18 & tunico P ut unico Σ blatto P blacteo Σ 24 filiorum P filorum Σ 30 et add. vulgo

- antea coloreas habuissent et ut multum oxyp<a>edero-
 5 tinas. ut fibulas aureas gregarii milites haberent, idem
 6 primus concessit, cum antea argenteas habuissent. pa-
 ragaudas vestes ipse primus militibus dedit, cum ante
 non nisi rectis purpureis accepissent, et quidem aliis 5
 monolore[a]s, aliis dilores, trilores aliis et usque ad
 47 pentelores, quales hodie lineae sunt. panibus u[e]rbis
 Romae unciam de Aegyptio vectigali auxit, ut qua-
 dam epistula data ad praefectum annonae urbis etiam
 2 ipse gloriatur: 'Aurelianus Augustus Fl(avio) Arabiano 10
 praefecto annonae. inter cetera, quibus dis faventi-
 bus Romanam rem p. iuvimus, nihil mihi est magni-
 ficentius, quam quod additamento unciae omne[m] an-
 3 nonarum urbi<c>a[u]rum genus iuvi. quod ut esset per-
 petuum, navicularios Niliacos apud <A>egyptum no- 15
 vos et Romae amnicos posui, Tiberinas extruxi ripas,
 vadum alvei tumentis effodi, diis et Perennitati vota
 4 constitui, aliam Cererem consecravi. nunc tuum est
 officium, Arabiane iucundissime, elaborare, ne meae
 dispositiones in irritum veniant. neque enim p. R. sa- 20
 turo quicquam potest esse laetius.'
- 48 Statuerat et vinum gratuitum p. R. dare, ut, quem
 ad modum oleum et panis et porcina gratuita prae-
 bentur, sic etiam vinum daretur, quod perpetuum hac
 2 dispositione conceperat. Etruriae per Aureliam usque 25
 ad Alpes maritimas ingentes agri sunt hique fertiles ac
 silvosi. statuerat igitur dominis, locorum incultorum
 qui tamen vellent, gratis dare atque illic fami-

2 gregarii P 5 rectis purpureis P quod def. Blümner, *Wochen-*
schr. f. klass. Phil. 1917, 1012 sq. rectas purpureas vulgo (Pet.)

6 monolorias P monolores Σ aliis post trilores om. P^a, add. P^b
 7/8 panes — uncia Pet.; sed cf. Löfst., *Eran.* VIII p. 102 sq. 7 uer-

bis P urbis Σ 10 fīl P 11 dis P¹ t. B diis P corr.

13 omnē P¹ t. B (virgulam erasit P corr.) 14 urbi aurū P

urbicarum Σ 15 niliacos P nilicos Σ 26 ingentis Pet. per

errorem 27 do dominis P^a **dominis P^b t. B post domi-

nis interpunxit Ho. (cf. de dominis Tac. hist. II 12) 28 qui tamen
 PΣ (de re cf. Klio XIII 407, Hartke, *Kinderkaiser* 280, 1) gratia P

lias captivas constituere, vitibus montes conserere atque ex eo <o>per<e> vinum dare, ut nihil reddituum fiscus acciperet, sed totum p. R. concederet. facta erat ratio dogae, cuparum, navium et operum. sed multi
 5 dicunt Aurelianum, ne id faceret, praeventum, alii a praef. praetorii suo prohibitum, qui dixisse fertur: 'si et vinum p. R. damus, superest, ut et pullos et anseres demus.' argumento est id vere Aurelianum cogi-
 4 tasse, immo etiam facere disposuisse vel ex aliqua parte fecisse, quod in porticibus templi[s] Solis fiscalia vina
 10 ponuntur, non gratuita populo eroganda sed pretio. sciendum tamen congiaria illum ter dedisse, donasse
 5 etiam p. R. tunicas albas manicatas ex diversis provinciis et lineas Afras atque Aegyptias puras, ipsum-
 15 que primum donasse oraria p. R., quibus uteretur populus ad favorem.

Displicebat ei, cum esset Romae, habitare in Pa- 49
 latio, ac magis placebat in hortis Sallusti vel in Domitiae vivere. miliarem denique porticum in hor- 2
 20 tis Sallusti ornavit, in qua cotidie et equos et se fatigabat, quamvis esset non bon<a>e valetudinis. ser- 3
 vos et ministros peccantes coram se c<a>edi iubebat, ut plerique dicunt, causa tenendae severitatis, ut alii, studio crudelitatis. ancillam suam, quae adulterium 4
 25 cum conservo suo fecerat, capite punivit. multos ser- 5
 vos ex familia propria, qui peccaverant, legibus audientes iudiciis publicis dedit. senatum sive senaculum 6
 matronis reddi voluerat, ita ut primae illic quae sacerdotia senatu auctore meruissent. calceos mullos et 7
 30 c[a]ereos et albos et <h>ederacios viris omnibus tulit, mulieribus reliquit. cursores eo habitu, quo ipse habe-

gratis Σ pretia vulgo 2 ex eo p PΣ ex eo opere vulgo (Pet.) □
 ex eo perpetuum Eyss. ex eo p. R. Kell. 6 phibi**tū P
 10 in porticibus] cf. Jordan-Hülse, Topogr. der Stadt Rom 13, p. 454 sq. tēplis, P templi Σ 11 pretio P 13 cuniças P^a, corr. P^b 25 fecera P^a, corr. P^b 26 & P e Σ 30 caereos P cereos Σ 31 relliquid P

- 8 bat, senatoribus concessit. concubinas ingenu<a>s ha-
 beri vetuit. eunuchorum modum pro senatoriis pro-
 fessionibus statuit, idcirco quod ad ingentia pretia per-
 9 venissent. vas argenti eius numquam triginta libras
 transiit. convivium de assaturis maxime fuit. vino ⁵
 50 russo maxime delectatus est. medicum ad se, cum
 <a>egrotaret, numquam vocavit, sed ipse se in[a]edia
 2 praecipue curabat. uxori et filiae annu<u>m sigillari-
 3 cium quasi privatus instituit. servis suis vestes easdem
 imperator quas et privatus dedit praeter duos senes, ¹⁰
 quibus quasi libertis plurimum detulit, Antistium et
 Gillonem, <qui> post eum ex senatus sententia manu
 4 missi sunt. erat quidem rarus in voluptatibus, sed miro
 modo mimis delectabatur, vehementissime autem de-
 lectatus est fagone, qui usque eo multum comedit, ¹⁵
 ut uno die ante mensam eius aprum integrum, centum
 panes, berbicem et porcellum comederet, biberet autem
 infundibulo adposito plus orca.
- 5 Habuit tempus praeter seditiones quasdam domesti-
 cas fortunatissimum. populus eum Romanus amavit, ²⁰
 senatus et timuit.

1 ingenus P¹ ingenuis P corr. ingenuas Σ 8 annū P
 annum Σ 12 qui add. vulgo 15 fagorie P (propriū
 nomen mimi edacis superscr. a. m.) fagone Σ phagone (i. e. poly-
 phago) Salm. Fagone Pet. 17 berbicē PΣ ueruecem edd.
 uiuer& P¹ t. B biber& P corr., Σ

⟨FLAVI VOPISCI SYRACUSII⟩

TACITUS

Quod post excessum komuli novello adhuc Roma- 1
nae urbis imperio factum pontifices, penes quos scri-
5 bendae historiae potestas fuit, in litteras rettulerunt
ut interregnum, dum post bonum principem bonus
alius quaeritur, iniretur, hoc post Aurelianum habito
inter senatum exercitumque Romanum non invido non
tristi sed grato reli⟨gi⟩osoque certamine sex totis men-
10 sibus factum est. multis tamen modis haec ab illo ne- 2
gotio causa separata est. iam primum enim, cum inter-
regnum initum est post Romulum, interreges tamen
facti sunt totusque ille annus per quinos et quaternos
cies sive ternos centum senatoribus deputatus est, ita
15 ut, qui valerent, interreges essent singuli dumtaxat.
qua re factum est, ut et plus anno[s] interregnum in- 3
iretur, ne aliquis sub aequabili dignitate Romani ex-
pers remaneret imperii. huc accedit quod etiam sub 4
consulibus tribunisque militaribus praediti⟨s⟩ imperio
20 consulari, si quando interregnum initum est, interreges
fuerunt, nec umquam ita vacua fuit hoc nomine Ro-
mana res p., ut nullus interrex biduo saltim triduove
crearetur. video mihi posse obici curules magistratus 5
apud maiores nostros quadriennium in re p. non fuisse,
25 sed erant tribuni plebis cum tribunicia potestate, quae
pars maxima regalis imperii est. tamen non est pro- 6
ditum interreges eo tempore non fuisse, quin etiam

1 INCIPIT EIUSDEM TACITUS P ad constantinū aug. add.
a. m. 9 religiosq; P¹ 13 annos P¹ f. B, Σ 16 anno
Salm. 19 tribunis qui P praediti P 22 saltem Σ, Pet.
25 tribunica P^a, corr. P^b

verioribus historicis referentibus declaratum est con-
 sules ab interregibus post creatos, qui haberent reli-
 2 quorum comitia magistratuum. ergo, quod rarum et
 difficile fuit, senatus populusque {Romanus} perpessus
 est, ut imperatorem per sex menses, dum bonus quae- 5
 2 ritur, res p. non haberet. quae illa concordia mili-
 tum? quanta populo quies? quam gravis senatus
 auctoritas fu[er]it? nullus usquam tyrannus emer-
 sit, sub iudicio senatus et militum populiue Romani totus
 orbis est temperatus; non illi principem quemquam, ut 10
 recte facerent, non tribuniciam potestatem formida-
 bant, sed — quod est in vita optimum — se timebant.
 3 Dicenda est tamen causa tam felicitum morarum et
 speciatim in monumentis publicis inserenda, <servan-
 da> eadem posteris humani generis stupenda modera- 15
 tio, ut discant, qui regna cupiunt, non raptu(m) ire
 4 imperia sed mereri: interfecto fraude Aureliano, ut su-
 periore libro scriptum est, calliditate servi nequissimi,
 errore militarium, (ut apud quos qu(a)elibet commenta
 plurimum valent, dum modo irati audiunt, plerumque 20
 temulenti, certe consiliorum prope semper expertis,) re-
 versis ad bonam mentem omnibus eisdemque ab ex-
 exercitu[s] graviter confutatis, cœptum est quaeri, ecquis
 5 fieri deberet ex omnibus princeps. tunc odio pr(a)se-
 sentium exercitus, qui creare imperatorem raptim sole- 25
 bat, ad senatum litteras misit, de quibus priore libro
 iam dictum est, petens, ut ex ordine suo principem
 6 legerent. verum senatus, sciens lectos a se principes
 militibus non placere, rem ad milites rettulit, dumque
 id saepius fit, sextus peractus est mensis. 30

4 Romanus om. P, non om. Σ, add. Pet. 7 curauis P¹ t. B
 cura uis Σ grāuis P corr. 8 fuerit PΣ fuit Draeger, edd.
 10 non ** illi P 14 inserenda P¹ inserenda Σ, P corr. 14/15 ser-
 uanda add. Bae. 15 posteros P posteris Σ 16 & PΣ ut
 vulgo capiunt P cupiunt Σ, edd. raptu P¹ 17/18 A 35, 5
 19 quos q; libet P quos quaelibet Salm. 21 expertis] nom.
 plur.; cf. Gall. 3, 2: 'consentientis' 23 & quis P ecquis Salm.,
 edd. 25 imperato P^a 26/27 A 41

Interest tamen, ut sciatur, quemadmodum Tacitus 3
imperator sit creatus:

Die VII. kal. Oct(o)b. cum in curiam Pompilianam ordo 2
amplissimus consedisset, Velius Cornificius Gordianus
5 consul dixit: 'referemus ad vos, p. c., quod saepe rettu- 3
limus: imperator est deligendus, <cum> exercitus sine
principe recte diutius stare non possit, simul quia cogit
necessitas. nam limitem Transrenanum Germani ru- 4
pisse dicuntur, occupasse urbes validas, nobiles, di-
10 vites et potentes. iam si nihil de Persicis motibus nun- 5
tiatur, cogitate tam leves esse mentes Syrorum, ut re-
gnare vel feminas cupjant potius quam nostram per-
peti sanctimoniam. quid Africam? quid Illyricum? quid 6
Aegyptum earumque omnium partium exercitus? quo
15 usque sine principe credimus posse consistere? quare 7
agite, p. c., et principem dicite. aut accipiet enim exer-
citus, quem elegeritis, aut, si refutaverit, alterum fa-
ciat.' post haec cum Tacitus, qui erat primae sententiae 4
consularis, sententiam incertum quam vellet dicere[t],
20 omnis senatus adclamavit: 'Tacite Auguste, di[us] te 2
serve<n>t, te diligimus, te principem facimus, tibi curam
rei p. orbisque mandamus. suscipe imperium ex sena- 3
tus auctoritate, tui loci, tuae vitae, tuae mentis est,
quod mereris. princeps senatus recte Augustus creatur,
25 prim<a>e sententiae vir recte imperator creatur. ec- 4
quis melius quam gravis imperat? ecquis melius quam
litteratus imperat? quod bonum faustum salutareque
sit, diu privatus fuisti: scis, quem ad modum debeas
imperare, qui alios principes pertulisti; scis, quem ad
30 modum debeas imperare, qui de aliis principibus iudi-
casti.' at ille: 'miror, p. c., vos in locum Aureliani, 5
fortissimi imperatoris, senem velle principem facere.

3 octb P 3 octb P^a 6 cum add. Pet. 11 sirorum P^a
14 exercitum Pet. per errorem 19 incertā PΣ dicer& PΣ
dicere edd. 20 21 deus te servet* P, edd. dli te servent Σ
21 deligimus edd. 25 prime sent. — creatur om. P^a, add. P^b
in marg. superiore 25 '26 & quis (bis) P ecquis Pet.

6 en membra, quae iaculari valeant, quae <h>astile tor-
 quere, quae clipeis intonare, quae ad exemplum do-
 cendi militis frequenter equitare. vix munia senatus
 implemus, vix sententias, ad quas nos locus artat, edi-
 7 cimus. videte diligentius, quam aetatem *de* cubiculo 5
 atque umbra in pruinas aestusque mittatis. ac proba-
 8 tuos senem imperatorem milites creditis? videte, ne
 et rei p. non eum, quem velitis, principem detis, et
 mihi hoc solum obesse incipiat, quod me unanimiter
 5 delegistis.' post haec adclamationes senatus haec fue- 10
 runt: 'et Traianus ad imperium senex venit.' dixerunt
 decies. 'et Hadrianus ad imperium senex venit.' dixe-
 runt decies. 'et Antoninus ad imperium senex venit.'
 dixerunt decies. 'et tu legisti: incanaque menta regis
 Romani.' dixerunt decies. 'ecquis melius quam senex 15
 imperat?' dixerunt decies. 'imperatorem te, non mili-
 2 tem facimus.' dixerunt vicies. 'tu iube, milites pugnent.'
 dixerunt tricies. 'habes prudentiam et bonum fratrem.'
 dixerunt decies. 'Severus dixit caput imperare, non
 pedes.' dixerunt tricies. 'animum tuum, non corpus 20
 elegimus.' dixerunt vicies. 'Tacite Auguste, di te ser-
 3 vent!' deinde 'omnes, {omnes, omnes}'. interrogatus
 praeterea, qui post Tacitum sedebat senator consularis,
 Maecius Faltonius Nic[h]omac<h>us in haec verba dis-
 6 seruit: 'semper quidem, p. c., recte atque prudenter rei 25
 p. magnificus hic ordo consuluit, neque a quoquam
 orbis terrae populo solidior umquam expectata sa-
 pientia est, attamen nulla umquam neque gravior

2 ademplū P^a ad exemplū P^b 3 munia] i. e. officia *super-*
scr. P *corr.* 5 ne PΣ 6 post umbra *add.* dignū P *corr.*

10 deligistis P senatus hae *edd.*; *sed cf. Less., lex. p. 234^b*
 14/15 Verg. *Aen. VI 809sq.* 14 reges P 15 & quis P ecquis
edd. 19 S 18, 11 21 elegimus *edd. cum B* 22 Deinde

omnes P Denique omnes omnes Σ (*cf. c. 7, 1 et Pr 12, 8:*
 'omnes, omnes') Interrogatis P interrogati Σ interrogatus Lips.

23 sedebant Σ 24 Falconius Σ, *edd.*; *sed cf. Dessau, Herm.*
24, 1889, p. 352, adn. 1, qui et P et titulis nititur 27 spec-
 tata Bae. 28 adtamen P

neque prudentior in hoc sacrario dicta sententia est. seniore[m] principem fecimus et virum, qui 2
omnibus quasi pater consulat. nihil ab hoc inmatu[m]rum,
nihil prae<pro>perum, nihil asperum formidandum est.
5 omnia seria, cuncta gravia et quasi ipsa res p. iubeat,
auguranda sunt. scit enim, qualem sibi principem sem- 3
per optaverit, nec potes<t> aliud nobis exhibere quam
ipse desideravit et voluit. enimvero si recolere velitis 4
vetusta illa prodigia, Neron[is] dico et Heliogabalos et
10 Commodos seu potius semper Incommodos, certe non
hominum magis vitia illa quam aetatum fuerunt. dii 5
avertant principes pueros et patres patriae dici in-
puberes et quibus ad suscribendum magistri litterari
manus teneant, quos ad consulatus dandos dulcia et
15 circuli et quaecumque voluptas puerilis invitet. quae 6
(malum) ratio est habere imperatorem, qui famam cu-
rare non noverit, qui, quid sit res p., nesciat, nutritorem
timeat, respiciat ad nutricem, virgarum magistralium
ictibus terrorique subiaceat, faciat eos consules, duces,
20 iudices, quorum vitam, merita, aetates, familias, gesta
non norit. sed quid diutius, p. c., protrahor? magis 7
gratulemur, quod habemus principem senem, quam illa
iteremus, quae plus quam lacrimanda tolerantibus ex-
titerunt. gratias igitur diis immortalibus ago atque ha- 8
25 beo, et quidem pro universa re p., teque, Tacite Augu-
ste, convenio petens, obsecrans ac libere pro communi
patria legibus<que> deposcens, ne parvulos tuos, si te
citius fata praevenierint, facias Romani heredes impe-
rii, ne sic rem p. patresque conscriptos populumque
30 Romanum ut villulam tuam, ut colonos tuos, ut ser-

4 preperu P praeproperum edd. 5 cuncta] cauta Corn.
(Pet.) iubebat P^a iubeat P^b t. B 7 potes P potest Σ
10 incommodus P¹ t. B 13 litterarii Zernial p. 56 14 consulatos P¹
15 inultat P^a 18 magnarū P^a magarū P^b t. B magnorum R
magistrorum Ch flagrorum Sca. uirgarum Pet. 21 quod P
quid Σ quo Salm., edd. et Ho. 23 lacrimando P -da Σ 26 co-
uenio P^a 27 legibus PΣ et legibus Salm. (Pet.) legibus-
que Bra. propter clausulam parvulos P¹

9 vos tuos relinquo. quare circumspecte, imitare Nervas, Traianos, Hadrianos. ingens est gloria morientis
7 principis rem p. magis amare quam filios.' hac oratione et Tacitus ipse vehementer est motus et totus senatorius ordo concussus, statimque adclamatum est: 5
'omnes, omnes.'

2 Inde itum ad campum Martium. ibi comitiale tribunal ascendit. ubi praef. urbis <A>elius Cestianus
3 sic loquutus est: 'vos sanctissimi milites et sacratissimi vos Quirites, habetis principem, quem de sententia omnium exercitu(u)m senatus elegit: Tacitum dico, augustissimum virum, ut qui hactenus sententiis suis rem p., nunc <a>diu<p>et iussis atque consultis.' adclamatum est a populo: 'felicissime Tacite Auguste, dii te servant', et reliqua quae solent dici. 15

5 Hoc loco tacendum non est plerosque <in> litteras rettulisse Tacitum absentem et in Campania positum principem nuncupatum: verum est nec dissimulare possum. nam cum rumor emersisset illum imperatorem esse faciendum, discessit atque in Baiano duobus mensibus fuit. sed inde deductus huic senatus consulto interfuit, quasi vere privatus et qui vere recusaret imperium. ac ne quis me temere Graecorum alicui Latinorumve aestimet credidisse, habet in bibliotheca Ulpia in armario sexto librum elephantinum, in quo hoc senatus consultum perscriptum est, cui Tacitus ipse manu sua subscripsit. nam diu haec senatus consulta, quae ad principes pertinebant, in libris elephantinis scribebantur. 25

3 Inde ad exercitum profectus. ibi quoque, cum primum tribunal ascendit, Moesius Gallicanus praefectus praetori in haec verba disseruit: 'dedit, sanctissimi

1 circūspeciē P^a circūspic*ē P^b 2 traianus P¹ t. B
7 materiū P¹ t. B ibi P Σ ubi Pet. 8 Ubi P Σ ibi Pet.
11 exercitum P¹ 13 diuet P diu et Σ adiuuet Pet. 16 in
om. P¹ Σ litteris Σ 23/24 latinorū ut P¹ latīnoe Σ latinorūe P corr. Latinorumue Salm., edd. 25 armerio P¹

commilitones, senatus principem, quem petistis; paruit
 praeceptis et voluntati castrensiū ordo ille nobilissi-
 mus. plura mihi apud vos praesente iam imperatore
 non licet loqui. ipsum igitur, qui tueri nos debet, lo-
 5 quentem dignanter audite.' post hoc Tacitus Augustus 5
 dixit: 'et Traianus ad imperium senex venit, sed ille
 ab uno delectus est, at me, sanctissimi commilitones,
 primum vos, qui scitis principes adprobare, deinde am-
 plissimus senatus dignum hoc nomine iudicavit: cu-
 10 rabo, enitar, efficiam, ne vobis desint, si non fortia
 facta, at sal[u]tem vobis atque imperatore digna con-
 silia.'

Post hoc stipendium et donativum ex more promisit 9
 et primam orationem ad senatum talem dedit: 'ita mihi
 15 liceat, p. c., sic imperium regere, ut a vo[l]libis me con-
 stet electum, ut ego cuncta ex vestra facere sententia
 et potestate decrevi. ve<st>rum est igitur ea iubere
 atque sancire, quae digna vobis, digna modesto exer-
 citu, digna populo Romano esse videantur.' in eadem 2
 20 oratione Aureliano statuam auream ponendam in Ca-
 pitolio decrevit, item statuam argenteam in curia[m],
 item in templo Solis, item in foro divi Traiani. sed
 aurea non est posita, dedicatae autem sunt solae argen-
 teae. in eadem oratione cavit, ut, si quis argento pu- 3
 25 blice privatimque aes miscuisset, si quis auro argen-
 tum, si quis aeri plumbum, capital esset cum bonorum
 proscriptione. in eadem oratione cavit, ut servi in do- 4
 minorum capita non interrogarentur, ne in causa maie-
 statis quidem. addidit, ut Aurelianum omnes pictum 5
 30 haberent. divorum templum fieri iussit, in quo essent
 statuæ principum bonorum, ita ut isdem natalibus suis
 et Parilibus et kalendis Ianuariis et Votis libamina po-
 nerentur. in eadem oratione fratri suo Floriano con- 6

2 uoluptati P uoluntati Σ 7 ad P¹ 11 ad salutē P at
 saltem Σ 15 sit P sic Σ abolibis P¹ a uobis Σ, P corr.
 17 Uerū P uestrum Σ 21 curiā P 30 ut P in Σ 32 Votis]
 cf. P 6, 4

sulatum petit et non impetravit, idcirco quod iam senatus omnia nundi<ni>a suffectorum consulum clauserat. dicitur autem multum laetatus senatus libertate, quod ei negatus est consulatus, quem fratri petierat. fertur denique dixisse: 'scit senatus quem principem 5 fecerit.'

- 10 Patrimonium suum publicavit, quod habuit in reditibus, sestertium bis milies octingenties. pecuniam, quam domi collegerat, in stipendium militum vertit. togis et tunicis isdem est usus quibus privatus. meritoria intra urbem stare vetuit, quod quidem diu tenere non potuit. thermas omnes ante lucernam claudi iussit, ne quid per noctem seditionis oriretur. Cornelium Tacitum, scriptorem historiae Augustae, quod parentem suum eundem diceret, in omnibus bibliothecis conlocari iussit. ne[c] lectorum incuria deperiret, librum per annos singulos decies scribi publicitus in † evicos archi<i>s iussit et in bybliotheis poni. <h>olosericam vestem viris omnibus interdixit. domum suam destrui praecepit atque in eo loco thermas publicas fieri privato sumptu iussit. columnas centum Numidicas pedum vicenum ternum Ostiensibus donavit de proprio. possessiones, quas in Mauritania habuit, sartis tectis Capitolii deputavit. argentum mensale[m], quod privatus habuerat, ministeriis conviviorum, quae in templis fierent, dedicavit. servos urbanos omnes remisit utri<u>sque sexus, intra centum tamen ne Canini[m]am transire videretur.
- 11 Ipse fuit vitae parcissimae, ita ut sextarium vini

1 impetrabit P¹ t. B idcorco P^a 8 sesterties P -um Σ
 13 oreretur de Winterfeld propter clausulam 16 nec P neue Pet. 17/18 in euicos archis P in euconsarchis A in enconsarchis alii codd. familiae Σ in cunctis archis Cas. in demonstrarchis Obr. a praefectis archis Momms. in consularibus (seu consulum) archis Purser inque cos. archis He. 24 mensalem P¹ t. B, Σ -em P corr. 25 habuerit P -rat Σ 27 utrisq; P utriusque Σ 27/28 nec animam P nec animam Σ ne Caniniam vulgo

tota die numquam potaverit, saepe intr<a h>eminam.
 convivium vero unius galli[ca]nacei, ita ut <s>inciput 2
 adderet et ova. prae [h]om[i]nibus holeribus adfatim
 ministratis lactucis inpatienter indulgit, somnum enim
 5 se mercari illa sumptus effusione dicebat. amariores
 cibos adpetivit. balneis raro usus est atque adeo vali- 3
 dior fuit in senectute. vitreorum diversitate atque ope-
 rositate vehementer est delectatus. panem nisi siccum
 numquam comedit eundemque sale atque aliis rebus
 10 conditum. fabricarum peritissimus fuit, marmorum cu- 4
 pidus, nitoris senatorii, venationum studiosus. men- 5
 sam denique suam numquam nisi agrestibus opimavit.
 fasianam avem nisi suo et suorum natali et diebus
 festissimis non posuit. hostias suas semper domum re-
 15 vocavit isdemque suos vesci iussit. uxorem gemmis 6
 uti non est passus. auro clavatis vestibibus idem inter-
 dixit. nam et ipse auctor Aureliano fuisse perhibetur,
 ut aurum a vestibibus et cameris et pellibus summove-
 ret. multa huius feruntur, sed longum est ea in litteras 7
 20 mittere. quodsi quis omnia de hoc viro cupit scire,
 legat Suetonium Optatianum, qui eius vitam adfatim
 scripsit. legit sane senex minutulas litteras ad stupo- 8
 rem nec umquam nocte<m> intermisit, qua non aliquid
 vel scriberet ille vel legeret praeter posterum kalenda-
 25 rum diem.

Nec tacendum est et frequenter intimandum tantam 12
 senatus laetitiam fuisse, quod eligendi principis cura
 ad ordinem amplissimum revertisset, ut et supplica-
 tiones decernerentur, et hecatombe[n] promitteretur,
 30 singuli[s] denique senatores ad suos scriberent, nec ad

1 intremnam P intra eminam Σ 2 gallicanecel P¹ t. B
 gallicanecel P corr. (c exp.) 3 oba P p (i. e. pro) P pro Ch
 prae vulg. hominibus P omnibus Σ 4 inpatienter P
 5 mereari P¹ 6 cibus P¹ t. B adeo P ideo Σ 7 ultri-
 orum P uitrorum Σ 11 cenatorii Momms. 24/25 calen-
 darū P 26 imitandū P mirandum Σ intimandum Salm., edd.
 27 elegendi P 29 aecatonben P

- suos tantum sed etiam ad externos, mitterentur prae-
 terea litterae ad provincias: scirent omnes socii omnes-
 que nationes in antiquum statum re[d]disse rem p. ac
 senatum principes legere, immo ipsum senatum prin-
 cipem factum, leges a senatu petendas, reges barbaros 5
 senatui supplicaturos, pace[m] ac bella senatu auctore
 2 tractanda. ne quid denique deesset cognitioni, pleras-
 que huius modi epistulas in fine libri posui, et cum
 cupiditate et sine fastidio, ut aestimo, perlegendas.
- 13 Et prima quidem illi cura imperatoris facti haec fuit, 10
 ut omnes, qui Aurelianum occiderant, interimere[n]t,
 2 bonos malosve, cum iam ille vindicatus esset. et quo-
 niam a Maeotide multi barbari eruperant, hos eosdem
 3 consilio atque virtute[o] conp[er]essit ipsi autem Mae-
 <o>tidae ita se gregabant, quasi accitu Aureliani ad 15
 bellum Persicum convenissent auxilium daturi nostris,
 4 si necessitas postularet. M. Tullius dicit magnificentius
 esse dicere, quemadmodum <gesserit quam quemad-
 modum> ceperit consulatum: at in isto viro magnifi-
 cum fuit quod tanta gloria cepit imperium; gessit 20
 5 autem propter brevitatem temporum nihil magnum. in-
 teremptus est enim insidiis militaribus, ut alii dicunt,
 sexto mense, ut alii, morbo interiit. tamen constat fac-
 tionibus eum oppressum mente atque animo defecisse.
 6 hic idem mensem Septembrem Tacitum appellari iussit, 25
 idcirco quod eo mense et natus et factus est imperator.
- Huic frater Florianus <in> imperio successit, de
 quo pauca ponenda sunt.

3 reddisse P¹ t. B reddisse P corr. (d exp.) 6 pace P
 pacem Σ 7/8 c. 18 11 interimerent P¹ t. B n exp. P corr.
 13 maeotide P 14 uiri (iuri P corr.) ut eo conperiss& (com-
 perissent Ch) PΣ uirtute compressit Obr. Ipsa PCh 14/15 mo-
 &ide P 15 congregabant Σ 18/19 sententiam ex Ciceronis
 orat. in Pison. 2, 3 supplevit Salm. 20-21 gessit — magnum
 om. P^a, add. P^b in marg. superiore 27 in add. vulgo
 28 post sunt add. P feliciter. TACITUS EXPLICIT INCIPIT FLO-
 RIANUS

Hic frater Taciti[s] germanu<s> fuit, qui post fratrem
 arripuit imperium, non senatus auctoritate sed suo
 motu, quasi hereditarium esse<t> imperium, cum sciret
 adiuratum esse in senatu Tacitum, ut, cum mori c<o>e-
 5 pisset, non liberos suos sed optimum aliquem prin-
 cipem faceret. denique vix duobus mensibus imperium 2
 tenuit et occisus est Tarsi a militibus, qui Probum
 audierant imperare, quem omnis exercitus legerat; tan- 3
 tus autem Probus fuit in[te] re militari, ut illum senatus
 10 optaret, miles eligeret, ipse p. R. adclamationibus pe-
 teret. fuit etiam Florianus morum fratris imitator, nec 4
 tamen usque<qua>que. nam effusionem in eo frater
 frugi reprehendit, e<t> haec ipsa imperandi cupiditas
 aliis eum moribus ostendit fuisse quam fratrem.
 15 Duo igitur principes una extiterunt domo, quorum 5
 alter sex mensibus, alter vix duobus imperaverunt,
 quasi quidam interreges inter Aurelianum et Probum.
 [post interregnum principes nuncupati.]

Horum statucae fuerunt Interamnae duae pedum tri- 15 (2)
 20 cenum e marmore, quod illic eorum cenotafia consti-
 tuta sunt in solo proprio; sed deiectae fulmine ita
 contritae sunt, ut membratim iaceant dissipatae. quo 2
 tempore responsum est ab haruspibus quandocumque
 ex eorum familia imperatorem Romanum futurum seu
 25 per feminam seu per virum, qui det iudices Parthis ac
 Persis, qui Francos et [h]Alamannos sub Romanis legi-
 bus habeat, qui per omnem Africam barbarum non re-
 linquat, qui Taprobanis praesidem inponat, qui ad

1 tacitus germani P¹ t. B taciti* german'* P corr. 3 ēē
 (i. e. esse) P¹ 4 senat P^a, corr. P^b 9 intere militare P in re
 militari Σ inter militares Salm. (Jord.) 12 usq; que P usque-
 quaque Σ 13 reprehendite · haec P reprehendite Σ reprehendit
 et haec edd. 16 imperauerint P -runt Σ 18 post inter-
 regnum principes nuncupati del. Salm., edd. 19 interām ne
 P¹ t. B, virgulam eras. P corr. 20 kenotafia P corr. 22 ra-
 ceant P¹ t. B 27 per om. P^a, p add. P^b 28 dapbanis
 (i. e. daprobanis) P¹ t. B ta- P corr. (t in ras.)

Iuvernā insulam proconsulem mittat, qui Sarmatis omnibus iudicet, qui terram omnem, qua Oceano ambitur, captis omnibus gentibus suam faciat, postea tamen senatui reddat imperium et antiquis legibus vivat, ipse victurus annis centum viginti et sine herede moritu- 5

3 rus. futurum autem eum dixerunt a die fulminis praecipitati[s] statuisque confractis *post* annos mille. non magna haec urbanitas haruspicum fuit, qui principem talem post mille annos futurum esse dixerunt, quia, si post centum annos praedicerent, forte possent eorum 10 depr[ā]lehendi mendacia pollicentes, cum vix remanere talis possit historia. ego tamen haec idcirco inserenda volumini credidi, ne quis me legens legisse non crederet.

16(3) Tacitus congiarium p. R. intra sex menses vix de- 15
2 dit. imago eius posita est in Quintiliorum in una tabula quinquiplex, in qua semel togatus, semel clamydatus, semel armatus, semel palliatus, semel venatorio habitu. de qua quidam epigrammatarius ita allusit, ut diceret: 'non agnosco senem armatum, non clamy- 3
4 datum' inter cetera, 'sed agnosco togatum.' et Floriani liberi et Taciti multi extiterunt, quorum sunt posterī, credo, millesimum annum expectantes. in quos multa epigrammata {scripta sunt}, qui<bus> iocati sunt aru- 20
spices imperium pollicentes.

5 Haec sunt, quae de vita Taciti atque Floriani digna
6 memoratu comper[r]isse <me> memini. nunc nobis adgrediendus est Probus, vir domi foris{que} conspicuus, vir Aureliano, Traiano, Hadriano, Antoninis,

1 romanā PΣ Monam Momms. Iuvernā Purser (cf. Momms., St.-R. II³ p. 748, adn. 3) Renanā Petsch. insulam Batavorum intellegens . 6/7 praecipitatis P¹ t. B -tātis P corr. -tati Cas., edd. 7 p (i. e. per) P post Σ, edd. 9 futurus P¹ 11 dephendi (i. e. depraehendi) P mendatia P lacunam indicavit
□ Pet. 13 uolumine PΣ 21 inī (i. e. inter) P et Pet. 23/24 multapigrāmata P^a, corr. P^b 24 scripta sunt om. P, non om. Σ quo PΣ quēis (sive quibus) Cas. 27 me om. PΣ, add. B corr. 28 quē om. P, non om. Σ, add. edd.

Alexandro, Claudioque praeferendus, nisi quia in illis
 varia, in hoc omnia praecipua iunc<tim> fuere, qui
 post Tacitum omnium iudicio bonorum imperator est
 factus orbemque terrarum pacatissimum gubernavit,
 5 dele[c]tis barbaris gentibus, deletis etiam plurimis ty-
 rannorum, qui eius temporibus extiterunt, de quo dic-
 tum est <dignum esse>, ut Probus diceretur, etiamsi
 Probus nomine non fuisset. quem quidem multi fe-
 runt etiam Sibyllinis libris promissum, qui si diutius
 10 fuisset, orbis terrae barbaros non haberet. haec ego 7
 in aliorum vita de Probo credidi praelib[er]anda, ne
 dies, <h>ora, momentum aliquid sibi vindicaret in me
 necessitate fatali ac Probo indicto deperirem. nunc 8
 quoniam interim meo studio {satisfeci, claudam istud
 15 volumen} satis factum arbitrans studio et cupiditati
 meae.

Omina imperii Tacito haec fuerunt: fanaticus qui- 17(4)
 dam in templo Silvani tensis membris exclamavit: 'ta-
 cita purpura, tacita purpura', idque septimo. quod
 20 quidem postea om<i>ni deputatum est. vinum, quo 2
 libaturus <Ta>citus fuerat in templo Herculis Fundani,
 subito purpureum factum est. vitis, qu<a>e uvas Amin- 3
 nias albas fereba[n]t, eo anno, quo ille imperium me-
 ruit, <pur>purascere plurima purpurea facta
 25 sunt. mortis omnia haec fuerunt: patris sepulchrum 4

1 nisi del. Pet. 2 tunc P^Σ iuncta Bae. (Pet.) iunctim He.
 propter clausulam 5 dilectis P¹ t. B deletis P corr. 6 de
 quo dictum est del. Less. 7 dignum esse add. Cas. (Pet.)
 9 sybillinis P 11 praeliberanda P¹ t. B praelib**anda P corr.
 12 aliquis P aliquid Σ 13 14 nunc qm̃ (i. e. quoniam)
 interī meo studio P nunc interim meo studio satisfeci claudam
 istud uolumen Σ nunc claudam uolumen vulgo nunc quiescam
 interim in stadio meo Obr. nunc quiescam interim meo stilo Pet.
 nunc quoniam interim meo studio satisfeci, claudam istud uo-
 lumen Ho. 17 om̃a (i. e. omnia) P¹ Omina superscr. a. m.
 18 19 taciti purpuram (semel) Σ 20 omni P¹ 21 lib**a-
 turus P citus P¹ 22 ubas P¹ 24 purascere P. om. Σ
 partim lacuna indicata purpureas <tulit: sed et alla> Salm.
 25 omnia P

{subito} disruptis ianuis se aperuit. matris umbra
se[m] per diem et Tacito et Floriano velut viventis
optulit, nam diversis patribus nati ferebantur. in la-
rario dii omnes seu terrae motu seu casu aliquo con-
5 ciderunt. imago Apollinis, quae ab his colebatur, ex
summo fastigio in lectulo posita sine hominis cuius-
piam manu deprehensa est. sed quousque ultra pro-
gredimur? sunt a quibus ista dicantur. nos ad Pro-
bum et ad Probi gesta insignia reseruemus.

- 18(5) Et quoniam me promisi aliquas epistulas esse posi- 10
turum, quae creato Tacito principe gaudia senatus
ostenderent, his additis finem scribendi faciam. epistu-
2 lae publicae: 'senatus amplissimus curi(a)e Cartha-
ginensi salutem dicit. quod bonum, faustum, felix sa-
lutareque sit rei p. orbique Romano, dandi ius imperii, 15
appellandi principis, nuncupandi Augusti ad nos re-
3 vertit. ad nos igitur referte, quae magna sunt. omnis
provocatio prae(fecti) urbis erit, quae tamen a pro-
4 consulibus et ab ordinariis iudicibus emergerit. in quo
quidem etiam vestram in antiquum statum redisse cre-
dimus dignitatem, si quidem primus hic ordo est, qui
5 recipiendo vim suam ius suum ceteris servat.' alia epi-
stula: 'se(r)natus amplissimus curiae Trevirorum. ut
estis liberi et semper fuistis, laetari vos credimus.
creandi[s] principis iudicium ad senatum redit, simul 25
etiam praefectur(a)e urbanae appellatio universa de-
6 creta est.' eodem modo scriptum est Antioc(h)ensi-
bus, Aquileiensibus, Mediolanensibus, Alexandrinis,
Thessalonicensibus, Corinthiis et Atheniensibus.

1 subito *om.* P, *non om.* Σ 2 sēp (*i. e.* semper) P¹ t. B se
per Σ 3 se *ante* optulit *add.* P *corr.* ferabantur P¹ t. B
ferabantur P *corr.* 3/4 larari odit P¹ t. B 7 deprehensa P
9 reseruemus P reseruemus Σ (*cont. Petsch.*) reuertemur *edd.*
10/11 c. 12, 2 13/14 Carthaginensi *Pet.* 15 quēsīt P -que
sit *edd.* rep̄ P^a, *corr.* P^b 18 quē P praefecti Σ, *edd.*
22 cērit P¹ 23 seruatus P curia & reuironū P 25 cre-
andis P¹ *ut videtur* creandi* P *corr.*

Privatae autem epistolae haec fuerunt: 'Autronio 19(6)
Iusto patri Autronius Tiberianus salutem. nunc
te, pater sancte, interesse decuit senatu(i) amplis-
simo, nunc sententiam dicere, cum tantum aucto-
5 ritas amplissimi ordinis creverit, ut rever(s)a(e)
in antiquum statum rei p. nos principes demus,
nos faciamus imperatores, nos denique nuncupe-
mus Augustos. fac igitur ut convalescas, curiae 2
interfuturus antiqu(a)e. nos recepimus ius proconsu-
10 lare, redierunt ad praefectum urbi appellationes om-
nium potestatum et omnium dignitatum.' item alia: 3
'Claudius Sapidianus Cereio M(a)eciano patruo salu-
tem. opti(nui)mus, pater sancte, quod semper opta-
vimus: in antiquum statum senatus revertit. nos prin-
15 cipes facimus, nostri ordinis sunt potestates. gratias 4
exercitui Romano et vere Romano: reddidit nobis,
quam semper habuimus potestatem. abice Ba[t]ianos 5
Puteolanosque secessus, da te urbi, da {te} curiae. flo-
ret Roma, floret tota res p.; imperatores damus, prin-
20 cipes facimus; possumus et prohibere, qui coepimus
facere. dictum sapienti sat est.'

Longum est omnes epistulas c[u]onectere, quas rep- 6
peri, quas legi. tantum illud dico senatores omnes ea
esse laetitia elatos, ut in domibus suis omnes albas
25 hostias c(a)ederent, imagines frequenter aperi(r)ent,
albatu sederent, convivia sumptuosiora praeb[en]erent,
antiquitatem sibi redditam crederent.

2 tyferlanus P 5 reuera PΣ reuertat *vulgo* reuersa *Pet.*
reuersae *Less.* 6 re p. *Pet.* (*scil.* reuersa) res p. *vulgo* (*scil.*
reuertat) 7/8 nuncupamus P 13/14 Optimus P optinui-
mus Σ 14 anticuum P¹ 15 ordines P 17 abicebat
lanos P abite baianos R , 18 date urbi dacurie P date cu-
rie date urbi Σ 20 cepim P 21 dictum sapienti sat est]
Terent. Phormio 541 22 quonectere P¹ 25 aperient P aperi-
rent Σ 26 post sederent in P spatium 20 litterarum pre-
uenerent P¹ t. B preuenirent P *corr.*, Σ praeberent *Cas.*, *edd.*
(post preuenerent in P spatium 30 litterarum) 27 reddita
meredirent P¹ t. B FLORIANUS EXPLICIT P

⟨FLAVI VOPISCI SYRACUSII⟩

PROBUS

- 1 Certum est, quod Sallustius Crispus quo⟨d⟩que Marcus Cato et Gellius historici sententiae modo in litteras rettulerunt, omnes omnium virtutes tantas esse, 5 qua⟨n⟩tas videri eas voluerint eorum ingenia, qui
- 2 unius cuius⟨que⟩ facta descripserint. inde est quod Alexander Magnus Mac[h]edo, cum ad Achillis sepulchrum venisset, graviter ingemescens 'felicem te', inquit, 'iuvenis, qui talem praeconem tuarum virtutum 10 repperisti', Homerum intellegi volens, qui Achillen tantum in virtutum studio fecit, quantum ipse valebat ingenio.
- 3 Quorsum haec pertineant, mi Celsine, fortassis requiris. Probum principem, cuius imperio oriens, occidens, 15 meridie⟨s⟩, septentrio omnesque orbis partes in totam securitatem redactae sunt, scriptorum inopia iam
- 4 paene nescimus. occidit, pro pudor, tanti viri et talis historia, qualem non habent bella Punica, non terror Gallicus, non motus Pontici, non Hispaniensis astutia. 20
- 5 sed non patiar ego ille, a quo dudum solus Aurelianus est expetitus, cuius vitam quantum potui persecutus, Tacito Florianoque iam scriptis non me ad Probi facta condescendere, si vita suppetet, omnes, qui supersunt usque

1 INCIPIT EIUSDEM PROBUS FELICITER P (ad constantinū aug. add. a. m.) 3 Sall. Catil. 8 quoq; P¹ 3/4 Cato apud Gellium III 7, 19 6 euatas P¹ quātas P corr. 7 culus P culusque Σ 12 fuit PΣ fecit Pet. inse PΣ 14 hoc P 16 meridie P¹ 17 seueritatē P securitatem Σ iam P¹ t. B la* P corr. (postea iam restitutum) 18 tanta PR tanti Ch, edd. 22 expeditus Σ (conl. Eyss.) psecutus (i. e. persecutus) P¹ t. B psecutus (i. e. prosecutus) P corr., Σ 23 pui (i. e. proui) P¹

ad Maximianum Diocletianumque, dicturus. neque ego 6
nunc facultatem eloquentiamque polliceor sed res ge-
stas, quas perire non patior.

Usus autem sum, ne in aliquo fallam carissimam 2
5 mihi familiaritatem tuam, praecipue libris ex biblio-
theca Ulpia, aetate mea thermis Diocletianis, et item
ex domo Tiberiana, usus etiam [ex] regestis scribarum
porticus porphyreticae, actis etiam senatus ac po-
puli. et quoniam me ad colligenda talis viri gesta 2
10 ephemeris Turduli Gallicani plurimum iuuit, viri ho-
nestissimi ac sincerissimi, beneficium amici senis tacere
non debui.

Cn. Pompeium, tribus fulgentem triumphis belli pi- 3
ratice, belli Sertoriani, belli Mithridatici multarumque
15 rerum gestarum maiestate sublimem, quis tandem nos-
set, nisi eum Marcus Tullius et Titus Livius in litteras
rettulissent? Publ<i>um Scipionem Afric<an>um, immo 4
Scipiones omnes, seu Lucios seu Nasicas, nonne tene-
brae possiderent ac tegerent, nisi commendatores eo-
20 rum historici nobiles atque ignobiles extitissent? lon- 5
gum est omnia persequi, quae ad exemplum huiusce
modi etiam nobis tacentibus usurpanda sunt. illud tan- 6
tum contestatum volo me et rem scripsisse, quam,
si quis voluerit, honestius eloquio celsiore demonstret,
25 et mihi quidem id animi fuit, <ut> non Sallustios, Li- 7
vios, Tacito<s>, Trogos atque omnes disertissimos imi-
tatarer viros in vita principum et temporibus disserendis,
sed Marium Maximum, Suetonium Tranquillum, Fa-
bium Marcellinum, Gargilium Martialem, Iulium Capi-
30 tolinum, Aelium Lampridium ceterosque, qui haec et

7 ex del. Cas., Eyss. ex <re> Bae. 8 9 populo P 10 iu-
bit P¹ 13 GÑ P 13/14 parthici P piratici (pyratici) Σ,
edd. 17 paulū PΣ africū P africanum Σ 18 lucius P
22/23 tantū P tamen Σ 23 me & PΣ memet Bae. (Pet.)
me et def. Ahlquist; cf. Ti. p. 114 25 ut add. Pet. 25/26 li-
bios P 26 tacito P¹ 29/30 Iulium Capitolinum, Aelium
Lampridium unciis inclusit Pet.

talia non tam diserte quam vere memoriae tradide-
 runt. sum enim unus ex curiosis, quod infi[ni]t[*t*]as
 ire non possum, ince[n]dentibus vobis, qui, cum multa
 sciatis, scire multo[s] plura cupitis. et ne diutius ea,
 quae ad meum consilium pertinent, loquar, magnum
 et praeclarum principem et qualem historia nostra non
 novit, arripiam.
 3 Probus oriundus e Pannonia, civitate Sirmiensi, no-
 biliore matre quam patre, patrimonio moderato, ad-
 finitate non magna, tam privatus quam imperator no- 10
 2 bilissimus virtutibus claruit. Probo, ut quidam in lit-
 teras rettulerunt, pater nomine Maximus fuit, qui, cum
 ordines honestissime duxisset, tribunatum adeptus
 apud Aegyptum vita functus est uxore ac filio et filia
 3 derelictis. multi dicunt Probum Claudii propinquum 15
 fuisse, optimi et sanctissimi principis, quod, quia per
 unum tantum Graecorum relatum est, nos in medio
 4 relinquemus. unum tamen dico, quod in ephemeride
 legisse me memini, a Claudia sorore Probum sepultum.
 5 adolescens Probus corporis viribus tam clarus est fac- 20
 tus, ut Valeriani iudicio tribunatum prope inerbis ac-
 ciperet. extat epistula Valeriani ad Gallienum, qua
 Probum laudat adhuc adolescentem et imitationi om-
 7 nium proponit. ex quo apparet neminem umquam per-
 venisse ad virtutum summam iam maturum, nisi qui 25
 puer seminario virtutum generosiore concretus aliquid
 4 inclitum designasset. epistula Valeriani: 'Valeria-
 nus pater Gallieno filio, Augustus Augusto. et meum
 secutus iudicium, quod semper de Probo adolescente
 primo habui, et omnium bonorum, qui eundem sui no- 30
 minis virum dicunt, tribunatum in eum contuli datis
 sex cohor[*ti*]bus Saracenis, creditis etiam auxiliariis

1 diserte P 2/3 infinitas ire P¹ infinita scire Σ, P corr.
 infinitas ire Pet. 3 incedentib; P intendentibus Σ 5 lo-
 quor P¹ f. B loquar Σ, P corr. 10/11 nobilissimis Σ 15 clau-
 dii P corr. 17 gręcarū P 21 inuerbis P¹ 32 cohorb; P
 cohortibus Σ Saracensis Pet. perperam

Gallis cum ea Persarum manu, quam nobis Artabassis
 Syr[i]us mancipavit. te quaeso, fili carissime, ut eum 2
 iuvenem, quem imitari pueris omnibus volo, in tanto
 habeas honore, quantum virtutes eius et merita pro
 5 debito mentis splendore desiderant. alia epistula de 3
 eodem ad praef. praet. cum salario: Valerianus
 Augustus Mulvio Gallicano praef. praet. mireris for-
 tassiss, quod ego inberbem tribunum fecerim con<tra>
 s<en>tentiam divi Hadriani, sed non multum mirabe-
 10 ris, si Probum cogitas: e<s>t adulescens vere probus; 4
 numquam enim aliud mihi, cum eum cogito, nisi eius
 nomen occurrit, quod nisi nomen haberet, potuit habere
 cognomen. huic igitur dari iubebis, quoniam medio- 5
 cris fortunae est, ut eius dignitas incrementis iuve-
 15 tur, tunicas russulas duas, pallia Gallica duo fibu-
 lata, inte[g]rulas paragaudias duas, patinam argen-
 team librarum decem specellatam aureos Antoninianos
 centum, argenteos Aurelianos mille, aereos Philippeos
 decem milia; item in salario diurno bubulae pondo ..., 6
 20 porcina<e> pondo sex, caprinae pondo decem, galli-
 naceum per biduum, olei per biduum sextarium unum,
 vini veteris diurnos sextarios decem cum larido, bu-
 cel<l>afi, s[o]alis, olerum, lignorum quantum sat est.
 hospitia praeterea eidem ut tribunis legionum praeberi 7
 25 iubebis.'

Et haec quidem epistulis declarantur. nunc quantum 5
 ex ephemeride colligi potuit: cum bello Sarmatico iam
 tribunus tramisso Danubio multa fortiter fecisset, pu-

2 syrius P syrus (sirus) Σ 3 imitari] intimari *Golisch*
 8 qud P^a, corr. P^b 8/9 constentiā P¹ contra constitutum Σ,
 quod superscr. a. m. in P contra sententiam *Gru.*, edd. 9/10 mi-
 raueris P¹ 10 est *Gru.*, edd. & P, om. Σ 11 aliū P
 14/15 iubetur P 15 galliga P gallicana Σ 16 integrulas P
 interulas Σ 19 post pondo intercidit numerus lacuna non
 indicata 20 porcina P porcine Σ 22 diurnos P¹ t. B
 diurnos P corr. 22/23 bobulaci P bubalino Σ pabuli, aceti
Pet. 23 soalis P salis Σ oleum P^a, corr. P^b 26 nū P □
 28 Danuulo edd.

- blice in contione donatus est hastis puris quattuor,
 coronis vallaribus duabus, corona civica una, vexil-
 lis puris quattuor, armillis aureis duabus, torque au-
 2 reo uno, patera sacrificali quinquelibri una. quo qui-
 dem tempore Valerium Flaccinum, adulescentem no- 5
 bilem, parentem Valeriani, e Quadorum liberavit manu.
 3 unde illi Valerianus coronam civicam detulit. verba
 Valeriani pro contione habita: 'suscipe, Probe, prae-
 mia pro re p., suscipe coronam civicam pro parente.'
 4 quo quidem tempore legionem tertiam eidem addidit, 10
 5 sub testimonio huius modi. epistula de legione tertia:
 'res gestae tuae, Probe carissime, faciunt, ut et se-
 rius tradere maiores tibi exercitus videar et cito tamen
 6 tradam. recipe in fidem tuam legionem tertiam Feli-
 cem, quam ego adhuc nulli nisi provecto iam credidi; 15
 mihi autem eo tempore credita est, quo et me cano-
 7 sum, qui credebat cum gratulatione, vidit. sed ego in
 te non expecto aetatem, cum et virtutibus fulge<a>s
 8 et moribus polleas. vestes tibi triplices dari iussi, sa-
 larium duplex feci, vexillarium deputavi.' 20
 6 Longum est, si per res gestas tanti percurram viri,
 quae ille sub Valeriano, quae sub Gallieno, quae sub
 Aureliano et Claudio privatus fecerit, quoties murum
 conscenderit, vallum diripuerit, hostem comminus inter-
 em<er>it, dona principum emeruerit, rem p. in anti- 25
 2 quum statum sua virtute reddiderit. docet Gallieni epi-
 stula ad tribunos data, qui fuerit Probus: 'Gallienus
 Augustus tribunis exercitu<u>m Illyricianorum. etiam-
 si patrem meum fatalis belli Persici necessitas te-
 nuit, habeo tamen parentem Aurelium Probum, quo 30
 laborante possim esse securus. qui si adfuisset, num-
 quam ille ne nominandus quidem tyrannus sibi usur-
 3 passet imperium. quare omnes vos consiliis eius cu-

18 fulges P fulgeas Σ 23 quoties P¹ t. B quotiēs P
 corr. 24 cōminus P¹ t. B (virgulam erasit P corr.)
 24/25 intemit P interemerit Σ 25 principē P¹ t. B 28 tri-
 bunus P exercitū P

pio parere, qui et patris iudicio probatus est et senatus.'

Non magnum fortassis iudicium Gallieni esse videatur, principis mollioris, sed, quod negari non potest, ne dissolutus quidem quispiam se nisi in eius fidem tradit, cuius sibi virtutes aestimat profuturas. sed esto, Gallieni epistula sequestretur, quid Aureliani iudicium? qui Probo decimanos, fortissimos exercitus sui et cum quibus ipse ingentia gesserat, tradidit sub huius modi testimonio: 'Aurelianus Augustus Probo salutem dicit. ut scias, quanti te faciam, decimanos meos sume, quos Claudius mihi credidit. isti enim sunt, qui quadam felicitatis praerogativa praesules nisi futuros principes habere non norunt.'

Ex quo intellectum est Aurelianum in animo hoc habuisse, ut, si quid sibi scienti prudentique eveniret, Probum principem faceret. iam Claudii, iam Taciti iudicia de Probo longum est innectere, quamvis feratur in senatu Tacitus dixisse, cum eidem offerretur imperium, debere Probum principem fieri. sed ego senatus consultum ipsum non inveni.

Ipse autem Tacitus imperator primam talem ad Probum epistulam dedit: 'Tacitus Augustus Probo. me quidem senatus principem fecit de prudentis exercitus voluntate[m]. attamen sciendum tibi est tuis nunc umeris magis incubuisse rem p., qui et quantus si, omnes novimus, scit senatus. adesto igitur nostris necessitatibus, tuae familiae adsere, ut soles, rem p(ublicam). nos tibi decreto totius orientis ducatu[s] salarium quinquiplex fecimus, ornamenta militaria geminavimus, consulatum in annum proximum nobiscum

1 parare P parere Σ 6 slut P sibi Ch 12 sue P^a.
 corr. P^b credidisti Pⁱ credidit isti Σ, P corr. 15 hic P
 hoc Ch 19 offerretur P 25 voluntatē Pⁱ t. B, virgulam
 eras. P corr. adtamen P uls Pⁱ t. B tuis Σ, P corr.
 27 si Pⁱ sis P corr, Σ adepto P (o exp.)

decrevimus; te enim manet pro virtutibus tuis Capitolina palmata.'

5 Ferunt quidam Probo id pro imperii omine fuisse, quod Tacitus scripsit: 'te manet Capitolina palmata.' sed in hanc sententiam omnibus semper consulibus 5 scribebatur.

8 Amor militum erga Probum ingens semper fuit, neque enim umquam ille passus est peccare militem. ille quin etiam Aurelianum saepe a gravi crudelitate de-
2 duxit. ille singulos manipu<los> adiit, vestes et cal- 10 ciamenta perspexit, si quid praedae fuit, ita divisit,
3 ut sibi nihil praeter tela et arma servaret. quin etiam cum de praedato, siv<e> ex Alanis sive ex aqua alia gente incertum est, repperit esset equus non decorus neque ingens, qui, quantum captivi loquebantur, 15 centum ad diem milia currere diceretur, ita ut per dies octo vel decem continuaret, et omnes crederent Probum tale[m] animal sibimet servaturum, iam primum dixit: 'fugitivo militi potius quam forti hic
4 equu<s> convenit.' deinde in urnam milites iussit <no- 20 men suum> mittere, ut aliqui eum sorte ductus acciperet. et cum essent in exercitu quidam nomine Probi alii quattuor milites, casu evenit, ut qui primum <emergeret, ei> Probo nomen existeret, cum ip-
6 sius Pro<bi> ducis nomen missum non esset. sed cum 25 quattuor illi milites inter se contenderent ac sortem sibi quisque defendere<t>, iussit iterum agitari urnam, sed et iterum Probi nomen emersit; cumque tertio et
7 quarto fecisset, quarto Probi nomen effusum est. tunc omnis exercitus equum illum Probo duci dicavit, ip- 30

8 peccari in militem *Cas.* 10 manipu P¹ manipulos P *corr.* manipularios Σ uestar & P¹ t. B uestes & P *corr.* 12 tela* P (s *eras.*) 13 hic PΣ siue *edd.* aqua P¹ aliqua Σ, P *corr.* 18 talem P¹ t. B m *exp.* P *corr.* 20 equu P¹ 20/21 nomen suum *add. vulgo (Pet.)* 21/22 accipere P¹ t. B 24 emergeret, ei *add. Pet.* 25 p (l. e. pro) P¹Σ 27 defendere P¹ 30 equom P¹ t. B¹

sis etiam militibus, quorum nomina exiera<n>t, id volentibus.

Pugnauit et contra Marmaridas in Africa fortissime 9
eosdemque vicit atque ex Libya Carthaginem transiit
5 ea<n>demque a rebellionibus vindicauit. pugnauit et 2
singulari certamine contra quendam Aradionem in
Africa eundemque prostrauit et, quia fortissimum ac
pertinacissimum virum viderat, sepulchro ingen<ti> ho-
norauit, quod adhuc extat tumulo usque ad ducentos
10 pedes terra elatum per milites, quos otiosos esse num-
quam est passus. exta<n>t apud Aegyptum eius opera, 3
quae per milites st<r>uxit, in plurimis civitatibus. in
Nilo autem tam multa fecit, ut vectigal frumentarium
solus adiuuerit. pontes, templa, porticus, basilicas la- 4
15 bore militum struxit, ora fluminum multa patefecit,
paludes plerasque siccavit atque in his segetes agros-
que constituit. pugnauit etiam contra Palmyrenos Ode- 5
nati et Cleopatr<a>e partibus Aegyptum defendentes,
primo feliciter, postea temere, ut paene caperetur, sed
20 postea reffectis viribus Aegyptum et orientis maximam
partem in Aureliani potestatem redegit.

Cum igitur his tot tantis virtutibus eniteret, Tacito 10
absumpto fataliter ac Floriano imperium arripiente
omnis orientalis exercitus eundem imperatorem fece-
25 runt. non in[a]e[gy]pta[m] neque inelegans fabula est 2
scire, quem ad modum imperium Probus sumpserit:
cum ad exercitus nuntius venisset, tum primum ani- 3
mus militibus fuit praevenire Italicos exercitus, ne ite-
rum senatus principem daret. sed cum inter milites 4
30 sermo esset, quis fieri deberet, et manipulatim in

1 exierat P¹ t. B¹ exierāt P corr. 4 eos deniq; P libla P
5 eadēq; P¹ t. B eādēq; P corr. 8 ingen P¹ 10 terrelatum
P¹ t. B terrelato* P corr. 12 mer P¹ t. B per P corr. in ras.

stuxit P¹ 22 tot tantis P (cf. Ti. p. 46) tot et tantis Σ tot ac
tantis B corr., Pet. 24 om̄s P om̄is Σ; cf. P 4, 11 (vol. I
p. 118, 20) omnes edd. orientalis] nom. plur.; cf. Cc. 11, 3 (vol. I
p. 192, 23): 'grauis' 25 Inaegyptū P inepta Σ 27 tā P

- campo tribuni eos adloquerentur dicentes requirendum esse principem aliquem fortem, sanctum, verendum, clementem, probum idque per multos circulos, ut fieri adsolet, diceretur, quasi divino nutu undique ab omnibus adclamatum est: 'Probe Auguste, 5 {dii te} servant!' deinde concursus et c<a>espiticiū tribunal, appellatusque imperator, ornatus etiam pallio purpureo, quod de statua templi oblatum est, atque inde ad Palatium reductus, invitus et retractans et saepe dicens: 'non vobis expedit, milites, non mecum 10 bene agetis. ego enim vobis blandiri non possum.'
- 6 Prima eius epistula data ad Capitonem praef. praet. talis fuit: 'imperium numquam optavi et invitus accepi. deponere mihi rem invidiosissimam non licet. 7 agenda est persona, quam mihi miles inposui<t>. te 15 quaeso, Capito, ita mecum salva re[s] p. perfruaris, annona<m> et commeatus et, quicquid necessarium est ubique, militi[s] pares. ego, quantum in me est, si recte omnia gubernaveris, praefectum alterum non habebo.'
- 8 Cognito itaque, quod imperaret Probus, milites Florianum, qui quasi hereditarium {arripuerat imperium}, interemerunt, scientes neminem dignius posse imperare quam Probum. ita ei sine ulla molestia totius orbis imperium et militum et senatus iudicio delatum est. 9
- 11 Et quoniam mentionem senatus fecimus, sciendum 25 est, quid ipse ad senatum scripserit, quid item ad eum amplissimus ordo rescripserit: oratio Probi prima ad senatum: 'recte atque ordine, p. c., proximo superiore anno factum est, ut vestra <cl>ementia or<bi> terrarum

3 prob; P¹ probū P corr. 6 dil te om. P¹, non om. Σ, add. P corr. 8 oblat' (i. e. oblatu) P 9 ac retractans edd. per errorem 14 rem om. P^a, add. P^b 15 inposui P¹ 16 capitu P pfluari (i. e. perfluari) P 18 milites P militi Σ 21 arripuerat imperium om. P, non om. Σ, add. Pet. imperium adripuerat (arr-) add. vulgo, Eyss. 22/23 imp̄ (i. e. imperator) P imperare Σ 24 ludio P^a, corr. P^b 29 ut Σ ad P uestra ementiaor P¹ t. B uestrā clementiā orb' P corr. uestra clementia orbis Σ

pri<n>cipe<m> daret, et quidem de vobis, qui et estis
mundi principes et semper fuistis et in vestris posteris
eritis. atque utinam id etiam Florianus expectare vo- 3
luisset nec velut hereditarium sibi vendicasset impe-
5 rium, vel illum vel alium quempiam maiestas vestra
fecisset. nunc quoniam ille imperium arripuit, nobis 4
a militibus delatum est nomen Augustum, vindicatum
quin etiam in illum a prudentioribus militibus, quod
fuerat usurpatum. quaeso, ut de meis meritis <iudi-
10 cetis>, facturus quicquid iusserit vestra clementia. item 5
senatus consultum die III. nona<s> Feb. in aede Con-
cordiae. inter cetera: Aelius Scorpionus consul dixit:
'audistis, p. c., litteras Aurelii Valerii Probi: de his
quid videtur?' tum adclamatum est: 'Probe Auguste, 6
15 dii te servant. olim dignus et fortis et iustus bonus
ductor, bonus imperator; exemplum militiae, exemplum
imperii. dii te servant. adsertor rei p[i]. felix imperes, 7
magister militiae felix imperes, te cum tuis dii custo-
diant. et senatus antea te delegit. aetate Tacito poste-
rior, ceteris prior. quod imperium suscepisti[s], gra- 8
20 tias agimus. tuere nos, tuere rem p.; bene tibi commit-
timus, quos ante servasti. tu Francicus, tu Gothicus, 9
tu Sarmaticus, tu Parthicus, tu omnia. et prius fuisti
semper dignus imperio, dignus triumphis. felix agas,
25 feliciter imperes.' post haec Manlius Statianus, qui 12
primae sententiae tunc erat, ita locutus est: 'dis in-
mortalibus gratias et prae <ce>teris, patres conscripti,
Iovi Optimo, qui nobis principem talem, qualem sem-
per optabamus, dederunt. si recte cogitemus, non no- 2
30 bis Aurelianus, non Alexander, non Antonini, non Trai-
anus aut Claudius requirendi sunt. omnia in uno prin-

1 p[ri]ncipe P¹ p[ri]cipē P corr. 4 uendicass& PΣ 9 10 post
meritis lacunam indicavit Pet. <iudicetis> add. He. 10 fac-
turus P faciatis Σ 11 nona P¹ 13 Valerii] nomen aliunde
non constare docuit Pet. 14 tunc edd. 17 reipī· P
20 suscepisti P suscepisti Σ 27 p[re]teris P¹ p[rae]ter his Σ
p[re]ceteris P corr. 28 Maximo post Optimo add. Kell., Corn. □

- cipe constituta sunt, rei militaris scientia, animus clemens, vita venerabilis, exemplar agend<a>e rei p. atque
 3 omnium praerogativa virtutum. enimvero quae mundi pars est, quam ille non vincendo didicerit? testes sunt Marmaridae, in Afric<a>e solo victi, testes Franci, 5
 <in> invi<i>s strati paludibus, testes Germani et Alaman-
 4 nni, longe a Rheni summoti litoribus. iam vero quid Sarmatas loquor, quid Gothos, quid Parthos ac Persas atque omnem Ponticum tractum? ubique vi-
 5 ge[a]nt Probi virtutis insignia. longum est dicere, quot 10
 reges magnarum gentium fugarit, quot duces manu sua occiderit, quantum armorum sit, quae ipse cepit pri-
 6 vatus. superiores principes quas illi gratias egerint, testes sunt litter<a>e publicis insert<a>e monumentis. dii boni, quoties ille donis militaribus est donatus! quas 15
 militum laudes emeruit! adulescens tribunatus, non longe post adulescentiam regendas legiones accepit.
 7 Iuppiter Optime Maxime, Iuno regina tuque virtutum praesul Minerva, tu orbis Concordia et tu Romana Victoria, date hoc senatui populoque Romano, date 20
 8 militibus, date sociis atque exteris nationi<bu>s: imperet quemammodum militavit! decerno igitur, p: c., votis omnium concinentibus nomen imperatorium, nomen Caesareanum, nomen Augustum, addo proconsulare imperium, patris patriae reverentiam, pontificatum 25
 maximum, ius tertiae relationis, tribuniciam potestatem.' post haec adclamatum est: 'omnes, omnes.'
 13 Accepto igitur hoc s. c. secunda[m] oratione permit-
 sit patribus, ut ex magnorum iudici[j]um appellationibus ipsi cognoscerent, proconsules crearent, legatos 30

6 in uis P¹ in uis P corr. etiam in uis R in in uis Ch 9/10 uigeant P uigent Σ, edd. emicant Kiessling 10 uirtutes P quod P¹ 11 quod P 15 quoties P¹ t. B quotiēs P corr. 16 multū P^a m*illitū P^b t. B 19 minerba P¹ 21 nationes P nationibus Σ 22 quē ā modū P quem ad modum edd. 28 sc̄. P secundū oratione P¹ t. B secundū orationē P corr. secundam orationem Σ 29 iudicium P¹ t. B iudicium P corr.

(*ex*) consulibus darent, ius praetorium praesidibus darent, leges, quas Probus ederet, senatus consultis propriis consecrarent.

Statim deinde, si quidam ex interfecto-
 5 superfuerant, vario genere vindicavit, mollius tamen moderatiusque quam prius exercitus et postea Tacitus vindicaverant. deinde animadvertit etiam in eos, qui 3 Tacito insidias fecerant. Floriani sociis pepercit, quod non tyrannum aliquem videbantur secuti, sed sui prin-
 10 cipis fratrem. recepit deinde omnes Europenses exercitus, qui Florianum et imperatorem fecerant et occiderant.

His gestis cum ingenti exercitu Gallias petit, quae 5 omnes occiso Postumo turbatae fuerant, interfecto Aureliano a Germanis possessae. tanta autem illic proelia 6 et tam feliciter gessit, ut a barbaris sexaginta per Gallias nobilissimas reciperet civitates, praedam deinde omnem, qua illi praeter divitias (*e*)t(*i*)am[en] effere-
 20 bantur ad gloriam. et cum iam in nostra ripa, immo 7 per omnes Gallias securi vagarentur, caesis prope quadringentis milibus, qui Romanum occupaverant solum, reliquos ultra Nigrum fluvium et Albam removit. tantum his praedae barbaricae tulit, quantum ipsi Ro- 8 manis abstulerant. contra urbes Romanas castra in solo
 25 barbarico posuit atque illic milites collocavit. agros 14 et horrea et domos et annonam Transrhenanis omnibus fecit, his videlicet quos in excubiis conlocavit. nec ces- 2 satum est umquam pugnari, cum cotidie ad eum barbarorum capita deferrentur, iam ad singulos aureos
 30 singula, quamdiu reguli novem ex diversis gentibus venirent atque ad pedes Probi iacerent. quibus ille pri- 3

1 ex add. *Salm.*, edd. 2 consulti P^a, corr. P^b 4 quidem P 10 europenses P turopenses R 15 tata P^a, corr. P^b
 17 receperit P^a Σ, corr. P^b t. B 18 diuinas tamen P diuinas que tamen Σ diuitias etiam edd. diuitias tantum *Petsch*.
 18/19 efferabant P offerebantur Σ 22 reliquas P reliquos Σ reliquas edd. 23 tulit om. P^a, add. P^b

- mum obsides imperavit, qui statim dati sunt, deinde
 4 frumentum, postremo etiam vaccas atque oves. dici-
 tur iussisse his acrius, ut gladiis non uterentur, Roma-
 nam expectaturi defensionem, si essent ab aliquibus
 5 vindicandi. sed visum est id non posse fieri, nisi si 5
 limes Romanus extenderetur et fieret Germania tota
 6 provincia. maxime tamen ipsis regibus consentientibus
 in eos vindicatum est, qui praedam fideliter non reddi-
 7 derunt. accepit praeterea sedecim milia tyronum, quos
 omnes per diversas provincias sparsit, ita ut numeris 10
 vel limitaneis militibus quinquagenos et sexagenos in-
 terseretur dicens sentiendum esse non videndum, cum
 auxiliariis barbaris Romanus iuvatur.
 15 Compositis igitur rebus in Gallia tales ad senatum
 litteras dedit: 'ago diis immortalibus gratias, p. c., quia 15
 2 vestra in me iudicia conprobarunt. subacta est omnis
 qua tenditur late Germania, novem reges gentium di-
 versarum ad meos pedes, immo ad vestros, supplices
 stratique iacuerunt. omnes iam barbari vobis arant,
 vobis iam serviunt et contra interiores gentes militant. 20
 3 supplicationes igitur vestro more decernite. nam et
 quadri<n>genta milia hostium caesa sunt, et sedecim
 milia armatorum nobis oblata, et septu<a>genta urbes
 nobilissimae captivitate hostium vindicat<a>e et omnes
 4 penitus Galliae liberatae. coronas, quas mihi optule- 25
 runt omnes Galliae civitates aureas, vestrae, p. c., cle-
 mentiae dedicavi. [as]leas Iovi Optimo Maximo cete-
 risque diis deabusque immortalibus vestris manibus
 5 consecrate. praeda omnis recepta est, capta etiam alia,
 6 et quidem maior, quam fuera[n]t ante direpta. arantur 30
 Gallicana rura barbaris bubus et iuga Germanica cap-
 tiva praebent nostris colla cultoribus, pascuntur ad

8 felicit P^a fidelit P^b 13 iubatur P¹ 20 serviunt PΣ
 serunt edd. 22 quadrigenta P¹ XLta (i. e. quadraginta) B
 quadrigenta P corr. 23 septuginta P¹ 24 a ante capituitate
 add. P corr. 25 penitus P 27 aseas P¹ t. B¹ ** eas P corr.
 sed et Σ eas Eyss. has Pet. 29 consecratę P 31 barbaricis Σ

nostrorum alimoniam gentium pecora diversarum,
equinum pecus nostro iam fecundatur equitatu, fru-
mento barbarico plena sunt horrea. quid plura? illis
sola relinquimus sola, nos eorum omnia possidemus.
5 volueramus, p. c., Germaniae novum praesidem fa- 7
cere, sed hoc ad pleniora vota distulimus. quod qui-
dem credimus conferre, cum divina providentia
nostro<s> uberius secundarit exercitus.

Post haec Illyricum petit. priusquam veniret, R<a>e- 16
10 tias sic pacatas reliquit, ut illic ne suspicionem qui-
dem ullius terroris reli<n>queret. in Illyrico Sarma- 2
tas ceterasque gentes ita con<tu>dit, ut prope sine
bello cuncta reciperet, quae illi diripuerant. tetendit 3
deinde iter per Thracias atque omnes Geticos populos
15 fama rerum territos et antiqui nominis potentia pressos
aut in deditionem aut in amicitiam recepit. his gestis 4
orientem petit atque {in} itinere potentissimo quodam
latrone Palfuero capto et interfecto omnem Isauriam
liberavit populis atque urbibus Romanis legibus resti-
20 tutis. barbarorum, qui apud Isauros sunt, vel per ter- 5
rorem vel urbanitatem loca ingressus est. quae cum
peragrasset, hoc dixit: 'facilius est ab istis locis la-
trones arceri quam tolli.' veteranis omnia illa, quae 6
anguste adeuntur, loca privata donavit addens, ut eo-
25 rum filii ab anno octavo decimo, mares dumtaxat, ad
militiam mitterentur, ne latrocinare <um>quam di-
scerent.

Pacatis denique omnibus Pamphyliae partibus cete- 17
rarumque provinciarum, quae sunt Isauriae vicina<e>,
30 ad orientem iter flexit. Blemmyas etiam subegit, quo- 2

4 solo P sola Σ nomina a P^a *om*ni*a P^b t. B 5 uol-
ueram (i. e. uolueramus) P, edd. uoueramus Σ germani P^a
germanie P^b 8 nō (i. e. nostro) P¹ fecundarit PΣ secun-
darit Eyss. (Pet.) 10 reliquid P suspitionē P 12 condit P¹
contudit P corr. 15 pressos P 17 in om. P, non om. Σ
itine P^a, corr. P^b 21 urbanitatem] uoluntatem Σ loca an-
gusta Σ (cf. v. 24) 22 ho P^a, corr. P^b 26 quā P¹ ūquā
P corr., Σ 28 pamphiliē P 30 blēmeas P

- rum captivos Romam transmisit, qui mirabilem sui vi-
sum stupente p. R. praebuerunt. Copte<n> praeterea et
3 Ptolomaide<m> urbis ereptas barbarico servitio Ro-
4 mano reddidit iuri. ex quo tantum profecit, ut Part<h>i
legatos ad eum mitterent confitentes timorem pacem- 5
que poscentes, quos ille superbius acceptos magis
5 timente<s> domum remisit. fertur etiam epistula il-
lius repudiatis donis, quae rex miserat, ad Narseum
talis fuisse: 'miror te de omnibus, quae nostra futura
sunt, tam pauca misisse. habeto interim omnia illa, 10
quibus gaudes. quae si nos habere cupiamus, scimus,
6 quem ad modum possidere debeamus.' his acceptis
litteris Narseus maxime territus, et eo praecipue quod
Copten et Ptolomaidem conperit a Blemmyis, qui eas
tenuerant, vindic<a>tas caesosque ad internicionem eos, 15
qui gentibus fuerant ante terrori.
- 18 Facta igitur pace cum Persis ad Thracias redit et
centum milia asternarum in solo Romano constituit,
2 qui omnes fidem servarunt. sed cum et ex aliis gen-
tibus plerosque pariter transtulisset, id est ex Gipedis, 20
Grauthungis et V[il]andulis, illi omnes fidem fregerunt
et occupato bellis tyrannicis Probo per totum paene
orbem pedibus et navigando vagati sunt nec parum
3 molestiae Romanae gloriae intulerunt. quos quidem
ille diversis vicibus variisque victoriis oppressit, pau- 25
cis domum cum gloria redeuntibus, quod Probi evasis-
sent manus. haec Probus cum barbaris gessit.
- 4 Sed habuit etiam non leves tyrannicos motus. nam
et Saturninum, qui orientis imperium arripuerat, va-
riis proeliorum generibus et nota virtute[m] supera- 30

3 urbes *edd.* 7 timente P¹ epistura P^a, *corr.* P^b 8 rex]
parthorum *superscr. a. m. in P* 14 copten P¹ cōpten P
corr. pholomaidem P¹ ptholomaidem P *corr.* 15 uindictas
P¹ t. B uindictas Σ, P *corr.* internitionem P, *edd.* 18 aster-
narum P¹ (*a. m. superscr. nomina gentium*) basternarum Σ, P *corr.*

21 grauthunnis P^a grauthungis P^b Greuthungis Müllenhoff
blandulis PΣ Vandulis Salm., *Pet.* 23 orbem Romanum Σ 25 uic-
torib; P^a uictoris P^b oppressit P 30 prellorū P uirtutē P¹ t. B;

vit. quo victo tanta in oriente quies fuit, ut, quem
ad modum vulgo loquebantur, mures rebelles nullus
audiret. deinde cum Proculus et Bonosus apud Agrip- 5
pinam in Gallia imperium arripuissent omnesque sibi
iam Britannias, Hispanias et braccatae Galliae provin-
cias vindicarent, barbaris semet iuvantibus vicit. ac 6
ne requiras plura vel de Saturni<n>o vel de Procuro
vel de Bonoso, suo eosdem inseram libro, pauca de
[h]isdem, <ut> decet, immo ut poscit necessitas, lo-
cuturus. unum sane sciendum est, quod Germani 7
omnes cum ad auxilium essent rogati a Procuro, Pro-
<bo> servire maluerunt quam cum Bonoso et Pro-
culo <imperare>. Gallis omnibus et Hispani[i]s ac Brit- 8
tanni[i]s hinc permisit, ut vites haberent vinumque con-
ficerent. ipse Almam montem in Illyrico circa Sir-
mium militari manu fossum lecta vite[t] conseruit[u].

Dedit Romanis etiam voluptates, et quidem insignes, 19
delatis etiam congiariis. triumphavit de Germanis et 2
Blemmyis, omnium gentium drungos usque ad quin-
quagenos homines ante triumphum duxit. venationem
in circo amplissimam dedi<t>, ita ut populus cuncta
diriperet. genus autem spectaculi fuit tale: arbores 3
valid<a>e per milites radicitus vuls<a>e conexis late
longeque trabibus adfix<a>e sunt, terra deinde super-
iecta totusque circus ad silvae consitus speciem gra-
tia novi[s] viroris effronduit. missi deinde per omnes 4
aditus strutiones mille, mille cervi, mille apri; iam da-
mae, ibices, oves fer<a>e et cetera herbatica animalia,
quanta vel ali potuerunt vel inveniri. inmissi deinde

virgulam eras. P corr. 8 eosdem serâ P^a eosdē inserâ P^b
9 ut add. edd. 11/12 pseruire (i. e. proseruire) P probo po-
culus superscr. a. m. 13 imperare add. Pet. esse vulgo
16/17 lectault & conseruitu dedit P lecta uice dedit Σ,
lacunam indicans lecta ulte conseruit. dedit vulgo lecta uite
conseruit. dedit Kell. coll. Epit. 37, 3; Eutrop. IX 17, 2 (Pet.)
19 blemmils P^a, corr. P^b at P 21 dedi P¹ 23 radicl; PΣ
euulse Σ 24 traulb; P¹ 26 nob (i. e. nobis) P &frun-
duit P 27 stroclones P 28 lbicos P

- 5 populares, rapuit quisque quod voluit. [a]ledidit alia
die in amphit<h>eatro una missione centum iubatos
6 leones, qui rugitibus suis tonitrus excitabant. qui
omnes <e> posticis interempti sunt non magnum prae-
bentes spectaculum, quo occidebantur; neque enim erat 5
bestiarum impetus ille, qui esse [ha]e caveis egredien-
tibus solet; occisi sunt praeterea multi, qui dirigere
7 nolebant, sagittis. [s]editi deinde centum leopardi Li-
byci, centum deinde Syri; editae centum l<e>a<e>nae
et ursi simul trecenti; quarum omnium ferarum 10
magnum magis constat spectaculum fuisse quam gra-
8 tum. [a]ledita praeterea gladiatorum paria trecenta [a]
Blemmyis plerisque pugnantibus, qui per triumphum
erant ducti, plerisque Germanis et Sarmatis, nonnullis
etiam latronibus Isauris. 15
- 20 Quibus peractis bellum Persicum parans, cum per
Illyricum iter faceret, a militibus suis per insidias in-
2 teremptus est. causae occidendi eius haec fuerunt: pri-
mum quod numquam militem otiosum esse perpessus
est, si quidem multa opera militari manu perfecit, di- 20
cens annonam gratuitam militem comedere non de-
3 bere. his addidit dictum ei[u]s grave, si umquam eve-
niat, salutare rei p., brevi milites necessarios non fu-
4 tuos. quid ille conceperat animo qui hoc dicebat?
nonne omnes barbaras gentes subie<ce>rat penitusque 25
5 totum mundum fecerat iam Romanum? 'brevis, inquit,
milites necessarios non habebimus.' quid est aliud di-
cere: Romanus iam miles erit nullus; ubique regnabit,

1 paruit PR rapuit Ch 2 die om. P^a, add. P^b iuua-
tos P¹ 4 e add. Salm., edd. 6 haec ab eis P et ab eis Σ
e caueis Petrus Faber, edd. 7 dirigere] i. e. in medium pro-
cedere Salm.; cf. Wölfflin, Arch. f. lat. Lex. X p. 4 8 sediti.
Deinde P sed itidem inmissi Σ 8/9 lybici P 9 syrieditē P
Syri; editae Salm., edd. lanę P lameę Σ 18 hae vulgo
19 occisū P^a ociosū P^b 22 eius P eis Cas., edd. 25 sub-
ierat P sublecerat Σ 25/26 pedib; q; totū P pedibus totum-
que Σ penitusque totum Kell. (Pet.) 27/28 quam post dicere
add. Petsch. 28 regnauit P regnabit Σ

omnia possidebi<t> mox secura res p., orbis terrarum 6
non arma fabricabitur, non annonam praebebit, boves
habebuntur <ar>atro, equus nascetur ad pacem, nulla
erunt bella, nulla captivitas, ubique pax, ubique Roma-
5 nae leges, ubique iudices nostri.

Longius amore imperatoris optimi progredior quam 21
pedestris sermo desiderat. quare addam illud, quod
praecipue tanto viro fatalem properavit necessitatem.
nam cum Sirmium venisset ac solum patrium effecun- 2
10 dari cuperet <et> dilatari, ad siccandam quandam pa-
ludem multa simul milia militum posuit ingentem pa-
rans fossam, qua[m] deiectis in Sarmum naribus loca
Sirmiensibus profutura siccaret. hoc permoti milites 3
confugientem eum in turrem ferratam, [tam] quam ipse
15 speculae causa e[st]latissimam exaedificaverat, inter-
emerunt anno imperii sui quinto. postea tamen ingens 4
ei sepulchrum elatis aggeribus omnes pariter milites
fecerunt cum titulo huius modi inciso marmori: 'hic
Probus imperator et vere probus situs est, victor om-
20 nium gentium barbararum, victor etiam tyrannorum.'

Conferenti mihi cum aliis imperatoribus principem 22
Probum omnibus prope Romanis ducibus, qua[si] for-
tes clementes, qua prudentes, qua mirabiles extiterunt,
intellego hunc virum aut parem fuisse aut, si non re-
25 pugnat invidia furiosa, meliorem. quinquennio enim 2
imperii sui per totum orbem terrarum tot bella gessit,
et quidem per se, ut mirabile sit, quem ad modum
omnibus occurrerit proeliis. multa manu sua fecit, du- 3

1 possidebimus P Σ possidebit *edd.* possidebit mox *Petsch.*
2 uobis P Σ boues *Salm., edd.* 2/3 habebuntur atra P, *om.* Σ
habebuntur aratro *Salm., edd.* 6 imperatores P¹ t. B 9 ser-
miū P 10 et *add.* P *corr.* 12 quā P¹ t. B (*virgulam eras.*
P *corr.*) saltum P altum Σ Sarmum *Closs (Pet.)* 13 hac P
hoc Σ hac re *Salm. (Pet.)* permoti] moti *Salm. (Pet.)* 14 fer-
ratā tam P¹ t. B ferratā *** P *corr.* 15 & latissimam P ela-
tissimam *Gru. (Pet.)* 21 Conferenti mihi P Σ (*def. Petsch.*)
conferens ego *vulgo, Pet.* 22/23 quasi fortes P qua fortes Σ
23 ante clementes *Pet. add.* qua; *sed v. Ti. p. 43 sq.*

ces praeclarissimos instituit. nam ex eius disciplina Carus, Diocletianus, Constantius, Asclepiodotus, Annibalianus, Leonides, Cecropius, Pisonianus, Herennianus, Gaudiosus, Ursinianus et ceteri, quos patres nostri mirati sunt et de quibus nonnulli boni principes extiterunt. conferat nunc, cui placet, viginti Traiani Hadrianique annos, conferat prope totidem Antoninorum. nam quid de Augusto loquar, cuius imperii anni ^s vix potest advivi? malos autem principes taceo. ipsa vox Probi clarissima indicat, quid se facere potuisse speraret, qui dixit brevi necessarios milites non futuros. ille vero conscius sui non barbaros timuit, non tyrannos. quae deinde felicitas emicuisset, si sub illo principe milites non fuissent? annonam provincialis daret nullus, stipendia de largitionibus nulla erogarentur, aeternos thesauros haberet Romana res p., nihil expenderetur a principe, nihil a possessore redderetur: aureum profecto saeculum promittebat. nulla futura erant castra, nusquam lituus audiendus, arma non erant fabricanda, populus iste militantium, qui nunc bellis civilibus rem p. vexat, araret, studiis incumberet, erudiretur artibus, navigaret. adde quod nullus occideretur in bello. dii boni, quid tantum vos offendit Romana res p., cui talem principem sustulistis? eant nunc, qui ad civilia bella milites parant, in germanorum necem arment dexterarum fratrum, hortentur in patrum vulnera liberos et divinitatem Probo derogent, quam imperatores nostri prudenter et consecrandam vultibus et ornandam templis {et} celebrandam ludis circensibus iudicarunt.

30

2 asclepiodotus P^a, corr. P^b 4 post ursinianus a. m. in P add. herculus maximianus quae nomina irrepserunt in vulgata 8 anni PΣ annis edd. 9 atuiui P (uix potest atuiui om. Σ lacuna indicata) aduiui Obr., edd. 15 gargitionib; P¹ t. B largitionib; P corr. in ras. 17 expederetur P^a, corr. P^b

21 uexata par& P (in Σ deficiunt complura) uexat, araret Salm., edd. 22 nullos P¹ t. B 29 cultibus Corn. et om. P, non om. Σ

Posteri Probi vel odio <vel> inuidiae [vel] timore 24
 Romanam re<m p.> fugerunt et in Italia circa Veron-
 nam ac B<e>nacum et Larium atque in his regionibus
 larem locaverunt sane quod praeterire non potui, cum 2
 5 imago Probi in Veronensi sita fulmine i[e]cta esset,
 ita ut eius praetexta colores mutaret, aruspices re-
 sponderunt huius familiae posteros tantae in senatu
 claritudinis fore, ut omnes summis honoribus funge-
 rentur. sed adhuc neminem vidimus, posteri autem 3
 10 aeternitatem videntur habere, non modum.

Senatus mortem Probi gravissime accepit, aequae po- 4
 pulus. et cum esset nuntiatum Carum imperare, virum
 bonum quidem sed longe a moribus Probi, Carini
 causa filii eius, qui semper pessime vixerat, tam sena- 5
 15 tus quam populus inhorruit; metuebant enim unus-
 quisque tristorem principem, sed magis improbum
 metueba<n>t heredem.

Hae<c> sunt, quae de Pro<bi> {vita} cognovimus vel 6
 quae digna memoratu[i] aestimavimus. nunc in alio li- 7
 20 bro, et quidem brevi, de Firmo et Saturnino et Bonoso
 et Proculo dicemus. non enim dignum fuit, ut qua- 8
 drig<a>e tyrannorum bono principi miscerentur. post
 deinde si vita suppetit, Carum incipiemus propagare
 cum lib<e>ris.

1 odio inuidiae vel timore P odio in uno die vel timore Σ odio
 inuidiae vel timore Eyss. odio vel inuidiae timore Pet. 2 ro-
 manā fugerunt P^a romanā refugerunt P^b roma refugerunt Σ Ro-
 manam rem fugerunt vulgo, Pet. Romanam rem p. refugerunt?
 Less. Roma urbe fugerunt Momms. Romanum larem fugerunt
 Hirschf. 3 acunacū P¹ t. B ac benacū P corr. 5 uero-
 nensis ita P (post ueronensis aliae manus in P add. territorii
 et situ) ueronensi ita (icta) ictu Σ Veronensi sita Pet. fulmine
 iecta c& ita P fulminis esset Σ 10 non modum] honorum
 Momms. 11/12 populos P 18 pcognouim (i. e. procogno-
 uimus) P¹ t. B pbo cognouim P corr. probl ulta cognouimus Σ
 19 memoratui P, edd. memoratu Σ 22 principe P¹ t. B
 23 deinde PΣ inde Pet. cum B pparare (i. e. preparare) P^a,
 corr. P^b 24 libris P¹ liberis Σ, P corr. subscriptio deest in P

<FLAVI VOPISCI SYRACUSH>
 FIRMUS SATURNINUS
 PROCULUS ET BONOS<US>
 <i. e. QUADRIGAE TYRANNORUM>

- 1 Minusculos tyrannos scio plerosque tacuisse aut bre- 5
 viter praeterisse. nam et Suetonius Tranquillus, emen-
 datissimus et candidissimus scriptor, Antoni[n]um, Vin-
 dicem tacuit, contentus eo quod eos cursim perstrin-
 xerat, et Marius Maximus, qui Avidium Marci tem-
 poribus, Albinum et Nigrum Severi non suis propriis 10
 2 libris sed alienis innexuit. et de Suetonio non miramur,
 cui familiare fuit amare brevitatem. quid Marius Maxi-
 mus, homo omnium verbosissimus, qui et mythist[h]o-
 ricis se voluminibus implicavit, num ad istam descrip-
 3 tionem curamque descendit? atque contra Treb<el- 15
 />i<u>s Pollio ea fuit diligentia, ea cura in edendis
 bonis malisque principibus, ut etiam triginta tyrannos
 uno breviter libro concluderet, qui Valeriani et Gal-
 lienii nec multo superiorum aut inferiorum principum
 4 fuere temporibus. quare etiam <laudes, quod nobis> 20

1 INCIPIT EIUSDEM FIRMUS SATURNINUS PROCULUS ET
 BONOS (-US. *add. a. m.*) P 6/7 emendatissimos P^a, *corr.* P^b

7 antoninū PΣ Antonium *edd. (de L. Antonio Saturnino cf. PIR I p. 104 nr. 694)* 7 et Vindicem *vulgo Vindlcemque Pet.; asyndeton def. Ti. p. 38* 9 qui *del. Pet.; sed cf. de anacolutho Ti. p. 115 sq.* 10 scuri P¹ t. B scauri P *corr.* siura Σ Seueri *vulgo* 13/14 mythis thoricis P¹ t. B in histhoricis P *corr.* miris historiis R 15/16 treui's P *corr.* trebellius Σ 18 uni P uno Σ 20sq. quare &iā quoq; &iā si n̄ tamen minima fuerit cura P nobis quoque si non etiam minima tamen fuerat cura Ch quare nobis etiam non minima fuit cura *vulgo, Eyss.* quare etiam <laudes, quod nobis> quoque, etiamsi <festine-
 mus>, non tamen minima fuerit cura He.

quoque etiamsi <festinemus>, non tamen minima fuerit cura, ut dictis Aureliano, Tacito et Floriano, Probo etiam, magno ac singulari principe, cum dicendi essent Carus, Carinus et Numerianus, de Saturnino, Bonoso et Proculo et Firmo, qui sub Aureliano fuerant, non taceremus.

Scis enim, mi Basse, quanta nobis contentio proxime 2 fuerit cum a[r]matore historiarum Marco F[r]onteio, cum ille diceret Firmum, qui Aureliani temporibus Aegyptum occupaverat, latrunculum fuisse, non principem, contra ego mecumque Rufius Celsus et Ceionius Iulianus et Fabius Sossianus contenderent dicentes illum et purpura usum et percussa moneta Augustum esse vocitatum, cum etiam nummos eius Severus Ar- 15 c<h>ontius protulit, de Gr<a>ecis autem Aegyptiisque libris convicit illum *αὐτοκράτορα* in [a]edictis suis esse vocatum. et illi quidem adversum nos contendenti haec 2 sola ratio fuit, quod dicebat Aurelianum in edicto suo non scripsisse, quod tyrannum occidisset, sed quod latrunculum quendam a re p. removisset; proinde quasi 20 digne tanti princeps nominis debuerit tyrannum appellare hominem tenebrarium aut non semper latrones vocitaverint magni principes eos, quos invadentes purpuras necaverunt. ipse ego in Aureliani vita, prius- 3 quam de Firmo cuncta cognoscerem, Firmum non inter purpuratos habui, sed quasi quendam latronem; quod idcirco dixi, ne qui<s> me oblitum aestimaret mei. sed ne volumini, quod brevissimum promisi, multa 4 conectam, veniamus ad Firmum.

30 Firmo patria Seleucia fuit, tametsi plerique Grae- 3

8 armatore P amatore Σ fronteio PΣ 11 Rufus edd.
 12 fauius P¹ 16 autocratora P 17 non PΣ nos edd.
 20 p̄inde (i. e. proinde) PΣ perinde edd. per errorem
 21 digni tanti princeps nominis P dignitatis princeps nomine Σ
 digne tanti princeps nominis edd. 23 nocitauerunt P
 24 A 32, 2 26 puratos P^a, corr. P^b 27 neq: PR ne quis
 Ch, edd. ne qui Walter 30 seleutia P

- corum alteram tradunt, ignari eo tempore ipso tres
fuisse Firmos, quorum unus praefectus Aegypti, alter
dux limi[li]tis Africani idemque pro consule, tertius
iste Zenobiae amicus ac socius, qui Alexandriam
Aegyptiorum incitatus furore pervasit et quem Aure- 5
2 lianus solita virtutum suarum felicitate contrivit. de
huius divitiis multa dicuntur. nam et vitreis quadra-
turis bitumine aliisque medicamentis insertis domum
in<s>tr[od]uxisse perhibetur et tantum habuisse de
c<h>artis, ut publice saepe diceret exercitum se alere 10
3 posse papyro et glutine. idem et cum Blemmyis so-
cietatem maximam tenuit et cum Saracenis. naves quo-
4 que ad Indos negotia<to>rias saepe misit. ipse quoque
[ipse perhibetur] dicitur habuisse duos dentes elephanti
pedum denum, e quibus Aurelianus sellam constituerat 15
facere ad<d>itis aliis duobus, in qua Iuppiter aureus
et gemmatus sederet cum specie praetext<a>e ponend-
us in templo Solis, Appenninis sortibus ad[d]itis,
quem appellari voluerat Iovem Consulem vel Consu-
5 lentem. sed eosdem dentes postea Carinus mulieri cui- 20
dam dono dedit, quae lectum ex his fecisse narratur.
<quam>, quia et nunc scitur et sciri apud posteros
6 nihil proderit, taceo. ita donum Indicum, Iovi Opti-
mo Maximo consecratum, per deterrimum principem
et ministerium libidinis factum videtur <et> pretium. 25
4 Fuit tamen Firmus statura ingenti, oculis foris emi-
nentibus, capillo crispo, fronte vulnerata, vultu ni-
griore, reliqua parte corporis candidus sed pilosus at-

3 limilitis P limitis B Σ 4 zenoulē P¹ 8 ultimine P¹
insertis] infectis *Petsch.* 9 introduxisse P Σ instruxisse *Ursi-*
nus (Pet.) induxisse *vulgo* 10 publice P 11 papyra P
12 tenuis & P¹ tenuiss & P *corr.* 13 negotiaris P negotia-
rias R negotiatorias *edd.* 14 ipse perhibetur *om. Σ, del. edd.*
elephanti P¹ elephantinos Σ, P *corr.* 16 aditis P addi-
tis Σ 18 additis P Σ adductus *edd.* aditis *Walter* 22 quam
add. Haupt (Pet.) 23 domumelicū P^a domū indicū P^b t. B
domū indicū (*i. e. donum indicum*) P *corr.* 25 libininis P^a,
corr. P^b et *add. edd.* pretiū P

quē hispidus, ita ut eum plerique Cyclopem vocarent.
 carne multa vescebatur, struthionem ad diem come- 2
 disse fertur. vini non multum bibit, aqua<a>e pluri-
 mum, mente firmissimus, nervis robustissimus, ita ut
 5 Tritanum vinceret, cuius Varro meminit. nam et in- 3
 cudem superpositam pectori constanter aliis [s]tu<n>-
 dentibus pertulit, cum ipse reclinis ac resupinus et
 curvatus in manus penderet potius quam iaceret. fuit
 tamen ei contentio cum Aureliani ducibus ad biben-
 10 dum, si quando e[*i*]um temptare voluisse<n>t. nam 4
 quidam Burburus nomine de numero vexillariorum, no-
 tissimus potator, cum ad bibendum eundem provocas-
 set, s[*a*]itu<l>as duas plenas mero duxit et toto postea
 convivio sobrius fuit; et cum ei Burburus diceret:
 15 'quare non faeces bibisti?' respondit ille: 'stulte, terra
 non bibitur.' levia persequimur, cum maiora dicenda
 sint.

Hic ergo contra Aurelianum sumpsit imperium ad 5
 defendendas partes, quae supererant, Zenobiae. sed Au-
 20 reliano de Thraciis redeunte superatus est. multi dicunt 2
 laqueo eum vitam finisse: aliud <e>dictis suis ostendit
 <Aurelianus>. namque cum eum vicisset, tale edictum
 Romae proponi iussit: 'amantissimo sui populo Ro- 3
 mano Aurelianus Augustus salutem dicit. pacato un-
 25 dique gentium toto, qua late patet, orbe terrarum Fir-
 mum etiam latronem Aegyptium, barbaricis motibus
 aestuantem et feminei propudii reliquias colligentem,
 ne plurimum loquar, fugavimus, obsedinus, cruciavi-
 mus et occidimus. nihil est, Romulei Quirites, quod 4

2 inulta P^a, corr. P^b 5 trinanū P Varro] cf. Plin. n. h.
 VII 81; Solin. 1, 75 post Varro in P a. m. add. eli' (i. e. elius)
 6/7 studentib; P tudentibus Σ 10 eius P eum Σ uoluls-
 s& P uoluissent Σ 13 saltias P situlas edd. 20 thracilis P
 carris Σ, quod probat Oberd.; sed cf. A 32, 2 21 dictis suis
 PR edictis suis Ch edicto suo Pet. 22 Aurelianus om. P Ch,
 add. R, edd. 25 lata P late Σ 27 colligendū P alli-
 gentem Σ

timere possitis. canon Aegypti, qui suspensus per la-
 5 tronem inprobum fuerat, integer veniet. sit vobis cum
 senatu concordia, cum equestri ordine amicitia, cum
 praetorianis adfectio. ego efficiam, ne sit aliqua sol-
 6 licitudo Romana. vacate ludis, vacate circensibus. nos 5
 publicae necessitates teneant, vos occupent voluptates.
 quare sanctissimi Quirites,' et reliqua.

6 Haec nos de Firmo cognovisse scire debuisti, sed
 2 digna memoratu. nam ea, quae de illo Aurelius Fe-
 stivus, libertus Aureliani, singillatim rettulit, si vis 10
 cognoscere, eundem oportet legas, maxime cum dicat
 Firmum eundem inter crocodillos, unctum crocodillo-
 rum adipibus, natasse et elephantum rexisse et hippo-
 potamo sedisse et sedentem ingentibus strutionibus
 3 vectum esse et quasi volitasse. sed haec scire quid 15
 prodest? cum et Livius et Sallustius taceant res leves
 4 de his, quorum vita<s> arripuerunt. non enim scimus,
 quales mulos Clodius habuerit aut mulas Titus Annius
 Milo, aut utrum Tusco equo sederit Catil[il]ina an
 Sardo, vel quali <in> clamide Pompeius usus fuerit 20
 5 purpura. quare finem de Firmo faciemus venientes
 ad Saturninum, qui contra Probum imperium sibimet
 in orientis partibus vindicavit.

7 Saturninus oriundo fuit Gallus, ex gente hominum
 inquietissima et avida semper vel faciendi principis vel 25
 2 imperii. huic inter ceteros duces, quod vere summus
 vir esset, certe videretur, Aurelianus limitis orientalis
 ducatum dedit, sapienter praecipiens, ne umquam Ae-
 3 gyptum videret. cogitabat enim, quantum videmus, vir
 prudentissimus Gallorum naturam et verebatur, ne, si
 praeturbidam civitatem vidisset, quo eum natura duce-
 4 bat, e<o> societate quoque hominum duceretur. sunt

8 debuistis Σ 13/14 hippo patamos edisse P 14 stru-
 cionib; P 17 ulta PR ultas Ch ultam edd. 20 in add.
 Klein clamide P¹ t. B clamyde P corr. 21 purpura del. Eyss.
 24 SATURNINUS in P miniatis litteris 26/27 sumus ue-
 riss& P, om. Σ 27 certe] scire Σ 32 e P eo Σ, edd.

enim Aegyptii, ut satis nosti, <in>venti ventosi, furi-
bundi, iactantes, iniuriosi atque adeo vani, liberi, no-
varum rerum usque ad cantilenas publicas cupientes,
versificatores, epigrammatarii, mathematici, haruspices
5 medici. nam <in> eis C(h)ristiani, Samaritae et qui- 5
bus praesentia semper tempora cum enormi libertate
displiceant. ac ne quis mihi Aegyptiorum irascatur et 6
meum esse credat, quod in litteras rettuli, Hadriani
epistolam <p>romam ex libris Flegontis liberti eius
10 proditam, ex qua penitus Aegyptiorum vita detegitur
'Hadrianus Augustus Serviano consuli salutem Ae- 8
gyptum, quam mihi laudabas, Serviane carissime, to-
tam didici levem, pendulam et ad omnia famae mo-
menta volitantem. illic qui Serapem colunt, C(h)ri- 2
15 stiani sunt et devoti sunt Serapi, qui se C(h)risti epi-
scopos dicunt, nemo illic archisynagogus lud(a)eorum,
nemo Samarites, nemo C(h)ristianorum presbyter non 3
mathematicus, non haruspex, non aliptes. ipse ille 4
patriarcha cum Aegyptum venerit, ab aliis Sera-
20 pidem adorare, ab aliis cogitur Christum. genus ho- 5
minum seditiosissimum, vanissimum, iniuriosissimum,
civitas opulenta, dives, fecunda, in qua nemo vi-
vat otiosus. alii vitrum conflant, aliis c(h)arth(h)a 6
conficitur, omnes certe linifiones <aut> cuiuscum-
25 que artis et <professionis> videntur; et habent poda-
grosi, quod agant, habent <prae>cisi. quod agant.

1 uenti P, quod del. Eyss. inuenti Walter uiri Σ, Pet. cum vulg.
2 adeo uasi P auidi Σ adeo uani edd. (cf. c. 8, 5 uanissimum)
adeo uari Bae. 5 eis PΣ sunt Pet. in eis Petsch. 9 romā
PΣ ponam Pet. promam Eyss. & libris P 10 detegatur P
detegitur Σ 14 illa P illi Σ illic Cas., edd. illac Petsch.
18 aliptas P (i. e. medicus superscr. a. m.) 19 20 ab illis
? P^a ab aliis P^b t. B in ras. 23 cartha P 24/25 omnes certe
linifiones cui cūq: P <all> linifiones, omnes certe cuiuscumque
edd. omnes certe linifiones <aut> cuiuscumque He. 25 & ui-
denī (i. e. uidentur) P et <professionis> uidentur He. 25 &
habent PΣ et habentur. edd. 26sq. habent cēsi qđ agant
habent cēci quod faciant P habent, <habent> [cesi quod agant
habent] caeci quod faciant Pet. habent <prae>cisi (cf. Hel. 7, 2)

habent caeci, quod faciant, ne chiragrici quidem apud
 eos otiosi vivunt. unus illis deus nummus est. hunc
 7 Christiani, hunc lud<a>ei, hunc omnes venerantur et
 gentes. et utinam melius esset morata civitas, digna
 profecto, quae pro sui f<ec>unditate, quae pro sui 5
 8 magnitudine totius Aegypti tenea[n]t principatum. huic
 ego cuncta concessi, vetera privilegia reddidi, nova
 sic addidi, ut praesenti gratias agerent. denique ut
 primum inde discessi, et in filium meum Verum multa
 dixerunt, et de Antin[in]o<o> quae dixerint, comperisse 10
 9 te credo. nihil illis opto, nisi ut suis pullis alantur,
 10 quos quem ad modum fecundant, pudet dicere. ca-
 lices tibi allassontes <di>versi coloris transmisi, quos
 mihi sacerdos templi obtulit, tibi et sorori meae spe-
 cialiter dedicatos, quos tu velim festis diebus convi- 15
 viis adhibeas. caveas tamen, ne his Africanus noster
 indulgenter utatur.'

9 Haec ergo cogitans de Aegyptiis Aurelianus iusserat,
 ne Saturninus Aegyptum videret, et mente quidem di-
 vina. nam ut primum Aegyptii magnam potestatem 20
 ad se venisse viderunt, statim clamarunt: 'Saturnine
 2 Auguste, dii te servent!' et ille quidem, quod negari
 non potest, vir sapiens de Alexandrina civitate mox
 3 fugit atque ad Pal<a>estinam rediit. ibi tamen cum
 cogitare coepisset tutum sibi non esse, si privatus vi- 25
 veret, deposita purpura ex simulacro Veneris cy[n]-
 clade uxoriam militibus circumstantibus amictus et ado-
 4 ratus est. avum meum saepe dicentem audivi se inter-

quod agant, habent caeci quod faciant Ho. 2 nullus P, om. Σ
 nummus Vossius, de Gutschmid, Lehrs (Pet.) (cf. Iuvenal. l. 114
 nullas nummorum ereximus aras) 3 christiani P^a, corr. P^b

5 funditate P fecunditate Σ 10 antonino PΣ Antinoo Cas.,
 edd. 13 uersicoloris P diuersi coloris Σ uersicolores Pet., del.
 Less. id est uersicolores Salm., Eyss.; sed cf. Ti. p. 42 qui cum
 Petro facit 20 magna potestate Σ; temere coni. Petsch., nam
 potestas recte dicitur, qui in potestate est positus 21 cla-
 mauerunt Pet. per errorem 26/27 conclude P¹ cū conclude
 P corr. cum clamide Σ cyclade Egn., edd.

fuisse, cum ille adoraretur. 'flebat', inquit, 'et dicebat: 5
 "necessarium, si non adroganter dicam, res p. virum
 perdidit. ego certe instauravi Gallias, ego a Mauris
 possessam Africam reddidi, ego Hispanias pacavi. sed
 5 quid prodest? omnia haec adfectato semel honore pe-
 rierunt."

Et cum eum animarent vel ad vitam vel ad impe- 10
 rium, qui amicuerunt purpuram, in haec verba dis-
 seruit: 'nescitis, amici, quid mali sit imperare. gladii 2
 10 s<a>eta pendente[bus] cervicibus iminent, hastae un-
 dique, undique spicula. ipsi custodes timentur, ipsi
 comites formidantur. non cibus pro voluptate, non
 i[n]ter pro auctoritate, non bella pro iudicio, non
 arma pro studio. adde, quod omnis aetas in im- 3
 15 perio reprehenditur: senex est quispiam: inhabilis
 videtur; at iuuenis: <ard>et furore. iam quid ama-
 bilem omnibus Probum dico? cui <cum> me <ae>mu-
 lum esse cupitis, cui libens c[a]edo et cuius esse dux
 cupio, in necessitatem mortis me trahitis. habeo so-
 20 lacium mortis: solus perire non potero.' Marcus Sal- 4
 vidienus hanc ipsius orationem vere fuisse dicit, et
 fuit re vera non parum litteratus. nam et in Africa
 r<h>e[c]tori[o] operam dederat, Romae frequentave-
 ra[n]t pergula<s> magistrales.
 25 Et ne longius progrediar, dicendum est, quod praeci- 11
 pue ad hunc pertinet, errare quosdam et putare hunc
 esse Saturninum, qui Gallieni temporibus imperium oc-

8 quia mugierunt P quod inuenerunt Σ qui amicierunt Gru.,
 Eyss. qui amicuerunt Pet. 9/10 gladiis & apendentib; P gla-

dii et a pendentibus Σ 13 int P¹ t. B n exp. P corr. iter Σ

16 additur his & furore P additur his et furor Σ at iuuenis,
 inest furor Salm. at iuuenis: ardet furore He. adolescens? est
 furiosus Pet. 17/18 cui memulū P¹ cui me emulum R, P corr.
 cui me ademulum Ch cui cum me aemulum Salm., edd.

18 caedo P cedo Σ dux esse Pet. per errorem 19/20 sola-
 tium P 23 rectorio P Rectorice Ch rhetori Bae. (Pet.)

24 pgula ministrales P pergulas magistrales Σ 25 ut P
 et Σ 25/26 p̄cipue P 26 scio post quosdam add. Σ

- cupavit, cum [h]is longe alius sit et [a] Probo paene
 2 nolent<e> sit occisus. fertur autem Probus et clemen-
 tes ad eum litteras saepe misisse et veniam esse polli-
 citum, sed milites, qui cum eo fuerant, non credidisse.
 3 obsessum denique in castro quodam ab his, quos Pro- 5
 bus miserat, invito Probo esse iugulatum.
- 4 Longum est frivola quaeque conectere, odiosum di-
 cere, quali statura fuerit, quo corpore, quo decore, quid
 biberit, quid comederit, ab aliis ista dicantur, quae
 prope ad exemplum nihil prosunt. nos ad ea, quae sunt 10
 dicenda, redeamus.
- 12 Proculo patria Albinga[t]uni fuere, positi in Alpi-
 bus maritimis. domi nobilis sed maioribus latrocinan-
 tibus atque adeo pecore ac servis et his rebus, quas
 2 abduxerat, satis dives. fertur denique eo tempore, quo 15
 sumpsit imperium, duo milia servorum suorum ar-
 3 masse. huic uxor virago, quae illum in hanc praecipita-
 vit dementiam, nomine Samso, quod ei postea inditum
 4 est, nam antea Vituriga nominata est. filius Herennia-
 nus, quem et ipsum, si quinquennium impleset, ita 20
 5 enim loquebatur, ditasset imperio. homo, quod negari
 non potest e idemque fortissimus, ipse quo-
 que latrociniiis adsuetus, qui tamen armatam semper
 egerit vitam. nam et multis legionibus tribunus prae-
 6 fuit et fortia edidit facta. et quoniam minima quaeque 25
 iocunda sunt atque habent aliquid gratiae cum legun-
 tur, tacendum non est, quod et ipse gloriatur in qua-

1 his P¹ t. B h exp. P corr. aprobo P² poene P poenam Magie
 2 uolens P nolens Σ nolente edd. 3 saepe P 4 erant
 P^a fuerant P^b 7 frivola P odiosus P et odiosum Σ
 12 PROCULO P (maiusculis, sed atris litteris pictum) albin-
 gat uni P¹ t. B¹ albinga* uni P corr. 13 nobiles P Σ
 15 abduxerant Bae. 19/20 herennianus P 20 quennium P^a
 quinquennium P^b 21 dicass& P ditasset Σ (coni. Oberd.)
 designasset ? Pet. 22 post potest vulgo add. optimus; lacu-
 nam significaverunt edd. eademq; P idemque Σ (moratus
 mal)e idemque He.

dam sua [a]epistola, quam ipsam melius est ponere
 quam de ea plurimum dicere: 'Proculus Maeciano ad- 7
 fini salutem dicit. centum ex <S>armatia virgines cepi.
 ex his una nocte decem in<i>vi; omnes tamen, quod
 5 in me erat, mulieres intra dies quindecim reddidi.' —
 gloriatur, ut vides, rem ineptam et satis libidinosam 8
 atque inter fortes se haberi credit, si criminum den-
 sitate co<nc>al<I>escat.

Hic tamen cum etiam post honores militares [cum] 13
 10 se inprobe libidinoſe, tamen fortiter *gereret*, hortanti-
 bus Lugdunensibus, qui et ab Aureliano graviter con-
 tusi videbantur et Probum vehementissime pertimesce-
 bant, in imperium vocitatus est, ludo p<a>ene ac ioco,
 ut Onesimus dicit, quod quidem apud nullum alium
 15 repperisse me scio. nam cum in quodam convivio ad 2
 latrunculos luderetur atque ipse decies imperator exis-
 set, quidam non ignobilis scurra 'ave' inquit, 'Augu-
 st[a]e' adlataque lana purpurea umeros eius vinxit
 eumque adoravit; timor inde consciorum atque inde
 20 iam exercitus temptatio et imperii. non nihilum tamen 3
 Gallis profuit. nam Alamannos, qui tunc adhuc Ger-
 mani dicebantur, non sine gloriae splendore contrivit,
 numquam aliter quam latrocinandi pugnans modo.
 hunc tamen Probus fugatum usque ad ultimas terras 4
 25 et cupientem in Francorum auxilium venire, a qui-
 bus originem se trahere ipse dicebat, ipsis prodentibus
 Francis, quibus familiare est ridendo fidem frangere,
 vicit et interemit. posterius eius etiam nunc apud Albin- 5
 gaunos agunt, qui ioco solent dicere sibi non placere
 30 esse vel principes vel latrones.

Haec digna memoratu de Procule didicisse me me- 6

2 ma&iano P 3 armatia P sarmatia Σ 4 inui P inii Σ
 8 coalescat P calescat Σ insolescat Corn. concalescat Da. []
 9 cum *del. edd.* 10 rege& PCn egerit R gereret Bae.
aliique (Pet.) 17 inquit P 18 purpurea P umeris P Σ
 umeros *Petsch.* uinx (i. e. uinxit) P; *def. Petsch.* ingessit Σ
 iunxit *vulgo, edd.* 31sq. memni P^a me memini P^b t. B

mini. veniamus ad Bonosum, de quo multo minora condidi.

- 14 Bonosus domo Hispaniensi fuit, origine Brittan-
 nus, Galla tamen matre, ut ipse dicebat, r<h>et[h]oris
 filius, ut ab aliis comperi, p<a>edagogi litterarii. par- 5
 vulus patrem amisit atque a matre fortissima educatus
 2 litterarum nihil didicit. militavit primum inter ordi-
 narios, deinde inter [a]equites; duxit ordines, tribuna-
 tus egit, dux limitis R<a>etici fuit, bibit, quantum ho-
 3 minum nemo. de hoc Aurelianus saepe dicebat: 'non 10
 ut vivat, natus est, sed ut bibat.' quem quidem diu
 4 i<n> honore habuit causa militiae. nam si quando le-
 gati barbarorum undecumque gentium venissent, ipsi
 propinabantur, ut eos inebriaret atque ab his per vi-
 num cuncta cognosceret. ipse quantumlibet bibisset, 15
 semper securus et sobrius et, ut <O>nes[c]imus dicit
 5 scriptor vitae Probi, adhuc in vino prudentior. habuit
 praeterea rem mirabilem, ut quantum bibisset, tantum
 mingeret[ur], neque umquam eius aut pectus aut venter
 aut vesica gravaretur. 20
- 15 Hic idem, cum quodam tempore in Reno Romanas
 lusorias Germani incendissent, timore ne poenas daret,
 sumpsit imperium idque diutius tenuit quam mereba-
 2 tur. nam longo gravique certamine a Probo superatus
 laqueo vitam finivit, cum quidem iocus exstitit ampho- 25
 ram pendere, non hominem.
- 3 Filios duos reliquit, quibus ambobus Probus peper-
 cit, uxore[m] quoque eius in honore habita et usque
 4 ad mortem salario praestito. fuisse enim dicitur, ut

3 BONOSUS P (*maiusculis, sed atris litteris pictum*) 9 mi-
 litis P^Σ limitis Egn., edd. 11/12 diui P¹ t. B¹ diu i P corr.

14 in ebriar& P 16 securus] seuerus Petsch. &utnesci-
 mus P, om. Σ 19 manger&ur P¹ t. B minger&ur P corr.
 mingeret Σ post umquam Σ add. cum bibisset fortasse recte

20 grauer&ur P¹ 22 luxorias P luxurias Σ lusorias Gru.,
 ed. l. paenas P 27 reliquid P

et avus meus dicebat, femina singularis exempli et
 familiae nobilis, gentis tamen Gothicae; quam illi Au-
 relianus uxorem idcirco dederat, ut per eum a Gothis
 cuncta cognosceret. erat enim illa virgo regalis. ex- 5
 stant litterae ad legatum Thraciarum scriptae de his
 nuptiis et donis, quae Aurelianus Bonoso duci nup-
 tiarum causa {dari} iussit, quas ego inserui: 'Aure- 6
 lianus Augustus Gallonio Avito salutem. superioribus
 litteris scripseram, ut optimates Gothicas apud Pe-
 rinthum conlocares, decretis salariis, non ut singu-
 lae acciperent, sed ut septem simul unum con-
 viuium haberent. cum enim divisae accipiunt, et
 illae parum sumunt, et res p. plurimum perdit. nunc 7
 tamen, quoniam placuit Bonoso Hunilam dari, dabis
 ei iuxta brevem infra scriptum omnia, quae praecipi-
 mus; sumptu etiam publico nuptias c[ele]brabis.'

Brevis munerum fuit: 'tunicas palliolatas ianthinas 8
 subsericas, tunicam auro clavatam subsericam libri-
 lem unam, interulas dilores duas et reliqua, quae ma-
 tron<a>e conveniunt. ipsi dabis aureos Philippeos cen-
 tum, argenteos Antoninianos mille, aeris sestertium de-
 cies.'

Haec me legisse teneo de Bonoso. et potui quidem 9
 horum vitam praeterire, quos nemo quaerebat, attamen, ne quid fidei deesset, etiam de his, quae didice-
 ram, intimanda curavi. supersunt mihi Carus, Carinus 10
 et Numerianus, nam Diocletianus et qui secuntur stilo
 maiore dicendi sunt.

6/7 bonoso dari nuptiarum causa iussit P, edd. bonoso duci
 nuptiarum causa dari iussit Σ 8 gallonia P¹ t. B galloni* P
 corr. 9/10 perintum P^a, corr. P^b 10/11 singuli P singule Σ
 11/12 conuium P¹ 17 numerum P¹ t. B iacthinas P¹ t. B
 iacithinas P corr. iacintinas Σ ianthinas Pet. 18 post sub-
 sericas numerum intercidisse putat Eyss. 21 sertertium P^a,
 corr. P^b 24/25 adtam P 25/26 didicerant P¹ t. B 28 sub-
 scriptio deest in P

⟨FLAVI VOPISCI SYRACUSII⟩

CARUS ET CARI⟨NUS⟩ ET NUMERIANUS

- 1 Fato rem p. regi eamqu[a]e nunc ad summum evehi,
 2 nunc ad minima retrahi Probi mors satis prodidit. nam
 cum ducta per tempora variis vel erecta[m] motibus vel 5
 adflicta[m], nunc tempestate aliqua nunc felicitate va-
 riata omnia prope passa esset, quae patitur in homine
 uno mortalitas, videbatur post diversitatē malorum
 iam segura continuata felicitate mansura post Aure-
 lianum vehementem principem Probo ex sententia 10
 ⟨senatus ac populi⟩ leges et gubernacula [senatus ac
 3 populo] temperante. sed ruina ingens vel naufragii
 modo vel incendii accensis fataliter militibus sublato
 {e} medio tali principe in eam desperationem votum
 publicum redegit, ut timerent omnes Domitianos, Vitel- 15
 4 lios et Nerones. plus enim timetur de incertis moribus
 principis quam speratur, maxime in ea re p., qu⟨a⟩e
 recentibus confossa vulneribus Valeriani captivitatem,
 Gallieni luxuriam, triginta etiam prope tyrannorum
 □ ⟨conlutionem⟩ caesa civilium membra sibimet vindi- 20
 cantium perpressa m⟨a⟩eruerit.
- 2 Nam si velimus ab ortu urbis repetere, quas varietates sit passa Romana res p., inveniemus nullam magis

1 INCIPIT EIUSDEM CARUS ET CARI & NUMERIANUS FELICITER P (ad Constantinū aug. add. a. m.) 5 erectam P¹ t. B

6 adflictam P¹ t. B 8 diversitatē P¹ t. B 9 mensura P¹ mansura Σ, P corr. 10/11 sententia leges & gubernacula senatus ac populo PΣ 14 e om. P, non om. Σ disperationem P 19 prope] probra Eyss. tyrannorum P 20 conlutionem add. Pet. Richterum secutus collisionibus add. P corr. chaos add. Bra. motum add. Petsch. bellorum ante ciuillium add. P corr. 20/21 eam ante vindicantium add. P corr.

vel bonis floruisse vel malis laborasse. et, ut a Romulo 2
 incipiam, vero patre ac parente rei p., quae illius fe-
 licitas fuit, qui fundavit, constituit roboravitque rem
 p. atque unus omnium conditorum perfectam urbem
 5 reliquit! quid deinde Numam loquar, qui frementem 3
 bellis et gravidam triumphis civitatem regione mu-
 nivit? vigitur ig<it>ur usque ad Tarquinii Superbi tem- 4
 pora nostra res p., sed passa tempestatem de moribus
 regis non sine gravi exitio semet ulta est. adolevit 5
 10 deinde usque ad tempora Gallicani belli, sed quasi
 quodam mersa naufragio capta praeter arcem urbe plus
 prope mali sensit quam timeba<n>t boni. reddidit se 6
 deinde in integrum, sed eo usque gravata est Punicis
 bellis ac terrore Pyrr<h>i, ut mortalitatis mala prae-
 15 cordiorum timore sentiret. crevit deinde victa Cartha- 3
 gine trans maria missis imperiis, sed socialibus ad-
 fecta discordiis extenuato felic<it>atis sensu usque ad
 Augustum bellis civilibus adfecta consenuit. per
 Augustum deinde reparata, si reparata dici potest li-
 20 bertate deposita. tamen utcumque, etiamsi domi tristis 2
 fuit, apud exterarum gentes effloruit; passa deinceps tot
 Neronum, per Vespasianum extulit caput. nec omni Titi 3
 felicitate laetata, Domitiani vulnerata inmanitate per
 Nervam atque Traianum usque ad Marcum solito me-
 25 lior, Commodi v[a]lencia et crudelitate lacerata est.
 nihil post haec praeter Severi diligentiam usque {ad} 4
 Alexandrum Mam<a>eae sensit bonum. longum est, 5
 quae secuntur, universa conectere: uti enim principe
 Valeriano non potuit et Gallienum per annos quin-
 30 decim passa est. invidit Claudio longi<n>quitatem im- 6

2/3 post felicitas in P c. 13, 1 Augustum — c. 15, 5 fuisse intermissa sunt; in Σ ordo non est turbatus 5 reliquit P

6 regione P¹ 7 igitur P¹ 11 quadam P 12 timebat P timebat Σ tum habebat Gru. tum erat Petsch. habuerat Pét. timebant Ho. 17 felicitatis P¹ felicitatis Σ, P corr.

22 vespasianum P¹ caput P 23 domicia P^a domiciani P^b 26 nihil P nihil Σ ad om. P¹, non om. Σ, add. P corr.

- perii amans vari[a]etatum prope et semper inimica for-
 7 tuna iustitiae. sic enim Aurelianus occisus est, sic Ta-
 citus absumptus, sic Probus caesus, ut appareat nihil
 tam gratum esse fortunae, quam ut ea, quae sunt in
 8 publicis actibus, eventuum vari[a]etate mutentur. sed 5
 quorsum talibus qu[a]erellis et temporum casibus de-
 tinemur? veniamus ad Carum, medium, ut ita dixerim,
 virum et inter bonos magis quam inter malos principes
 conlocandum et longe meliorem, si Carinum non re-
 li[n]quisset heredem. 10
- 4 Cari patria sic ambigue a plerisque proditur, ut prae-
 summa varietate dicere nequeam, [ae]quae illa vera
 2 si[n]t. Onesimus enim, qui diligentissime vitam Probi
 scripsit, Romae illum et natum et eruditum, sed Illy-
 3 ricianis parentibus fuisse contendit. sed Fabius Ce- 15
 ryllianus, qui tempora Cari, Carini et Numeriani soler-
 tissime persecutus est, neque Romae sed in Illyrico
 genitum, neque Pannoniis sed Poenis parentibus ad-
 4 serit natum. in ephemeride quadam legisse <me> me-
 mini Carum Mediolanensem fuisse, sed a<l>bo cu- 20
 5 ria<e> Aquil<e>iensis civitatis insertum. ipse se, quod
 negari non potest, ut epistula eius indicat, quam pro
 consul[a]e ad legatum suum scripsit, cum eum ad bona
 6 hortaretur officia, Romanus vult videri. [a]epistula
 Cari: 'Marc[li]us Aurelius <Carus> pro consul[a]e Ci- 25
 liciae Iunio legato suo. maiores nostri, Romani illi

1 ppe & semp PΣ semper et prope Pet. prope semper et Eyss.
 et prope semper Ti. p. 104 improba et semper Petsch. 2 Flt P¹
 Sic P corr., Σ 11 CARI maiusculis, sed atris litteris in P
 pictum ambigue P 11/12 praesumptae graultate P presumpte
 ueritatem Σ prae summa uarietate Obr.(Pet.) nequeant aequae P
 nequeant et quae (que) Σ illi ? He. 13 diligentissime P
 15 fauius P¹ 18 neque P 19 me add. Less. 20/21 auo iu-
 ria P auo iuri (uiri) Σ albo curlae Ma. 21 se del. edd., def.
 Petsch. 24 romanus PΣ, edd. Romanum Petsch. 25 Mans-
 lius ualerius P¹ Carus add. a. m. in P manlius (mallius) ualeri-
 anus Σ M. Aurellus Carus Cas. Marcus Aurelius Carus Eyss.
 Marcus Aurelius Pet.

principes, in legatis creandis hac usi sunt consuetudine, ut morum suorum specimen per eos ostenderent, quibus rem publicam delegabant. ego vero, si ita non esset, aliter non fecissem: <non> feci aliter, si te iuvante non fallar; fac igitur, ut maioribus nostris, id est Romanis non discrepemus viris.'

Vides tota [a]lepistula maiores suos Romanos illum velle intellegi. indicat et oratio eius ad senatum data istam generis praerogativam. nam cum primum imperator esset creatus, sic ad senatorium ordinem scripsit. inter cetera: 'gaudendum est itaque, p. c., quod unus ex vestro ordine, vestri etiam generis imperator est factus. quare adnitemur, ne meliores peregrini quam vestri esse videantur.' hoc quoque loco satis clarum est illum voluisse intellegi se esse Romanum, id est Roma oriundum.

Hic igitur per civiles <et> militares gradus, ut tituli statuarum eius indicant, praef. praet. a Probo factus tantum sibi apud milites amoris locavit, ut interfecto Probo tanto principe solus dignissimus videretur imperio.

Non me praeteriit suspicatos esse plerosque et eos in fasto<s> ret<t>ulisse Cari factione interemptum Probum, sed <ne>que[d] meritum Probi erga Carum neque Cari mores id credi patiuntur, simul quia Probi mortem et acerrime et constantissime vindicavit. quid autem de eo Probus senseri[n]t, indicant litter<a>e de eius honoribus ad senatum dat<a>e:

'Probus Augustus amantissimo senatui suo salutem dicit.' inter cetera: 'felix autem esset nostra res p., si,

3 diligebant P delegabant (delegebant) Σ 4 feci alit si
PΣ specialiter Pet. <non> feci aliter, si Cas. (Eyss.) 13 ad-
nitimini PCh adnitimini alii Σ codd. adnitemur edd. 17 et
ante militares add. edd.; asyndeton def. Ti. p. 43 18 statu-
arū* P 19 amores P 20 dignissimis P¹ t. B¹ 23 fasto
P¹ 24 neque edd. nec Σ quod P 27 senserint P¹ t. B¹
senserit* P corr.

- qualis Carus est aut plerique vestrum, plures haberem
 3 in actibus conlocatos. quare equestrem statuam viro
 morum veterum, si vobis placeat, decernendam censeo,
 addito eo ut publico sumptu [vel] eidem exaedificetur
 domus marmoribus a me delatis. decet enim nos talis 5
 integritatem remunerari viri et reliqua.
- 7 Ac ne minima quaeque conectam et ea, quae apud
 alios poterunt inveniri, ubi primum accepit imperium
 consensu omnium militum, bellum Persic[um], quod
 Probus parabat, adgressus est liberis Caesaribus nun- 10
 cupatis, et ita quidem ut Carinum ad Gallias
 tuendas cum viris lectissimis destinaret, secum vero
 Numerianum, adulescentem cum lectissimum tum
 2 etiam disertissimum, duceret. et dicitur quidem
 s(a)epe dixisse se miserum, quod Carinum ad 15
 Gallias principem mitteret, neque illa aetas esset
 Numeriani, ut illi Gallicanum, quod maxime con-
 stantem principem quaerit, crederetur imperium. sed
 3 haec alias. nam exstant (et)iam litter(a)e Cari, quibus
 aput praefectum suum de Carini moribus qu[a]eratur, 20
 ut appareat verum esse, quod Onesimus dicit, habuisse
 in animo Carum, ut Carino Caesareanum abrogaret
 4 imperium. sed haec, ut diximus, alias in ipsius Carini
 vita dicenda sunt. nunc ad ordinem revertemur.
- 8 Ingenti apparatu et toti[u]s viribus Probi profligato 25
 magna ex parte bello Sarmatico, quod gerebat, contra
 Persas profectus nullo sibi occurrente Mesopota-
 mia(m) Carus cepit et (C)tesifontem usque pervenit
 occupatisque Persis domestica seditione imperatoris
 2 Persi(ci) nomen emeruit. verum cum avidus gloriae, 30
 pra(e)fecto suo maxime [i]urgente, qui et ipsi et filii(s)

2 statuo P¹ 4 uel om. Σ, del. edd. 9 concessu P consensu Σ psiccu P¹ t. B¹ psiċcu P corr. (altera litt. c exp.)

13 adulescentem P¹ ut videtur adolescentem P corr. 15 quod] ut P^a qđ P^b t. B 19 exstans P¹ t. B exstant P corr. iam PΣ etiam Cas., edd. 25 totius PΣ 26 magno P¹

27/28 mesopotamia P¹ t. B 30 psi PΣ 31 pfecto (l. e. pro-

eius quaerebat exitium cupiens imperare, longius progressus esset, ut alii dicunt morbo, ut plures fulmine interemptus est. negari non potest eo tempore, quo 3 perit, tantum fuisse subito tonitruum, ut multi terrore 5 ipso exanimati esse dicantur. cum igitur <a>egrotaret atque in tentorio iaceret, ingenti exorta tempestate inmani coruscatione, inmaniore, ut diximus, tonitru exanimatus est. Iulius Ca<l>purnius, qui ad memoriam dicta 4 bat, talem ad praefectum urbis super morte Cari [a]epistulam dedit. inter cetera: 'cum', inquit, 'Carus, princeps 5 noster vere carus, aegrotaret et <in tentorio iaceret>, tanti turbinis subito exorta tempestas est, ut caligarent omnia neque alterutrum nosceret; coruscationum deinde ac tonitruum in modum [fulgurum] igniti sideris 15 continuata vibratio omnibus nobis veritatis scientiam sustulit. subito enim conclamatum est imperatorem 6 mortuum, et post illud praecipu[a]e tonitru<u>m, quo<d> cuncta terruerat. his accessit quod cubiculari 7 dolentes principis mortem incenderunt tentorium. unde 20 suit<o> fama emersit fulmine interemptum eum, quem, quantum scire possumus, aegritudine constat absumptum.'

Hanc ego epistulam idcirco indidi, quod plerique 9 dicunt vim fati quandam esse, ut Romanus princeps 25 Ctesiphontem transire non possit, ideoque Carum fulmine absumptum, quod eos fines transgredi cuperet, qui fataliter constituti sunt. sed sibi habeat artes suas 2

fecto) P¹ t. B iurgante PR urgente Pet. (Eyss.) filii P² filio Pet. fillis Ho. 4 perit Pet. 8 Iubus P¹ iubet Σ Iulius P corr. capurnius P¹R calphurnius P corr. 10 cetera P 11 in tentorio iaceret add. Kell. (Pet.) 13 alterutrum] cf. Thielmann, Arch. f. lat. Lex. VII, p. 373 sq. noscer& coruscationum P¹ noscere permetteret uis coruscationum P corr. 14 fulgurum del. Ma. 18 quo P, Pet. contra P^a cuncta P^b t. B territa erant Pet. cubiculari P¹ -rii P corr. 20 fuit P, om. Σ, del. Eyss. subito Pet. 21 possumus P¹ possumus P, P corr. Less., lex. p. 509^a 23 epistulā P inditi P¹ t. B¹

- 3 timiditas, calcanda virtutibus. licet plane ac licebit (per
sacratissimum Caesarem Maximianum constitit) Persas
vincere atque ultra eos *progredi*, et futurum reor, si a
nostris non deseratur promissus numinum favor.
- 4 Bonum principem Carum fuisse cum multa indicant 5
tum illud etiam, quod, statim est adeptus imperium,
Sarmatas adeo morte Probi feroces, ut invasuros se
non solum Illyricum sed Thracias quoque Italiamque
minarentur, ita s[il]ci<e>nter bella par<t>iendo contudit,
ut paucissimis diebus Pannonias securitate donaverit 10
occisis Sarmatarum sedecim mili[t]ibus, captis diversi
sex[s]us viginti milibus.
- 10 Haec de Caro satis esse credo. veniamus ad Nu-
merianum. huius et iun<c>tior patri et admirabilior
per socerum suum facta videtur historia. et quamvis 15
Carinus maior aetate fuerit, prior etiam Caesar quam
<Numerianus> sit nuncupatus, tamen necesse est, ut
prius de Numeriano loquamur, qui patris secutus est
mortem, post de Carino, quem vir rei p. necessarius
Augustus Diocletianus habitis conflictibus interemit. 20
- 11 Numerianus, Cari filius moratus egregi[a]e et
vere dignus imperio, eloquentia etiam praepollens,
adeo ut puer public[a]e declamaverit feranturque il-
lius scripta nobilia, declamationi tamen magis quam
2 Tulliano adcommodiora stilo. versu autem talis fuisse 25

1 ut *post* licebit *add.* ChR., *Pet.*; *sed cf.* Ti. II p. 161 *de*
parenthesesos usu 3 *pgredi* (*i. e.* *pergredi*) P¹ t. B *pgredi*
(*i. e.* *progredi*) P *corr.*, Σ 6 ut *post* statim *add.* *Pet.*; *sed*
cf. MB II, 4 9 ita scienter *Pet. in app.*, Ma. ita sic inter PR
(*pleonasmum* ita sic *def.* Löffstedt) ita sic iter alii Σ *coad.*
bella *pariendi* P belli *partiendi* Σ bella *partiendo* Ma. 11 mi-
litibus P¹ t. B mili**bus P *corr.* (*ti eras.*) 13 coro P¹
14 iuntior P iunctior *Gru. (Pet.)* 16/17 quae P quam <Nume-
rianus> *Pet.* 19 mortem] at morem *superscr. a. m. in P*
quae P c(orriga)s quē *superscr. a. m.* 20 hab&is P¹ 21 NU-
MERIANUS in P maiusculis litteris *miniatis pictum* 25 ad-
commodatiora *Pet. per errorem*

praedicatur, ut omnes poetas sui temporis vicerit. nam
 et cum Olympio Nemesiano contendit, qui ἀλλευτικά
 κυνηγετικά et ναυτικά scripsit qui[n]que omnibus co-
 loribus inlustratus emicuit, et Aurelium Apollinarem
 5 <i>amborum scriptorem, qui patris eius gesta in litte-
 ras ret<t>ulit, [h]isdem, qu<a>e recitaverat, editis veluti
 radio solis obtexit. huius oratio fertur ad senatum 3
 missa tantum habuisse eloquentiae, ut illi[s] statua non
 quasi C<a>esari sed quasi r<h>et[h]ori decerneretur,
 10 ponenda in bibliotheca[e] Ulpia, cui suscriptum est:
 'Numeriano Caesari, oratori temporibus suis potentis-
 simo.'

Hic patri comes fuit bello Persico. quo mortuo, cum 12
 oculos dolere coepisset, quod illud aegritudinis genus
 15 nimia utpote <vigilia> confecto familiarissimum fuit, ac
 lectica porta<re>tur, factione Apri soceri sui, qui in-
 vadere conabatur imperium, occisus est. sed cum per 2
 plurimos dies de imperatoris salute quaereretur a mi-
 lite, contionareturque Aper idcirco illum videri non
 20 posse, quod oculos invalidos a[c] vento ac sole sub-
 traheret, foetore tamen cadaveris res esset prodita.
 omnes invaserunt Aprum, cuius factio latere non po-
 tuit, eumque ante signa et principia protraxere. tunc
 habita est ingens contio, factum etiam tribunal. et cum 13
 25 qu<a>ereretur, quis vindex Numeriani iustissimus fie-
 ret, quis daretur rei p. bonus princeps, Diocletianum

2/3 alleutica · KYNHΓETIKΔ · P 3 nautica PΣ Ixeutica Bernh.
 ἄλλευτικά Ihm pontica Bae. quinque P¹ t. B qui* q; P corr. inque Pet.

3/4 colonis PR colonis Pet. coronis Cas. (Ma.) coloribus Petsch.

4 apollonarē P¹ t. B 5 amborū PR aīborum (a exp.) Ch
 iamborum edd. quia P^a ut videtur qui* P^b t. B qui et P corr.

6 Hisdemq; P 8 illis P¹ t. B illi* P corr. 10 bibliothecae
 P¹ t. B bibliotheca* P corr. 14 illud PR def. Löfst. Id Ch
 illi Gru., edd. 15 nimia utpote PΣ, edd. s(lue) uigilia in P

a. m. adscr. in marg. nimia utpote uigilia O, Ricc. allique,
 qui ex P corr. dependent codd. familiarissimus P 16 porta-
 tur P¹ arrii ante apri add. a. m. in P 17 conebatur P¹

19 contionar&ur quāe P (a exp.) 20 ac P¹ t. B a* P corr.

21 fa&ore P

omnes divino consensu, cui multa iam signa facta dice-
bantur imperii, Augustum appellaverunt, domesticos
tunc regentem, virum insignem, callidum, amantem rei
p., amantem suorum et ad omnia, quae tempus quae-
siverat, temperatum, consilii semper alti, nonnumquam 5
tamen <ferreae> frontis, sed prudentia e<t> nimia per-
2 vicacia motus inquieti pectoris conprimantis. hic cum
tribunal cons<c>endisset atque Augustus esset appel-
latus et quaereretur, quem ad modum Numerianus
esset occisus, educto gladio Aprum praefectum prae- 10
tori ostentans percussit, addens verbis suis: 'hic est
auctor necis Numeriani.' sic Aper foeda vit<a>
et deformibus consiliis agens dignum moribus suis exi-
3 tum dedit. avus meus ret<t>ulit interfuisse conti[ci]oni,
cum Diocletiani manu esset Aper occisus; dixisse 15
autem dicebat Diocletianum, <cum Aprum> percus-
sisse<t>: 'gloriare, Aper,

Aeneae magni dextra cadis.'

4 quod ego miror de homine militari, quamvis plurimos
plane sciam militares vel Gr<a>ec[a]e vel Latin[a]e vel 20
5 comicorum usurpare dicta vel talium poetarum. ipsi
denique comici plerumque sic milites inducunt, ut eos
faciant vetera dicta usurpare. nam et 'lepus tute es:
pulpamentum quaeris' Livij Andronici dictum est
multa alia, quae Plautus Cae<ci>liusque posuerunt. 25

- 2 Augustum — c. 15, 5 fuisse in P intermissa sunt post c. 2, 2
felicitas; in Σ ordo non est perturbatus post augustum a. m.
in P in marg. add. Diocletianū 5 temperatum] statim para-
tum Pet.¹ semper paratum Kell. 6 frons P^a frontis P^b t. B¹
□ efrontis Σ efrontis edd. <ferae> frontis He. <ferreae> frontis Ho.
cf. Plin. pan. 35, 3 prudentiae P prudentia et Pet. 6/7 pui-
catia P 7 hic] in P a. m. superscr. diocletianus 10/11 prae-
tori P¹ praetorii P corr. 12 apfoedavit P perfedavit Σ Aper
foeditate Pet. Aper foeda ulta Eyss. 16 cum Aprum] add.
a. m. in P 16/17 pcussisse P¹ 18 Verg. Aen. X 830
ameae P¹ t. B 20 plus quā P quam Σ plane sciam Paucker
(Pet.) 23/24 Terent. Eun. 426 es et pulpamentum Terent.
Eun. 426 25 alia quae P anacoluthon def. Ti. p. 116, adn. 1
aliaque Pet. caeliusq; P¹ celiusque Σ caeciliusq; P corr.

- Curiosum non puto neque satis vulgare fabellam 14
 de Diocletiano Augusto ponere hoc convenientem loco,
 quae illi data est ad omen imperii. — avus meus mihi
 ret<t>ulit ab ipso Diocletiano compertum —. 'cum', 2
 5 inquit, 'Diocletianus apud Tungros in Gallia in qua-
 dam caupona moraretur in minoribus adhuc locis mi-
 litans et cum Dryade quadam muliere [cu]rationem
 convictus sui cotidiani faceret atque illa diceret: 'Dio-
 cletiane, nimium avarus, nimium parvus es', ioco non
 10 serio Diocletianus respondisse fertur: 'tunc ero largus,
 cum fuero imperator.' post quod verbum Dryas dixisse 3
 fertur: 'Diocletian[a]e, iocari noli, nam eris imperator.
 cum Aprum occideris.' semper in animo Diocletianus 15
 habuit imperii cupiditatem, idque Maximiano conscio
 15 atque avo meo, cui hoc dictum a Dryad[a]e ipse ret-
 <t>ulerat. denique, ut erat altus, risit et tacuit. apros 2
 tamen in venatibus, ubi fuit facultas, manu sua sem-
 per occidit. denique cum Aurelianus imperium accepis- 3
 set, cum Probus, cum Tacitus, cum ipse Carus, Diocle-
 20 tianus dixit: 'ego semper apros occido, sed alter utitur
 pulpamento.' iam illud notum est atque vulgatum, 4
 quod, cum occidisset Aprum praefectum praet., di-
 xisse fertur: 'tandem occidi Aprum fatalem.' ipsum 5
 Diocletianum idem avus meus dixisse dicebat nullam
 25 aliam sibi causam occidendi manu sua fuisse, nisi ut
 impleret Dryadis dictum et suum firmaret imperium.
 non enim tam crudelem se innotescere cuperet, pri- 6
 mis maxime diebus imperii, nisi illum necessitas ad
 hanc atrocitatem occisionis adtraheret.
 30 Dictum est de Caro, dictum etiam de Numeriano, su- 7
 perest nobis Carinus, homo omnium contaminatissi- 16

1 non *del. Cas. et Ho.* 3 illa P illi Σ 7 Dryade] sacerdo-
 tissa tauni siue pani *superscr. a. m. in P* curationem P cum
 (dum) rationem Σ 9 es P 12 fertur in P ex fertus *corr.*
 13 occiderit P¹ t. B 16 altus] i. e. astutus *superscr. a. m.*
 in P riġ P¹ t. B risit P *corr. in ras.* 22 praefectus P
 25 post aliam P *pergit* fuit qui fundavit; *vide ad c. 2, 2*

mus, adulter, frequens corruptor iuventutis (pudet dicere, quod in litteras Onesimus ret<t>ulit), ipse quoque
 2 male usus genio sexus sui. hic cum Caesar decretis sibi Galliis atque Italia[e], Illyrico, Hispani<i>s ac Britanni<i>s et Africa relictus a patre Caesareanum teneret imperium, sed ea lege, ut omnia faceret, quae
 5 Augusti faciunt, inormibus se vitiis et ingenti foeditate
 3 maculavit, amicos optimos quosque releg<av>it, pessimum quemque elegit aut tenuit, praef. urbi unum ex cancellariis suis fecit, quo foedius nec cogitari potuit
 4 aliquando nec dici. praef. praetorii, quem habebat, occidit; in eius locum Matronianum, veterem conciliatorem, fecit, unum ex his notariis, quem stup<ro>rum et libidinum conscius semper atque adiutorem habuerat.
 6 invito patre consul processit. superbas ad senatum litteras dedit. vulgo urbis Romae, quasi populo
 7 Romano, bona senatus promisit. uxores ducendo ac reiciendo novem duxit pulsos pleri<s>que praegnatibus. mimis, meretricibus, pantomimis, cantoribus atque le-
 8 nonibus Palatium replevit. fastidium suscribendi tantum habuit, ut impurum quendam, cum quo semper meridi[a]e iocabatur, ad suscribendum poneret, quem obiurgabat plerumque, quod bene suam imita-
 17 retur manum. habuit gemmas in calceis; nisi gemmata fibula usus non est, balteum etiam saepe gemmatum regem denique illum Illyrici plerique vocitarunt.
 2 praef(ectis) numquam, <numquam> consulibus obviam processit. hominibus improbis plurimum detulit eosque ad convivium semper vocavit. centum libras avium, centum piscium, mill[a]e divers<a>e carnis in convivio suo frequenter exhibuit. vini pluri-

2 ipse] ipso *Petsch.* 4 Ita bae P¹ ytalie Σ Italia *edd.* Italia et *Kell.* 8 relegit PΣ relegavit *edd.* 9 elegit P legit Σ 13 stuprū P¹ f. B stuprū (*i. e.* stuprorum) P *corr* 18 pleriq; P¹ 19/20 lenonib; P 25/26 Balteum — gemmatum PΣ, *edd.* balteo — gemmato *Petsch. et Ho.* 27 Pref P numquam *add. Gru., edd.*

mum effudit. inter poma et melones natavit. rosis Me-
 diola<nen>sibus et triclinia et cubicula stravit. bal- 4
 neis ita frigidis usus est, ut solent esse cellae supposi-
 toriae, frigidariis semper nivalibus. cum hiemis tem- 5
 pore ad quendam locum venisset, in quo fontana es-
 se<t> pertepi<d>a, ut adsolet per hiemem naturaliter,
 eaque in piscina usus esset, dixisse balneatoribus fer-
 tur: 'aquam mihi muliebrem praepara<s>tis.' atque hoc
 eius clarissimum dictum effertur. audiebat pater eius, 6
 10 quae ille faceret, et clamabat: 'non est meus.' sta-
 tuerat denique Constantium, qui postea Caesar est fac-
 tus, tunc autem praesidatum Dalmatiae administrabat,
 in locum eius subrogare, quod nemo tunc vir melior
 videbatur, illum vero, ut Onesimus dicit, occidere. lon- 7
 15 gum est, si de eius luxuria plura velim dicere. qui-
 cumque ostiatim cupit noscere, legat etiam Fulvium
 Asprianum usque ad t<a>edium gestorum eius uni-
 versa dicentem.

Hic ubi patrem fulmine absumptum, fratrem a so- 18
 20 cero interemptum, Diocletianum Augustum appellatum
 comperit, maiora vitia et <s>celera edidit, quasi iam
 liber a frenis domesticae pi[a]etatis suorum mor<t>ibus
 absolutus. nec ei tamen defuit ad vindicandum sibimet 2
 imperium vigor mentis. nam contra Diocletianum mul-
 25 tis proeliis conflixit, sed ultima pugna apud Margum
 commissa victus occubuit.

Hic trium principum fuit finis, Cari, Numeriani et 3
 Carini. post quos Diocletianum et Maximianum princi-
 pes <dii> dederunt, iungentes talibus viris Galerium at-

1/2 mediolasibus P¹ 4 frigidallis P frigidariis Σ 5 quem-
 dam P 5/6 ēē (i. e. esse) P 6 ptepla P¹ 8 pparatis
 PΣ praeparastis Petsch. 12 praesidiatum edd. cum B
 15 luxoria P 21 celera P¹ 22 moribus PΣ mortibus Cas.,
 edd. 25 praeliis P marcū P Margum Cas. 27 caro P
 28/29 principem dederunt P principes dederunt Σ principes
 dii (dii) dederunt edd. 29 garellum P^a, corr. P^b

- que Constantium, quorum alter natus est, qui accep-
tam ignominiam Valeriani captivitate[m] deleteret, alter,
4 qui Gallias Romanis legibus redderet. quattuor sane
principes mundi fortes, sapientes, benigni et admodum
liberales, unum in rem p. se<n>tientes, [s]per<r>eve- 5
rent<es> Romani senatus, moderati, populi amici,
pe<r>san<c>ti, graves, religiosi et quales principes
5 semper oravimus. quorum vitam singulis libris Clau-
dus Eusthenius, qui Diocletiano ab [a]epistulis fuit,
scripsit, quod idcirco dixi, ne quis a me re<m> tan[ta]- 10
tam requireret, maxime cum vel vivorum principum
vita non sine repr[a]ehensione dicatur.
- 19 Memorabile[m] maxime Cari et Carini et Numeriani
hoc habuit imperium, quod ludos populo R. novis or-
natos spectaculis dederunt, quos in Palatio circa por- 15
2 ticum stabuli pictos vidimus. nam et neurobaten, qui
velut in ventis cot<h>urnatus ferretur, exhibuit et
toec<h>obaten, qui per parietem urso eluso cucurrit,
et ursos minum agentes et item centum salpistas uno
crepitu concinentes et centum cerataulas, choraulas 20
centum, etiam pyt<h>aulas centum, pantomimos et
gymnicos mille, pegma praeterea, cuius flammis scaena
conflagravit, quam Diocletianus postea magnificentio-
rem reddidit. mimos praeterea undique advocavit. ex-
3 hibuit et ludum Sarmaticum, quo dulcius nihil est. ex- 25

2 captivitate P 3 regibus P legibus Σ 5 Sittientes P
sentientes Σ 5/6 spereuerent P preterea Σ semper reue-
rentes Gru. (Pet.) perreuerentes Petsch. 7 pescate P pres V
potentes Ch potestate vulgo persancti Gru., edd. pietate Petsch.

10/11 amare tanta tam P amaret et nostra Σ a me rem tan-
tam Salm., edd. 11 uel uiuorum P quod def. Momms., Ges.
Schr. VII, p. 331, adn. 1 uiuorum Σ uel diuorum Becker (Pet.)

12 sint P¹ t. B sir||||| nunc exstat in P perforata scilicet
charta Pergamena repraehensione P (adulationis siue autem
odii superscr. a. m.) 13 Memorabile P 18 thycobaten P
i. e. toechobaten (τοιχοβάτην) vidit Salm. tichobaten edd.

19 minum P 20 capitaulas PCh camptaulas vulgo (Eyss.)
cerataulas Salm. (Pet.) 22 gemnicos P

hibuit Cyclope[m]a. do[r]natum est Gr<a>ecis artificibus et gymnics et histrionibus et musicis aurum et argentum, donata et vestis serica.

Sed haec omnia nescio quantum apud populum gratiae habeant, nullius sunt momenti apud principes bonos. Diocletiani denique dictum fertur, cum ei quidam largitionalis suus [a]editionem Cari laudaret dicens multum placuisse principes illos causa ludorum theatricalium ludorumque circensium: 'ergo', inquit, 'bene risus est in imperio suo Carus.' denique cum omnibus gentibus advocatis Diocletianus daret ludos, parcissime [a]usus {est} libertate, dicens castiores esse oportere ludos specta<n>te censore[m].

Legat hunc locum Iunius Messala, quem ego libere culpae audeo. ille enim patrimonium suum scaenicis dedit, heredibus abnegavit, matris tunicam dedit mimae, lacernam patris mimo, et recte, si aviae pallio aurato atque purpureo pro syrmate tragoedus uteretur. inscriptum est adhuc in choraulae pallio tyriant<h>ino, quo ille velut spolio nobilitatis exultat, Mes<s>al<a>e nomen uxoris. iam quid lineas petitas Aegypto loquar? quid Tyro et Sidone tenuitate perlucidas, micantes purpura, plumandi difficultate pernobiles? donati sunt <ab> Atrabati[ti]s birri petiti, donati birri Canusini, Afri[n]cani, opes in scaena n<on> prius visae. et haec quidem idcirco ego in litteras ret<t>uli, quod fu-

1 cyclopem P Cyclopea Salm., edd. adornatum P Ch
6 fertu P¹ 7 claudar& P^a ut videtur *laudat& P^b t. B (c eras.)
9 cirensem P¹ cirensem P corr. Ego P^a, corr. P^b
inquit P 12 ausus P usus est Σ est usus Pet. libertate P
quod def. Löfstedt, Beitr. p. 70 sqq. (cf. W. A. Baehrens, Glotta V, p. 95 sq.) liberalitate Σ, Pet. 13 spectate (corr. ex spectare ?)
censore P spectante censore Ch 15/16 scaenices P 17 & recte
si aviae P, quod def. Ti. p. 124 sq. ironiam quandam subaudiens
et rethe suaue Ch ut reti flauo et Turnebus (Eyss.) et concessit
aulae Momms. 18 aurato atque] evanuerunt paene in P litterae
purpureo P ut ante uteretur add. Momms.; cf. ad v. 17
22 sidona P 24 atrabacitis P ab Atrabatis Salm. (Pet.)
25 afrincane P scenari P senatu non Ch scaena non edd.

turos editores pudore tangeret, ne patrimonium sua proscriptis legitimis heredibus mimis et balatronibus deputarent.

- 2 Habe, mi amice, meum munus, quod ego, ut s(a)e-
p[a]e dixi, non eloquentiae causa sed curiositatis in 5
lumen edidi, id praecipu[a]e agens, ut, si quis elo-
que(n)s vellet facta principum reserare, materiam non
requireret, habiturus meos libellos ministros eloquii.
3 te quaeso, sis contentus nosque sic voluisse scribere
melius quam potuisse contendas. 10

1 pudore P t. B littera finalis nunc est incerta 2 bala-
tronibus P¹ t. B, Ch bal/////onibus nunc exstat in P perforata
scilicet charta Pergamena (cf. Ho., Klio XIII p. 421, adn. 1)
6 7 eloques P¹ t. B eloquēs P corr. 8 habituros P 10 feli-
cīt., EXPLICITAE VITAE DIVERSORUM PRINCIPUM ET TYRAN-
NORUM A DIVO ADRIANO USQUE AD NUMERIANUM FELICITER
UTERE FELIX P *miniatis litteris*

INDEX NOMINUM

Nomina principum ex ipsorum vitis non sunt laudata. Ceterae voces exstant in Scriptorum historiae Augustae lexico a Carolo Lessing diligentissime confecto.

*asteriscus * designat nomina emendata; cruce † significavi nomina corrupta. pleniora nomina in his addita sunt uncis: < >. praenomina vel cognomina, qui non in omnibus adhibentur locis, hisce inclusi uncis: ()*

A

Abgarus I 43 13. 150 6
Ablavius Murena II 146 17 sq.
Abraham I 273 4
Academia I 27 26
Achaei II 85 9
Achaia I 14 19; 22. 40 1. 105 3.
II 8! 2. 85 7. 92 14. 119 17. 147 6
Achaicae urbes II 84 21
Achilleis II 31 14
Achilles I 274 29. II 6 10. 202
8; 11
Achilleus II 172 13
Acholius I 262 5. 289 29. 302 16.
II 158 26
<Acilius> Attianus. *vid.* At-
tianus
Adiabeni I 143 24. 150 7
Adiabenicus (S) I 143 26. (A)
II 172 6
Adiutrix, secunda — legio
I 4 1
Adrumetina colonia I 128 9 sq.
Adrumetinus (*cf.* Hadrume-
tinus) I 144 25
Aebutianus I 104 8
Aegyptiaca praefectura I 9 13
Aegyptiacae litterae II 56 7
Aegyptiace II 129 15
Aegyptiacus exercitus II 121 23
— miles I 167 22

Aegyptia, omnia (*scil.* anima-
lia) I 244 7 sq.
Aegyptia pervicacia II 142 1
Aegyptiae, lineae II 158 17 sq.
185 14
— litterae II 122 19 sq.
Aegyptii I 70 13. 189 6. 272 23.
II 121 7. 127 29 sq. 141 28. 142
3 sq.; 4. 174 24. 224 5. 227 1; 7;
10. 228 18; 20
Aegyptii, calices II 148 8
— dracunculi I 244 5
— libri II 223 15 sq.
Aegyptium, linum II 85 16
— vectigal II 184 8
Aegyptius (Camsisoleus) II
125 8
Aegyptius, latro (Firmus) II
225 26
Aegyptus I 7 14. 40 2. 65 31.
90 6; 10. 99 15. 142 19. 161 9.
163 12. II 82 18; 23. 84 27. 85 15.
122 1; 9; 20. 146 27. 159 5. 173
15; 17. 183 7. 184 15. 189 14.
204 14. 209 11; 18; 20. 223 9 sq.
224 2. 226 1; 28 sq. 227 11 sq.;
19. 228 6; 19. 247 21
Aelia, familia I 75 2
Aeliae, kalendae I 108 18
Aelianus, Celsus. *vid.* Cel-
sus
<Aelius>, pons I 21 1

AELIUS (<L. Aelius Caesar = L. Ceionius Commodus>) vita ab Aelio Spartiano conscripta: Ip. 29–35. — (Aurelius) Verus *falso appellatur*; cf. Verus. — I 24 28; 30 sq. 25 1 sq.; 6; 10; 15. 38 18 sq. 39 1 sq. 48 27? 50 4; 25 sq. 51 24 sq. 74 19. 75 2. 83 23. 123 6. 170 18. II 228 9

Aelius (appellatur V) I 74 10

Aelius Bassianus I 171 27; 29 — Celsus I 146 5

— Cesettianus II 192 8

— Corduenus I 160 15

— Cordus. *vid.* Cordus

— Gordianus I 304 25

— Hadrianus Afer, *H. i pater* I 37 sq.

— Hadrianus, *H. i patruus magnus* I 45

— Lampridius. *vid.* Lampri-
dus

— Maurus I 152 13

— Sabinus II 28 6

— Scorpionianus II 211 12

— Serenianus I 305 4

— Spartianus. *vid.* Spartia-
nus

— Stilo. *vid.* L. Stilo

— Verus Caesar. *vid.* AELIUS

— Xifidius II 158 12

Aemilia, via I 116 2

Aemilia, Clara. *vid.* Clara

Aemilianus (<Asellius Aemi-
lianus>) I 142 33. 143 2; 3. 161
14; 15 sq. *162 21 (*vid.* *adn.*)

Aemilianus, Casperius. *vid.*
Casperius

AEMILIANUS, tyrannus.
vita a Trebellio Pol-
lione scripta II p. 121 6
— 122 24. — II 82 18; { 24 }. 84 27.
87 23. 125 9

Aemilius, pons I 235 20

Aemilius Iuncus I 102 1

Q. Aemilius Laetus I 110 27.
111 21 sq. 118 5; 9; 25; 27; 29.
124 11. 132 28. 139 1

Aemilius Parthenianus I 88
26

Aeneas II 242 18

Aeneis II 31 14

Aethiopes aniculae I 247 15

Aethiops I 155 2

Aetius I 142 6

Aetna mons I 14 25

Afer, *cognomen Aelii Hadri-
ani* I 37 sq.

Afer (<Septimius?>) *Cc. i pa-
truelis* I 185 21 sq.

Afer, *de S* I 163 28; 30. 172 24.
208 9. II 181 20

Afer homo I 177 2

Afer rhetor I 221 21

Afra, tapetia II 158 18 sq.

Afrae, lineae II 185 14

Afri I 146 21. 177 3. 179 10. 195
22. II 14 12. 17 5; 10; 17; 25. 33
16. 34 16; 21; 26; 27. 37 27. 40
1; 5. 41 27. 73 13. 126 16

Africa I 14 27; 30. 24 3. 105 31.
136 3. 137 11; 12; 15. 142 20.
156 19. 161 7; 9 sq. 169 13. 171
27 sq. 172 6. 180 23. 204 1; 9.
II 13 25. 14 6. 15 21; 22. 17 21.
18 1. 31 5. 32 12. 33 5; 6; 9; 12.
34 14. 36 5; 15; 25. 39 14. 40 19;
23. 41 14; 18; 26. 44 7. 45 29.
46 28. 47 4. 53 7. [56 2.] 57 3.
59 23. 62 5. 64 13. 74 12. 113 25.
126 17; 20. 189 13. 197 27. 209
3; 7. 212 5. 229 4; 22. 244 5

Africana, civitas I 137 22

—, classis I 112 6; 9 sq.

Africanæ, provinciae I 14 28

Africani I 24 4

Africani (*scil.* birri) II 247 25

Africanus (<T. Sextius Africa-
nus?>) II 228 16

Africanus (*Gd.*) II 36 3; 4. 42
2 sq.

Africanus, cognomen Scipionum II 42 3 sq.
 Africanus, limes II 224 3
 —, proconsulatus II 146 28
 Afrum I 152 9
 Agaclytus I 60 21. 81 27. 83 7
 Agricola. *vid.* Calpurnius Agricola
 Agrippa <M. Vipsanius Agrippa> I 20 30. 42 3 sq.
 Agrippa, Marcus. *vid.* Marcus Agrippa
 Agrippiana, saepia I 270 22
 Agrippina <Colonia Agrippinensis> II 104 17; 20 sq. 105 13. 217 3 sq.
 Agrippinus, Casperius. *vid.* Casperius Agrippinus
 Agrippus histrio (= L. Aelius Aurelius Apolaustus Memphius) I 81 7 sqq.; cf. Apolaustus et Memphius
 Ajax II 6 10
 Alamanni I 192 8 sq. II 197 26. 212 6 sq. 231 21
 Alamannia II 106 22
 Alamannicus (Cc.) I 192 8
 Alani *vel* Halani I 40 2. 67 1. II 3 17. 5 28 sq. 56 12. 174 21. 208 13.
 Alba I 184 22
 Alba (mons) II 213 22
 Albani I 23 10 sq. II 74 19. 180 24
 Albanum I 93 2 sq.; 9
 Albanus mons II 20 29
 Albingauni II 230 12. 231 28 sq.
 Albini I 171 18. 172 3. 180 21
 Albiniana defectio I 145 23
 Albiniani I 144 13
 Albinus, Ceionius. *vid.* Ceionius Albinus
 Albinus, Clodius. *vid.* CLODIUS ALBINUS
 Albinus, Nummius. *vid.* Nummius Albinus

Albinus, Pescennius. *vid.* Pescennius Albinus
 Albis fluvius I 128 18 sq.
 Albus (CIA) I 163 28; 30. 169 15
 Albinus, Pescennius. *vid.* Pescennius
 Alexander <Iulius Alexander?> I 105 14
 Alexander Aemilianus cognominatus II 122 3
 Alexander Cotiaensis I 48 16
 Alexander <Imp. Caesar L. Domitius Alexander Aug.> I 250 1
 Alexander Magnus Macedo I 7 1. 72 1. 184 7 sq.; 10 sq. 254 14; 15; 16; 19. 255 4. 259 16. 260 13; 24. 270 4. 273 26. 274 30. 277 7; 14. 281 4 sq. 291 10. 301 3. 302 8 sq. II 115 3 sq.; 8; 12; 17. 202, 8
 ALEXANDER SEVERUS <Imp. Caesar M. Aurelius Severus Alexander Aug.> vita ab Aelio Lampridio conscripta: I p. 251—305. *appellatur in his vitis*: Aurelius Alexander Caesar Augustus; Aurelius Alexander Augustus. Aurelius Alexander; Alexander; Alexander Aurelius; Alexander Mamaeae; Antoninus Alexander; Antoninus Aurelius; Antoninus Pius (*in acclamatione* I 255 28); Antoninus. I 156 23. 203 20. 226 8. 230 8. 232 12; 17; 28. 233 9; 12. 234 7. <235 9 sq.; 11>. 236 17. 245 3. 246 3. 249 17. II 314. 616; 16 sq. 8 6; 11; 16; 18; 25. 10 10; 25. 11 7; 23; 26. 13 12 sq. 14 5. 25 26. 26 9. 27 11; 12. 31 4 sq. 32 10. 33 6; 8. 42 29. 43 3. 55 10 sq. 181 21. 199 1. 211 30. 235 27

Alexandrea (*urbs*). *vid.* Alexandria <*ad Aegyptum*>
 Alexandria, *filia A.i C.i* I 71 3.
 92 15
 Alexandria <*ad Aegyptum*>
 I 21 13. 69 19. 708. 81 13. 90 25 sq.
 149 7. 187 29. 188 5 sq. II 121 15.
 122 13. 224 4
 Alexandria Commodiana togata (*Carthago*) I 112 8 sq.
 Alexandriana, aqua I 269 20 sq.
 Alexandriana purpura I 282 19
 Alexandrianae, ficus I 299 19
 Alexandriani, sodales I 301 20
 Alexandrina, basilica I 270 21
 Alexandrina civitas II 228 23
 — frumenta I 112 7
 Alexandrina, historia (*i.e. historia Alexandri Magni*) II 129 15 sq.
 Alexandrina seditio I 13 27
 Alexandrini (*i.e. A.o S.o de-diti*) II 132 10
 Alexandrini (*Alexandriae ci-ves*) I 70 15. 149 10. 272 24. II 200 28
 Alexandrini, calices I 78 4 sq.
 Alexandrinum opus I 269 26
 Alexandrinus *Aemilianus cognominatus* II 122 3
 *Alexandris II 31 15
 Allius Fuscus I 104 27 sq.
 Alma mons II 217 15
 Alpes I 60 10 sq. 82 10. II 19 12.
 66 4
 Alpes Cottiae II 165 30
 Alpes maritimae II 184 26.
 230 12 sq.
 Alpinus caseus I 45 21
 Altinum I 82 18; 20; 21
 Amazon I 108 4
 Amazones II 174 27
 Amazonicus habitus I 108 5
 Amazonium, signum I 170 12
 Amazonius (C) I 108 3
 Amazonius (*mensis*) I 108 2

<*Ambibulus*> *vid.* Bibulus
 Aminniae, uvae II 199 22 sq.
 Anacharsis Scythia II 151 10
 <*Anaxagoras*> philosophorum optimus II 95 4
 Q. Ancarius II 159 2 sq.
 Anchialos II 143 17
 Andro I 48 13
 Aninius Macer I 48 18
 Annia Cornificia <*Annia Cornificia Faustina*> soror *M.i A.i* I 48 2 (50 12; 13. 53 2)
 Annia Faustina <*Annia Galeria Faustina maior*> uxor *A.i P.i* I 36 13. 39 19. 40 18 sq.
 41 29. 47 9 sq. 93 14. II 97 2
 Annia Faustina <*Annia Galeria Faustina minor*> *filia A.i P.i*, uxor *M.i A.i* I 43 27.
 48 3. 52 10. 64 2; 8; 18. 65 28.
 69 6. 70 17; 19; 23; 26. 73 23.
 82 23; 24. 83 9. 90 14. 92 27.
 93 4; 9; 13. 94 6; 11. 98 7. 193 4
 Annibal I 166 22; 24
 Annibalianus II 220 2 sq.
 Annius, *Ael.i pater* I 30 18.
vid. <*L.*> Ceionius Commodus
 Annius (*MA*) I 51 9
 <*L.Annius*> Arrianus. *vid.* Arrianus
 Annius Cornicula II 95 7
 Annius Fuscus *pater P.i N.i*
 I 157 13 sq.
 <*M.*> Annius Libo I 47 9
 T. Annius Milo II 226 18 sq.
 Ciceronis oratio pro Milone
 (7 16) II 135 14
 Annus Severus II 33 31
 (Annus) Verissimus (*MA*)
 I 48 6. 49 25. 219 1
 Annus Verus (*MA*) I 48 7
 (cf. I 51 1)
 Annus Verus *falso appellatur V* I 25 18. 40 25 (cf. VERUS)

- Annii Verus *proavus pater-*
nus M.i A.i I 47 11
 <M.> Annii Verus *socer A.i*
P.i, avus M.i A.i I 36 12 sq.
 47 6 sq. 48 1. cf. Verus, cons.
 a. 126
 Annii Verus *pater M.i A.i*
 I 47 6
 <M. Annii> Verus Caesar,
filius M.i A.i I 66 3 sq. (66 9.)
 99 7
 [Anolinus] *vid. adnot.* II 28
 17 sq.
 Antaeus II 8 5
 Antiates I 42 6
 Antimachus I 17 10
 Antinous I 15 24. II 228 10
 Antiochense, genus I 65 25
 Antiochense oppidum I 43 1
 Antiochenses I 15 15. 69 27.
 90 7. 91 8. 92 8. 143 14. 183
 19 sq. 272 23. II 50 13. 200 27 sq.
 Antiochia I 8 5; 8. 15 17. 54 22.
 70 6; 9. 79 16; 25. 115 20. 149 4.
 208 2 sq.; 25. 215 26. 293 10.
 295 10. II 49 21; 24. 101 2. 152
 12. 168 12
 Antiochianus I 233 22 sq.
 Antiochianus cons. *vid. Atti-*
cianus
 Antipater, Gallus. *vid. Gallus*
 Antipater
 Antistius II 186 11
 <L.> Antistius Burrus *vel Byr-*
rus I 104 3. 117 15 sq.
 Antistius, Capella. *vid. Ca-*
pella
 Antius Lupus <M. Antonius
Antius Lupus> I 104 25
 Antonii (Gd.) I 203 7. 236 19.
 249 11. II 36 9. 41 29 sq.
 Antonini *enumerantur* I 202
 27 sq.
 Antonini I 34 12 sq. 59 9. 152
 17. 153 12 sq. 154 16. 156 1.
 167 25. 173 22. 189 16. 194 21.
 195 7. 202 27. 203 1; 4; 5; 7.
 205 28. 207 14 sq.; 20. 214 13.
 218 26. 220 7. 224 3. 236 18; 19;
 20. 249 5; 9; 11 sq. 251 4. 256
 2 sq.; 7; 12; 21. 258 16. II 32
 28; 29; 30. 36 9. 41 29. 148 31.
 198 29. 211 30. 220 7
 Antonini nomen I 53 12 sq.
 144 5. 151 15; 18. 164 7. 195 11.
 198 2. 207 13 sq. 218 28. 219 3;
 4 sq. 223 17; 20 sq. 230 1. 254
 20. 255 6; 28 sq. 256 11 sq.;
 20 sq.; 23. 257 13 sq.; 19. 258
 1; 9. 260 1. II 32 30
 Antonini praenomen I 219
 2 sq.; 4
 Antonini signum II 33 2
 Antoniniana, nex I 202 15
 Antoniniana (signa et vexilla)
 I 216 14 sq.
 Antoninianae caracallae
 I 191 9. 216 4 sq.
 Antoninianae (paenulae)
 I 216 4
 Antoninianae (plateae) I 241 8
 Antoninianae, puellae I 216 12
 Antoninianae, thermae I 191 11
 Antoniniani, argentei II 233 21
 Antoniniani, aurei II 156 13.
 158 15. 205 17
 Antoniniani flamines I 63
 27 sq.
 Antoniniani, pueri I 216 12
 Antoniniani, sacerdotes I 63 27
 Antoniniani sodales I 46 15.
 60 27. 63 27 sq. 193 3 sq.
 Antoninianum, edictum
 I 216 8
 Antoninianum nomen I 214 19.
 219 21
 Antoninias II 31 15
 Antoninorum cognomen
 II 42 5
 Antoninorum nomen (nomen
 Antoninorum) I 190 21. 206
 15 sq. 209 11. 212 19. 215 17.

- 218 19; 21 sq. 219 25; 29. 224 16. 248 15. 252 11. 255 30 sq. 256 2. 259 13
 Antoninorum <nomen> vel iam numen I 257 7 sq.
 Antoninorum praenomen I 203 6. 218 24 sq.
 Antoninorum sepulchrum I 156 15 sq. 191 22
 Antoninorum templa I 256 9; 23 sq. 258 26 sq.
 Antoninum nomen I 224 23
 Antoninus (mensis) I 43 25
 Antoninus, *C. i frater geminus* I 98 5; (8; 13)
 Antoninus, *ilius Mamertini. vid. <Petronius> A.*
 Antoninus, *plebeius homo* I 196 18
 Antoninus, *papa* I 196 28
 Antoninus (*P*) I 203 9. 218 24
 Antoninus (*DI*) I 203 9. 218 24
 Antoninus (*S*) I 203 8. 218 23
 Antoninus (*OM*) I 202 2 sq. 203 9
 Antoninus (*AS*) *vid. ALEXANDER SEVERUS*
 Antoninus, *Arrius. vid. Arrius A.*
 Antoninus *Balbus. vid. Antonius B.*
 Antoninus *Caracallus. vid. CARACALLUS*
 Antoninus *Commodus. vid. COMMODUS*
 Antoninus *Diadumenus. vid. DIADUMENUS*
 Antoninus *Gallus* II 155 1
 Antoninus *Geta. vid. GETA*
 Antoninus *Gordianus (Gd. I)* II 33 12
 Antoninus *Gordianus (Gd. II)* II 42 12 sq.
 Antoninus *Heliogabalus. vid. HELIOGABALUS*
 Antoninus, *Marcus. vid. MARCUS ANTONINUS PHILOSOPHUS*
 Antoninus, <*Petronius*>. *vid. <Petronius> A.*
 ANTONINUS PIUS <*Imp. Caesar T. Aelius Hadrianus Antoninus Augustus Pius*> *vita a Iulio Capitolino conscripta: I p. 36—46. — I 25 16 sq.; 20 sq.; 26. 26 5; 8; 10; 27; 29. 27 5; 29. 28 10; 14. 30 23. 35 7; 9; 17. 50 28; 30. 51 10; 12; 19; 23; 27. 52 13; 20; 29. 53 4; 26. 54 6. 61 27. 64 2. 73 15. 74 11. 75 3; 4; 6; 31 sq. 76 2; 14; 15; 17; 19. 85 16. (91 29 sq.) 93 14. 94 19 sq. (98 6 sq.) 115 18. 152 16. 153 12 sq. 164 7. 167 4. 186 9. 195 12; 16. 201 17. 202 18; 24. 203 1; 10 sq. 207 14. 214 13 sq. 215 18. 217 27. 218 1; 4; 28. 219 1. 220 9. 223 10. 224 18. 228 16. 257 9. 258 17. 297 14. II 24 12. 31 16. 42 11. 89 21. 104 27. 135 1. 160 11. 181 20. 190 13. — appellatur Arrius Antoninus; T. Aurelius Fulvus Boionius Antoninus Pius (I 36 3); Antoninus Pius; Antoninus; Pius; Titus Aurelius imp.; Aurelius; divus Pius*
 Antonius (*Gd. I*) II 32 30
 Antonius (*Gd. II*) II 42 6; 13
 (L.) Antonius <*Saturninus*> I 164 21. 252 3. II 222 7
 *Antonius *Balbus* I 146 6
 Anubis I 106 8; 11. 111 6. 162 14. 191 19
 Apamenae, *uvae* I 238 27
 Apenninae. *vid. Appenninae*
 Apenninus. *vid. Appenninus*
 Aper <*M. Flavius Aper*> *cons. a. 176 I 99 18. 108 20*
 Aper <*Septimius Aper*> I 136 6

- Aper *socer Numeriani* II 241
 16; 19; 22. 242 10; 12; 15; <16>;
 17. 243 13; 22; 23
 Aper, Trosius. *vid.* Trosius
 Aper, Vectius. *vid.* Vectius
 Apicius I 33 20. 237 3. 238 12.
 241 2
 Apis I 13 28
 Apolaustus. *cf.* Agrippus *et*
 Memfius. I 81 9 sq. 104 18
 Apollinaris <*Aurelius Apolli-*
naris> I 188 17 sq.
 Apollinaris, Aurelius. *vid.*
 Aurelius
 Apollinaris, Sulpicius. *vid.*
 Sulpicius
 Apollinares, Iudi I 279 5. II
 57 7
 Apollinis, imago II 200 5
 Apollinis, simulacrum I 52 18
 Apollinis templum I 80 15 sq.
 II 136 25
 Apollo II 192 8 sq. 22 27. 163 17
 Apollo Cumanus I 172 16 sq.
 Apollo, Delficus I 163 23
 Apollodorus I 21 8
 Apollonius *rhetor* I 75 13
 Apollonius Chalcedonius,
 philosophus stoicus I 43 30.
 44 3. 48 29. 49 1. 75 15
 Apollonius Syrus Platonius
 I 4 27
 Apollonius (Tyanaeus) I 273 2.
 II 167 18. 168 2; 15
 Appenninae sortes II 224 18
 Appenninus I 115 6. II 141 14
 Appia via I 199 23
 Apuleius <*Madaurensis*>
 I 179 29
 Apuleius Rufinus I 138 29
 Apulia I 79 13. II 124 1
 Aquileia I 59 27. 82 9; 11; 16.
 II 19 20; 23. 20 5. 21 13. 25 3;
 19. 29 4. 65 10. 66 3. 69 6. 70 22
 Aquileienses II 21 2. 28 24. 65 13.
 70 11. 200 28
 Aquileienses, oppidani II 65 29
 Aquileiensis (*scil. ager*) II 22 12
 Aquileiensis civitas II 236 21
 Aquilius I 132 19. 158 18
 Aquilo I 34 3
 Acuinum I 157 14
 Arabes I 150 6. II 127 30 sq.
 157 16
 Arabes Eudaemones I 211 4
 sq. II 174 19
 Arabia I 15 22. 43 5; 6. 90 5.
 143 23. 221 1
 Arabianus I 221 25 sq.
 Arabianus. *vid.* Claudius
 Arabianus. *vid.* Flavius
 Arabianus. *vid.* Septimius
 Arabica, legio I 145 22
 Arabicus (S) I 143 26
 Arabicus (Cc.) I 192 8
 Arabs, Philippus. *vid.* Philip-
 pus
 Aradio II 209 6
 Aratus (*poema Ciceronis et*
Gordiani I) II 31 10 sq.
 Arca Caesarea (*cf.* Arcena)
 I 260 27
 Arcena urbs (*cf.* Arca) I 251 7.
 254 15
 Archimea II 27 30
 Archontius, Severus II 223
 14 sq.
 Arcia II 25 19
 Arellius Fuscus consularis
 II 120 21 sq.
 Arellius Fuscus proconsul
 II 179 20
 *Arellius (dagellius *cod.*) Fus-
 cus II 124 12 sq.
 Areopagitae II 89 24
 Argunt <*Argaithus?*> II 53 18
 Aristomachus I 233 26
 Aristoteles II 34 10 sq. 151 9
 Armenia I 54 30. 79 21. 90 5.
 220 31. 297 19
 Armeniae, alae II 170 25
 Armeniacum bellum I 187 27

- Armeniacum nomen I 54
 31 sq.
 Armenici I 160 8
 Armenici, nomen (*V et MA*)
 I 79 22
 Armenicus (A) II 172 5 sq.
 Armenii I 23 8. 43 12. 211 4.
 300 21. II 74 8. 127 31. 129 8.
 157 15 sq. 170 13; 32 sq. 180
 24 sq.
 Armenii sagittarii II 132 9 sq.
 Arria Fadilla, *mater A.i P.i*
 I 36 9
 <Arria> Fadilla, *filia M.i A.i*
 I 93 23; (28 sq.)
 Arrianus <L. Annius Arrianus>
 cons. a. 243. II 51 25
 Arrianus (*i. e.* Herodianus)
 II 29 1. 30 17. 57 12
 Arrius Antoninus (AP) I 25 16
 sq. *vid.* ANTONINUS PIUS
 Arrius Antoninus <C. Arrius
 Antoninus> I 104 14. 117 16
 Arrius Antoninus, *avus ma-*
ternus A.i P.i I 36 9
 Arrius Augur *vid.* Augur
 Artabanes I 207 29
 Artabasdes II 74 8
 Artabassus II 205 1
 † Artaxansen II 49 23 sq. *cf.*
 Artaxerxes
 Artaxata I 54 31
 Artaxerxes I 295 3 sq. 296 7.
 *II 49 23 sq.
 Articuleius <Q. Articuleius
 Paetus> cons. a. 101. I 53
 Ascanius I 221 15 (*in versu*
Vergiliano)
 Asclepiodotus 182 22; 27. 220 2
 Asellio, Marcus. *vid.* Marcus
 <Marcus?> Asellio
 Asellius Aemilianus. *vid.*
 Aemilianus
 Asellius Claudianus I 146 3
 Asia I 14 19. 15 4. 37 29. 42 27.
 79 15. 104 15; 30. 187 20. 221 1.
 II 53 17. 62 5. 73 15. 81 10.
 84 14. 85 10; 17. 86 21. 92 14.
 139 21. 179 19
 Asiaticus, Scipio. *vid.* Scipio
 Asinius Praetextatus. *vid.*
 Praetextatus
 <Asinius> Quadratus. *vid.*
 Quadratus
 Asprianus, Fulvius. *vid.* Ful-
 vius
 Assyrii II 144 6
 *Astacon II 83 23
 Astyanax, Maeonius. *vid.*
 Maeonius
 Ateius Sanctus I 98 16
 Atellanae. *vid.* Attellanae
 Athenae I 152. 2013; 16. 21 19.
 71 8. 79 13 sq. 138 10. II 89 18
 Athenaeum I 124 2. 277 9.
 II 31 19
 Athenaeus (*Παναθηναίος*?)
 II 92 9
 Athenienses I 14 21. 15 2. 138
 12. II 92 15. 178 17. 200 29
 Atheniensis (Plato) II 151 7
 Athenio II 10 9
 Atherianus, Iulius. *vid.* Iulius
 Atherianus
 Atidius <Attidius> Corneli-
 anus I 54 7
 Atilius Severus I 102 1
 Atilius Titianus I 41 3
 Atrabatica saga II 85 21
 *Atrabatis (*abl. plur.*) II 247
 24
 Attalus I 104 15
 Attellanae I 27 22
 Attianus, Caelius <potius Aci-
 lius Attianus> I 3 16. 6 9. 7 23.
 8 6. 10 17. 11 5; 9. 16 14.
 Atticianus <potius Flavius
 Antiochianus> cons. a.
 270. II 142 6
 Atticus <C. Vettius Atticus
 Sabinianus> cons. a. 242.
 II 49 14

Atticus, Herodes *vid.* Herodes
 Aufidius Victorinus = C. Aufi-
 dius Victorinus I 49 20. 54 11
 Angur <Arrius Augur> cons.
 a. 121. I 47 17
 Augusta, historia II 194 14
 Augusti, forum I 20 29. 272
 19 sq.
 Augustus <Imp. Caesar Augus-
 tus> I 8 23. 14 1. 91 28 sq.
 94 19. 138 5. 153 9. 167 3. 223 9.
 258 14. 272 19. II 45 7. 135 1.
 165 29. 181 16; 18. 220 8. 235 18;
 19. *cf.* Octavianus
 Aurelia (scil. gens) I 51 10
 Aurelia (scil. via) I 36 18. II
 184 25
 Aurelia, familia (i. e. A.i P.i)
 I 75 27
 <Aurelia Fadilla> filia maior
 A.i P.i, Lamiae Sil<v>ani
 uxor I 36 14. 38 11
 Aurelia Messalina I 171 23
 Aureliani, argentei II 205 18
 Aureliani, sodales (A.i P.i)
 I 53 24
 AURELIANUS <Imp. Caesar
 L. Domitius Aurelianus Aug.>.
 vita a Flavio Vopisco
 conscripta: II 149—186. —
 I 249 19. 302 4. II 96 6 sq. 123
 19; 22; 23 sq. 124 15; 21 sq. 126 3.
 127 14; 16. 128 13. 129 18. 130 5.
 131 14. 187 7. 188 17. 189 31.
 193 20; 29. 195 17. 196 11; 15.
 197 17. 198 29. 202 21. 206 23.
 207 7; 10; 15. 208 9. 209 21. 211
 30. 213 4; 14 sq. 223 2; 5; 9; 18;
 24. 224 5 sq.; 15. 225 9; 18;
 19 sq.; <22>; 24. 226 10; 27.
 228 18. 231 11. 232 10. 233 2 sq.;
 6; 7 sq. 234 9 sq. 236 2. 243 18.
 [Valerianus] Aurelianus II
 161 21
 Aurelianus (an *Aemilianus?)
 I 162 21

Aurelianus, A.i nepos
 II 181 11
 Aurelianus tribunus II 153 4 sq.
 Aurelianus, Pescennius
 I 146 13 sq.
 L. Aurelius, Ael.i. pater per-
 peram appellatus I 30 18. *vid.*
 <L.> Ceionius Commodus
 T. Aurelius imp. *vid.* ANTO-
 NINUS PIUS
 Aurelius Alexander. *vid.*
 ALEXANDER SEVERUS
 M. Aurelius Antoninus. *vid.*
 M. ANTONINUS PHILO-
 SOPHUS; CARACALLUS;
 HELIOGABALUS
 Aurelius Apollinaris II 241 3
 Aurelius Commodus. *vid.*
 COMMODUS
 Aurelius Festivus II 226 9 sq.
 Aurelius Fulvus pater A.i P.i
 I 36 7
 T. Aurelius Fulvus avus
 A.i P.i I 36 5
 <M. Aurelius Fulvus Antoni-
 nus> A.i P.i filius maior
 I 36 13
 T. Aurelius Fulvus Boionius
 Antoninus Pius. *vid.* ANTO-
 NINUS PIUS
 Aurelius Gordianus II 180 3 sq.
 <M. Aurelius> Marius. *vid.*
 MARIUS
 <Aurelius> Nemesianus. *vid.*
 Nemesianus
 Aurelius Philippus I 252 30
 Aurelius Probus bafis prae-
 positus I 282 21
 Aurelius Probus Aug. *vid.*
 PROBUS
 Aurelius Tacitus II 180 5 sq.
vid. TACITUS
 Aurelius Valerius Probus.
vid. PROBUS
 L. Aurelius Verus. *vid.* VE-
 RUS

L. Aurelius Verus *falso appellatus Ael.* I 30 14 sq.
 Aurelius Verus I 289 27
 Aurelius Victor, cui Pinio *<Pinnio?>* cognomen erat I 203 22 sq.
<Aurelius> Zoticus. *vid.* Zoticus
 Aureoli, pons II 111 2; 13 (*in versu*)
 AUREOLUS. *vita a Trebellio Pollione conscripta:* II 110 19–111 20. – II 81 11; 15; 19; 27. 83 18. 84 26. 86 8. 87 23. 93 15; 18. 99 7. 110 5. 112 1. 113 10; 11; 13. 114 17. 115 33. 117 28. 118 4. 129 22. 137 5; 10; 15; 19; 23. 161 9; 12
 Aurunculeius Cornelianus I 146 6
 Austrogoti II 138 5
 Autronius Iustus II 201 1 sq.
 Autronius Tiberianus II 201 2
 AVIDIUS *<CASSIUS>*. *vita a Vulcacio Gallicano conscripta:* I 85–97. – I 61 5. 66 1. 69 4; 8; 10; 14; 15; 16; 18; 19; 26. 70 1; 7; 15; 27; 29. 71 1; 3; 5 sq. 79 19. 80 18. 99 13. 173 26. 177 11; 14. 179 20. 252 2 sq. II 222 9
<Avidius> Nigrinus. *vid.* Nigrinus
 Avidius Severus *<potius C. Avidius Heliodorus>*, *pater A. i. C. i.* I 85 5; (17)
 Avitus, Gallonius II 233 8
 Avitus, Lollianus. *vid.* Lollianus
 Avulnius Saturninus II 159 4
 Axomitae (*Ex-codd.*) II 174 1b sq. 180 24

B

Babylon I 79 20
 Babylonia I 80 15

Babylonii I 188 6
 Bactrani I 23 13. II 74 19. 174 19. 180 24
 Baebius Longus I 49 21
 Baebius Macer I 7 24
 Baebius Macer II 159 2
 Baebius Macrianus I 253 5
 Baebius Maecianus I 173 22 sq.
 Baetica I 137 10; 12; 13
 Baiae I 9 7. 26 27; 29. 39 16. 51 19
 Baiani secessus II 201 17 sq.
 Baianum I 270 29; 31. II 192 20
 BALBINUS *<Imp. Caesar D. Caetius Calvinus Balbinus Aug>*. *vita a Iulio Capitolino conscripta:* II 57–72. – *<II 18 12>* II 18 19; 21; 24. 19 1. 21 11; 16. 22 3; 9; 16; 24; 28. 23 6; 8; 14. 24 27. 27 21. 28 15. 29 2. 43 27. 46 2. *perperam appellatur* Clodius Balbinus II 36 23 sq. 45 19
 Balbus, Antoni[n]us I 146 6
 Balbus, Cornelius I 160 4
 Balbus Cornelius Theofanes II 62 11 sq.
 Balbus, Iunius II 32 14
 BALLISTA. *vita a Trebellio Pollione conscripta:* II 117 24–119 14. – II 74 28. 80 1. 81 23; 27. 111 26. 112 3 sq.; 14 sq.; 25. 114 15; 20. 116 1
 Bardaici cuculli I 121 15
 Bassianus. *vid.* CARACALLUS; HELIOGABALUS
 Bassianus, Aelius I 171 27; 29
 Bassianus, Valerius I 104 29
 Bassus *<Pomponius Bassus>* cons. a. 258. II 107 2
 Bassus *praefectus urbi* I 142 21
 Bassus *Vopisci amicus* II 223 7
 Bassus, Cerronius. *vid.* Cerronius
 Basternae I 67 1. II 216 18

Belenus, deus II 1926
 Belgica I 128, 17
 Bellona I 1068
 Bellonae templum I 1559
 Benacus II 2213
 *Bessi I 6628 sq. *adn.*
 Bibulus <*potius Ambibulus*>
 cons. a. 126. I 12711
 Bithynia I 1296. 1611. 2094.
 2136. II 617. 626. 8322. 8913.
 13317. 1668
 Bithynici exercitus I 17325sq.
 Blemmyae II 21530. 21614.
 21719. 21813. 22411
 Blemmyes II 17418. 18023
 *Boeotia II 9217 (*cf. Moesia*)
 Boionia Procilla *avia materna*
A.i P.i I 368
 Boionius Antoninus Pius. *vid.*
 ANTONINUS PIUS
 Boius, Fulvius. *vid.* Fulvius
 Bona Dea I 212
 Bonitus II 10918
 Bononia II 13312 sq.
 BONOSUS tyrannus. *vita a*
Flavio Vopisco con-
scripta: II 232, 3–23328. —
 II 2173; 8; 12. 22120. 2234.
 2321
 Bonus, Rupilius. *vid.* Rupilius
 Bosforanum regnum I 43
 16 sq.
 Boreas I 342
 Brittanni (*vel* Brittani) I 713.
 1713. 3929. 5410. 10516.
 15525. II 21713sq.
 Brittanni (cervi) II 323
 Britannia (*vel* Brittanica) I 113
 1; 26. 10918. 11522. 11710; 17.
 1507. 15111; 12. 15424. 15612.
 29830
 Britanniae (*vel* Brittanicae)
 I 1414. 1812. II 2175. 244
 4 sq.
 Britannici exercitus I 1321.
 18012 sq.

Brittannicum (Brittanicum)
 bellum I 548 sq. 672. 103
 14 sq.
 Britannicus (C) I 10516. (S)
 15010
 Britannus (Bonosus) II 232
 3 sq.
 Brittii II 12331
 *Brittonum, vicus. *vid.* Sicilia
 vicus
 Brochus. *vid.* Iunius Broc-
 chus
 Brundisinus, Maecius. *vid.*
 Maecius
 Brundisium I 559. 7111. 14724
 <*C. Bruttius*> Praesens, cons.
 a. 180. I 10825
 Bruttius Praesens <*L. Ful-*
vius C. Bruttius Praesens>
 I 7121
 Bucolici milites I 6531. 90
 9 sq.
 Burburus II 22511; 14
 Burei I 6628
 Burrus. *vid.* Antistius Burrus
 Busiris II 94
 Byrrus. *vid.* Antistius Burrus
 Byzantii I 1841. II 862; 5;
 16 sq. 929; 11. 14024
 Byzantini II 14025
 Byzantium I 14230. II 8623.
 1573 sq. 1668. 1764

C

Cadusii I 1886. II 7320
 <*Caecilia Paulina*> *uxor Max.i*
 II 726
 Caecilius poeta II 24225
 Caecilius spado I 943
 <*Q. Caecilius*> Metellus. *vid.*
 Metellus
 Caelestinus II 779
 Caelestis dea I 11726. 20217.
 II 12619
 Caelianus I 22120 sq.

- Caelius Attianus. *vid.* Attianus
 Caelius Felix I 104 28
 Caelius mons I 47 16 sq. 111 3 sq. 245 24. II 124 16 sq.
 Caenofrurium II 176 3
 Caesar, *primus nominis* I 30 5 sqq.
 Caesar dictator, hoc est divus Iulius I 35 26 sq. C. Caesar II 55 24. Caesar I 94 18. 149 12. 153 7. 181 2. 301 4. II 17 13. 62 14. *cf.* C. Iulius
 Caesar, (Aelius). *vid.* AELIUS
 Caesar Octavianus. *vid.* Octavianus
 Caesarea II 101 3
 Caesarea, Arca. *vid.* Arca
 Caesareana familia I 172 25 sq.
 Caesareana tempora II 153 11 sq.
 Caesareanum imperium (*cf.* Caesarianum imperium) II 238 22 sq. 244 5 sq.
 Caesareanum nomen I 170 5 sq. 171 2. 174 3 sq. 180 15. 181 9. 256 16. II 101 3. 212 23 sq.
 Caesarianum imperium (*cf.* Caesareanum imperium) I 141 1 sqq.
 Caesarum familia II 42 11
 Caesoninorum, genus II 132 14
 Caesonius Vectilianus I 89 7 sq.
 Caieta I 42 1. 64 19
 Calabria II 124 1
 Calchedonius. *vid.* Chalcedonius
 Calchis (<*potius Calchedon*>) I 43 31. 44 3
 Caldaeus. *vid.* Chaldaeus
 Calenus I 49 21
 Caligula (*cf.* Gaiana vitia) I 72 26. 91 25. 106 23. 247 29. 248 22
 Caligulae I 223 5. II 181 28
 Callicrates Tyrius II 151 17 sq.
 Calpurnia II 132 13
 Calpurnius I 94 2
 Calpurnius Agricola (<*Sex. Calpurnius Agricola*>) I 54 10
 Calpurnius, Iulius. *vid.* Iulius (<*Calpurnius*>) Orfitus. *vid.* Orfitus
 (<*Calpurnius*>) Piso. *vid.* Piso
 Calva, Venus. *vid.* Venus
 Calvilla, Domitia. *vid.* Domitia
 (<*P.*> Calvisius Tullus I 47 10 sq.
 Camilli II 134 18
 Camillus I 153 3. 167 6
 Camillus Ovinus. *vid.* Ovinus
 Campana, persica I 178 3
 Campania I 11 15. 41 23. 56 11. II 32 24 sq. 123 31. 192 17
 campus Martius. *vid.* Martius
 Camsisoleus II 125 8
 Candidus (<*Ti. Iulius Candidus Marius Celsus*>) cons. a. 105 I 5 11
 Candidus, Vespronius. *vid.* Vespronius
 Caninia (lex) II 194 27 sq.
 Caninius Celer I 48 18. 75 13
 Cannabas II 166 6
 Cannabaudes II 166 6
 Canopus I 27 26
 Canus, Sulpius. *vid.* Sulpius
 Canusini, birri II 247 25
 Canusium I 54 18. 79 8
 Capadoces. *vid.* Cappadoces
 Capelianus, Mauros regens (<*potius legatus Numidia*>) II 17 21; 26 sq. 18 28. 40 24. 41 6; 8; 16; 19
 Capella Antistius I 98 16
 Capito II 210 12; 16
 Capito, Egnatius. *vid.* Egnatius
 Capitolina amphora II 5 15 sq.

Capitolina palmata II 208
1 sq.; 4

Capitolinus, Cornelius. *vid.*
Cornelius

Capitolinus, Iulius. *vid.* Iu-
lius

Capitolinus, Iuppiter Opti-
mus Maximus II 171 6

Capitolium I 739. 1196. 131 15.
141 10. 147 8. 185 11. 234 19.
245 23. 285 22. 296 22. II 32 20.
46 12. 59 17. 63 4; 15. 87 1; 15.
136 5. 174 10. 175 9. 180 27.
193 20 sq. 194 24

Cappadoces (Capadoces)
I 15 5

Cappadoces, equi II 32 21

Cappadocia II 89 11

'Capreae I 102 21

Capua I 54 15. 79 6 sq. 93 25.
134 24

CARACALLUS <(Septimius)
Bassianus = Imp. Caesar M.
Aurelius Antoninus Augustus>.
vita ab Aelio Spartiano
conscripta: I 183-193. —
(I 139 7.) I 144 4 sq. (144 7; 11.)
146 28. (147 10.) 148 21 sq.
(149 1; 5.) 150 25. (151 3.) 151 14.
152 20. 153 16; 29 sq. 154 2;
4 sq.; (154 7;) 154 22. 156 10.
164 6. 174 29. 194 13; 23. 195 26.
196 11; 24. 197 5; 14; (21; 22).
198 1; 11; 23 sq. 199 2; 5; 10;
14; (21;) 27 sq. 200 3. 201 25.
202 7. 203 3; 14. 204 13; 21 sq.;
24; 26. 205 10; 16. 206 4; 16; 25.
207 3; 8; 10 sq.; 19; 28. 208 2;
4; 9 sq.; [14;] 19. 211 24. 214 4;
8. 216 1; 5; 7; 15. 219 7; 13;
17. 222 5. 223 19; 23. 224 6 sq.;
12; 25 sq. 236 13; 14. *243 26.
254 21. 256 4. 257 11. 258 20.
269 25. II 5 22; 31 sq. 27 14;
17. 32 10; 15 sq. *appellatur in*
his vitis: (M.) Aurelius An-

toninus; Antoninus; Anto-
ninus Bassianus; Antoninus
Caracallus; Bassianus; Bas-
sianus Antoninus; Bassianus
Caracallus; Caracallus; Ca-
racallus Antoninus. Caracal-
lus Bassianus.

Carinae II 69 23

CARINUS <Imp. Caesar M.
Aurelius Carinus Aug.>. vita
a Flavio Vopisco con-
scripta: II 243 30-245 26. —
II 221 13. 223 4. 224 20. 233 26.
236 9; 16. 238 11; 15; 20; 22;
23. 240 16; 19. 245 28. 246 13

Carioviscus II 157 20

Carnuntum I 139 17

Carpi II 70 3. 171 32

Carpicus (A) II 172 1

Carpiscus II 172 2 sq.

Carrae I 188 12 sq.; 23. II 49 24.
50 15. 88 22. 90 15

Carreni I 189 1. II 88 23

Carthaginense forum I 431 sq.

Carthaginensis, curia II 200
13 sq.

Carthaginensis populus II 37
29 sq.

Carthaginiensium populus
I 41 2

Carthago (Karthago) I 21 19.
112 8. 202 17. II 14 13 sq. 32 12.
36 10. 41 1. 47 2. 72 17. 209 4.
235 15 sq.

CARUS <Imp. Caesar M. Aure-
lius Carus Aug.> *Marcus
Aurelius <Carus> (Manslius
ualerius cod.) II 236 25. vita
a Flavio Vopisco con-
scripta: II 236 11-240 20. —
II 220 2. 221 12; 23. 223 4.
233 26. 236 7. 240 21. 243 19;
30. 245 27. 246 13. 247 7; 10

Carysteae, columnae II 54
13 sq.

Casius, mons I 15 19 sq.

- Casperius Aemilianus I 146
 10 sq.
 Casperius Agrippinus I 146 9
 Cassiana, defectio I 95 1
 Cassiana severitas et disciplina I 89 9 sq.
 Cassiani I 97 4
 Cassianus motus I 116 23
 Cassiorum familia I 85 3 sq.; 11
 L. Cassius I 96 17
 Cassius, Avidius. *vid.* AVIDIUS CASSIUS
 Cassius Papirius I 177 17; 19
 Castorum, aedes II 15 19. 75 12
 Castriani II 178 6
 Catacannae, *libri H.i* I 17 9
 Catilina (*cf.* Sergius) I 87 14. 180 9. II 226 19
 <Cn.> Catilius Severus I 305 3
 <L.> Catilius Severus I 8 9. 16 20. 25 27. 37 19. 47 13. 48 4 sq.
 Catilius Severus *prius nomen M.i A.i* I 48 3 sqq.
 M. <Porcius> Cato Censorius I 7 17. 17 22. 96 18 sq. 304 24. II 33 17. 202 3 sq.
 Cato <M. Porcius Cato Utiensis> II 62 24
 Catones I 153 4
 Catthi (*vel* Catti) I 54 9; 11. 128 21
 Catulinus, Valerius. *vid.* Valerius
 Catulus I 266 1
 Catulus, Cinna. *vid.* Cinna
 Cauchi I 128 18
 Cecropius (sive Ceronius) II 93 7; 17 sq.; 21
 Cecropius dux II 220 3
 <Ceionia> Fabia *vid.* Fabia
 Ceionii I 171 18. 177 2. 179 11 sq. 180 21
 Ceionius Albinus I 146 9
 Ceionius Albinus II 155 17
 <L.> Ceionius Commodus = L. Aelius Caesar. *vid.* AELIUS
 L. Ceionius Commodus [Verus] = L. Aelius Caesar. *vid.* AELIUS
 <L.> Ceionius Commodus, *Ael.i pater* I 30 17
 L. Ceionius Commodus <= Imp. Caesar L. Aurelius Verus Aug.>. *vid.* VERUS
 <M. Ceionius> Civica <Barbatus>. *vid.* Civica
 Ceionius Iulianus II 223 11 sq.
 Ceionius Postumianus I 173 23
 Ceionius Postumus I 171 22; 29
 Celer Caninius. *vid.* Caninius
 Celer
 Celer Verianus II 107 24. 108 1
 Celerinus, Cuspidius. *vid.* Cuspidius
 Celsa, Nonia. *vid.* Nonia
 Celsinus *amicus Vopisci* II 202 14
 Celsinus consiliarius Diocletiani II 182 27
 Celsinus, Clodius. *vid.* Clodius
 CELSUS tyrannus. *vita a Trebellio Pollione conscripta*: II 126 13—29. — II 139 4
 Celsus <L. Pubilius Celsus> I 6 11. 97
 Celsus (*sub A.o P.o*) I 93 15
 Celsus stipator II 109 18
 Celsus Aelianus II 71 10
 Celsus, Aelius. *vid.* Aelius
 Celsus, Furius. *vid.* Furius
 Celsus, Herennius. *vid.* Herennius
 Celsus, Iuventius. *vid.* Iuventius
 Celsus, Rufius. *vid.* Rufius
 Celtæ II 138 5

- Celtica, auxilia II 86 11
 Celticae, equae II 140 21 sq.
 Censorini II 133 15
 CENSORINUS tyrannus. vi-
 ta a Trebellio Pollione
 conscripta: II 132 27—133
 28. — II 131 23. 132 24
 Centumcellae I 98 25
 Cereius Maecianus II 201 12
 Cerellius Faustinianus
 I 146 15
 Cerellius Iulianus I 146 15 sq.
 Cerellius Macrinus I 146 15
 Ceres I 71 9. II 184 18
 Ceronius II 93 7
 Cerronius Bassus II 172 20
 <C. Cerronius> Papus. *vid.*
 Papus
 Ceryllianus, Fabius. *vid.* Fa-
 bius
 Cesettianus, Aelius. *vid.*
 Aelius
 Chaeronensis, Sextus I 49 2
 Chalcedonius, Apollonius
 I 48 29
 Chalcis. *vid.* Calchis
 Chaldaei I 64 6. 138 25. 147
 29 sq. 229 18
 Chaldaeus I 115 9
 Chatti. *vid.* Catthi
 Chilo. *vid.* Fabius Chilo
 Chilo, Mallius. *vid.* Mallius
 Christiana devotio I 225 12
 Christiani I 149 10. 267 13. 286 1
 287 24. 290 17. 292 11. II 164 15.
 227 5; 14 sq.; 17. 228 3
 Christus I 273 3. 285 23.
 II 227 15; 20
 Cicero, M. Tullius. *vid.* Tul-
 lius
 Ciceroniana, villa I 27 1
 Cilices II 125 7
 Cilicia I 79 15. II 125 21. 181
 11 sq. 236 25 sq.
 Cilo. *vid.* Fabius Chilo; Mal-
 lius Chilo
 Cincius Severus I 146 21
 Cingius Severus I 114 16
 Cinna Catulus I 49 4
 Circesium castrum II 56 4 sq.
 Circius I 34 3
 Civica <M. (Ceionius) Civica
 Barbatus> I 55 7
 Clara Aemilia mater D.i I.i
 I 128 6
 Clara, Didia. *vid.* Didia
 Clarus, Erucius. *vid.* Erucius
 Clarus, Ragonius. *vid.* Rago-
 nius
 Clarus, Septicius. *vid.* Septi-
 cius
 Claudia II 144 2 sq.
 Claudia soror Pr.i II 204 19
 Claudia, frigida I 274 7
 Claudiana, auspicia II 141 1.
 142 6. 162 3
 Claudiana tempora II 161 7
 Claudianae (columnae) II 54
 14 sq.
 Claudianus, Asellius. *vid.*
 Asellius
 Claudii I 224 18
 Claudius <Ti. Claudius Cae-
 sar Augustus Germanicus>
 *I 303 5
 Claudius *tonsor I 231 28
 CLAUDIUS <Imp. Caesar M.
 Aurelius Claudius Aug.>. vi-
 ta a Trebellio Pollione
 conscripta: II 134—148.
 Flavius Claudius II 139 16 sq.
 161 20 sq. Valerius II 148 26.
 (Flavius et Valerius appel-
 latur propter fictam cum Fla-
 vio Valerio Constantio propin-
 quitatem). I 249 20. II 77 18.
 868. 931; 5. 949. 966. 109 11;
 14. 110 1; 4; 29. 111 7. 125 19 sq.
 127 13. 128 7. 130 29. 131 9;
 13 sq.; 24. 150 11. 161 12; 17.
 162 7; 9. 177 13; 13. 14. 180 15.
 181 21; 25. 183 1. 199 1. 204 15.

- 206 23. 207 12; 17. 211 31.
235 30
Claudius *i. e.* Quintillus. *vid.*
Quintillus
Claudius (*Censorinus ioco ap-
pellatus*) II 133 8
Claudius <*Claudius Pompei-
anus*>. *vid.* Claudius Pom-
peianus
Claudius Arabianus I 146 17 sq.
Claudius Eusthenius II 246
8 sq.
Claudius Iulianus II 71 3
<*Claudius*> Livianus. *vid.*
Livianus
Claudius Lucanus I 105 1 sq.
Claudius Maximus I 493 sq.
<*Ti.*> Claudius Pompeianus
I 65 25. 93 19. 94 25; 30. 103 4.
116 8. 118 16 sq. 134 25. 186 1
Claudius Pompeianus <*Quin-
titanus*> I 101 2; 7
<*Claudius*> Pompeianus, *M. i.*
A. i. nepos I 185 26
Claudius Quintillus. *vid.* Quin-
tillus
Claudius Rufus I 146 4
Claudius Sapiianus II 201 12
Claudius Severus I 49 5
<*Cn.*> Claudius Severus Ara-
bianus. *vid.* Severus
Claudius Sulpicianus I 146
9 sq.
Claudius Venacus I 305 2
Cleander <*M. Aurelius Clean-
der*> I 103 18; 22 sq.; 24; 30.
104 1; 9; 13; 19. 112 3
Cleodamus II 92 8
Cleopatra II 126 1. 170 10
Cleopatra (*intellegitur Zeno-
bia*) II 209 18
Cleopatrae II 127 6
Cleopatrana stirps II 134 8
Cleopatrana (vasa) II 129 10
Cleopatrani uniones II 132 18
Clodia, via I 80 31
Clodiana, factio I 179 30 sq.
Clodius II 226 18
CLODIUS ALBINUS <*Imp.*
Caesar D. Clodius Septimius
Albinus Aug.>. vita a Iu-
lio Capitolino con-
scripta: I 169–182. — I 141
1. 143 31. 144 1; 3; 17; 20; 25;
26. 145 1; 3; 6; 10; 20; 22.
158 1. 160 25. 161 23. 163 25 sq.;
30. 164 23. 252 2. II 222 10
Clodius Balbinus. *vid.* BAL-
BINUS
Clodius Celsinus I 144 24
Clodius Rufinus I 146 12
*Cobotes. *vid.* Sicobotes
Cocceius Nerva. *vid.* Nerva
Cocceius Verus I 146 11
Coedes I 82 3
Coelius <*Antipater*> I 17 23
<*Comazon*> I 231 26, *cf. adn.*
Commagenae II 141 5
Commodi I 257 20. II 191 10
Commodiae, nonae I 108 22
Commodiana (Roma) I 105 27
Commodiana Alexandria to-
gata (*Carthago*) I 112 8 sq.
Commodiana, colonia (Roma)
I 105 21 sq.
Commodiana, domus Pala-
tina I 108 24
Commodiana Herculea (*clas-
sis Africana*) I 112 9 sq.
Commodiani horti I 162 11
Commodiani ministri I 125 16
[Commodianum] imperium
I 141 2 sq.
Commodianum, saeculum
I 109 29 sq.
Commodianus Herculeus (fla-
men) I 112 18
Commodianus (p. R.) I 110 21
Commodianus (senatus)
I 105 29
Commodus (Ceionius Com-
modus = *Ael?*) I 48 27

L. Commodus. *vid.* VERUS
COMMODUS ANTONINUS
 <L. Aurelius Commodus =
Imp. Caesar M. (Aurelius)
Commodus Antonius Aug.
vel Imp. Caesar L. Aelius
Aurelius Commodus Aug.>.
 vita ab Aelio Lampri-
 dio conscripta: I 98–114.
 — I 61 8. (61 12.) 62 11. 63 17;
 30 sq. 64 10; 17. 67 26. 71 15;
 (71 21; 30. 72 3.) 72 3 sq. (72 24.)
 82 6. 93 18. 95 28; 30. 96 5.
 117 9; 15; { 17 }. 118 1; 3; 5; 10;
 18; 23; 26; 30. 119 2; 12; 19;
 20; 28 sq. 120 6; 23; 27; 30 sq.
 121 9; 10. 122 7; 28. 125 13.
 129 2; 27 sq. 130 17. 131 26.
 132 29. 138 27; 29. 139 14. 144 27;
 29. 145 25. 146 23. 151 17. 153 15.
 157 20; 21; 23. 159 10. 160 13;
 18. 162 12; 13; 24. 166 3. 169 20.
 170 1; 21. 171 2. 173 27. 174 3;
 6; 10; 11. 180 13; 15. 181 3; 9;
 14; 15; 19; 23; 26. 187 10. 191 18.
 203 3; 26. 207 17. 211 23 sq.
 219 5; 23 sq.; 27; 28. 256 5.
 257 12. 258 18. II 235 25. *ap-*
pellatur Aurelius Commodus
 [Severus] I 181 26
 Commodus (V) I 219 3. *vid.*
 VERUS
 Commodus, Ceionius (*Ael.*)
vid. AELIUS
 Commodus, Ceionius, *pater*
Ael. I 30 17
 Commodus, mensis I 107 27
cf. Commodiae, nonae
 Conca II 130 9
 Concordia II 212 19
 Concordiae, aedes I 255 11.
 II 57 6. 211 11 sq.
 Concordiae, templum I 118 16
 Condianus, Quintilius. *vid.*
 Sextus
 Constantii I 224 18

Constantina, soror *Cl.* II 144 5
 Constantinus (Augustus)
 I 171 19. 194 3. 224 17. 248 18.
 (249 26.) 302 18. II 3 3. (30 3.)
 56 16
 Constantius (Caesar) I 29
 24 sq. II 86 10. 93 5. 134 4.
 135 24. 141 2; 22. 144 4. 183 2.
 220 2. 245 11. 246 1
 Consul vel Consulens, Iup-
 piter II 224 19 sq.
 †contum II 83 23 *cf. adn., vid.*
 Astacon
 Copte II 216 2; 14
 Cordius (auriga) I 226 30. 231
 27. 234 4
 Corduenus. *vid.* Aelius
 Cordus I 174 23. 177 25. II 5 17.
 7 24. 25 23. 26 28. 28 1. 32 24.
 43 24. 44 28. 49 10. 54 3. 55 25.
 60 13. 66 7. Aelius Cor-
 dus. I 173 18. II 12 19. Iu-
 nius Cordus I 201 13. II 24 15.
 38 12. 40 17. 42 8. 44 26. 45 22.
 59 31. 60 10. Iunius II 33 19
 Cordus, Valerius I 252 29
 Corfulenus, Statilius. *vid.*
 Statilius
 Corinthii II 200 29
 Corinthus I 79 13
 Coriolanus, Marcius. *vid.* Mar-
 cius
 Cornelia Salonina. *vid.* Salo-
 nina
 Cornelianus, Atidius. *vid.*
 Atidius
 Cornelianus, Aurunculeius.
vid. Aurunculeius
 Cornelius <Scipio> I 242 16 sq.
 Cornelius, Balbus — Theo-
 phanes. *vid.* Balbus
 Cornelius Balbus I 160 4
 Cornelius Capitolinus II 116 22
 Cornelius Dolabella <Ser. Cor-
 nelius Dolabella Petronianus>
 cons. a. 86. I 36 17

<M.> Cornelius Fronto
 I 48 19; 20. 75 14
 <Cornelius Laelianus, C. Ulpius>. *vid.* LOLLIANUS
 Cornelius Macer II 115 9 sq.
 <Cornelius> Palma. *vid.* Palma
 Cornelius Repentinus, *gener*
D.i I.i (I 129 16). I 130 14.
 135 2 sq.
 <Sex. Cornelius> Repentinus
vid. Fabius Repentinus
 Cornelius (Scipio) I 242 16 sq.
 Cornelius Tacitus. *vid.* Tacitus
 Cornelius Victorinus <potius
 Furius Victorinus> I 42 17 sq.
cf. Furius Victorinus
 Cornicula, Annius. *vid.* Annius
 Cornificia, Annia. *vid.* Annia
 <Cornificia?> *filia M.i A.i*
 I 70 16. *soror C.i* I 104 26 sq.
 Cornificia I 126 5
 Cornificius, Velius — Gordianus.
vid. Velius
 Corvini II 155 29
 Costoboci I 67 1 sq.
 Cotiaensis (Alexander) I 48 16
 Cottiae, Alpes *vid.* Alpes
 Crassus Frugi. *vid.* Frugi
 Crassus, Sulpicius. *vid.* Sulpicius
 Creta II 143 5
 Cretici, sagittarii II 147 14
 Crinitus, Ulpius. *vid.* Ulpius
 <Crispina Augusta> *C.i uxor*
 I 71 21. 102 24
 Crispinus II 19 22. 66 1
 Crispinus, Tullius. *vid.* Tullius
 Crispus, *frater Cl.i* II 144
 2; 23
 Crispus, Sallustius *vid.* Sallustius
 Crispus
 Crotoniates II 8 4

Ctesifon I 148 13. II 50 17. 89 2.
 90 16. 115 28. 127 28. 238 28.
 239 25
 Cumanus, Apollo I 172 16 sq.
 Cupidines I 33 25
 Cures (*in versu Vergiliano*)
 I 4 22
 Curius Fortunatianus II 60 12
 Cuspидius Celerinus II 23 11
 Cyclopea II 87 10. 247 1
 Cyclops II 9 4. 65 9. 225 1
 Cyprea, acus II 145 19
 Cypria, accubitalia II 146 1 sq.
 Cypria, mantelia II 158 18
 Cypriaci tauri II 32 4
 Cyprus II 143 5
 CYRIADES tyrannus <vel
 Mareades>. *vita a Trebellio*
Pollione conscripta:
 II 100 20—101 12
 Cyriades, *tyranni pater*
 II 100 21. (101 5)
 Cyrillus, Tatus *vid.* Tatus
 *Cyrrus I 70 7
 Cyzicus I 38 2. 143 4; 9. 161 18.
 II 92 13

D

Daci I 39 31 sq. 109 17
 Daci exercitus II 146 23
 Dacia I 9 1; 12. 109 18. 116 6;
 24. 187 7
 Dacia Aureliana II 178 27
 Dacia ripensis II 150 26
 Dacia Transdanuvina II 178
 23 sq.
 Dacia gens II 109 19
 Dacica, expeditio I 5 17
 Dacicum, bellum I 5 7 sq.
 Dacisci II 178 6
 Dacisciani, milites II 147 24 sq.
 Dafne. *vid.* Daphne
 Dafnis. *vid.* Daphnis
 †Dagellius Fuscus. *vid.* *Arel-
 lius Fuscus
 Dalmatae I 121 13. II 93 8; 21

Dalmatae, equites I 173 24.
II 142 28

Dalmatae exercitus II 146
22 sq.

Dalmatenses, singillones
II 148 11 sq.

Dalmatia I 66 16. 128 22. II 113
28 sq. 245 12

Danuvius (Danubius) I 66 24.
88 11. 116 23. II 166 7. 205 28

Daphne (Dafne) I 54 22 sq.
79 25. 89 25. 295 1. II 168 13

Daphnis (Dafnis) I 89 6. II 118 1

Dardana, gens II 144 3

Dardania I 66 16

Dardanica, clamys II 148 12

Dardania, regio II 147 12

Dardanus (Cl.) II 143 2

Dardanus (rex) II 143 2 sq.

Dasummius I 47 20

Decibalus <Decebalus> II 109
9 sq.

Decii (Augusti) cons. a. 251.
II 75 11. — II 75 14. 181 30

Decius <Imp. Caesar C. Mes-
sius Quintus Traianus Decius

Aug.> II 75 19; 33. 76 20. 144 18
147 5

Decrianus I 21 3 sq.

Delficus Apollo I 163 23

Demosthenes I 153 5 sq. 301 4

Dexippus <P. Herennius De-
xippus> II 92 5. — citatur

(cf. *F Gr Hist ed. F. Jacoby*
100) I 290 11; (15). II 28 12;
(16). 29 1. 30 18. 36 12. 43 25.
46 17. 57 11 sq. 69 12. 70 5; 6;
14. 131 28. 143 23

Dexter, Domitius. *vid.* Do-
mitius

Diadematus I 217 8; 10

DIADUMENUS, ANTONI-
NUS <M. Opellius Diadume-
nianus> vita ab Aelio
Lampridio conscripta:
I 214—222. — I 190 15. 202

13 sq. 203 4; 12 sq. 204 19. 205
9 sq.; 24. 206 11. 207 9. 209

4; 7. 211 11. 212 15. 223 16.
224 24. 229 4. 257 14. 258 19.

(II 5 31). Antoninus I 205 10;
25. 206 12. 207 9. 212 15; 16.
229 4

Diadumenus, *Dd.i avus ma-
ternus* I 217 8 sq.

Diana Laodicia I 228 4; 6

Diabolenus <*potius lavole-
nus* = C. Octavius Tadius

Tossianus L. lavolenus
Priscus> I 45 13

Didia Clara I 130 10; (12). (131
13). (135 9); (13)

DIDIUS IULIANUS <Imp.
Caesar M. Didius Severus

Julianus Aug.> vita ab Ae-
lio Spartiano conscrip-
ta: I 128—135. — I 126 17;

18; 21; 28. 136 3. 137 7. 139 15;
24. 140 3; 11; 13; 17; 27. 141 19.

142 11. 149 20. 157 23 sq. 158 5;
10; 14; 17 sq.; 25; 29; 30. 169 4.

181 21. 182 9 sq. 203 9. 218 24.
252 4

Didius, Petronius — Severus.
vid. Petronius

Didius Proculus I 128 7

Dido II 125 30. 127 9

Diocletianae, thermae II 121
3 sq. 203 6

Diocletianus (Augustus) I 29
3; 5. 65 2. 84 3. 87 6. 152 24 sq.

164 13. 213 15. 249 24. II 131
14 sq. 141 25. 171 14 sq. 181 16.

182 6; 14; 15; 21; 22; 26 sq. 203 1.
220 2. 233 27. 240 20. 241 26.

242 15; 16. 243 2; 4; 5; 8 sq.; 10;
12; 13; 19 sq.; 24. 245 20; 21; 28.

246 9; 23. 247 6; 11

Diogenetus <*potius Diogne-
tus*> I 50 16

Dolabella, Cornelius. *vid.*
Cornelius

Domitia Calvilla <potius Domitia Lucilla minor> mater M.i A.i I 47 10
 Domitia Lucilla, mater M.i A.i I 128 11. Lucilla I 52 17. (I 48 26). (128 13)
 Domitia Paulina, mater H.i I 38 sq.
 <Domitia> Paulina. vid. Paulina
 Domitiae, horti I 39 17. II 185 18 sq.
 Domitiani I 180 19. II 234 15
 Domitianus (Augustus) Fl. Domitianus cons. a. 86 I 36 16 sq. — I 43. 21 17. 72 27. 86 20. 113 23. 164 21. 303 4. II 113 14. 136 11. 235 23
 Domitianus, dux Aureoli II 81 12. 113 12. 114 9
 Domitilla II 113 14 sq.
 <C.> Domitius Dexter I 142 21 (Domitius) Ulpianus I 163 4. 235 1; 5; 8. 263 3. 270 16 sq.; 19. 271 8. 274 24 sq.; 26. 276 20 sq. 291 25. 304 15. 304 24 sq.
 Druentianus <Ti. Claudius Dryantianus Antoninus> gener A.i C.i I 92 16. (94 5). (95 10). (96 13). cf Druncianus
 Druncianus I 71 4. cf Druentianus
 Dryades, Gallicanae II 182 29 sq. 183 4
 Dryas II 243 7; 11; 15; 26
 Dryas, mulier I 299 21
 †Dulius Silanus I 104 24

E

Eboracum I 151 11
 Eclectus I 82 4; 5. 110 14. 118 6; 9. 124 20
 Edessa I 188 12; 24
 Efesus. vid. Ephesus
 Egnatius Capito I 101 28 sq.

Egnatuleius Honoratus I 146 12
 Eleates (Zenon) II 151 9
 Eleusinia sacra I 14 20. 264 16
 Emesa (Emessa) II 168 17; 23
 Emisena urbs I 208 8
 Emiseni II 82 1
 Emona. vid. Hemona
 Encolpius I 263 22. 289 29
 Ennius I 17 22. — citatur (I 89 13): II 139 14
 Ephesia, Luna II 85 10 sq.
 Ephesus (Efesus) I 79 29 sq.
 Epictetus I 18 7
 Epirus II 92 16
 <Sex.> Erucius Clarus cons. a. 146 I 136 8
 Erucius Clarus <C. Iulius Erucius Clarus> cons. a. 193 I 127 12. — 146 11
 Eruli II 138 6
 Esquiliarum mons II 96 4
 <C. Esuvius> Tetricus. vid. TETRICUS
 Etruria I 20 10. 30 20. 38 6; 8. 74 24 sq. II 32 25. 124 1. 184 25
 Eudaemon I 16 15
 Eudaemones, Arabes. vid. f abes
 Euergetes, Ptolomaeus. vid. Ptolomaeus
 Euforio I 48 12
 Eufrates I 7 16. 79 28
 Euganius II 24 10
 *Eupator (curator cod.) <Ti. Iulius Eupator> I 43 17
 Euphorio. vid. Euforio
 Euphrates. vid. Eufrates
 Europa II 161 25. 171 31. 173 11; 13
 Europenses exercitus II 213 10 sq.
 Europenses, res II 172 10
 Euripianus, Larcus. vid. Larcus
 Eusthenius, Claudius. vid. Claudius

Eutropius II 144 3
Eutychius Proculus I 48 17; 21
Euxinus II 92 6
Exomitae. *vid.* Axomitae
Exsuperatoriae, kalendae
I 108 20
Exsuperatorius (*mensis*) I 108 1

F
(*cf. Ph*)

Fabia <Ceionia Fabia> Ael. i
filia, soror V. i I 73 23. 83 2;
5. 123 5. (I 50 4). (I 55 8)
Fabia Orestilla II 42 10
Fabianus, arcus II 97 2
Fabianus, Masticus. *vid.*
Masticus
Fabillus II 23 3
Fabius I 242 16. *cf.* Gurges
Fabius
Fabius Ceryllianus II 236
15 sq.
Fabius Chilo (Cilo) <L. Fa-
bius Cilo Septiminus Cati-
nius Acilianus Lepidus Ful-
cinianus> I 114 13. 185 13.
186 18; 20
Fabius Cilo. *vid.* Fabius Chilo
Fabius, Gurges. *vid.* Fabius
et Gurges
Fabius Marcellinus I 289 26 sq.
II 203 28 sq.
Fabius Paulinus I 146 7 sq.
Fabius Pomponianus II 126 18
Fabius Repentinus <potius
Sex. Cornelius Repentinus>
I 42 17; 18
Fabius Sabinus I 304 23
Fabius Sossianus II 223 12
Fadilla. *vid.* Arria Fadilla et
<Arria> Fadilla
Fadilla, Iulia. *vid.* Iulia
Fadilla, Iunia. *vid.* Iunia
Fago (fago *malim*) II 186 15
Falaris. *vid.* Phalaris

Falco <Q. Sosius Falco> cons.
a. 193 I 127 12. — I 118 28.
123 3; 10; 11; 12; 22
Faltonius, Maecius — Nico-
machus. *vid.* Maecius
Faltonius (falconius *cod.*) Pro-
bus II 179 19
Farasmanes. *vid.* Pharas-
manes
Farus. *vid.* Pharus
Faustina. *vid.* Annia Faustina
Faustina Annia <Annia Fun-
dania Faustina> I 105 3
Faustina, Maecia. *vid.* Maecia
Faustina, Rupilia. *vid.* Ru-
pilia
Faustina, Vitrasia. *vid.*
Vitrasia
Faustinianae, puellae I 41
29 sq. 70 22. 297 14 sq.
Faustinianus cons. a. 262
II 84 9
Faustinianus, Cerellius. *vid.*
Cerellius
<Faustinopolis>. *vid.* Halala
*Faustinus praetor *temere*
coni. edd. I 199 11
Faustinus, mensis I 43 28
Faustus, Papius. *vid.* Papius
Faventia I 97 sq. 30 20. 74 25
Favorinus I 16 29. 18 11
Feliciones II 48 17
Felicissimus II 177 25. 178 3
Felix (C) I 105 9; 11
Felix (OM) I 207 7. 209 19
Felix, Caelius. *vid.* Caelius
Felix, legio tertia II 157 18.
206 14 sq.
Festivus, Aurelius. *vid.*
Aurelius
Festus I 204 5
Festus, Pescennius. *vid.*
Pescennius
Filemon. *vid.* Philemon
Filippi. *vid.* Philippi
Firmi, tres II 224 1 sq.

- FIRMUS tyrannus. *vita a Flavio Vopisco conscripta*: II 223 30—226 23.
— II 173 14. 221 20. 223 5; 9; 25; 29
Firmus praefectus Aegypti II 224 2
Firmus dux II 224 2sq.
Flaccinus, Valerius. *vid.* Valerius
Flaccus Persius <A. Persius Flaccus> I 286 24
Flaminia II 32 25. 124 2
Flaminia, porticus II 96 9
Flavia Titiana, *uxor P.is* I 119 5. (120 4). (126 2)
Flaviae, gentes II 133 18. 136 10
<Flavius> Antiochianus. *vid.* Atticianus
<Flavius> Aper. *vid.* Aper
Flavius Arabianus II 184 10. 184 19
Flavius Claudius (*perperam de Cl.o*) II 139 16sq.
Flavius Domitianus. *vid.* Domitianus
<T.> Flavius Genialis I 130 1. 135 2
Flavius Iuvenalis I 140 26. 195 23; 25. 197 13
<Flavius> Severus. *vid.* Severus
<T.> Flavius Sulpicianus I 126 2. 129 15; 23; 30. 130 4; 15
Flavius Titus. *vid.* Titus
Flavius Vespasianus. *vid.* Vespasianus
Flavius Vopiscus. *vid.* Vopiscus
Flegon. *vid.* Phlegon
Floralia sacra I 227 5
FLORIANUS <Imp. Caesar M. Annii Florianus Aug.> *vita a Flavio Vopisco conscripta*: II 197—201. — II 193 33. 196 27. 202 23. 209 23. 210 20sq. 211 3. 213 8; 11. 223 2
Florianus, *Publicius I 129 18
Florus poeta <P. Annii Florus?> I 17 11; 17
Foenices. *vid.* Phoenices
M. Fonteius II 223 8
Formiae I 93 24
Formianum I 93 24; 27. 94 13
Fortuna II 110 16
Fortuna aurea I 45 25. 52 33.
F. regia I 156 4; 9. Fortunae, *vis quaedam* (Nemesis) II 63 21sq.
Fortunatianus, Curius. *vid.* Curius
Franci II 87 19. 153 25. 154 1. 174 21. 197 26. 212 5. 231 25; 27
Francica, auxilia II 86 11sq.
Francicus (Pr.) II 211 22
Frontinus, Iulius. *vid.* Iulius
Fronto, Cornelius. *vid.* Cornelius
Frugi (Piso tyrannus dictus) II 120 13
Frugi Crassus I 7 27; 28
Frugi Piso. *vid.* Piso
Fucinus lacus I 24 1
Fulvia Pia, *mater S.i* I 136 6. (146 30)
Fulvius <Plautianus> I 161 2. *vid.* Plautianus
Fulvius, L. *vid.* Bruttius Praesens
Fulvius Asprianus II 245 16sq.
Fulvius Boius II 159 8
<Fulvius> Macrianus. *vid.* MACRIANUS
<Fulvius> Quietus. *vid.* QUIETUS
Fulvius Pius I 136 7
Fulvius Plautianus. *vid.* Plautianus
Fulvius Sabinus II 162 31
Fulvus, Aurelius. *vid.* Aurelius

Fulvus, Aurelius Boionius.
vid. ANTONINUS PIUS
 Fundanus, Hercules II 199 21
 Furius Celsus I 297 18
 <C. Furius Timesitheus>. *vid.*
 Misitheus
 Furius Placidus II 160 28
 Furius Victorinus. *vid.* Cor-
 nelius Victorinus
 Furius Victorinus I 60 5sq.
 Fuscianus, Seius cons. a. 188
 I 108 27. — I 49 20. 117 27
 Fuscus (*i. e.* PN) I 163 28; 29
 Fuscus <Pedanius> I 24 9
 Fuscus, Allius. *vid.* Allius
 Fuscus, Annius. *vid.* Annius
 Fuscus, Arellius. *vid.* Arellius
 Fuscus, Dagellius. *vid.*
 *Arellius

G

Gabalus (*i. e.* Hel.) I 251 8
 Gabinus (*Ciceronis oratio
 contra Gabinium*) II 122
 14 sq.
 Gades I 3 9
 Gaiana (*i. e.* Caligulae), vitia
 I 77 8sq.
 Galatia II 62 6. 118 21
 Galba (*Augustus*) I 91 27.
 II 143 22
 Galeria Faustina. *vid.* Annia
 Faustina
 Galerius II 141 26. 245 29. *cf.*
 Maximianus, Caesar
 <M. Galerius Aurelius Anto-
 ninus> A.i P.i filius minor
 (I 36 13)
 Galla (mater) II 232 4
 Galli I 138 20. 145 13. 169 9.
 II 73 11. 83 6; 14. 84 25. 101 21;
 26. 102 5; 8; 11; 25. 103 8. 173
 23. 217 13. 226 30. 231 21
 Galli (*Matris deum sacer-
 dotes*) I 227 25
 Galli, auxiliares II 204 32sq.

Gallia (*cf.* Galliae) I 13 26sq.
 66 26. 143 32. 144 19. 158 1.
 162 9. 169 6. 172 22. 173 27.
 175 27sq. 180 24. 186 32. 187 1.
 298 20; 30. 301 18. II 8 14; 23.
 74 11. 85 20. 101 16. 102 9.
 103 4; 5sq.; 15; 22. 113 25. 123
 15. 153 26. 175 1. 214 14; 26.
 217 4. 243 5
 Gallia, braccata II 217 5
 Gallia Transalpina I 36 4
 Galliae (*cf.* Gallia) I 11 25.
 145 17sq. 159 8; 18. II 62 7.
 83 16. 101 27. 104 25. 118 11.
 123 26. 139 6. 155 30. 173 19sq.
 175 28. 180 17. 213 13; 16sq.;
 20. 214 25. 229 3. 238 11; 16.
 244 4. 246 3
 Gallica, pallia II 205 15
 Gallicae, brabae II 174 29sq.
 Gallicana, legio sexta II
 153 25
 Gallicana rura II 214 31
 Gallicanae Dryades II 182
 19sq.
 Gallicanae mentes I 298 26
 Gallicanae, partes II 126 14
 Gallicani (exercitus) I 139
 21 sq.
 Gallicani populi II 102 1sq.
 Gallicanum bellum II 235 10
 Gallicanum imperium II 238
 17 sq.
 Gallicanus consularis II 18 23.
 46 13
 Gallicanus, Moesius. *vid.*
 Moesius
 Gallicanus, Mulvius. *vid.*
 Mulvius
 Gallicanus, Turdulus. *vid.*
 Turdulus
 Gallicanus, Vulcaci. *vid.*
 Vulcaci
 Gallicus sermo I 299 22
 Gallicus, terror II 202, 19sq.
 Galliena II 126 23

GALLIENI DUO <Imp. Caesar P. Licinius Egnatius Gallienus Aug. eiusque filius P. Licinius Cornelius Valerianus Caesar> vita a Trebellio Pollione conscripta: II 79-99. — *Gallienus pater*: I 171 20. II 77 5; 21; 24. 101 5; 8; 18. 101 16; 21; 28; 30; 31. 103 5sq.; 22. 104 7; 11. 106 19. 107 2; 14; 23sq.; 27. (108 6sq.). 108 12; 16; 19. 109 8; 12; 17. 110 3; (14); 17; 21; 23; 26. 111 1; 25sq. 112 1; 23; 29. 113 3; 6. 114 19. 115 32; 33. 117 28. 119 11; 17. 120 2; 28. 121 24. 122 6; 10; 26; 28. 124 24. 125 7sq.; 11. 126 15; 23sq.; 27. 127 3; 11. 128 6. 129 21sq. 130 12. 131 5sq. 134 10; 14. 137 11; 17. 139 1; 4sq. 140 6; 9. 147 18. 155 2. 158 5. 161 10. 162 21. 165 23. 180 15. 204 22; 28. 206 22; 26; 27. 207 3; 7. 222 18sq. 229 27. 234 19. 235 29
Gallienus, avus Salonini Gallieni II 96 27
Gallus (in versu Vergiliano) I 172 21. — II 226 24
Gallienus Saloninus. vid.
 GALLIENI DUO et Saloninus
 †Gallo favente I 4 16
Gallonius Avitus II 233 8
Gallus Antipater II 137 21sq.
Gallus, Antoninus. vid. Antoninus
Gargilius I 279 14
Gargilius Martialis II 203 29
Gaudianus II 48 24
Gaudiosus II 220 4
 <M.> *Gavius Maximus* I 42 13sq.
Gellia (in Martialis epigrammate) I 280 4; 6; 8; 9
Gellius I 221 26

Gellius 'historicus' citatur (III 7 19); II 202 4
Geminus comoedus I 48 13
Geminus libertus I 60 20. 81 27
Genialis, Flavius. vid. Flavius
Gentianus, Lollianus. vid. Lollianus
Gentianus, Terentius. vid. Terentius
Georgica I 178 17
Germani I 14 15. 39 31. 62 4. 66 17; 18. 187 12. 294 6. {296 19}. 298 20. 300 7. II 10 19. 11 25. 12 6; 15. 21 22; 24sq. 56 10. 61 10. 67 20sq.; 23. 68 1; 5; 6; 15; 20. 103 18; 28. 104 12. 174 22. 189 8. 212 6. 213 15. 217 10; 18. 218 14. 231 21sq. 232 22
Germania I 11 26. 54 9. 108 17. 109 18. 116 3. 128 16; 18. 139 11. 300 20. II 11 21. 12 4; 11sq. 13 8. 39 32. 106 23. 214 6; 17. 215 5
Germania inferior I 128 23
Germania superior I 4 8
Germania Transrenana II 11 28
Germanica, classis I 116 2sq.
Germanica, iuga II 214 31
Germanicae gentes II 102 2sq.
Germanicae legiones I 139 14
Germanici exercitus I 139 2sq.
Germaniciani exercitus I 169 9sq.
Germanicum bellum I 59 2. 65 23. 66 19. 67 16. 82 7. 99 20. 298 17. 301 24. II 8 20sq.
Germanicus (MA) I 58 20
Germanicus (C) I 108 14
Germanicus (Cc.) I 187 12sq. 188 10. 192 7
Germanicus, exercitus I 139 1sq.

Gessaces, mons II 92 20

GETA, ANTONINUS <Imp. Caesar P. Septimius Geta Aug.> vita ab Aelio Spartiano conscripta: I 194-200. — I 144 9. 147 9. 148 23. 151 14. 152 21 (153 17). 153 20. 154 20. [183 4]. 183 5. (184 13). (184 16). (184 19). 184 22; 26. (185 3). (185 6). 185 14; 18. (186 13). 186 14. (186 28). 189 19. (189 21). (190 3). 190 8. (191 5). 192 11; 14; 31 sq. 203 3. 219 11 sq. II 4 7

Geta <P. Septimius Geta> S.i pater I 136 4. (146 30). 195 1 sq.

Geta <P. Septimius Geta> S.i frater I 142 26. 144 5 sq. 147 13 sq. 195 1 sq.

Getae I 192 12. II 5 28

Getica, nex I 199 8

Getici populi II 215 14

Geticus (Cc.) I 192 11. 199 13

Gigas II 9 6

Gillo II 186 12

Gipidae <potius Gepidae> II 216 20

Gipides II 138 5

Girbitana, purpura II 145 28

Gordiana, Ulpia. vid. Ulpia.

GORDIANI TRES <Imp. Caesar M. Antonius Gordianus Sempronianus Romanus Africanus Aug. (I.) Imp. Caesar M. Antonius Gordianus Sempronianus Romanus Africanus Aug. (II.) Imp. Caesar M. Antonius Gordianus Aug. (III.)> vita a Iulio Capitolino conscripta: II 30-56. — Gordiani I 171 20. 203 5 sq. 218 25. 236 19. 249 8. II 15 4. 16 7. 17 5. 18 10. 21 12; 16 sq. 22 29. 23 13. 28 13. 57 5; 13; 23. 59 28 sq. 69 14.

70 17. — Gordianus I. I 304 25 sq. II 13 26. 14 3; 9; 18. 15 9; 21; 27. 16 8 sq.; 9; 10. 17 5; 10 sq.; 21; 27. 18 15; 28. 57 3. 59 22 sq.; 30. 60 1. 63 11. (64 12). — Gordianus II. (II 14 10; 12). 14 18. 15 12. (17 23; 24). (18 28). (57 3). (59 23). 60 2. (64 13). — Gordianus III. (II 16 8 sq.; 9; 10). 16 11. (18 15). 19 1. 21 11. 22 9; 16. 23 6; 10; 14. 24 27 sq. 59 21 sq. 63 9; (11). 64 8. 67 4 sq.; 21. 68 17. 69 16 sq. 70 18

Gordianus, Aelius I 304 25

Gordianus, Aurelius II 180 3 sq.

Gordianus, Maecius II 52 23

Gordianus, Velius Cornificius. vid. Velius

Gothi I 192 12. II 5 27. 56 8. 85 1; 2; 8; 10. 87 18. 92 12; 18. 99 6. 104 1. 137 30. 139 31 sq. 141 2. 159 10. 161 24. 166 5. 174 9; 21; 26. 212 8. 233 3. cf. Gothus

Gothia II 3 17

Gothica, bella II 127 13

Gothica, gens II 233 2

Gothicae expeditiones II 128 8 sq.

Gothicae, optimates II 233 9

Gothicum, bellum II 134 12. 136 12. 143 8

Gothicus I 199 13. II 172 5 (A). 211 22 (Pr.)

Gothus II 140 18

Gothus servus II 140 19

Gracchorum genus II 30 23

Gracchus, Nonius. vid. Nonius

Graecanici milites I 89 18 sq.

Graecanicae, clamydes I 121 14

Graeca I 231 19. II 3 9

Graeca, epigrammata II 23 30 sq.

Graeca, epistola II 49 2sq.
 (170 19)
 Graeca, facundia I 271 17
 Graeca historia II 30 18. 36 12
 Graeca lectio I 273 20sq.
 Graeca luxuria II 117 4sq.
 Graeca studia I 3 17
 Graecae litterae I 136 10. 172 7.
 II 23 28. 56 6sq. 89 22sq. 171
 26sq.
 Graecae munditiae II 26 4
 Graece I 164 9. 212 25. 264 25;
 27. II 100 13. 129 12; 17. 242 20
 Graeci I 15 28. 178 1. 189 5.
 293 24. II 65 23. 69 12. 151 18
 Graeci artifices II 247 1
 Graeci (*scil.* grammatici) I 75
 11sq.
 Graeci (historici) II 161 11
 Graeci libri II 150 4. 168 6.
 223 15sq.
 Graeci, oratores I 48 17sq.
 Graeci, poetae II 90 1
 Graeci rhetores vel poetae
 I 277 9sq.
 Graeci scriptores I 180 1.
 Graeci (*scil.* scriptores) I 249
 14. II 29 1. 70 10. 72 24. 149 14
 150 8. 192 23. 204 17. 223 30sq.
 Graeci versus I 261 17sq. 280
 19. II 9 30. 24 1
 Graeci (*scil.* versus) I 27 12.
 210 2
 Graecia I 142 29. 161 11. II 61
 8. 139 20sq.
 Graecostadium I 42 1sq.
 Graeculus (*H*) I 3 18
 Graecum I 210 10. 212 24.
 II 170 18
 Graecum, epigramma I 167
 5sq. II 114 4
 Graecum, fenum I 238 21
 Graecus I 220 5
 Graecus auctor II 30 19
 Graecus grammaticus I 115
 12. 253 1sq.

Graecus (grammaticus) I 48 15
 Graecus liber II 160 20
 Graecus litterator I 98 15
 Graecus magister II 23 30
 Graecus poeta I 209 21
 Graecus rhetor II 24 10
 Graecus scriptor I 215 22sq.
 II 13 11sq. 69 3sq.
 Graecus versus I 163 27. 164 4
 Graius poeta (*in versu*) I 210 4
 Granianus, Iulius. *vid.* Iulius
 Gratus II 147 24
 Grauthungi II 216 21. *cf.* Gru-
 tungi
 Grutungi II 138 4sq. *cf.* Grau-
 thungi
 Gurgis Fabius I 242 15. *cf.*
 Fabius
 Gyges II 96 *adn.*

H

Hababa II 3 19
 Hadria I 34. 20 12sq.
 Hadriani II 192 2
 Hadrianopolis I 21 18. *cf.*
 Oresta
 Hadrianotherae I 22 8
 HADRIANUS <*P. Aelius*
Hadrianus = *Imp. Caesar*
Traianus Hadrianus Aug.>
 vita ab Aelio Spar-
 tiano conscripta: I 3
 -28. - I 29 8; 14; 18. 30 15; 16;
 26. 31 5; 12; 15; 15sq.; 21; 29sq.
 32 4; 14; 22; 24; 26sq. 33 7. 34
 17; 23; 27. 35 3; 6; 16sq. 37 10;
 11; 13; 21; 24. 38 9sq.; 14sq.;
 15sq.; 19; 22; 26; 28; 29. 39 1;
 4; 11; 16; 23; 25. 40 8; 9. 42 1;
 3. 43 11. 48 6. 49 24. 50 5; 8;
 26. 51 4; 5; 13; 19; 22. 53 19. 57
 12. 61 24. 62 19sq. 64 24. 74 10;
 19. 75 1; 11. 83 22sq. 86 17.
 91 29. 112 2. 136 18sq. 152
 13sq. 160 11sq. 170 18sq. 195
 13. 223 10. 228 11. 274 12; 14.

- 278 25sq. 285 24; 27. II 89 21.
130 8. 160 11. 181 20. 190 12.
198 29. 205 9. 220 6sq. 227
8; 11
Hadrianus, Aelius. *pater H.i*
I 37
Hadrianus, Aelius, *patruus*
magnus H.i I 45.
Hadrumetini I 179 11
Hadrumetinus (cf. Adrume-
tinus) I 169 12sq. 171 15sq.
Haemimontum II 142 7. 161 25
Halala <colonia Faustino-
polis> I 70 17 sq.; (25)
Halani. *vid.* Alani
Halcyonas *scripserunt Cicero*
et Gd. II 31 11
Haldagates II 157 20
ἀλιεντικά II 241 1
Hannibal. *vid.* Annibal
*Harii I 66 28 *adn.*
Hariomundus II 157 19
Harpocratio I 75 12sq.
Haterianus, Iulius. *vid.* Iulius
Atherianus
Hebrus I 228 8
{ Hector } II 6 10
Hedessa. *vid.* Edessa
Hefaestio I 75 12
Heliodorus <C. Avidius?> I 16;
17sq. 18 7sq.
Heliodorus, *filius A.i C.i* I 70 29
Heliogabali II 191 9
Heliogabalus deus I 70 27.
208 15. 222 6. 223 20; 25. 224
13. 225 5; 10; 13. 227 10. 236 10.
241 12. II 168 24
HELIOGABALUS <Imp. Cae-
sar M. Aurelius Antoninus
Aug.> *vita* ab Aelio
Lampridio conscripta:
I 223—250. — I 190 20sq. 193
6sq. 203 4; 19. 207 10; 20; 26.
208 5sq.; 13sq.; 15sq.; 19; 21;
24; 28; 31. 209 2sq.; 5. 213 4sq.
8. 222 4. 251 3; 8. 252 18. 253
20. 254 10. 255 3. 256 5. 258 20.
264 3; 21. 267 5; 8sq. 268 11;
15; 26. 270 18. 275 24sq. 276
11. 278 24. 279 23. 281 15sq.;
27. 287 13. 290 15sq. 298 29.
299 3; 25. 302 15. II 5 31. 6 3;
7; 16. 8 10. 42 26. *appella-*
tur in his vitis: M. Aure-
lius Antoninus; Marcus An-
toninus Heliogabalus; He-
liogabalus Antoninus; An-
toninus Heliogabalus; He-
liogabalus; Antoninus; He-
liogabalus Bassianus Varius;
Bassianus; Antoninus Va-
rius; Varius Heliogabalus;
Varius; Gabalus (I 251 8).
Helius. *vid.* Aelius
Helviani, sodales I 127 7. 142
2sq.
Helvius Pertinax. *vid.* PER-
TINAX
Helvius Pertinax, *P.cis filius*
I (120 5). (126 1). (127 6). 186
25. 192 9. 199 9; 15; 15sq.; 17.
Helvius Successus, *P.cis*
pater I 115 3sq.; 9; (16.) (117 4)
Hellespontus I 143 3
Hemona II 19 6; 17. 27 30
Hephaestio. *vid.* Hefaestio
Heraclammon II 166 16; 21; 29.
167 9sq.
Heraclea II 91 15
Heraclia II 176 3
Heraclianus II 92 1; 2sq.; 24
Heraclitus I 141 4. 161 1
Herculaneae, macerae I 121
16 sq.
Herculaneus Commodianus,
flamen I 112 17sq.
Herculea, Commodiana (clas-
sis Africana) I 112 9sq.
Herculeae idus I 108 12sq.;
14sq.
Hercules I 14 20. 105 30 (C).
106 3 (C). 187 11sq. (C); 26 (Cc).

219 24 (C). II 69 (Max.). 85
(Max.)
Hercules (mensis) I 107 27
Hercules Fundanus II 199 21
Hercules, Romanus (C) I 105 18
Hercules rusticus I 107 12
Herculeum nomen I 219 28
(*in versu*)
Herculeus, agon I 277 13sq.
Herculianae, lanceae II 145 24
Herculis signum I 111 7
Herculis, templum II 115 11
HERENNIANUS, tyrannus.
vita a Trebellio Pol-
lione conscripta: II 125
24—126 5. — II 91 21sq. 115
24. 117 19. 123 28. (126 7; 8).
127 10. 177 23
Herennianus quidam II 147 24
Herennianus dux II 220 3sq.
Herennianus, Proculi filius
II 230 19sq.
Herennianus, Verconnius.
vid. Verconnius
Herennius Celsus II 122 17
<Herennius> Dexippus. *vid.*
Dexippus
<Herennius> Modestinus. *vid.*
Modestinus
Herennius Nepos I 146 16
Hermunduri I 66 27. 71 27
HERODES, tyrannus.. vita
a Trebellio Pollione
conscripta: II 117 1—12.
— II 91 19. 115 24. 116 5. 117
16; 19
Herodes Atticus <Ti. Claudius
Atticus Herodes> I 48 18sq.
75 14
Herodianus I 169 7. 180 1. 215
22. 292 22. 297 3. II 13 11. 69
3; 10. 70 14. 131 28. *cf.* Arria-
nus
Hiberi I 19 9. 23 11. II 74 19.
174 20. 180 24
Hierocles I 227 3. 234 3; 10sq.

Hilaria I 279 4. II 149 3
Hildomundus II 157 20
Hispani I 14 2. 57 13. 145 13.
271 22. II 129 6. 217 13
Hispania I 47 12. 67 25. 138 4.
II 74 12
Hispaniae I 13 32. 65 29. 145
18. 180 25. II 139 6. 217 5. 229
4. 244 4
Hispanienses I 3 4
Hispaniensis astutia II 202 20
Hispaniensis, domus II 232 3
Hister II 92 7
Histria <Ἰστρος> II 70 4
Histrica civitas <Ἰστρον πόλις
vel Ἰστροπόλις> II 70 5sq.
Homerici, libri II 27 9
Homerus I 17 23sq. 153 5.
II 202 11
Homullus. *vid.* Valerius Ho-
mullus
Honoratus, Egnatuleius. *vid.*
Egnatuleius
Horatius I 273 26. (I 94 23sq.)
Hortensius, Ciceronis liber
II 97 21
Hunila II 233 14

I

Ianus geminus I 111 5. II 49 15
Iavolenus. *vid.* Diabolenus
Illyrici, exercitus I 132 1sq.
Illyriciana gens II 144 28
Illyriciana, paenula II 148 13
Illyriciani exercitus I 139 21.
II 110 20. 161 27. 206 28
Illyriciani parentes II 236
14sq.
Illyricianus limes II 159 8
Illyricum I 8 9. 60 12. 66 25.
132 4. 297 18. II 39 33. 61 9.
74 13. 81 10; 26. 92 18sq. 108
13sq. 109 11. 113 9; 26. 118 11;
22. 120 5. 126 15. 139 30. 146
21; 29sq. 148 19. 153 10. 155 30.
166 5. 175 29. 178 22. 180 19.

- 189 13. 215 9; 11. 217 15. 218 17. 236 17. 240 8. 244 4; 26
 Illus II 143 3
 Incommodi II 191 10
 Indi II 122 5. 174 19. 180 25. 224 13
 Indi interiores II 171 11
 Indica, sandyx II 171 17
 Indici, odores I 246 12
 Indicum, donum II 224 23
 INGENUUS, tyrannus. vita a Trebellio Pollione conscripta: II 107 1-108 10. - II 108 15. 110 5. 139 2
 Inpurus (*Hel.*) I 236 2
 Insubris I 128 9
 Interamna I 140 20. II 197 19
 Invictae, kalendae I 108 16
 Invictus (mensis) I 108 1
 Iovis cenatio (locus Palatii) I 124 10sq.
 Iovis, campus I 167 16
 Iovis epulum I 279 5
 Isauri II 125 1; 5; 10; 22. 215 20
 Isauri latrones II 218 15
 Isauria I 297 22. II 125 1; 4. 215 18; 29
 Isiaci I 106 10; 11
 Isis I 106 7. 162 13. 191 13; 17
 Isium I 270 25
 Isium Metellinum II 124 17
 Italia I 8 24. 9 22. 23 18. 24 2. 37 22; 23; 26. 57 11; 18. 60 12. 67 6. 71 10; 12. 128 24. 145 18. 155 23. 221 16 (*in versu Vergiliano*). 228 19sq. 282 23. II 19 4; 12. 21 19. 50 4. 71 14. 74 12. 113 24. 123 30. 180 18. 221 2. 240 8. 244 4
 Italica, *H. i patria* I 3 5. (3 19; 21). (20 12)
 Italica allectio I 57 13
 Italicae civitates I 57 3
 Italicae regionales II 36 26sq
 Italici (*potius Italicenses*) I 144
 Italici I 39 13
 Italici exercitus II 209 28
 Italicum, praesidium II 177 13
 Italum aequor (*in versu*) I 164 10
 Ityraei, sagittarii II 157 15
 Iudaei I 8 4. 15 18. 39 32. 149 9. 225 11. 244 10. 267 13. 287 24. 292 11. II 135 8. 227 16. 228 3
 Iudaica religio I 183 17
 Iudaicae litterae II 56 6sq.
 Iudaicus triumphus I 149 2sq.
 Iulia <Iulia Domna Augusta> I 138 19. 150 22sq. 152 21. (153 18; 19). (171 11). 174 29. (184 19). (185 13sq.) (189 13). 191 25. (192 2; 31). 194 16. 196 6sq.; 13. (197 22). 199 25. 208 8
 <Iulia Aquilia Severa Aug.> I 227 5sq. (virgo Vestalis)
 Iulia Fadilla, soror uterina A. i P. i I 36 11sq.
 <Iulia> Maesa. *vid.* Maesa
 <Iulia Soaemias>. *vid.* Symmiamira
 Iulianus, Ceionius. *vid.* Ceionius
 Iulianus, Cerellius. *vid.* Cerellius
 Iulianus, Claudius. *vid.* Claudius
 Iulianus, Didius. *vid.* DIDIUS
 Iulianus, Pescennius. *vid.* Pescennius
 Iulianus <L. Iulius Vehilius Gratus Iulianus> I 104 22. 107 17
 Iulianus, Salvius. *vid.* Salvius
 Iulianus <Ulpius Iulianus> I 208 27; 30
 Iulius, divus I 35 27
 C. Iulius <Caesar> I 85 12
 Iulius Atherianus <Haterianus coni. Dessau> II 104 23
 Iulius Calpurnius II 239 8
 Iulius Candidus. *vid.* Candidus

Iulius Capitolinus II 203 29sq.
 — *scripsit* AP, MA, V, P,
 Cl A, OM, Max., Gd., MB
 Iulius Erucius Clarus. *vid.*
 Erucius
 Iulius Frontinus I 253 5
 Iulius Granianus I 253 6
 Iulius Laetus I 134 20. *cf.*
 Laetus
 <P.> Iulius Lupus I 36 12 (36
 21 sq.)
 <Iulius> Martialis. *vid.* Mar-
 tialis
 Iulius Paulus I 163 4. 270 16.
 271 8. 305 1 sq.
 M. Iulius Philippus. *vid.* Phi-
 lippus
 Iulius Postumus. *vid.* POSTU-
 MUS
 Iulius Proculus I 105 1
 <Iulius> Quadratus. *vid.*
 Quadratus
 <Iulius> Rhoemetalcus. *vid.*
 Rhoemetalcus
 Iulius Rufus I 146 5
 <Iulius> Servianus. *vid.* Ser-
 vianus
 <Iulius> Titianus. *vid.* Ti-
 tianus
 Iulius Trypho II 159 5sq.
 <Iulius> Valens. *vid.* VALENS
 Iulus I 221 15 (*in versu Ver-*
giliano)
 Iuncus, Aemilius. *vid.* Aemi-
 lius
 Iunia Fadilla II 24 11
 Iunius (*intellegitur* Iunius
 Cordus) II 33 19
 Iunius, Cari legatus II 236 26
 Iunius Balbus II 32 14
 Iunius Brocchus II 139 30; 31
 Iunius Cordus. *vid.* Cordus
 Iunius Messala II 247 14; 20
 Iunius Palmatus I 297 19 sq.
 <Q.> Iunius Rusticus I 493; 6
 Iunius Severus I 181 16

Iunius Silanus II 15 20
 <C.> Iunius Tiberianus II 149
 6. 150 14
 Iuno, bona I 220 18
 Iuno regina II 212 18
 Iuppiter I 154 15. 215 2; 3. 223
 20. 236 11. 264 5. 282 25. II 84
 12. 224 16
 Iuppiter Consul vel Con-
 sulens II 224 19sq.
 Iuppiter, Niceforius I 4 26
 Iuppiter Olympius I 153
 Iuppiter Optimus II 22 26 sq.
 211 28
 Iuppiter Optimus Maximus
 I 66 7. 113 1. 215 1. II 71 4.
 136 6. 174 12. 212 18. 214 27.
 224 23sq.
 Iuppiter Optimus Maximus
 Capitolinus II 171 6
 Iuppiter Praestes II 60 24
 Iuppiter Salutaris II 84 19
 Iuppiter Syrius I 193 7
 Iuppiter Ultor I 124 18sq.
 Iustus, Autronius. *vid.* Autro-
 nius
 Iuvenalia II 32 26sq.
 Iuvenalis. *vid.* Flavius Iuve-
 nalis
 *Iuvena insula II 198 1
 Iuventius <Iulius *codd.*> Cel-
 sus <P. Iuventius Celsus T.
 Aufidius Hoenius Severia-
 nus> I 19 17
 Ixionii amici I 241 6

K

Karthago. *vid.* Carthago
 κάρθηγινα II 241 2

L

<M.> Laberius Maximus I 7
 25sq.
 Labicana, via I 135 14
 Labicanae, uvae I 178 4

- Lacedaemonia, saxa I 241
 6sq.
 Lacedaemonium (marmor)
 I 270 1sq.
 Lacringes I 66 27sq.
 Ladii. *vid.* Lazi
 Laelianus. *vid.* LOLLIANUS
 Laelius II 33 18
 Laetoria, lex I 56 23
 Laetus. *vid.* Q. Aemilius
 Laetus
 Laetus <Iulius Laetus?> I 148
 5. *cf.* Iulius Laetus
 Laetus <Maecius Laetus>
 I 185 16
 Lamia Silanus <potius Sil-
 vanus> I 36 14
 Lampridia I 157 14
 Lampridius, Aelius II 203 30.
scripsit C., Dd., Hel., AS
 Lanuviana, templa I 42 6
 Lanuvina, villa I 36 17sq.
 Lanuvium I 98 5. 105 19. 111 9
 Laodicia I 79 24
 Laodicia, Diana I 228 4
 Larcus Eurupianus I 104 29
 Larius II 221 3
 Lascivius, Triarius Maternus.
vid. Triarius
 Laterani, aedes I 48 1
 Lateranus <Plautius Latera-
 nus?> I 48 1
 Lateranus, Sextius. *vid.* Sex-
 tius
 Latina I 273 22. II 153 23
 Latina facundia I 253 10.
 271 17
 Latina (historia) II 129 17
 Latina lingua II 4 10
 Latina oppida I 20 10sq.
 Latina sententia II 93 1
 Latinae, feriae I 50 6
 Latinae litterae I 136 9sq.
 172 7. II 23 28sq.; 56 6sq.
 Latinae (*scil.* orationes) I 56.
 253 7
 Latine I 148 7. 167 21. 209
 21sq. 210 10. 264 25. II 100 14.
 129 11. 167 22. 242 20
 Latini I 210 1. II 126 11
 Latini (grammatici) I 48 16
 Latini poetae I 276 24. II 90 1
 Latini rhetores vel poetae
 I 277 10
 Latini scriptores I 179 33sq.
 II 29 5. 70 19. Latini (*scil.*
 scriptores) I 249 14. II 72 24.
 149 14. 192 23sq.
 Latini (*scil.* versus) I 210 8sq.
 II 24 1
 Latinum I 212 24sq. 220 6.
 II 3 9
 Latinus gabalus (*in versu*)
 I 210 5
 Latinus, grammaticus I 75 10.
 II 24 6
 Latinus (litterator) I 98 15sq.
 Latinus (orator) I 48 19
 Latinus (rhetor) I 75 14
 Latinus sermo II 129 13
 Latium (*in versu Vergiliano*)
 II 141 16
 Latium (*scil.* ius) I 23 1
 Laurensis, Livius. *vid.* Livius
 Lavinium I 71 14sq.
 Lazi I 43 11
 *Lembarii II 178 5
 Leonides II 220 3
 Leptis I 136 4
 Leptitana, soror I 148 6sq.
 Leptitanus I 137 16
 Liber I 244 3
 Libitinensis, porta I 111 15
 Libo, *patruelis M. i A. i* <*M.*
Annius Libo, M. f.?> I 81 18.
 82 1
 Libo, Annus. *vid.* Annus
 Libya I 7 14. 142 19. 161 9.
 II 13 28. 84 15. 209 4
 Libycae, ferae II 31 26. 174 13
 Libyci leopardi II 218 8sq.
 Libycus, limes II 126 18

Licinius <Imp. Caesar Valerius Licinianus Licinius Aug.> I 250 1. II 56 14
 <L. Licinius> Sura. *vid.* Sura
 Liguria I 117 3; 4; 5
 Livianus <Ti. Claudius Livianus> I 6 10
 Livii II 203 25sq.
 T. Livius II 150 17. 203 16. 226 16
 Livius Andronicus II 242 24
 Livius Laurensis <P. Livius Larensis> I 114 12
 LOLLIANUS <C. Ulpius Cornelius Laelianus> tyrannus. vita a Trebellio Polli-
 one conscripta: II 103 3—104 5. — II 99 8. 102 5; 24sq. 104 13. 105 17. 130 15. 139 3
 <L.> Lollianus Avitus I 115 15sq.
 Lollianus Gentianus <Q. Herodius Rufus Lollianus Gentianus> I 120 18sq.
 Lollianus Titianus I 134 25
 Lollius Professus I 146 5
 Lollius Serenus I 173 22
 <Q.> Lollius Urbicus I 39 29
 Lollius Urbicus I 221 27sq.
 Longinus <Cassius Longinus> II 171 25
 Longus, Baebius. *vid.* Baebius
 Lopiae <potius Lupiae> I 47 20sq.
 Lorium I 36 18. 45 28
 Lucani I 187 14
 Lucania II 123 31. 178 9
 Lucanicus I 187 14
 Lucanus, Claudius. *vid.* Claudius
 Lucceius Torquatus I 104 28
 Lucifer *in versu Vergiliano* II 24 3
 Lucii (scil. Scipiones) II 203 18

Lucilianus, versus I 122 21 sq.
 Lucilla <Annia Lucilla> filia M. i A. i I 53 13. (55 7sq.; 13). (65 23; 27). 75 9. 80 1. (82 26). 83 3sq. 100 26. 101 9. 102 21. 105 15. 186 1sq.
 Lucilla <Domitia L. minor> mater M. i A. i. *vid.* Domitia
 Calvilla et Domitia Lucilla
 Lucillus cons. a. 265 II 90 13
 Lucius Caesar. *vid.* AELIUS
 Lugdunenses II 231 11
 Lugdunensis provincia I 138 14. 159 5sq.
 Lugdunum I 178 26
 *Luguvallum I 154 23sq. *adn.*
 Luna I 21 9. 189 1sq.; 7
 Luna Ephesia II 85 10sq.
 Lunus deus I 188 13; 29. 189 7
 Lupiae. *vid.* Lopiae
 Lupus Antius. *vid.* Antius
 Lupus, Iulius. *vid.* Iulius
 Lusitania I 67 25
 Lusius Quietus I 81 sq. 95; 8
 Lustralis, Sergius. *vid.* Sergius
 Lycium I 27 25

M

Macedo, Alexander I 7 1. 184 7sq. II 115 3sq. 202 8. *cf.* Alexander
 Macedones I 7 17
 Macedonia I 161 12. II 85 3. 92 16sq.
 Macedonius (Μακεδών, Herodian. VII 1 10) II 11 15
 Macellinus (OM) I 212 3
 Macer, avus maternus S. i I 136 7
 Macer, Aninius. *vid.* Aninius
 Macer, Baebius. *vid.* Baebius
 Macer, Cornelius. *vid.* Cornelius
 Macrianorum familia II 115 1sq.

- Macrianus, Baebius.** *vid.*
Baebius
Macrianus, (vel Macrinus)
soror A. S. i I 290 11; 13 sq.
estne pater Gnaeae Seiae
Herennianae Sallustiae Bar-
biae Orbianae? appellaturne
pleniore nomine Sallustius
Macrinus (an Macrianus an
Macrinianus)?
MACRIANUS < *M. Fulvius Ma-*
crianus >. *vita a Tre-*
bellio Pollione con-
scripta: II 111 21—113 30.
— II 80 1; 6; 9; 17. 81 1; 9; 14;
18; 20; 22; 23. 82 1; 6. 110 4; 22.
114 14; 17. 115 31. 118 5. 119
18. 120 8
MACRIANUS IUNIOR < *Imp.*
Caesar T. Fulvius Iunius Ma-
crianus Aug. > *vita a Tre-*
bellio Pollione con-
scripta: II 114 1—12. — II 81
15; (18). 112 27. 113 5; (10).
(114 15). 114 18; 22. Macrinus
appellatur II 110 23
Macriniana, factio I 214 5
Macrinus. *cf. Macrianus et*
MACRIANUS IUNIOR
Macrinus (OM). *vid. OPILIUS*
MACRINUS
Macrinus, Cerellius. *vid.*
Cerellius
Macrinus, Varius. *vid. Varius*
Macrinus, Veturius. *vid. Ve-*
turius
Maecenas II 18 23. 46 13
Maecia Faustina II 32 13
Maecianus < *L. Volusius Mae-*
cianus? > *I 69 18 sq. 90 25*
Maecianus, Proculi adfns
II 231 2
Maecianus, Baebius. *vid.*
Baebius
Maecianus, Cereius. *vid.*
Cereius
Maecianus, Volusius. *vid.*
Volusius
Maecius Brundisinus II 159 6
Maecius Faltonius Nico-
machus II 190 24
Maecius Gordianus II 52 23
Maecius Marullus II 30 21 sq.
MAEONIUS. *vita a Tre-*
bellio Pollione con-
scripta: II 117 13—23. —
II 116 4
Maeonius Astyanax II 112 4
Maeotidae (Meotidae) II 161
17. 196 14 sq.
Maeotis II 196 13
Maesa < *Julia Maesa* >, *Hel. i*
avia I 208 8; 18; 20. (232 25).
(233 12). (234 14). cf. Varia
Magirus (Aurelii Zotici cog-
nomen) I 230 26
Magni nomen I 255 4; 6 sq.
260 1
Magnus, consularis II 10 14;
22. 132 5
Magnus, Alexander. *vid.*
Alexander
Magnus, Pactumeius. *vid.*
Pactumeius
Magnus, Pompeius. *vid.*
Pompeius
Malemnus, Sallentinus rex
I 47 20
Mallia Scantilla. *vid. Manlia*
Mallius Chilo II 166 30
Mamaea (Mammaea) < *Julia*
Avita Mamaea Augusta > *I 208*
13. 252 24. 254 18 sq. 265 27.
270 27; 28; 30. (291 26). II (8 17).
8 19 sq. 25 27. 181 21. 235 27
Mamertinus, Petronius. *vid.*
Petronius
Mammaea. *vid. Mamaea*
Mammaeanae (puellae) I 297
15
Mammaeani (pueri) I 297
15 sq.

Mammam, ad I 270 29
 Mamurius II 106 1
 Manlia (Mallia) Scantilla
 I 130 10; (11). (131 13). 135 12
 Manlius Statianus II 211 25
 Marcelli, theatrum I 286 18
 Marcellina, Pescennia. *vid.*
 Pescennia
 Marcellinus, Fabius. *vid.*
 Fabius
 Marcellinus, Valerius. *vid.*
 Valerius
 Marcellus (*in versu Vergiliano*)
 I 254 13
 Marcellus <*C. Publicius Mar-*
cellus> I 16 17
 Marcellus, Quintilius. *vid.*
 Quintilius
 Marcellus, Ulpus. *vid.* Ul-
 pius
 Marcia I 105 23. 108 4. 111 22.
 118 29. 132 30
 Marcia <*rectius Paccia Mar-*
ciana>, *S. i uxor* I 137 28.
 (138 15). (146 30)
 Marciani sodales I 127 6 sq.
 142 3
 Marcianopolis II 140 14
 Marcianus II 85 8. 92 21; 26.
 93 17. 94 6. 138 1. 148 19
 Marcius Agrippa I 188 20
 <*Cn.*> Marcius Coriolanus
 I 167 7
 Marcius Quartus I 103 28
 Marcius Turbo <*Q. Marcius*
Turbo Fronto Publicius Se-
verus> I 6 10. 8 3; 28 sq. 9 12.
 11 12. 16 20 sq.
 Marcomanni I 59 24. 62 9. 66
 23 sq.; 26. 67 6. 71 26 sq. 229
 16; 19. II 162 14; 18; 19. 163 16
 Marcomannia I 69 3
 Marcomannicum bellum I 58
 28 sq.; 30. 59 3. 62 5; 22. 66 19.
 67 16. 69 13. 73 8 sq. 87 18 sq.
 229

Marcomannicum, proelium
 II 165 8
 Marcus (*in Martialis epigram-*
mate) I 280 7
 MARCUS ANTONINUS PHI-
 LOSOPHUS <=*Imp. Cae-*
sar M. Aurelius Antoninus
Aug.> vita a Iulio Ca-
 pitolino conscripta:
 I 47—73. — I 25 19. 34 9.
 35 9; 18. 36 15. 38 30. 40 24.
 43 28; 32. 44 6. 45 23. 74 3; 6;
 7; 7 sq.; 15. 75 4; 7; 8; 9; 27. 76
 2; 5; 7; 19; 26; 28; 30. 77 5; 21. 78
 13; 17; 25. 79 6; 23. 80 2; 4; 23.
 81 3; 16; 19; 24; 27. 82 1; 2; 4; 7;
 12; 14; 27. 83 6; 8; 25; 27; 28. 84
 2. 85 9. 86 7; 28; 29. 87 17. 88 25.
 89 4; 16. 90 9; 12; 14; 19; 20; 24;
 27; 28; 30 sq. 91 3; 7; 11; 16. 92
 2 sq.; 12 sq.; 24; 25. 93 7 sq.; 9;
 14. 94 8; 10; 26; 28. 95 12; 25;
 [26]. 96 15; 20 sq.; 27. 98 3 sq.;
 13. 99 13. 116 6; 8; 12; 16; 20;
 21; 28. 127 7. 128 11; 13; 15. 136
 15 sq. 137 26. 138 2. 144 12.
 151 15; 16. 152 17. 153 13; 14.
 160 3. 162 23. 167 4. 176 27;
 30 sq. 177 11; 185 26. 195 8; 10;
 11 sq. 201 18. 203 2. 207 16.
 215 18. 219 1; 5. 220 10. 223 11.
 224 18. 229 17; 18 sq. 237 6.
 256 3. 257 10. 258 17. II 31 16.
 181 20. 222 9. 235 24
 Marcus *in versu (Dd.)* I 212 23
 Marcus <*Marcus?*> Asellio
 I 146 18
 <*Mareades*>. *vid.* CYRIADES
 Margum, apud II 245 25
 Marius I 87 24. 161 27. 166 20;
 24. 167 6
 Marius *poema Ciceronis et*
Gd. i II 31 10
 MARIUS <*Imp. Caesar M.*
Aurelius Marius Aug.> vita
 a Trebellio Pollione

- conscripta: II 105 16—106 30. — II 103 13; 24. 130 15
 Marius Maximus I 92 24. II 203 28. 222 9; 12 sq. — *citatur* I 5 1 sq. 14 3 sq. 21 14 sq. 26 25 sq. 31 21. 33 10. 44 29. 47 19. 70 4 sq. 90 8 sq.; 11. 93 5. 109 9. 110 21. 112 23 sq. 116 17. 127 19. 148 6. 171 6. 175 30. 176 8. 179 33. 195 3. 231 20. 254 22. 266 17. 274 13. 289 26. 302 28
 Marmaridae II 209 3. 212 5
 Marna I 264 5
 Mars I 49 30. II 165 2
 Marsica gens I 240 2
 Martia quinta legio II 145 1
 Martiale, ludicrum II 144 13
 Martialis <Julius Martialis> I 188 22; 28
 Martialis *poeta* I 33 22 sq. 280 3; 10. *citatur* (V 29): I 280 6 sqq.
 Martialis Gargilius. *vid.* Gargilius
 Martius, campus I 11 1 sq. 59 18. 270 22. II 28 5. 54 25. 192 7
 <P.> Martius Verus I 79 19. 93 2
 Marullus I 53 26
 Marullus, Maecius. *vid.* Maecius
 Maryllinus I 3 10
 Massilia I 138 10
 Masticus Fabianus I 146 8
 Mater(deum) I 225 7. 227 21. 279 4 sq. II 136 22. Mater magna I 244 2 sq.
 Materianus, Pescennius. *vid.* Pescennius
 Maternus Lascivius, Triarius. *vid.* Triarius
 Matidia, *H.i socrus* I 87. (11 23. 20 19)
 Matronianus II 244 12
 Maura, purpura II 145 29
 Maura, stragula II 158 19
 Maurentius I 130 3
 Mauretania (Mauritania) I 8 4 sq.; 29. II 47 1. 194 23
 Mauretania Tingitana I 297 17
 Mauri I 7 12. 8 2. 14 15 sq. 30 6. 39 30 sq. 65 29. 109 17. 137 13. II 11 22. 17 22. 40 25; 27. 132 1. 229 3
 Mauri, strutiones II 32 4 sq.
 Mauricius II 34 26 sq.
 Mauricius, Murrentius. *vid.* Murrentius
 Mauritania. *vid.* Mauretania
 Maurus, Aelius. *vid.* Aelius
 Maxentius <Imp. Caesar M. Aurelius Valerius Maxentius Aug.> I 250 1
 Maximianus <Imp. Caesar M. Aurelius Valerius Maximianus Aug.> I 29 24. 249 25. II 141 25. 181 16. 182 23. 203 1. 243 14. 245 28
 Maximianus, Caesar <= Imp. Caesar C. Galerius Valerius Maximianus Aug.> II 240 2. *cf.* Galerius
 MAXIMINI DUO <Imp. Caesar C. Iulius Verus Maximinus Aug. eiusque filius Iulius Verus Maximus Caesar>. *vita a Iulio Capitolino conscripta*: II 3—29. — Maximini II 37 1. 46 1. 181 28.
 Maximinus, pater I <289 22>. 299 5. 300 20. 301 15; 26. II 34 13; 17. 35 2 sq.; 27. 36 1; 20; 27; 28. 37 6; 7; 14; 18; 25; 33. 38 6. 39 1; 5; 13; 19; 29. 40 13 sq.; 26. 41 18. 43 2. 45 17. 46 8. 57 4; 13; 22. 58 14. 59 11. 63 15. 64 13; 20; 24. 65 7; 9; 17; 28. 66 5; 15; 17. 67 11. 69 6; 14; 15; 20. 70 11; 16; 22; 24. 72 25 sq. 131 8 sq.; 24. 132 1; 10. Maximinus iunior <potius Maxi-

- mus Caesar* >. (I 301 16). (II 40 14). (59 11). (65 11). (69 20)
 Maximiniana tyrannis II 39 24
 Maximiniani II 34 25. 35 17sq. 41 6
 Maximiniani milites II 19 28
 Maximinus (Paris) I 80 30
 MAXIMUS sive PUPPIENUS <*Imp. Caesar M. Clodius Puppienus Maximus Aug.*> vita a Iulio Capitolino conscripta: II 57-72. — II 18 10; 17; 20. 19 1, 4; 29sq. 21 11; 16; 20. 22 7; 15; 28. 23 6; 8; 14. 24 27. 27 20sq. 28 15. 29 2; 3; 6; 9. 36 23. 43 27. 45 19. 46 1sq. *cf.* PUPPIENUS
 Maximus, *pater Maximi Aug.* II 60 15
 Maximus, *pater Prii* II 204 12
 Maximus, Claudius. *vid.* Claudius
 Maximus, Gavius. *vid.* Gavius
 Maximus, Laberius. *vid.* Laberius
 Maximus, Marius. *vid.* Marius
 Maximus <*Quintilius Maximus*> cons. a. 172 I 108 15
 Maximus, Tattius. *vid.* Tattius
 Media I 79 20
 Medicus (V) I 79 22
 Mediolanenses II 200 28
 Mediolanenses, rosae II 245 1sq.
 Mediolanensis I 1289. II 236 20
 Mediolanium I 196 5sq. II 77 17. 93 23. 137 19. (Mediolanum) II 162 16sq.
 Megalensia I 188 14
 Memfis I 149 17. II 122 19
 Memfius I 818. *vid.* Agrippus
 Memmia I 266 1
 Memmius Rufinus I 146 10
 Memmius Tuscus. *vid.* Nummius Tuscus
 Memnon I 149 17
 Memphis. *vid.* Memfis
 Menofilus <*Tullius Menophilus*> II 19 22; 25. 66 1
 Meotidae. *vid.* Maeotidae
 Mesomedes I 41 16sq.
 Mesopotameni I 23 9
 Mesopotameni auxiliares II 157 17
 Mesopotamia [I 296 6.] II 90 16. 115 27. 238 27sq.
 Messala II 26 6
 Messala II 147 5sq.
 Messala, Iunius. *vid.* Iunius
 Messalina, Aurelia. *vid.* Aurelia
 Metelli I 286 9
 Metellinum, Isium II 124 17
 Metellus I 12 2
 Metellus <*Q. Caecilius Metellus Pius*> I 257 4
 Mezentius I 211 8; 14
 Micca II 3 18
 Micipsa I 153 28
 Milesiae (*scil. fabulae*) I 178 18
 Milesiae Punicae Apulei I 179 29
 N'ilo, Annius. *vid.* Annius
 N'ilo, Crotoniates II 84 sq.
 Minerva II 212 19
 Minervia, prima legio I 5 18
 Minucia I 111 7
 Mirissimus. *vid.* Myrismus
 Misitheus <*C. Furius Sabinus Aquila Timesitheus*> II 47 8; 19. 48 14. 49 2. 50 2; 8; 17sq.; 21; 24; 25sq.; 29sq. 51 21; 30. 53 19. 55 4
 Mithriaca, sacra I 106 17sq.
 Mithridates Ponticus II 73 15
 Mithridaticum, bellum II 203 14
 Mnesteus II 176 13; 16. 177 2
 Moderatus I 72 29sq.
 Modestinus II 24 6sq.
 Moesi II 70 3. 108 15. 140 13
 Moesi exercitus II 146 22sq.

Moesia I 82. 437. 116 1. II 49
18. *92 17. 150 27. 178 23; 26
Moesia utraque I 116 24
Moesiacae legiones II 107 6
Moesiaci milites, cives
II 107 17
Moesiae, duae II 178 27sq.
Moesius Gallicanus II 192 31
Mogontiacum II 153 24
Molvius, pons II 96 10
*Mona II 198 1 *adn.*
Montanus II 48 24
Moses II 135 7
Motilenus I 106 2
Mucapor II 169 6. 176 4sq.
Mucius II 33 17
Mulvius Gallicanus II 205 7
†Mummius Quadratus <*potius* M. *Ummidius Quadratus*> I 532. *estne idem Quadratus* I 100 26. 101 8?
Mummius Secundinus I 146 3
Murgus, Nonius. *vid.* Nonius
Murena, Ablavius. *vid.* Ablavius
Murrentius Mauricius II 159 5
Myrismus I 234 4

N

Narbona II 61 8
Narbonensis civitas I 42 29sq.
Narbonensis proconsul
I 186 33
Narcissus I 146 23. (157 20sq.)
Narseus II 216 8; 13
Nasicae (Scipiones) II 203 18
ναρική II 241 2
Neapolis I 20 11
Neapolitani Palaestineses
I 143 16sq.
Nehoi I 253 2
Nemausense (genus) I 36 4
Nemausus I 13 31
Nemesianus <*Aurelius Nemesianus*> I 188 17

Nemesianus, Olympius. *vid.* Olympius
Nemesis II 63 21
Nepos, Herennius. *vid.* Herennius
Nepos, Platorius. *vid.* Platorius
Neptuni, basilica I 20 28sq.
<L.> Neratius Priscus I 6 23; 25. 19 17sq.
Nero I 21 7. 72 26. 74 23. 83 16. 91 25. 112 13. 113 24. 181 4sq. <237 4.> 246 18. 247 29. 248 22. II 165 29
Nerones I 180 19. 223 5sq. 257 20. II 181 28. 191 9. 234 16. 235 22
Neroniana, vitia I 77 8sq.
Neronianae (thermae) I 269 20
Nerva (Cocceius Nerva) <*Imp. Caesar Nerva Aug.*> I 47; 9. 521. 36 10. 272 16. II 104 28. 160 9sq. 181 19. 235 24
Nervae II 192 1sq.
Niceforius Iuppiter I 4 26
Nicomachus II 170 17
Nicomachus, Maecius Faltonius. *vid.* Maecius
Nicomedes I 75 24
Nicomedia I 226 4. II 83 23
Nicomopolis II 143 17. 157 12
Niger fluvius <*potius Nicer*> II 213 22
Niger, *praef. praet.* I 103 25
Niger, Pescennius. *vid.* PESCENNIUS NIGER
Nigrinus <C. *Avidius Nigrinus*> I 9 4; 7. 24 28
Niliaci, navicularii II 184 15
Nilus I 15 24. 163 13. II 209 13
Nilus, *poema Ciceronis et Gd.i* II 31 11
Nisibeni II 88 23
Nisibis II 49 25. 50 16. 88 22. 90 15. 115 26
Nonia Celsa I 220 12

Nonius Gracchus I 146 8
 Nonius Murcus I 170 7
 Norbana I 101 8
 Norbanus I 101 8
 Noricum I 116 14 sq.
 Notus I 34 2
 <L.> Novius Rufus I 146 17
 Numa (Pompilius) I 37 4. 46 18.
 47 18. 153 2. II 235 5
NUMERIANUS <Imp. Caesar
M. Aurelius Numerius Nu-
merianus Aug.> vita a Fla-
 vio Vopisco conscrip-
 ta: II 240 21—243 29. — II 223 4.
 233 27. 236 16. 238 13; 17. 240
 13 sq.; <17>; 18. 243 30. 245 27
 246 13
 Numidicae, columnae II 54
 15 sq. 194 21
 Nummius Albinus I 128 7 sq.
 <M.> *Nummius Tuscus, cons.
 a. 258 <Memmius Tuscus edd.>
 II 159 1. Tuscus II 107 2

O

Oceani solium I 269 23
 Oceanus I 150 9. II 139. 198 2.
 — *in versu Vergiliano* II 24 3
 Octavianus, Augustus I 141
 24. cf. Augustus
 Octavianus, Caesar I 125.
 cf. Augustus
ODENATUS <Septimius
Odaenathus> vita a Tre-
 bellio Pollione con-
 scripta: II 115 19—116 23. —
 II 74 23 sq.; 28. 79 5. 81 18; 23;
 24; 26. 82 3. 84 26. 88 16; 25;
 27. 89 2; 8. 90 14; 18. 91 13;
 18; 26. 99 6. 114 16. 117 6; 14;
 26; 28. 119 11. 123 27; 28. 125 25.
 127 7; 27. (128 14 sq.). 174 2.
 209 17 sq.
 Odomastes II 101 1
 Olbiopolitae I 43 18

Olympias I 260 23
 Olympius, Iuppiter I 15 3
 Olympius Nemesianus <Aure-
lius Nemesianus Olympius>
 II 241 1
 Onesicrates I 98 15
 Onesimus II 231 14. 232 16.
 236 13. 238 21. 244 2. 245 14
OPILIUS MACRINUS <Imp.
Caesar M. Opellius Macri-
nus Aug.> vita a Iulio
 Capitolino conscripta:
 I 201—213. — I 188 15. 190 13
 193 1. 214 3 sq.; 12; 24. 215
 1 sq.; 2; 6; 21; 27 sq. 216 3.
 218 5 sq. 219 18. 220 11; 12;
 28 sq. 223 16. 224 11; 14; 32.
 226 6; 9. 229 3. 251 10. (257 15.)
 II 5 24; 31
 Optatianus, Suetonius. *vid.*
 Suetonius
 Orci, aedes I 224 1
 Oresta civitas <Hadrianopo-
lis> I 228 9
 Oresta urbs <Hadrianopolis>
 I 228 10 sq.
 Orestes I 228 5
 Orestilla, Fabia. *vid.* Fabia
 Orestilla
 Orfeus I 273 4
 Orfitus praef. urbi I 42 13
 Orfitus I 72 29
 Orfitus <Ser. Scipio Orfitus>
 cons. a. 172 I 108 15
 Orfitus <Ser. Scipio Orfitus>
 cons. a. 178 I 108 22 sq.
 Orfitus <Virius Orfitus> cons.
 a. 270 II 142 6
 Orpheus. *vid.* Orfeus
 Osdroeni I 300 22. II 11 22
 Osdroeni, sagittarii II 11 6
 Osdroes <Osrhoes> I 15 7
 Ossi I 66 28 *adn.*
 Ostiense, lavacrum I 42 5
 Ostienses II 194 22
 Ostienses, melones I 178 3

Ostiensis (*scil. ager*) II 183 12
 Otho I 91 25. 237 4
 Ovidius I 33 21
 Ovinus Camillus I 289 3

P

Pacis, templum II 131 18
 Pacorus I 43 11
 <T.> Pactumeius Magnus
 I 104 29sq.
 Paenularius (*Dd.*) I 216 6
 Paenuleus (*Dd.*) I 216 6
 Palaestina I 7 15. II 228 24
 Palaestinae (ferae) II 174 14
 Palaestinenses, Neapolitani
 I 143 16sq.
 Palaestini I 147 5. 149 8. 163
 18sq.
 Palatina, aula II 98 1
 Palatina domus I 123 6 155 13
 Palatina, domus — Commo-
 dianus I 108 24
 Palatina officia I 226 29
 Palatinae aedes I 99 24sq.
 141 13. 156 21
 Palatini I 238 15. 262 17
 Palatinum, officium II 159 1
 Palatinus mons I 225 6
 Palatium I 111 3; 5. 119 10; 27.
 121 2. 124 5; 9sq. 125 23. 126 30
 130 11. 131 2. 135 1sq.; 8.
 140 14. 141 10. 155 12. 184 17.
 185 13. 190 10. 232 25. 233 8;
 12. 241 7. 245 24. 262 14. 265 10.
 268 13. 270 2; 27. 283 26. 284 10.
 289 6; 10. 292 15. 294 25sq.
 297 7. 304 14sq. II 22 8sq.
 23 18sq. 32 21. 63 11. 68 1; 5;
 12. 76 14. 125 4. 149 8. 156 28.
 175 10. 185 17sq. 210 9. 244 20.
 246 15
 Palfuerius II 215 18
 Palfurius Sura II 96 16
 Palladium I 225 8. 227 19
 Palma <A. Cornelius Palma>
 I 6 11. 9 7

Palmatius, Iunius. *vid.* Iunius
 Palmyra II 169 1. 170 22. 172 27
 Palmyreni II 88 16sq. 92 3sq.;
 5. 115 20. 137 6. 141 27. 166 1.
 170 2. 172 9; 21. 173 4sq. 174 23.
 209 17
 Palmyrenus (Odenatus) II 74 24
 Palus primus secutorum
 I 110 30
 Pamphylia I 79 15. II 215 28
 Pannonia I 9 1. 26 23. 82 16.
 II 204 8
 Pannonia inferior I 5 25
 Pannoniae I 25 4. 30 29. 62 9.
 109 17. 138 22. II 107 5. 240 10
 Pannonici augures I 144 14
 Pannonii I 271 22sq.
 Pannonii exercitus II 146 22sq.
 Pannonii parentes II 236 18
 Pannonius, homo II 167 22
 Pantheum I 20 28
 Papinianus <Aemilius Papi-
 nianus> I 153 21. 163 4. 185
 12sq. 186 5sq.; 11. 189 8; 11.
 190 9. 198 24sq. 199 1. 270 20sq.
 Papirius. *vid.* Cassius
 Papius Faustus I 146 4
 Papus <C. Cervonius Papus>
 cons. a. 243 II 51 25
 Papus, Sosius. *vid.* Sosius
 Paralius I 101 9
 Parilia II 193 32
 Paridis, fabula I 226 16
 Paris I 80 30. *81 2. *cf.* Maxi-
 minus
 *Parthamasiris <potius Par-
 thamaspatas> I 7 18
 Parthenianus, Aemilius. *vid.*
 Aemilius
 Parthi I 7 19; 20. 14 17. 15 7sq.
 23 6. 43 12; 15. 65 13. 80 17.
 143 23; 29. 147 24; 26. 148 17.
 180 26. 188 7; 11. 207 23; 25.
 211 3sq. 256 9sq. 298 22. 300 22.
 II 11 22. 67 20. 89 3. 197 25.
 212 8. 216 4.

Parthia I 148 12
 Parthica expeditio I 66. 290 23
 Parthica, legio secunda
 I 188 18 sq.
 Parthicae, zancae II 148 11
 Parthici, reges II 74 27
 Parthicum bellum I 54 5 sq.;
 11 sq.; 24. 58 28. 57 2. 78 16.
 79 6; 18. 80 21; 25 sq. 81 14.
 115 21. 146 30. 147 14 sq.; 21.
 187 27. 197 26. 202 4
 Parthicum nomen I 143 28.
 148 20
 Parthicum, oppidum I 148
 27 sq.
 Parthicum, tropaeum I 81 9
 Parthicus (MA) I 55 3. 79 22
 Parthicus (V) I 55 3. 79 22
 Parthicus (S) I 143 26 sq. 148 29
 Parthicus (Cc.) I 188 9. 192 7.
 199 12
 Parthicus (AS) I 296 16
 Parthicus (A) II 172 6
 Parthicus (Pr.) II 211 23
 Parthus I 208 2
 Passienus, Vibius. *vid.* Vibius
 Paternus. *vid.* Tarrutenius
 *Patruinus <Valerius Patruin-
 us> I 186 8
 Paulina, Domitia, *H.i mater*
 I 38 sq.
 Paulina <Domitia Paulina>
H.i soror I 39. (4 10)
 Paulinus, Fabius. *vid.* Fabius
 Paulus, Iulius. *vid.* Iulius
 <Pedanius> Fuscus. *vid.* Fus-
 cus
 Peloponnenses II 147 10
 Pelusiaca, vulgaritas I 68 18
 Pelusium I 15 22 sq.
 Perennis (Tigidius appellari
videtur I 101 18 sq.) I 102 5; 8;
 17 sq. 103 7; 13; 14; 19; 23 sq.;
 24. 105 9. 110 9. 117 3; 9
 Perennitas II 184 17
 Perinthus I 142 31. II 233 9 sq.

Persae I 70 11. 150 5. 246 17.
 256 10. 261 6. 264 22. 294 6.
 295 3; 11; 14; 15; 21. 296 5; 9;
 24. 303 23. II 49 16; 18; 21; 23;
 25; 26. 50 4; 12; 23. 56 8. 74 23.
 77 15. 87 19. 88 5; 7; 21. 89 11.
 90 14. 91 27. 92 3. 100 24. 104 1.
 111 24. 115 25. 127 27 sq. 128 20.
 129 8. 152 20; 21. 154 2 (*in*
versu.) 170 11; 24; 29; 32.
 171 10. 174 3; 20. 175 30. 180 22.
 197 28. 205 1. 212 9. 216 17.
 238 27; 29. 240 2
 Persica II 117 6
 Persica, bella II 116 19
 Persica, expeditio I 294 27 sq.
 Persica, legatio II 133 3
 Persica (tunica) I 240 6
 Persicae litterae II 56 6 sq.
 Persicae, tunicae I 296 22 sq.
 Persici dracones II 171 3
 Persici, ludi circenses I 296
 25 sq.
 Persici motus II 189 10
 Persici, odores I 33 17
 Persicum bellum I 291 16.
 II 47 5 sq. 74 30. 91 13. 100 7.
 101 7 sq. 113 19 sq. 133 6 sq.
 196 16. 206 29. 218 16. 238 9.
 241 13
 Persicum ferrum II 50 13 sq.
 Persicus (AS) I 296 15; 16
 Persicus (Car.) II 238 30
 Persicus, mos II 128 19
 Persicus, scurra II 130 4 sq.
 Persicus, triumphus II 50 23.
 55 19
 Persis I 291 14 [II 563.] II 565.
 79 10. 113 18. 116 6
 Persius, Flaccus <A. Persius
 Flaccus> (*citatur Pers. sat.*
 II 69) I 286 24
 PERTINAX, (HELVIUS) (Imp.
 Caesar P. Helvius Pertinax
 Aug.) vita a Iulio Capi-
 tolino conscripta: I 115

- 127. — I [91 26.] 112 2.
113 2. 114 12. 128 3. 129 8;
11; 14; 23; 26sq. 130 17; 18; 20;
28. 131 25; 26sq.; 28; 30. 134 31.
139 23. 142 1. 149 21. 156 3.
158 10; 30. 169 3. 181 20; 21.
182 8. 192 10. 199 10; 19. 203 9.
218 24. II 105 2. 143 23
Pertinax, Helvius, *filius P.cis.*
vid. Helvius
Pertinax (S) I 127 5. 142 3sq.
147 20. 149 24
Pertinax (OM) I 209 17
Pescennia Marcellina II 61
5sq.
Pescenniana, domus I 167
16sq.
Pescenniana, factio I 179 30sq.
Pescennianae reliquiae
I 147 26sq.
Pescennius Albinus
I 146 13sqq.
Pescennius Aurelianus
I 146 13sq.
Pescennius Festus I 146 13
Pescennius Iulianus I 146
13sq.
Pescennius Materianus <*Ma-*
ter<*n*>*ianus: conl. Hirschf.*>
I 146 13sq.
PESCENNIUS NIGER <*Imp.*
Caesar C. Pescennius Niger
Iustus Aug.> vita ab Aelio
Spartiano conscripta:
I 157—168. — I 131 21. 132 2;
4. 140 7; 30sq. 141 5. 142 18;
19; 27; 30; 31. 143 2; 6; 8; 10;
13; 15; 18; 19; 21; 25; 30. 147 6.
169 6; 14; 17. 171 7sq. 174 14;
15sq.; 17; 22; 26. 177 23. 179 8.
184 2. 252 1sq. 277 4. II 222 10.
appellatur Pescennius Niger;
Niger Pescennius; Pescenni-
us; Niger
†Pescennius Prineus I 174
30sq.
- Pescennius Veratianus I 146
13sq.
Petronius Didius Severus
I 128 6sq.
Petronius Iunior I 146 13
<*Petronius*> Antoninus I 104
26
Petronius Mamertinus <*M.*
Petronius Sura Mamertinus>
I 104 25; 26
Petronius Sura <*M. Petronius*
Sura Septimianus> I 104
25sq.
<*T. Petronius Taurus*> Volu-
sianus. *vid.* Volusianus
Peuci II 138 4
Peucini I 67 1
Phago. *vid.* Fago
Phalaris (Falaris) II 9 5
Pharasmanes I 15 12. 19 11.
43 10
Pharus I 42 4
Philemon (Filemon) II 24 6
Philippei (Filippe) II 145 13
Philippei, aerei II 205 18
Philippei, argentei II 156 14.
158 15sq.
Philippei, aurei II 233 20
Philippi, *Aug.* II 55 27sq. 56 10;
13; 15. 150 11. 181 29
Philippi, campi II 56 11
Philippicae (*scil.* orationes)
II 178 18
Philippus, *nutritor A.i S.i*
I 260 24sq.
Philippus <*Macedonum rex*>
I 14 20. 71 30. 260 26
Philippus (Arabs) <=*Imp.*
Caesar M. Iulius Philippus
Aug.> I 247 18. 269 3. II 32 1.
50 30. 51 17sq.; 28. 52 3; 6; 7;
12; 15; 16; 18; 24; 28. 53 1; 2;
3sq.; 15; 20; 25. 54 2; 6. 55 17;
21. *cf.* Philippi
Philippus, Aurelius. *vid.* Aure-
lius

Phlegon <P. Aelius Phlegon>

I 179. 152 13. II 227 9

Phoenix I 15 16

Phoenixes I 208 15

Pia, Fulvia. *vid.* Fulvia

Piae, nonae I 108 27

<M.> Piavonius Victorinus.

vid. VICTORINUS

Picentes I 33

Picenum II 32 25. 124 1

Picile. *vid.* Poecile

*Pinaria II 60 17 *adn.*

Pinarius (Valens) II 60 6sq.;

27

*Pinianus II 150 3

†Pinus <Pinnius?> I 203 23.

cf. Aurelius Victor

Pipara II 98 23sq. (101 29)

Pisitheus I 93 28

Piso <L. Calpurnius Piso Fru-

gi Licinianus> I 164 19

Piso <L. Calpurnius Piso>

cons. a. 175 I 108 17

PISO tyrannus. vita a Tre-

bellio Pollione con-

scripta: II 1207—1215. —

II 811; 5. 119 21. Thessali-

cus II 81 8. 120 11. Frugi

II 120 13

Pisoniana factio I 179 19

Pisonianus II 220 3

Pisonum familia II 120 13

Pisonum (genus) II 132 14

Pius (AP). *vid.* ANTONINUS

PIUS

Pius (C) I 105 9; 11

Pius (OM) I 207 1. 209 18; 19; 19.

212 23

Pius (Cc) I 164 5; 7

Pius (AS) I 255 28

Pius, Fulvius. *vid.* Fulvius

Placentia II 164 29sq.

Placidius, Furius. *vid.* Furius

*Plaetoria, lex I 56 23 *adn.*

Plato I 17 24. 65 6. 71 19. 273 22.

274 27. II 34 10. 151 7

Platonicus I 4 27

(Platorius) Nepos <A. Plato-

rius Nepos Aponius Italicus

Manilianus C. Licinius Pol-

lio> I 6 8. 16 14sq. 24 11

Plautianus <C. Fulvius Plau-

tianus> I 141 4sq. 146 31.

147 7; 10; 11; 27. 184 3. 197 12.

229 12. Fulvius appellatur

I 161 2

Plautillus I 177 3

<M.> Plautius Quintillus

I 133 10

Plautus I 153 6. II 242 25

Plotina, uxor Traiani I 5 1.

6 5; 13. 7 6. 8 6sq. 13 31

Plutarchus I 49 3

Poecile I 27 26

Poena urbs (*in versu*) I 164 2

Poeni (*in versu Vergiliano*)

I 172 21; 24

Poeni parentes II 236 18

Polaenus. *vid.* Polyaeus

Polemoniacus, Pontus

II 165 30

Pollio <L. Fufidius Pollio>

cons. a. 166 I 108 14

Pollio <T. Pomponius Procu-

lus Vitrasius Pollio> cons. a.

176 I 99 18

Pollio I 48 16sq.

Pollio, Trebellius. *vid.* Trebel-

lius Pollio

*Polyaeus I 16 16

Pompeiana domus II 31 2.

34 2. 42 4

Pompeianus cons. a. 241

II 47 5

Pompeianus, Claudius. *vid.*

Claudius

Pompeianus <Claudius Pom-

peianus> nepos M. i. A. i

I 185 26

Cn. Pompeius (Magnus)

I 15 23. 259 17. 301 4. II 31 29.

459; 10. 62 12sq. 203 13. 226 20

- Pompiliana, curia II 180 3.
189 3.
Pompilius, Numa. *vid.* Numa
Pomponianus, Fabius. *vid.*
Fabius
<Pomponius> Bassus. *vid.*
Bassus
Ponticae, gentes II 74 7
Pontici, motus II 202 20
Ponticum, claustrum II 86
2 sq.
Ponticus, Mithridates II 73 15
Ponticus tractus II 212 9
Pontus I 43 18. II 62 6. 74 14.
92 10. 126 15.
Pontus Polemoniacus II 165 30
Porfyri nomen I 173 16 sq.
Posidippus I 61 4
Postumianus, Ceionius I 173 23
Postumii I 171 17. 180 21
Postumius Severus I 146 6 sq.
POSTUMUS <Imp. Caesar
M. Cassianus Latinus Postu-
mus Aug.> vita a Trebel-
lio Pollione conscripta:
II 101 13—102 20. — II 83 8;
13; 16; 19. 86 8. 87 22. 99 8.
(102 23.) 102 25. 103 16; 18;
22 sq. 104 4; 7. 105 17. 110 5;
28. 130 15. 139 3. 155 2. 213 14.
Iulius Postumus *falso ap-
pellatur* II 104 25 sq.
POSTUMUS IUNIOR. vita
a Trebellio Pollione
conscripta: II 102 21—
103 2. — II 102 18
Postumus, Ceionius I 171 22; 29
Praenestina I 254 9 sq.
Praenestina, via II 54 12 sq.
Praenestinus, secessus I 66 3
Praesens, Bruttius. *vid.* Brut-
tius
Praestes, Iuppiter II 60 24
Praetextatus <C. Asinius Le-
pidus Praetextatus> cons. a.
242 II 49 14
Priamus II 43 13; 15
Priapus II 43 15
Prima II 60 17
Primigenia, legio I 128 16 sq.
Princus, Pescennius. *vid.* Pes-
cennius
Priscianus I 41 5
Priscus, Neratius. *vid.* Nera-
tius
Priscus, Statius. *vid.* Statius
Probatas II 142 3
Probiana (purpura) I 282 20
Probi *nomine milites* II 208 23
Probi nomen II 208 28; 29
Probus miles quidam II 208 24
Probus, S. *i gener* I 142 6; 7
Probus, Aurelius. *vid.* Aure-
lius Probus
Probus, Faltonius. *vid.* Fal-
tonius
PROBUS <Imp. Caesar M.
Aurelius Probus Aug.> vita
a Flavio Vopisco con-
scripta: II 202—221. —
II 171 14. 197 7; 9; 17. 198 28.
199 7; 8; 11; 13. 200 8 sq.; 9.
223 2. 226 22. 229 17. 230 1; 2;
5 sq.; 6. 231 12; 24. 232 17; 24;
27. 234 4; 10. 236 3; 13. 237 18;
20; 23; 24; 25; 27; 29. 238 10;
25. 240 7. 243 19. *appellatur*
Aurelius Probus II 206 30;
Aurelius Valerius Probus
II 211 13
Procilla, Boionia I 36 8
PROCLUS vita a Flavio
Vopisco conscripta:
II 230 12—232 2. — II 217 3;
7; 11; 12 sq. 221 21. 223 5
Proculus grammaticus
II 122 22
Proculus, Didius I 128 7
Proculus, (Eutychius) I 48 17;
21
Proculus, Iulius I 105 1
Professus, Lollius I 146 5

Protogenes I 226 29 sq.
 Prytanium I 27 26
 Pseudoantoninus I 229 4 sq.
 Pseudophilippus I 229 5
 Ptolemaei II 127 7
 Ptolomaei II 26 21
 Ptolomaeus Euergetes I 188 3
 Ptolomais II 216 3; 14
 <C. Publicius> Marcellus. *vid.*
 Marcellus
 *Publicius Florianus I 129 18
 <Publius> Celsus. *vid.* Cel-
 sus
 Pudens <Q. Servilius Q. f.
 Pudens> cons. a. 166 I 108
 13
 Punica bella II 202 19. 235
 13 sq.
 Punica, fides II 40 1. 41 1 sq.;
 19
 Punicae, Milesiae I 179 29
 Punicum, bellum I 66 13
 Punicus, Sylla (S) I 161 27
 PUPPIENUS II 21 21. 29 6; 9.
 36 23. 43 27. 45 18. *cf.* MAXI-
 MUS
 Puteolani secessus II 201 18
 Puteoli I 27 1. 28 11
 Pyrrhus II 235 14

Q

Quadi I 59 29. 62 10. 66 27.
 71 27. II 206 6
 Quadratus <A. Iulius A. f.
 Quadratus> cons. a. 105
 I 5 12
 Quadratus <Asinius Quadra-
 tus> (Fr Gr Hist ed. F. Iaco-
 by 97) I 80 21. 85 6
 Quadratus I 100 26. 101 8.
*fortasse idem est M. Um-
 midius Quadratus, cf. † Mum-
 mius Quadratus*
 Quadratus, Mummius. *vid.*
 †Mummius

Quadratus, Umidius. *vid.*
 Umidius et Ummidius
 <Quartinus> *vid.* Titus
 Quartus, Marcius I 103 28
 QUIETUS <Imp. Caesar T.
 Fulvius Iunius Quietus Aug.>
 vita a Trebellio Pol-
 lione conscripta:
 II 114 13—115 18. — II (81 20.)
 81 22. 82 2. 112 28. 113 5. 116 1.
 117 26. 118 5
 Quietus, Lusius. *vid.* Lusius
 <L.> Quinctius <Cincinnatus>
 I 167 6
 Quintilianus II 102 28
 Quintiliorum, domus I 101
 25 sq.
 Quintiliorum (scil. domus)
 II 198 16
 <Quintilius Condianus> *vid.*
 Sextus Condiani filius
 Quintilius Marcellus I 305 5
 Quintillus <M. Aurelius Clau-
 dius Quintillus> II (131 2.)
 141 19. 143 11; 19. 144 1 sq.;
 22 sq. 150 12. 161 8; 29. 177
 12 sq. Claudius *appellatur*
 II 143 23 sq.
 Quintillus, Plautius. *vid.* Plau-
 tius
 Quirinalis, collis I 225 20 sq.
 Quirites I 216 9 sq. 292 25.
 294 10; 11; 19. 296 24. II 192 10.
 226 7
 Quirites, Romulei II 225 29

R

Raetia I 54 9. 187 7
 Raetiae I 116 14. II 215 9 sq.
 Raeticus limes II 159 9. 232 9
 Ragonius Celsus I 159 17 sq.
 (Ragonius) Clarus II 118 10 sq.;
 12
 Ravenna II 21 21. 22 14 sq. 294.
 65 6; 11. 66 13. 70 25

Ravennas (*scil. ager*) II 65 27
 Ravennas, classis I 133 1 sq.
 †Recianus I 188 18 *adn.*
 Regalianus. *vid.* REGILIANUS
 REGILIANUS <Imp. Caesar P. C. ... *Regalianus Aug.*>
 vita a Trebellio Pol-
 lione conscripta: II 108
 11—110 18. — II 87 22 sq.
 139 3
 Regillus I 104 22
 Remus I 136 24
 Renus. *vid.* Rhenus
 Repentinus, Cornelius. *vid.*
 Cornelius
 Repentinus, Fabius. *vid.* Fa-
 bius
 Reverendus II 48 24
 Rhenus (Renus) II 61 10. 212 7.
 232 21
 Rhodanus I 145 8 sq.
 Rhodii I 42 26 sq.
 Rhodopa II 172 15
 Rhoemetalces (Rimethalces
cod.) <Ti. Iulius Rh.> I 43 16
 Rimetalces. *vid.* Rhoemetal-
 ces
 Ripareses II 178 5 sq.
 Roma *passim*
 Romana Victoria I 261 9.
 II 212 19 sq.
 Romani *passim*
 Romanus *passim*
 Romanus (*mensis*) I 108 25
 Romulei Quirites II 225 29
 Romuleus, mons II 97 1
 Romulus I 99 12. 137 1. 153 1.
 II 17 12. 187 3; 12. 235 1
 Roxalani. *vid.* Roxolani
 Roxolani (Roxalani) I 827. 92.
 67 1. II 108 18. 174 21
 Rufinus, Apuleius I 138 29
 Rufinus, Clodius I 146 12
 Rufinus, Memmius I 146 10
 Rufius Celsus II 223 11

Rufus <D. Velius Rufus> cons.
 a. 178 I 108 23. *cf.* Velius Ru-
 fus
 Rufus, Claudius I 146 4
 Rufus, Iulius I 146 5
 Rufus, Novius I 146 17
 Rufus, Velius. *vid.* Velius
 Rupilia Faustina I 47 14 sq.
 Rupilius Bonus I 47 15
 Rusticus, Iunius. *vid.* Iunius
 Rutilius II 33 18

S

Saba(s) <Septimius Zabdas>
 II 141 28. *cf.* Zaba(s)
 Sabatia, vada I 122 20. 125 25
 Sabina, uxor H. i I 3 10. (4 29.)
 137. 24 25
 Sabinianus II 46 29
 Sabinus <Vettius? Sabinus>
 cons. a. 240 II 46 28. *cf.* Vec-
 tius S.
 Sabinus consularis I 234 28.
 235 4
 Sabinus praefectus urbi II 14
 21. (37 21.) (39 8.) (39 17.) 39 27
 Sabinus I 304 24
 Sabinus, Aelius II 28 6
 Sabinus, Fabius I 304 23
 Sabinus, Fulvius II 162 31
 Sabinus, Vectius. *vid.* Vectius
 Salambo I 227 26
 Sallentinus, rex I 47 20
 Sallusti, horti II 185 18; 19 sq.
 Sallustii II 203 25
 Sallustius (Salustius) <C. Sal-
 lustius Crispus> I 117 23. 153 28.
 II 62 24. 150 18. 226 16. *appel-*
latur Crispus I 153 6; Sal-
 lustius Crispus II 202 3
 Sallustius Macrianus. *vid.* Ma-
 crianus
 Salonae II 96 25
 Salonina <Cornelia Salonina
 Augusta> II 98 22

Saloniniani, trientes II 148
15 sq.

SALONINUS GALLIENUS

<P. Licinius Cornelius Valerianus Caesar> vita a Trebellio Pollione conscripta: II 96 18—99 12. — II 77 23; 24 sq. 96 17. 101 15; 19 sq. (101 22.) (101 24 sq.; 25.) 120 28

Salutaris, Iuppiter II 84 19

M. Salvidienus II 229 20 sq.

Salvius. *vid.* <P.> Salvius Iulianus

Salvius Iulianus I 19 17. 128 4. 149 22 (*ubi confunditur cum D.o I.o*)

<P.> Salvius Iulianus, cons. a. 175 I 108 17. — I 100 8; 9. 101 21; 22; 23. 128 8. 129 1. *appellatur* Salvius I 129 1; Iulianus I 100 9. 101 21; 22; 23. 108 17. filius I 100 8. 101 21 sq.

Salvius Valens I 45 12

Samaritae II 227 5

Samaritani I 225 11

Samarites II 227 17

Samiramis II 126 1

Sammonicus Serenus (Serenus Sammonicus) I 186 17. 198 9 sq. II 42 21

Sammonicus Serenus, *filius* I 273 24 sq. II 42 18 sq.

Samnitica, vasa I 121 19 sq.

Samnium II 123 31

Samso II 230 18

cf. Vituriga

Sanctus, Ateius I 98 16

Sandario II 172 11

Saoterus I 100 16. 101 11; 13

Sapilianus, Claudius II 201 12

Sapor II 49 23. 73 4. 74 8; 19 sq.; 28. 101 1 sq. 115 29. 127 28

Sarabdena, oraria II 148 14

Saracенаe, alae II 170 25

Saracенаe, cohortes II 204 32

Saraceni I 163 16. II 127 31.

157 16 sq. 170 12; 33. 174 20.

180 23. 224 12

Sarapis I 149 14. *cf.* Serapis

Sardinia I 137 12 sq.

Sardiniensis, quaestura

I 137 14

Sardus (equus) II 226 20

Sarmatae I 5 25. 7 12. 8 27. 62 9 sq. 66 27. 71 27. 88 11. 160 8.

294 6. II 13 8. 56 9. 61 9. 87

18 sq. 107 9. 108 17. 153 10.

154 1 (*in versu*). 162 11. 174 21.

198 1. 212 8. 215 11 sq. 218 14.

240 7; 11

Sarmatia I 69 3 sq. 103 12.

II 231 3

Sarmatica (legatio) II 113 4

Sarmatici, arcus II 109 23

Sarmaticum bellum I 69 13.

II 153 12 sq. 205 27. 238 26

Sarmaticus (Cc.) I 199 11 sq.

Sarmaticus (A) II 172 5

Sarmaticus (Pr.) II 211 23

Sarmaticus, ludus II 246 25

Sarmatosiris I 7 18 *adn.*

Saturnalia I 79 27. 279 6

Saturni, aerarium I 55 16

SATURNINUS. vita a Trebellio Pollione conscripta: II 122 25—123 11. — II 87 23. 229 27

SATURNINUS <Imp. C(aes.) I(ulius) Aug.> vita a Flavio Vopisco conscripta: II 226 24—230 11. — II 216 29. 217 7. 221 20. 223 4. 226 22

Saturninus cons. a. 264 II 88 16

Saturninus, Avulnius II 159 4

*Savus II 219 12

Saxa rubra I 142 24

Scaevola <Q. Cervidius Scaevola> I 57 25. [189 12 *adn.*]

Scantilla, Manlia. *vid.* Manlia

- Scaurinus <Terentius Scaurinus> I 75 10. 253 4
 Scaurinus <Terentius Scaurinus>, filius I 253 4
 Scaurus <Q. Terentius Scaurus> I 75 11
 Scipio (Aemilianus)
 I 12 2. 43 22. 153 4. 242. 15.
 II 33 17 (Gd.). 33 22 (Gd.). 135 14.
 139 14. P. Scipio Africanus
 appellatur II 203 17. (II 72 17)
 Scipio Asiaticus II 45 12
 Scipiones I 35. 167 8. II 33 21.
 36 6; 12. 42 3sq. 134 18. 155 29.
 203 18
 Sciron II 9 5
 Scorpionus, Aelius II 211 12
 Scupi II 109 19
 Scythia, Anacharsis II 151 10
 Scythae II 53 18. 83 21. 85 9;
 18. 86 20. 89 11. 91 14. 92 6; 20;
 21; 22. 138 4. 143 5
 Scythica, legio I 138 8sq.
 Scythicae pruinæ I 17 15 (*in*
 versu)
 *Scythici cultores II 140 16sq.
 Scythicum bellum II 70 4
 Scythicus limes II 159 4
 Secundinus, Mummius I 146 3
 Secundus, Vitruvius I 101
 23sq.
 <Seia, Gnaea Seia Herennia
 Sallustia Barbia Orbiana
 Aug.??> uxor A. i. S. i. (I 290 11; 15)
 *Seiopa. *vid.* Sicilia vicus
 Seius Fuscianus. *vid.* Fuscianus
 Seleuceni I 80 22
 Seleucia I 80 19. II 223 30
 Semiramis. *vid.* Samiramis
 <C.> Septicius Clarus I 11 13sq.
 135. 16 15
 <Septimia> Zenobia. *vid.* ZENOBIA
 Septiminius I 263 26. *289 29:
 (Septimi<n>us)
 Septimius. *cf.* Septiminius
 Septimius (Arabianus)
 I 264 2; 5sq.
 <L. Septimius> Geta. *vid.* GETA ANTONINUS
 <P. Septimius> Geta. *vid.*
 Geta
 <Septimius> Odaenathus. *vid.*
 ODENATUS
 Septimius Severus, S. i. *ad-*
 fnis I 136 16. *cf.* Severus,
 (Septimius)
 Septimius Severus Aug. *vid.*
 SEVERUS
 <Septimius Zabdas>. *vid.* Sab-
 ba(s) et Zaba(s)
 Septizodium I 156 18
 Septizonium I 151 22. 199
 23sq.
 Sequani I 67 23
 Serapammon II 48 18sq.
 Serapio I 253 2sq.
 Serapis I 68 17sq. II 227 14;
 15; 19sq. *cf.* Sarapis
 Serapium I 270 25
 Serenianus, Aelius I 305 4
 Serenus, Lollius I 173 22
 Serenus Sammonicus. *vid.*
 Sammonicus
 Seres II 180 24
 Sergius I 87 16. *cf.* Catilina
 Sergius Lustralis I 146 7
 Sertorianum, bellum II 203 14
 Servianus <L. Iulius Ursus
 Servianus> I 39sq. 4 10; 13.
 5 22. 10 26. 16 21. 24 8; 20.
 27 2. II 227 11; 12
 <Q. Servilius> Pudens cons.
 a. 166 I 108 13
 Servilius Silanus I 104 24
 Severi nomen (AS) I 260 3sq.
 Severianae, thermae I 151 23
 Severus (DJ) I 133 25
 Severus (OM) I 202 2. 205 7sq.;
 9. 209 16
 Severus (AS) I 269 15

- Severus *classarius miles
I 128 25sq.
- Severus <Cn. Claudius Severus Arabianus> cons. a. 146
I 136 8
- Severus <Imp. Caesar Flavius Valerius Severus> I 250 1
- Severus Afer (S) II 181 20
- Severus Alexander. *vid.*
ALEXANDER SEVERUS
- Severus, Annianus II 33 31
- Severus, Archontius II 223
14sq.
- Severus, Atilius I 102 1
- Severus, Catilius. *vid.* Catilius
- Severus, Cincius I 146 21
- Severus, Cingius I 114 16
- †Severus Clarissimus I 128
25 *adn.*
- Severus Claudius I 49 5
- Severus, Iunius I 181 16
- Severus Pertinax Afer (S)
I 208 9
- Severus, Petronius Didius
I 128 6sq.
- Severus, Postumius I 146 6sq.
- Severus. <Septimius> I 136 6
- Severus, Septimius I 136 16
- SEVERUS, Septimius <Imp.
Caesar L. Septimius Severus
Pertinax Aug.> vita ab
Aelio Spartiano con-
scripta: I 136—156. —
I 112 15; 20. *121 4. 127 1; 3sq.;
4sq.; 9. 132 4sq.; 6sq.; 9; 11;
13; 17; 20; 25; 28. 133 1; 3; 4;
7sq.; 16. 134 4; 5; 7; 8sq.; 18;
19; 20; 29sq.; 30. 135 5; 9; 12.
157 24. 158 5; 7; 17; 21. 159
1sq.; 5; 9; 10; 17. 160 1sq.;
17; 19; 21; 25sq.; 27; 30. 161 1;
4; 11; 13; 15; 19; 27. 162 19.
163 3; 24sq.; 30. 164 12; 24.
165 1; 2; 4. 167 12. 168 1. 169 5;
8; 14. 170 6; 25. 171 3sq.; 6;
12. 172 23; 24. 174 13; 16; 24.
175 19; 23; 24; 25. 176 3sq.;
6; 15; 18; 24. 178 6; 8; 22; 24.
179 2; 5. 183 3; 8. 184 2. (184 15.)
184 24. 189 12; 15. (190 24.)
(191 5.) (192 20.) 192 22; 25.
(192 28; 31.) 194 6sq.; 10; (22.)
195 3; 5sq.; 14; 21. 196 5; 7;
15; 21; 27. 197 4; (8;) (23;) (
{ 26. }) 199 22. 203 8; 26. 205 9.
206 21. 208 9. 209 16. 210 14.
218 23. 219 8; 14. 236 13. 243 28.
252 4. 254 23. 261 2. 267 8.
276 2. II 3 15. 4 6; 7; 13; 19;
25. 5 3; 6; 11; 33. 6 22. 105 2.
181 20. 190 29; 222 10. 235 26.
appellatur Severus; Severus
Afer; Severus Pertinax Afer;
Severus Septimius; Septi-
mius Severus; Septimius;
divus Severus
<T.> Sextius Lateranus cons.
a. 154 I 76 4sq.
- Sextus (Chaeronensis) I 49 2.
75 15
- Sextus Condianus filius <potius
Sex. Quintilius Condianus
Sex. Quintilii Valerii Maximi
filius> I 101 26sq.
- Sibyllae decreta II 163 16sq.
- Sibyllae libri II 84 18sq.
- Sibyllini libri II 49 11. 162 22.
164 12; 14sq. 199 9
- Sibyllini versus I 4 24
- Siccenses II 126 26
- Siccensis I 48 17
- Sicilia I 142 4. 138 23; 25. II 84 3.
181 13
- Sicilia locus Palatii I 124 10
- Sicilia vicus (in Brittannia
sive in Gallia) I 299 1 (Seiopa
pro Sicilia coni. de Do., S.-B.
Heidelb. Ak. 1917, 1, p. 7. vi-
cum Brittonum, qui nunc
Bretzenheim appellatur, su-
spicatus est Lehne; cf. Mac-
donald, P.-W. IIA 2193.)

Sicobotes I 67 1
 Siculi, equi II 32 21
 Sidon II 247 22
 Silanus, †Dulius I 104 24
 Silanus, Iunius II 15 20
 Silanus, Lamia. *vid.* Lamia
 Silanus, Servilius I 104 24
 Silanus, Ulpius II 163 8
 Silvani, templum II 199 18
 *Silvanus, Lamia I 36 14
 Silvinus I 235 6; 7
 Similis <*C. Sulpicius Similis*>
 I 11 13
 Sinon II 149 16
 Sirmienses II 219 13
 Sirmiensis, civitas II 204 8
 Sirmium II 13 8. 150 25. 217
 15 sq. 219 9
 <*Soaemias, Iulia*>. *vid.* Symi-
 amira
 Sol I 21 7. 193 7. 223 20. 236 11.
 II 96 1. 151 29. 152 21. {160 1}.
 168 28
 Solis, templum II 149 10. 151
 19. 156 24. 171 2. 172 26 sq.
 175 25. 178 10; 21. 185 10. 193
 22. 224 18
 <*Sosius*> Falco. *vid.* Falco
 Sosius Papus I 6 8
 Sosibes I 66 28
 Sossianus, Fabius II 223 12
 Soteridas I 93 27
 Spartacus II 10 9
 Spartianus, Aelius *scripsit H.*
Ael., DI, S, PN, Cc., G
 Spei veteris, horti I 232 23 sq.
 Speratus I 113 7
 Stagiritis (Aristoteles) II 151 9
 Statianus, Manlius II 211 25
 Statilius Corfulenus <*Carfule-
 nus coni. de Do.*> I 179 23 sq.
 Statius II 31 14
 Statius Priscus <*M. Statius
 Priscus Licinius Italicus*>
 I 54 30 sq. 79 18 sq.
 Statius Valens I 289 27

Stilio I 253 3
 L. Stilo <*Aelius Stilo coni.
 Hirschf.*> I 146 11 sq.
 †Subsuranus cons. I 5 22.
 *Suburanus cons. I 5 22

Successus, Helvius. *vid.* Hel-
 vius
 †Succubitanum municipium.
vid. *Uccubitanum
 Suebi (Suevi) I 66 27. II 162
 11. 174 21
 Suetonius Optatianus II 195 21
 Suetonius (Tranquillus) I 13
 5 sq. II 60 10 sq. 203 28. 222 6.
 222 11. Tranquillus I 106 23
 Suevi. *vid.* Suebi
 Sulla. *vid.* Sylla
 Sulpicianus, Claudius I 146
 9 sq.
 Sulpicianus, Flavius. *vid.*
 Flavius
 Sulpicius I 266 1
 Sulpicius, vicus I 236 12 sq.
 <*C.*> Sulpicius Apollinaris
 I 115 13
 Sulpi<*ci*>us Canus I 146 16
 Sulpicius Crassus I 104 30 sq.
 <*C. Sulpicius*> Similis I 11 13
 Sulpius Canus. *vid.* Sulpicius
 Sura <*L. Licinius Sura*> I 4
 28. 5 22 *adn.* 6 1; 3
 Sura, Palfurius II 96 16
 Sura, Petronius. *vid.* Petro-
 nius
 Suria I 6 18. 224 1. *cf.* Syria
 Surus I 305 12. *cf.* Syrus
 Sybaritae I 245 30 sq.
 Sybariticus missus I 245 29
 Sylla I 105 11. 184 12. 186 30.
 187 8. Sylla Punicus I 161 27
 Symiamira <*Iulia Soaemias
 Bassiana Augusta*> I 208
 12 sq. 224 4. 225 27. (232 25).
 (233 12). 233 14. (234 15). 236 25

Synnades (columnae) II 54 15
 Syracusius (Vopiscus). *vid.*
 Vopiscus
 Syri I 79 12; 26. 80 11. II 170 18.
 172 8. 189 11
 Syri, latrones II 169 2sq. 170 13
 Syri (leopardi) II 218 9
 Syri, sacerdotes I 248 1
 Syria I 8 9. 15 16. 54 7sq.; 22.
 55 12. 58 12. 70 6. 77 1; 4; 8. 80
 3; 4; 7; 11; 29. 81 8; 12sq.; 19.
 99 14sq. 115 18; 19. 116 23; 25;
 27. 132 5. 138 17. 147 24; 25.
 149 3; 6. 169 5. II 49 21. 53 7.
 144 28. *cf.* Suria
 Syriacae legiones I 89 5; 17.
 140 31
 Syriaci exercitus I 132 3sq.
 140 9. 157 19sq. 158 2
 Syriacus cultus I 227 27
 Syrius, Iuppiter I 193 7
 Syrus I 4 27. 272 22. 280 14 (*in*
versu). 286 7. 302 6; 19. II 205 2.
cf. Surus
 Syrus archisynagogus I 272
 24sq.
 Syrus sermo II 171 29sq.

T

Taciti II 203 26
 TACITUS <Imp. Caesar M.
 Claudius Tacitus Aug.> vita
 a Flavio Vopisco con-
 scripta: II 187—201. —
 II 131 14. 181 7; 8sq.; 9. 202
 22sq. 207 17; 19; 22; 23. 208 4.
 209 22. 211 19. 213 6; 8. 223 2.
 236 2sq. 243 19. *appellatur*
perperam Aurelius Tacit-
 us II 180 5sq.
 Tacitus (*mensis*) II 196 25
 Tacitus, Cornelius II 150 18.
 194 13sq.
 Taprobani II 197 28
 Tarquinius Superbus II 235 7
 Tarracinae I 9 7

Tarracinensis (*scil. ager*) I 134
 28. *cf.* Terracinensis
 Tarraco I 13 32sq. 14 2; 7
 Tarraconense, templum I
 138 5
 (Tarrutenius) Paternus I 101 1;
 15sq.; 22; 23; 24. 110 8
 Tarsus II 197 7
 Tattius Cyrillus II 3 8
 Tattius Maximus <C. Tattius
 Maximus> I 42 15sq.
 Tauroscythae I 43 18; 19.
 II 74 19
 Taurus I 70 17. 193 5
 Tausius I 124 16
 Telephus I 75 12
 Tempe I 27 26
 Terentianus, Vulcatius II 45
 5sq.
 Terentius I 153 6. (I 231 8sq.).
 (II 201 21)
 <D.> Terentius Gentianus
 I 24 14
 <Terentius> Scaurinus. *vid.*
 Scaurinus
 <Terentius> Scaurus. *vid.*
 Scaurus
 Terracinensis portus I 42 5
cf. Tarracinensis
 Tertullus I 72 29. 73 1
 *Tervingi II 138 5
 Tetrici, duo II 124 22
 Tetricorum domus II 124 16
 TETRICUS SENIOR <Imp.
 Caesar C. Pius Esuvius Tetricus
 Aug.> vita a Trebel-
 lio Pollione conscrip-
 ta: II 123 12—124 6. — II 103
 13; 24. (124 10.) 130 17; 22.
 137 8sq. 139 7. 173 19; 20; 25sq.
 174 29. 178 9
 TETRICUS IUNIOR <C. Pius
 Esuvius Tetricus Caesar>
 vita a Trebellio Pol-
 lione conscripta: II 124
 7—22. — (II 103 13)

- Thebaeorum, rex I 167 20
 Thebaicum marmor I 167 18 sq.
 Thebais I 167 23 (*in versu*).
 241 13. II 122 1
 Theoclia II 25 28
 Theoclius II 153 11
 Theodotus II 82 20. 122 6; 11.
 125 9
 Theofanes, Balbus Cornelius.
 II 62 11 sq.
 Thermopylae II 147 9
 Thersites II 149 16
 Thessalia II 81 6. 120 9 sq.
 139 21
 Thessalicus II 81 8. 120 11
 Thessalonica II 85 3
 Thessalonicenses II 140 26.
 200 29
 Thracia I 142 29. II 5 28. 113 25.
 118 22; 23. *cf.* Threicia
 Thraciae I 161 12. 187 19.
 II 49 19. 62 6. 85 2. 113 9. 126 15.
 133 16. 156 28 sq. 161 24. 166 4.
 173 13. 180 20. 215 14. 216 17.
 225 20. 233 5. 240 8
 Thracici, exercitus II 161 26 sq.
 Thracicus (limes) II 159 8
 Thracii (exercitus) II 146 22
 Thraciscus II 5 1
 Thraecica (*scil.* lingua) II 4 11
 Thrasybulus I 300 25
 Thrax II 10 7
 Threicia II 3 15 sq. *cf.* Thracia
 Thyana. *vid.* Tyana
 Tiberiana (domus) I 43 31.
 52 3. 75 9 sq. 78 30. II 203 7
 Tiberianus, Autronius
 II 201 2
 Tiberianus, Iunius. *vid.* Iunius
 Tiberinae ripae II 184 16
 Tiberinus (*Hel.*) I 236 2
 Tiberis I 21 2. 23 1. 43 2. 54 1.
 111 30. 235 21; 23. 236 5. 245 25.
 248 14
 Tiberius <*Aug.*> I 184 12. 247 28
 Tibur II 130 7
 Tiburtina villa I 24 19. 27 23
 Tigridius I 101 18 sq. *cf.* Perennis
 Tigris I 7 16
 Timagenes II 141 28. 142 3
 Timesitheus. *vid.* Misitheus
 TIMOLAUS. vita a Trebel-
 lio Pollione conscrip-
 ta: II 126 6—12. — II 91 22.
 115 25. 117 20. 123 28 sq. 125 26.
 127 10. 177 23
 Tingitana, Mauretania I 297 17
 Tinurtium I 144 20
 Titiana, Flavia. *vid.* Flavia
 Titianae, thermae II 57 21
 Titianus I 16 18 (*cf.* *PIR* III
 p. 326 nr. 186^a)
 Titianus, Atilius I 41 3
 Titianus, <*Iulius Titianus*>
 II 24 7
 Titianus senior <*Iulius Titia-
 nus*> II 24 7
 Titianus, Lollianus I 134 25
 Titus, (Flavius), *Aug.* cons. a.
 76 I 3 13. — I 47 8. 167 4. 223 10.
 258 10. II 133 19. 136 11. 181 19.
 235 22
 TITUS (*Κοιραντινος Herodian.*
VII 1, 9). vita a Trebel-
 lio Pollione conscrip-
 ta: II 131 27—132 26. — II 119.
 131 23
 Toxotius II 24 12
 Torquatus, Lucceius I 104 28
 Tractaticus (*Hel.*) I 236 2
 Traiani II 192 2
 Traiani, basilica I 99 10 sq.
 Traiani, forum I 9 24. 62 15.
 66 21. 270 15 sq. II 178 15. 193 22
 Traianus, (Ulpus) <*Imp. Cae-
 sar Nerva Traianus Aug.*>
 I 3 8; 14; 21. 4 6; 9; 14; 15; 29.
 5 1; 3; 8; 9; 10; 17; 20; 24.
 6 1; 2; 3; 15; 21; 22; 27. 7 6;
 8; 11 sq.; 19. 8 6; 10; 13; 18;
 19. 9 24; 28. 10 31. 11 5. 12 3.

- 15 8. 20 20; 27. 23 7 sq.; 9; 10.
29 22. 43 15 sq. 57 14. 62 15.
91 29. 99 11. 122 18. 153 11.
160 12. 167 4. 179 19. 201 17.
211 25. 223 10. 258 10. 260 20 sq.
269 24. 270 16. 271 1; 3. 281 1.
289 25. 303 3. II 30 24. 104 27.
135 1. 148 30. 156 21; 22. 158 1.
160 10. 165 29. 178 24. 181 19.
190 11. 193 6. 198 29. 211 30 sq.
220 6. 235 24
- Tralles I 37 31
- Tranquillus, Suetonius. *vid.*
Suetonius
- Transdanuvina Dacia II 178
23 sq.
- Transitorium, forum I 272 16 sq.
278 9
- Transrenana, Germania
II 11 28
- Transrenanae, gentes I 174 1
- Transrenanus limes II 102 9.
189 8
- Transrhenani II 213 26
- Transtiberina regio I 151 24.
II 183 9
- TREBELLIANUS. *vita a*
Trebellio Pollione con-
scripta: II 124 23—125 23
- Trebellius Pollio II 150 10; 14.
222 15 sq. — *scripsit Val.,*
Gall., T., Cl.
- Treviri II 130 21. 200 23
- Tria flumina I 228 8
- Triarius Maternus Lascivius
I 119 24
- *Triccianus <Aelius Decius
Triccianus> I 188 18
- Tripolis I 150 10
- Tritanus II 225 5
- Trogi <Pompei Trogi> II 203 26
- Trogus <Pompeius Trogus>
II 150 19
- Troiani II 143 3
- Trosius Aper I 48 16
- Trypho, Iulius II 159 5 sq.
- Tullianus stilus II 240 25
- M. Tullius Cicero I 17 22. 153 7.
257 2. 273 23. 274 28. 301 5.
II 31 10; 12. 34 11. 120 14.
203 16. *citatur:* in Horten-
sio: II 97 21. <*ep. ad. fam.*
VII 30, 1:> II 105 22 sq. in
oratione contra Gabinium
II 122 14 sq. [pro Milone] <7,
16:> II 135 14. in Philippicis
<I 1, 1:> II 178 18. <*in Piso-*
nem 2, 3:> II 196 17 sq.
Ciceronis imitatio: <*in Catil.*
I 1, 2:> I 264 6. <*Verrin. IV*
5, 9:> 284 20. *appellatur Ci-*
cero; M. Tullius; Tullius
(Tullius) Crispinus I 130 1 sq.
133 3 sq. 134 2; 5 sq.; 19
<Tullius> Menophilus. *vid.*
Menophilus
- Tullus I 73 4; 6
- Tullus, Calvisius. *vid.* Cal-
visius
- Tungri I 124 16. II 243 5
- Turbo. *vid.* Marcius T.
- Turdulus Gallicanus II 203 10.
(II 204 18. 205 27)
- Turinus. *vid.* Verconius T.
- Tuscanus I 221 26
- Tuscanus cons. a. 258. *vid.* Num-
mius T.
- Tuscanus, *Nummius. *vid.*
*Nummius T.
- Tuscanus, equus II 226 19
- Tuttilius <L. Tuttilius Pontia-
nus Gentianus> I 72 29. (105 8?)
- Tyana II 166 13. 167 1. 168 12
- Tyana civitas II 167 16 sq.
- Tyanaeus, Apollonius II 167 18
- Tyani II 166 23
- Tyfon II 9 5
- Tynchanus II 40 18
- Tyrius (Callicrates) II 151 17 sq.
- Tyrus II 247 22
- Tysdritana iuventus II 37 29
- Tysdrus II 14 13. 34 27 sq. 35 13

U

- *Uccubitanum municipium
I 47 12
Ulpia bibliotheca II 150 1; 9.
154 26. 168 1. 192 24. 203 5 sq.
241 10
Ulpia Gordiana II 30 22
Ulpianus, Domitius. *vid.* Do-
mitius U.
Ulpia II 58 7
Ulpium, forum I 67 18
(Ulpus) Crinitus II 156 21.
157 3; 9 sq.; 13. 158 3. 159 7.
160 3; 16; 18; 21. 177 27 sq.; 29
<Ulpus> Iulianus. *vid.* Iulia-
nus
Ulpus Marcellus I 45 12 sq.
Ulpus Silanus II 163 8
Ulpus Traianus. *vid.* Traia-
nus
Ulpiorum, Iuppiter I 124 18 sq.
Umbria I 134 29. II 32 25. 124 1
Umidius Quadratus <C. Um-
midius Quadratus> I 16 20
<Ummidius Quadratus> ma-
ritus Anniae Cornificiae, M. i
A. i sororis (I 50 13)
<M. Ummidius> Quadratus.
vid. †Mummius Quadratus
Urbicus, Lollius I 221 27 sq.
Urbis, templum I 21 4 sq.
Ursinianus II 220 4
Uxorium scripserunt Cicero et
Gd. II 31 11

V

- Vabalatus <Iulius> A(urelius)
Septimius Vaballathus Athe-
nodorus> II 177 22
vada Sabatia. *vid.* Sabatia
VALENS <Iulius Valens>
vita a Trebellio Pol-
lione conscripta: II 119
15—25. — II 81 3; 4; 6. 119 27.
120 2; 7; 16; 23; 24.

- VALENS SUPERIOR. vita
a Trebellio Pollione
conscripta: II 119 26—120
6. — II 131 13
Valens, Pinarius. *vid.* Pina-
rius
Valens, Salvius I 45 12
Valens, Statius I 289 27
Valeriani, aurei II 148 15
VALERIANI DUO <Imp. Cae-
sar P. Licinius Valerianus
Aug. eiusque filius <Licinius>
Valerianus> vita a Tre-
bellio Pollione con-
scripta: II 73—78. Vale-
rianus pater: II 36 16. 79 3.
(82 7; 12; 15.) 84 25. (87 25.)
(88 10.) 88 21. (88 28.) 89 8.
(92 1.) 93 26 sq. 95 3. 96 19.
97 13. 98 26. 100 5 sq.; 6 sq.;
18. 101 7. 102 8. 108 6. 110 4;
7; 16. 111 22. 112 8; 23; 28 sq.
(113 4.) 113 17; 19. 115 20 sq.
116 8. 118 9; 10; 25 sq. 112 26.
133 7. 139 2. 144 27. (146 17.)
153 4. 154 27; 28 sq. 155 12; 13;
16 sq. 156 24. 157 4; 8. 158 12;
27; 29. 159 23; 28. 160 5; 18 sq.;
21 sq. 180 15; 22. 181 22. 204 21;
22; 27; 27 sq. 205 6 sq. 206 6;
7; 8; 22. 222 18. 234 18. 235
28 sq. 246 2. — Valerianus
filius (Galki frater) II 90 13
93 24. 27 sq.; 28. 120 28. 158 5
Valerianus grammaticus
I 125 10
Valerius Bassianus I 104 29
Valerius Catullinus (Catulli-
nus) I 132 17. 146 16 sq.
Valerius <Claudius> II 148 26.
cf. adn. et CLAUDIUS
<Valerius Comazon Eutychta-
nus> I 231 26. *cf. adn.*
Valerius Cordus I 252 29
Valerius Flaccinus II 206 5;
(9)

<M.> (Valerius) Homullus
I 45 6; 7; 9. 52 16sq. 303 3

Valerius Marcellinus II 60 11

<Valerius> *Patruinus. *vid.*
*Patruinus

Vandali I 62 10. *66 28. *adn.*
II 174 21sq.

*Vanduli II 216 21

Varia I 208 8; 18. 230 10. 232 4.
246 14. 251 8. *cf.* Maesa

Variani, horti II 149 9

Varistae I 66 28sq.

Varius (*Hel.*) I 223 3; 24sq.
224 8; 9. 229 28. 230 11. 233 9;
16. *258 20. *cf.* HELIOGA-
BALUS

Varius A*i* S*i* pater I 251 7

Varius Macrinus I 297 18sq.

Varro <M. Terentius Varro
Reatinus> I 257 3. II 225 5

Vascones I 271 22

Vaticanus I 79 1. 239 29

Vectiliana (aedes) I 111 4.
119 12

Vectius <Vettius> Aper
I 129 19

Vectius <Vettius> (Sabinus)
II 58 7. 59 7. 60 4sq. *cf.* Sabi-
nus cons. a. 240

Velenus II 73 20

Velius Cornificius Gordianus
II 189 4

<D.> Velius Rufus I 101 28.
cf. Rufus cons.

Velsolus II 73 4

Venacus, Claudius I 305 2

Venerianus II 92 11; 12sq.

Veneria, {res} II 62 20

Veneria, res I 162 7sq. II 61 18

Veneriae, res II 26 27

*Venetia I 139 5

Venus (venus) I 87 13. 226 16;
21. 231 7sq. 281 6. 291 24.
II 132 16sq. 228 26

Venus, aversa I 178 15sq.

Venus Calva II 28 28

Venustus cons. a. 240 II 46 28
Venustus II 147 23

Veratianus, Pescennius

I 146 13sq.

(Verconius) Turinus I 277 17;
28. 278 2; 4; 14. 304 18

Verconius Herennianus
II 182 20sq.

Vergilianaes sortes I 4 17sq.
cf. 261 20

Vergilius I 17 22. 33 23. 153 6.
261 20. 274 27. II 24 2. 31 14.

34 11. *citatur Aeneis* I 265;
II 141 16. I 278: II 141 18.

II 314: I 172 10; 12. IV 272;
274sq.: I 221 14sq. VI 365:

II 123 23. VI 808—812: I 4
19sq. VI 809sq.: II 190 14sq.

VI 847—853: I 261 22sq. VI
857—858: I 172 20sq. VI 861

(= XII 275): I 211 13. VI 869:
II 141 21. VI 869—870: I 31

28sq. VI 869—871: II 44
11sq. VI 870—871: I 32 1sq.

VI 882—883: I 254 12sq.
VI 883—886: I 32 6sq. VII

654: I 211 14. VIII 589. 591:
II 24 3sq. X 830: II 242 18.

XII 275 (= VI 861): I 211 13

Verianus, (Celer) II 107 24.
108 1

Verissimus (MA) I 48 6. 49 28.
219 1

Veronensis (*scil.* ager) II 221 5

Verona II 221 2sq.

VERUS <L. Cetonius Commo-
dus = L. Aelius Aurelius Com-
modus = Imp. Caesar L. Aure-
lius Verus Aug.> vita a Iu-
lio Capitolino conscrip-
ta: I 74—84. — I 25 18. 30

21sq. 34 8. 35 9; 10; 15; 21.
39 1; 2. 40 25. 43 29. 50 30sq.

†51 24sq. (53 5); 53 6; 11; 12;
(13.) 54 4; 7; 12; 14sq.; 18; 20;

21; (26sq.) (55 1; 3; 6.) 55 7;

- (9.) (58 12;) 58 14; 16; 17; 19.
 (59 1.) (59 23.) 60 2; 4; 13; 14;
 (15;) 16; 20; 22. 61 1; (2;) 5;
 14; 16. (65 8; 11;) 65 17. 73 15.
 85 19; 20; 21. 86 28. 92 26; 28.
 93 2. †123 6. 152 17. 186 2.
 203 2. 204 5 sq. 207 17. 212 23.
 215 18. 219 3. 220 10. 256 4.
 257 11. 258 18. *appellatur* Lu-
 cius Aurelius Ceionius Com-
 modus Verus Antoninus
 (I 30 21 sq.); Lucius Ceionius
 Aelius Commodus Verus
 Antoninus (I 74 9 sq.); Verus
 (Antoninus); Lucius (Verus);
 Lucius Aurelius Verus Com-
 modus (I 53 6); *falso appella-*
tur Annius Verus, *vid.* Annius
 Verus *falso appellatur Ael.*
 I 30 15. 31 16; 20; 25. 32 5. 33
 12 sq. 35 4
 Verus, cons. a. 126 I 127 11.
vid. <M.> Annius Verus, *so-*
cer A.i P.i, avus M.i A.i
 Verus, *Ael.i pater* I 30 18. *cf.*
 <L.> Ceionius Commodus
 Verus, <C.i frater. *vid.* M. An-
 nius> Verus Caesar
 Verus, Annius. *vid.* Annius
 Verus
 Verus Aurelius I 289 27
 Verus, Ceionius Commodus.
vid. AELIUS, COMMODUS,
 VERUS
 Verus, Cocceius I 146 11
 Verus, Martius. *vid.* <P.> Mar-
 tius Verus
 Verus, Vindius. *vid.* <M.> Vin-
 dius V.
 Vespasianus, (Flavius) <Imp.
 Caesar Vespasianus Aug.>
 cons. a. 76 I 3 12. — I 47 8.
 167 3 sq. 223 10. 258 10. II 104
 28 sq. { 136 10. } 181 18. 235 22
 <L.> Vespronius Candidus
 I 132 15
 Vesta I 225 8. 227 10 sq. II 97 2
 Vestales, virgines I 133 6
 Vestalis virgo I 227 5 sq.
 <= Iulia Aquilia Severa
 Augusta>
 Vestalium, maxima virgo
 II 76 17
 Vetrasinus I 58 2 sq.
 Vettius Aper. *vid.* Vectius A.
 <C. Vettius> Atticus. *vid.* At-
 ticus
 Vettius Sabinus. *vid.* Vec-
 tius S.
 Veturius II 106 1
 T. Veturius I 252 30
 Veturius Macrinus I 134 3
 Vibius Passienus II 126 17
 Victor, Aurelius. *vid.* Aurelius
 Victor, Vitalius I 146 4
 VICTORIA. *vita* a Tre-
 bellio Pollione con-
 scripta: II 130 10—24. —
 II 103 10. 104 18. 105 10. 123 13.
 124 8. 129 23. *cf.* Vitruvia
 Victoria, Romana I 261 9.
 II 212 19 sq.
 Victoriana (stirps) II 134 8
 Victorini, duo II 105 15
 VICTORINUS. <Imp. Caesar
 M. Piavonius Victorinus Aug.>
vita a Trebellio Pol-
 lione conscripta: II 104
 6—105 7. — II 86 12. 103 9 sq.;
 23. 105 10; 17. 123 13
 VICTORINUS IUNIOR <(Pia-
 vonius) Victorinus.> *vita* a
 Trebellio Pollione con-
 scripta: II 105 8—15. —
 II 104 17 sq. 123 13
 Victorinus, Aufidius. *vid.*
 Aufidius V.
 Victorinus, Furius. *vid.* Fu-
 rius V.
 Victoriolae I 154 17
 Victuali I 59 24. 66 28
 Viminacium I 144 3 sq.

Vindelici II 175 28. 180 18
 Vindex <C. Iulius Vindex>
 I 164 19. II 227 7 sq. *perperam
 appellatur* Lucius Vindex
 I 252 3
 <M.> Vindius Verus I 45 11 sq.
 <Virius> Orfitus. *vid.* Orfitus
 *Visi II 138 5
 Vitalianus II 14 18. 37 2; 14
 Vitalius Victor I 146 4
 Vitelliana, vitia I 77 8 sq.
 Vitellii I 180 18. 223 6. 257 20.
 II 181 28. 234 15 sq.
 Vitellius <A. Vitellius Augu-
 stus Imp. Germanicus> I 91
 25 sq. 237 4. 241 1. 248 22
 Vitellius cons. a. 189 I 196 5
 Vitrasia Faustina I 101 28
 <Vitrassius> Pollio cons. a.
 176. *vid.* Pollio
 Vitruvia II 103 10. 104 18. 123 14.
 130 11. 137 7 sq. *cf.* VICTO-
 RIA
 Vitruvius Secundus I 101 23 sq.
 Vitoriga II 230 19. *cf.* Samsó
 Vocontii II 102 19
 Vologessus I 54 6
 Volucer (equus) I 78 26 sq.
 83 18 sq.
 Volusianus <T. Petronius Tau-
 rus Volusianus> cons. a. 261
 II 79 13
 (L.) Volusius Maecianus I 45 12.
 49 15. *cf.* Maecianus
 Vopiscus, Flavius Vopiscus

Syracusius *scripsit* A. Tac.,
Pr., Q., Car.; testes adfert,
Suetonium imitatus, et avum
 (II 228 28. 233 1. 242 14. 243 3;
 15; 24) *et patrem* (II 182 6)
 Vota (vota) I 25 14. 32 25. 119 24.
 II 193 22
 Vulcacius Gallicanus, v. c.
scripsit AC
 Vulcatius Terentianus II 45
 5 sq.

X

Xerxes II 138 15
 Xifidius, Aelius II 158 12

Z

Zaba(s) <Septimius Zabdas>
 II 168 17; 22. *cf.* Saba(s)
 ZENOBIÁ <Septimia Zeno-
 bia>. vita a Trebellio
 Polliione conscripta:
 II 127 1—130 9. — II 91 20.
 92 5. 115 23. 116 9. 117 2; 9;
 17. 123 27. 125 26 sq. 126 4.
 137 7. 139 8. 166 2. 168 16 sq.;
 22. 169 9; 21; 23; 26 sq. 170 3;
 6; 18; 28; 32. 171 20. 172 13.
 173 3; 25. 174 5. 175 2. 176 1.
 177 22. 224 4. 225 19. *appel-
 latur* Cleopatra II 209 18
 Zenon, Eleates II 151 9 sq.
 Zosimio II 144 27
 Zoticus <Aurelius Zoticus>
 I 230 12; 14; 28. *cf.* Magirus

ADDENDA ET CORRIGENDA

- *p. 6 in adnot. ad v. 24 post „*Pet.*“ adde „*et Ho. legionis def. Pasoli, Convivium N. S. 6, 733 (cf. Löfstedt, Syntactica I² 218 et Klotz, Rh. Mus. 78, 305)*“
- *p. 10 in adnot. adde „17 inierat *Pet. et Ho.*“
- *p. 11 in adnot. ad v. 13 post „P“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 298*“ ac post „Σ“ adde „*obsaepserunt Ho.*“
- *p. 12 in adnot. ad v. 7 post „*He.*“ adde „*delendum esse putamus*“ atque ad v. 15 post „Σ“ adde „*Asyndeton restituendum esse putamus; cf. Kühner-Stegmann II, II 151*“
- *p. 24 in adnot. ad v. 16 post „Σ“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 308*“
- p. 26 in adnot. adde „8 doctissimum P ditissimum Σ“
in adnot. adde „14 urbs Σ uel P“
- *p. 28 in adnot. ad v. 25 post „Σ“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 287*“
- *p. 36 in adnot. ad v. 12/13 post „(*Pet.*)“ adde „*scriptor Gr. hist. Zernial p. 61, 1 propter cursum*“
- *p. 41 in adnot. ad v. 29 post „*Eyss.*“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 308*“
- p. 61 in adnot. ad v. 3 post „B“ adde „*multam P corr., edd.*“
- *p. 69 in adnot. ad v. 16 post „P“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 301*“ ac post „*Pet.*“ adde „*et Ho.*“
- *p. 71 in adnot. adde „22 umquam *Ho. numquam def. Pasoli, Convivium N. S. 6, 730 sq. (Klotz)*“
- *p. 72,5 dubium est, utrum in contextu „pe[t]it“ scribendum sit an in adnotationibus „retit“.

- p. 76 in adnot. ad v. 1 post „Σ“ adde „Zernial p. 45 propter cursum“
- *p. 82 in adnot. ad v. 16 post „Eyss.“ adde „def. Klotz, Rh. Mus. 78, 295“
- p. 84 in adnot. ad v. 9 adde „Fausiano Magie; Degrassi, I fasti cons. (cf. CIL XIV 5357)“
- p. 91 in adnot. ad v. 23 adde „non muliebritur Σ, P corr.“
- *p. 95 in adnot. ad v. 5/7 post „sq.“ adde „nec defuit an del. Magie (Pet., Klotz, Rh. Mus. 78, 276)“
in adnot. ad v. 9 post „(eiecit Da.)“ adde „ sed cf. Klotz, Rh. Mus. 78, 276 A 1“
in adnot. ad v. 23/24 post „edd.“ adde „ quod necessario mutandum esse non putamus“
- *p. 105 in adnot. adde „15 inscriptus velut substantivum intellexit Pasoli, Convivium N. S. 6, 731 (Löfstedt)“
- *p. 114 in adnot. ad v. 9 post „Σ“ adde „ut om. P, Ho., def. Klotz, Rh. Mus. 78, 308“
- p. 115, 25 post „Timolao“ adde „<relictis>“
in adnot. ad v. 25 adde „Timolao relictis Ho.“
- p. 121 in adnot. ad v. 7 post „P“ adde „def. Hartke, Kinderkaiser p. 159, 2“
in adnot. ad v. 7/8 post „PΣ“ adde „def. Hartke l. l.“
- p. 138 in adnot. ad v. 3 adde „incitaverunt edd. incitaverant Zernial p. 83, 1 propter cursum“
- p. 140 in adnot. ad v. 10 post „Bae.“ adde „membra Thörnell“
in adnot. ad v. 11/12 post „Ho.“ adde „ad Romanae rei p. corpus Thörnell“; *post „Pet.“ adde „(cf. Zernial p. 51)“
- *p. 153 in adnot. ad v. 24 post „montiacum P“ adde „def. Bijvanck, Mnemosyne 6, 380/381; 7, 76/79 (Hal-kin)“

- *p. 155 in adnot. ad v. 31 post „PΣ“ adde „et Ho.“; post „Klein“ adde „totis *Walter, Philol. Wochenschr.* 56. 559“
- p. 164 in adnot. ad v. 2 post „Σ“ adde „def. *Ronconi (v. Ho., Burs. Jahresbericht 256, 1937, 130)*“
- *p. 167 in adnot. ad v. 6 post „Σ“ adde „def. *Klotz, Rh. Mus.* 78, 285“
- p. 167 in adnot. ad v. 20 post „vulgo“ adde „uel *Hartke, „Kinderkaiser p. 159, 2*“
- p. 169 in adnot. ad v. 11 post „He.“ adde „*nihil immutat Hallén p. 95 sq.*“
- *p. 173 in adnot. ad v. 24/25 post „He.“ adde „pacatis post orientem Gallis atque undique (ubique) terrarum victor *Klotz, Rh. Mus.* 78, 278 A 1“
- p. 174 in adnot. ad v. 18/19 post „Σ“ adde „*Axomitae edd.*“
- *p. 175 in adnot. ad v. 25/26 post „PΣ“ adde „def. *Magie*“
- p. 177 in adnot. adde „2 subreptus P2 subrectus *Momm- sen, Strafrecht p. 927, 5 cum Gothofredo; at cf. Gall. 12, 5 (II 91, 8)*“
- *p. 179 in adnot. ad v. 20 post „He.“ adde „delegitur *Klotz, Rh. Mus.* 78, 294“
- p. 180 in adnot. ad v. 24 post „ChR“ adde „*Axomitae edd.*“
- p. 185 in adnot. v. 1 ante „pretia“ adde „gratiam *Hallén, Hartke p. 282*“
- *p. 191 in adnot. ad v. 21 post „quid Σ“ adde „*Flor. Vat., Pasoli, Convivium N. S. 6, 733 (Löfstedt)*“; post „et Ho.“ adde „protraho *Löfstedt, Syntactica II 260*“
- *p. 198 in adnot. adde „19 quidam] quidem *Pet. et Magie fortasse recte*“
- p. 205 in adnot. ad v. 22/23 post „Pet.“ adde „buccellati *Th. L. L. s. v. bobulaci*; bucellati, aceti *Magie per errorem*“
- p. 208 in adnot. ad v. 20/21 adde „nomina add. *Da., quod praefert Zernial propter cursum*“

- *p. 211 in adnot. ad v. 28 adde „*def. Zernial p. 39.1*“
- *p. 213 in adnot. ad v. 22 post „*edd.*“ adde „Albam] *cf. Addenda vol. I ad p. 128. Ad rem vide Norden p. 31*“
- p. 216 in adnot. ad v. 21 post „*Pet.*“ adde „*Vandalis vulgo*“
- *p. 217 in adnot. ad v. 12 post „*a. m.*“ adde „quam perire cum B. et P. *Walter, Philol. Wochenschr. 56, 560*“
- *p. 221 in adnot. ad v. 2 post „*Σ*“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 273*“
- p. 222 in adnot. ad v. 20 adde „quare etiam nostra quoque etiamsi non tanta, non tamen minima fuerit cura *Thörnell*; *quare nobis quoque, etiamsi non tanta, non tamen minima fuerit cura *Zernial p. 102*“
- p. 231 in adnot. ad v. 8 post „*Da.*“ adde „callescat *Klotz, Philol. Wochenschr. 48, 465, Zernial p. 133 rhythmica causa*“
- p. 234, 20 pro „*<conlutionem>* caesa civilium membra“ nunc malim „caesa<*s*> [ci]vilia[m] membra“ (v. *Burs. Jahresbericht 256, 137 sq.*)
- *in adnot. ad v. 20 adde „triginta tyrannorum caesa civilium membra sibimet vindicantium imperia perpeſsa *Walter, Philol. Wochenschr. 56, 560*“
- p. 235 in adnot. ad v. 12 post „tumebat P“ adde „*Magie*“; post „timebant *Ho.*“ adde „bonis *Magie*“
- *p. 236 in adnot. ad v. 24 post „*edd.*“ adde „*def. Klotz, Rh. Mus. 78, 305*“; post „*Petsch.*“ adde „et *Ho.*“
- *p. 242 in adnot. ad v. 6 post „*edd.*“ adde „*Zernial p. 70, 2*“

BIBLIOTHECA TEUBNERIANA

Sophocles. Tragoediae

Edidit R. D. Dawe

Editio tertia

Aiax

'96³. Kart. DM 29,– ÖS 212,– SFr 26,–. Bestell-Nr. 1810

Antigone

'96³. Kart. DM 29,– ÖS 212,– SFr 26,–. Bestell-Nr. 1811

Electra

'96³. Kart. DM 29,– ÖS 212,– SFr 26,–. Bestell-Nr. 1812

Oedipus Coloneus

'96³. Kart. DM 32,– ÖS 234,– SFr 29,–. Bestell-Nr. 1814

Oedipus rex

'96³. Kart. DM 29,– ÖS 212,– SFr 26,–. Bestell-Nr. 1813

Philoctetes

'96³. Kart. DM 32,– ÖS 234,– SFr 29,–. Bestell-Nr. 1815

Trachiniae

'96³. Kart. DM 32,– ÖS 234,– SFr 29,–. Bestell-Nr. 1816

B. G. TEUBNER STUTTGART UND LEIPZIG

Die neue Einleitung in die Altertumswissenschaft

Einleitung in die griechische Philologie

Herausgegeben von
Heinz-Günther Nesselrath

Ca. 600 Seiten. 16,5×24,5 cm. Geb. ca. DM 69,- ÖS 504,- SFr 62,-
Best.-Nr. 7435
Auslieferungstermin: September 1997

Einleitung in die lateinische Philologie

Herausgegeben von
Fritz Graf

X, 725 Seiten. 16,5×24,5 cm. Geb. DM 76,- ÖS 555,- SFr 68,-
Best.-Nr. 7434
Auslieferungstermin: März 1997

Wie ihr Vorbild, der Gercke/Norden, sucht diese neue lehrbuchmäßige Darstellung in zwei selbständigen, aber einander ergänzenden Bänden ein Gesamtbild der griechischen und lateinischen Philologie, ihrer Hilfsmittel und Aufgaben im Rahmen einer umfassenden Wissenschaft vom Altertum zu geben.

Die neue „Einleitung in die Altertumswissenschaft“ möchte allen ihren Benutzern ein sicherer Führer und auf dem Weg zu selbständiger Beschäftigung mit Teilgebieten und Einzelproblemen ein verlässlicher Berater sein.

B. G. Teubner Stuttgart und Leipzig